

**UCHWAŁA NR LXXXI/522/2024
RADY GMINY GRĘBOCICE**

z dnia 30 stycznia 2024 r.

w sprawie przyjęcia „Aktualizacji Planu Urzędniowo – Rolnego Gminy Grębocice”

Na podstawie art.18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 40) Rada Gminy Grębocice uchwała, co następuje:

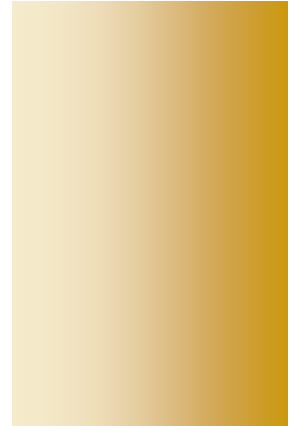
§ 1. Przyjmuje się „Aktualizację Planu Urzędniowo – Rolnego Gminy Grębocice” sporządzony przez Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych we Wrocławiu, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały wraz z mapą stanowiącą załącznik nr 2, prognozą oddziaływania na środowisko stanowiącą załącznik nr 3.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Grębocice.

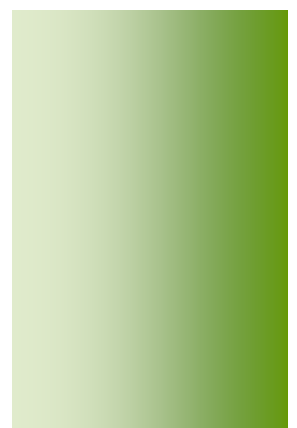
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Tadeusz Kuzara

AKTUALIZACJA
PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO
GMINY GRĘBOCICE

Wrocław 2022

**DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH WE
WROCŁAWIU**

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
tel. 71 345 99 55, 71 342 99 33
e-mail: sekretariat@dbgitr.pl
www.dbgitr.pl

**Opracowano na wniosek
Wydziału Geodezji i Kartografii
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego**

Opracował zespół:

mgr Irena Warchiń
mgr Zenon Wac
Damian Ziembicki

Nadzór merytoryczny:

mgr inż. Danuta Ziembicka

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	4
II. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO.....	6
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY.....	6
1. 1. Położenie administracyjne, geograficzne i ukształtowanie terenu.....	6
1. 2. Warunki klimatyczne.....	9
1. 3. Surowce naturalne	9
1. 4. Warunki wodne.....	13
1. 5. Charakterystyka gleb.....	17
1. 6. Zagrożenie erozją i obszar ONW	21
1. 7. Formy ochrony przyrody oraz obiekty zabytkowe.....	26
1. 8. Struktura demograficzna.....	32
2. STAN I OCENA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	34
2. 1. Struktura użytkowania gruntów	34
2. 2. Struktura użytków rolnych	37
2. 3. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów.....	37
2. 4. Struktura władania gruntami	43
2. 5. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych.....	53
2. 6. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych	53
3. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	55
3. 1. Wody płynące wraz z urządzeniami związanymi z nimi funkcjonalnie	55
3. 2. Urządzenia melioracji wodnych	59
3. 3. Sieć dróg.....	59
4. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ	67
4. 1. Infrastruktura techniczna.....	67
4. 2. Infrastruktura społeczna	68
4. 3. Infrastruktura turystyczna.....	70
5. INWESTYCJE ISTNIEJĄCE ORAZ PLANOWANE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW WYNIKAJĄCE Z OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH	71
6. WNIOSKI.....	74
III. USTALENIA AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO	77
1. POPRAWA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ.....	77
1. 1. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych.....	77
1. 2. Zabiegi przeciwoerozyjne oraz ochrona gruntów rolnych	79
1. 3. Scalenia gruntów.....	82

2. POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	84
2. 1. Wody płynące wraz z urządzeniami związanymi z nimi funkcjonalnie	84
2. 2. Urządzenia melioracji wodnych	87
2. 3. Kształtowanie sieci dróg.....	87
3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU	90
3. 1. Zalesienia gruntów	90
3. 2. Planowane zadrzewienia.....	94
3. 3. Planowane formy ochrony przyrody i krajobrazu.....	98
4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ	101
4. 1. Potrzeby w zakresie odnowy wsi wskazane przez mieszkańców.....	101
4. 2. Kształtowanie infrastruktury turystycznej	104
5. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACĘ URZĄDZENIOWO-ROLNE	106
IV. WNIOSKI	109
V. PODSTAWY PRAWNE I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE	112
VI. WYKAZ TABEL.....	114
VII. WYKAZ RYSUNKÓW.....	115

I. WPROWADZENIE

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice opracowana została na wniosek Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego i sfinansowana ze środków pochodzących z dochodów budżetu Województwa Dolnośląskiego, związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych.

Plan urządzeniowo-rolny gminy Grębocice opracowany został w roku 2007. Przyjmując, że zmiany jakie zaszły na przestrzeni ostatnich 14 lat mogły wpłynąć na zdezaktualizowanie ustaleń planu urządzeniowo-rolnego, władze Gminy Grębocice wraz z Urzędem Marszałkowskim Województwa Dolnośląskiego uznały zasadność jego aktualizacji. Ponadto integralną częścią aktualizowanego dokumentu jest Baza Danych Urządzeniowo-Rolnych (w skrócie BDUR), która zasila prowadzony przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego system informacji przestrzennej pod nazwą „Geoportal Dolny Śląsk”.

Celem niniejszego dokumentu jest opisanie stanu istniejącego oraz kierunków wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa, a także wskazanie koniecznych do wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych, zmierzających do podniesienia efektywności gospodarowania na gruntach rolnych z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich, w tym właściwego kształtowania krajobrazu przyrodniczego i kulturowego.

W porównaniu do Planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice z 2007 roku, w niniejszym opracowaniu odstępiono od analizy tematów związanych z charakterystyką produkcji rolniczej oraz obsługi rolnictwa, zaktualizowano natomiast zagadnienia z zakresu:

- stanu i oceny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym struktury użytkowania gruntów i władania gruntami, z uwzględnieniem zmiany rozporządzenia w sprawie ewidencji gruntów i budynków,
- stanu i oceny urządzeń melioracji wodnych oraz wód płynących,
- istniejącej i projektowanej sieci dróg, z uwzględnieniem inwestycji wykonanych po roku 2007,
- istniejących i planowanych form ochrony przyrody, a także elementów związanych z kształtowaniem krajobrazu,

- infrastruktury technicznej, społecznej i turystycznej,
- struktury demograficznej.

W opracowaniu uwzględniono również wnioski i ustalenia odnoszące się do rolniczej przestrzeni produkcyjnej, wynikające z istniejących opracowań dotyczących gminy:

- Uchwała Nr LII/247/2013 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice,
- Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996-2021,
- inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych na terenie gminy Grębocice dla potrzeb prowadzenia właściwych działań ochronnych (źródło: RDOŚ),
- Strategia Rozwoju Gminy Grębocice na lata 2021-2027 (Uchwała Nr LI/342/2022 Rady Gminy Grębocice z dnia 15 marca 2022 r.),
- Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.

Aktualizację planu poprzedzono analizą aktualnie obowiązujących dokumentów planistycznych oraz strategicznych gminy, a także przeprowadzoną jesienią 2021 r. inwentaryzacją terenową.

W oparciu o analizę pozyskanych danych sporządzono Aktualizację planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice wraz z prognozą oddziaływania na środowisko jego ustaleń.

Opracowane zagadnienia aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego określono i sporządzono dla poszczególnych obrębów gminy w formie opisowej i graficznej (plansza wniosków w skali 1:25 000). Informacje zawarte w tabelach zamieszczonych w części tekstowej opracowania, które zestawione zostały na podstawie danych pochodzących z bazy ewidencji gruntów i budynków (EGiB), różnią się w stosunku do zestawień zamieszczonych w planie urządzeniowo-rolnym z roku 2007. Różnice te wynikają głównie ze zmian w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego i Budownictwa z dnia 30 lipca 2021 roku w sprawie ewidencji gruntów i budynków (Dz. U. z 2021 poz. 1390).

Integralną częścią niniejszego opracowania jest przygotowana Baza Danych Urzędzeniowo-Rolnych (nazywana w skrócie BDUR), która zasila, prowadzony przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, system informacji przestrzennej pod nazwą "Geoportal Dolny Śląsk".

W związku z tym, że realizacja zaproponowanych rozwiązań będzie wymagała znacznych nakładów finansowych i będzie przebiegała w dłuższej perspektywie czasowej, zadaniem niniejszego opracowania jest wskazanie stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne w poszczególnych obrębach, co będzie stanowiło podstawę do wyznaczania celów i priorytetów dla działań władz Gminy Grębocice na najbliższe lata. Ustalenia zawarte w aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego powinny być również uwzględniane w nowych opracowaniach planistycznych i strategicznych gminy oraz poszczególnych miejscowości.

II. ANALIZA STANU ISTNIEJĄCEGO

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. 1. Położenie administracyjne, geograficzne i ukształtowanie terenu

Gmina Grębocice jest gminą wiejską, która zajmuje powierzchnię 121,11 km². Położona jest w północnej części województwa dolnośląskiego, w powiecie polkowickim, od północy sąsiaduje z gminami Głogów i Pęcław, od wschodu i południowego wschodu z gminą Rudna, od południowego zachodu z gminą Polkowice oraz od zachodu z gminą Jerzmanowa (rys. 1).

Obszar wiejski gminy podzielony został na 17 obrębów ewidencyjnych (tyle samo sołectw), na terenie których, zgodnie z danymi Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych, znajduje się łącznie 25 miejscowości (tab. 1), w tym 17 wsi, 4 osady, 2 kolonie, 1 przysiółek i 1 leśniczówka.

Pod względem fizjograficznym obszar gminy Grębocice leży w zasięgu dwóch makroregionów: Obniżenie Milicko-Głogowskie i Wał Trzebnicki. W szczegółowej klasyfikacji zaliczany jest do dwóch mezoregionów: Pradoliny Głogowskiej (północno-wschodnia część gminy) i Wzgórza Dalkowskie (południowa i południowo-zachodnia część gminy). Położenie to wpływa na zróżnicowanie rzeźby terenu omawianego obszaru.

LEGENDA:

- granica gminy Grębocice
- granica powiatu polkowickiego
- granice powiatów
- granice gmin i miast
- drogi
- wody

Rys. 1. Położenie gminy Grębocice w województwie dolnośląskim

Wykaz miejscowości w gminie Grębocice wg Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych

Tabela 1

Lp.	Nazwa główna miejscowości	Nazwa miejscowości nadrzędnej	Rodzaj obiektu
1	Bucze	Bucze	wieś
2	Czerńczyce	Czerńczyce	osada
3	Duża Wólka	Duża Wólka	wieś
4	Bieńków		przysiółek wsi
5	Kolonia Bieńków		kolonia wsi
6	Grębocice	Grębocice	wieś
7	Owczarnia		kolonia wsi
8	Grodowiec	Grodowiec	wieś
9	Grodziszczce	Grodziszczce	wieś
10	Krzydłowice	Krzydłowice	wieś
11	Kwielice	Kwielice	wieś
12	Obiszów	Obiszów	wieś
13	Obisz		leśniczówka
14	Obiszówek	Obiszówek	osada
15	Ogorzelec	Ogorzelec	wieś
16	Proszówek	Proszówek	osada
17	Proszyce	Proszyce	wieś
18	Retków	Retków	wieś
19	Rzeczyca	Rzeczyca	wieś
20	Stara Rzeka	Stara Rzeka	wieś
21	Szymocin	Szymocin	wieś
22	Świnino	Świnino	osada
23	Trzęsów	Trzęsów	wieś
24	Wilczyn	Wilczyn	wieś
25	Żabice	Żabice	wieś

Źródło: Opracowano na podstawie danych Państwowego Rejestru Nazw Geograficznych (PRNG) opublikowanego na stronie internetowej PZGiK (stan na 14.05.2021 r.).

Pradolina Głogowska, obejmująca większą część gminy, charakteryzuje się płaskim ukształtowaniem terenu, o niewielkich spadkach i wyniesieniach rzędu 75-90 m n.p.m. Jedynie w części północno-wschodniej, gdzie zachował się rozległy ostaniec terasy kemowej, wysokości bezwzględne przekraczają 100 m n.p.m.

Wzgórza Dalkowskie stanowią wał spiętrzonyj moreny czołowej, co sprawia, że rzeźba terenu jest tu bardziej zróżnicowana. Wysokości względne przekraczają tu 100 m n.p.m., a miejscami notuje się spadki terenu sięgające nawet 10%. Największe wyniosłości terenu występują w zachodniej części wzgórz, osiagając 180 m n.p.m. Ponadto zbocza wzgórz w południowo-zachodniej części gminy są często porozcinane głębokimi dolinami, co dodatkowo urozmaica rzeźbę terenu na tym obszarze.

Najniżej położony punkt gminy znajduje się w Czerńcicach (76,8 m n.p.m.), natomiast najwyższy w Kwielicach (177,3 m n.p.m.)

Na obszarze gminy występuje różny stopień przekształceń antropogenicznych rzeźby terenu, przy czym największe przekształcenia widoczne są w rejonie Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczycch „Żelazny Most”. Korona zapór tego obiektu osiąga obecnie rzędną 177,5 m n.p.m.

1. 2. Warunki klimatyczne

Według klasyfikacji W. Okołowicza obszar gminy należy do krainy klimatycznej o średnich wpływach oceanicznych ze słabo zaznaczonym modyfikującym wpływem gór (zasięg wiatrów fenowych). Zima, krótka i łagodna, trwa około 60 dni, natomiast lato około 100 dni i charakteryzuje się pogodą umiarkowanie ciepłą i pochmurną, ale z niską ilością opadów. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C. Najkorzystniejsze warunki termiczne występują na płaskich terenach w obrębie doliny Odry. Suma opadów rocznych wynosi tu około 550 mm, a klimatyczny bilans wodny, za pomocą którego określa się warunki meteorologiczne powodujące suszę, jest ujemny (średnia wieloletnia -50 mm).

Na terenie gminy przeważają wiatry z kierunku zachodniego (17,4%) i południowego (14,8%). Są to przeważnie wiatry słabe, wiejące z prędkością mniejszą niż 5 m/s.

1. 3. Surowce naturalne

Obszar gminy Grębocice należy do jednostki Monokliny Przedsudeckiej, która charakteryzuje się występowaniem licznych uskoków tektonicznych, spękań i szczelin. Na tym najstarszym, kaledońskim podłożu, którego miąższość wynosi około 1,5 km, zalegają skały osadowe permu i triasu, reprezentowane głównie przez piaskowce i skały

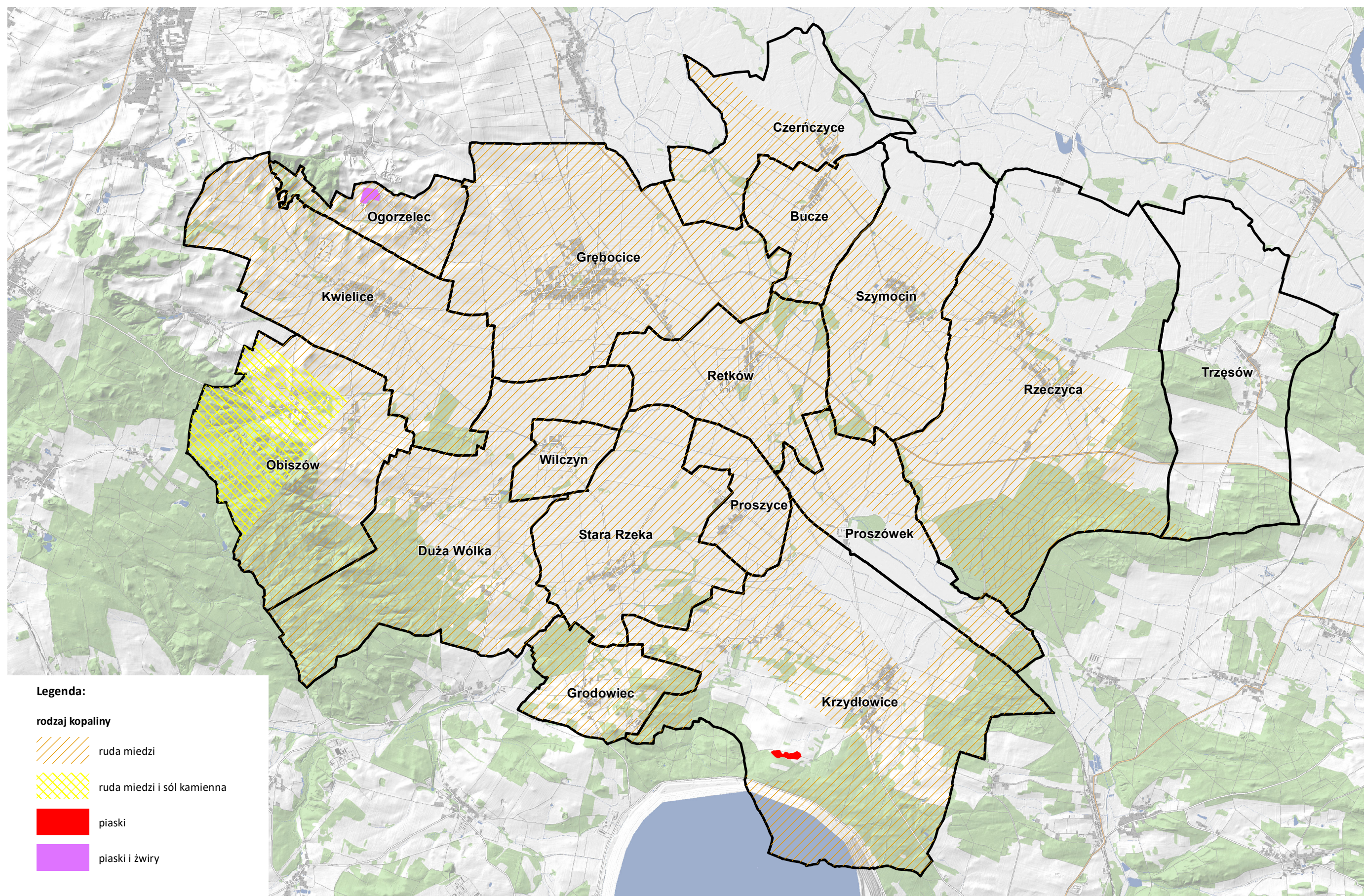
węglanowe. Z tą warstwą stratygraficzną (głównie cechsztynu i czerwonego spągowca) związane są łupki miedzionośne, którym towarzyszą inne cenne surowce takie, jak: sól kamienna, gips, anhydryt, ołów, srebro i kobalt. Złoża te występują na głębokości około 1000 m. Na obszarze gminy rudy miedzi występują w pięciu udokumentowanych złożach: Głogów, Głogów Głęboki-Przemysłowy, Retków, Rudna i Sieroszowice, z których trzy: Głogów Głęboki-Przemysłowy, Rudna i Sieroszowice podlegają obecnie eksploatacji (tab. 2, rys. 2). Złoża te należą do złóż typu pokładowego, charakteryzującego się zróżnicowaną miąższością i intensywnością okruszczenia. Głównymi metalami występującymi w rudach miedzi są: miedź, srebro i kobalt, natomiast pierwiastkami współwystępującymi są: nikiel, wanad, molibden, ołów, złoto, platyna, pallad, cynk, kadm, ren i arsen. Pozostałą po procesie przeróbczym śladową część pierwiastków metalicznych oraz części skalne zdeponowane zostały na składowisku „Gilów”. Aktualnie odpady powstające w trakcie wydobycia rudy miedzi magazynowane są w zbiorniku poflotacyjnym „Żelazny Most”.

Udokumentowane zasoby złóż kopalin

Tabela 2

Rodzaj kopaliny	Nazwa złoża	Zasoby geologiczne bilansowe w tys. ton	Stan zagospodarowania zasobów	Lokalizacja złoża (obręb)
1	2	3	4	5
rudy miedzi wraz z pierwiastkami współwystępującymi	Głogów	276 951,00	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	Czerńczyce, Grębocice, Ogorzelec
	Głogów Głęboki-Przemysłowy	269 770,00	złoże eksploatowane	Duża Wólka, Grębocice, Grodowiec, Kwielice, Obiszów, Ogorzelec, Proszyce, Retków, Stara Rzeka, Wilczyn
	Retków	137 288,00	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	Bucze, Czerńczyce, Grębocice, Grodowiec, Krzydłowice, Proszówek, Proszyce, Retków, Rzeczyca, Stara Rzeka, Szymocin, Trzęsów
	Rudna	316 389,00	złoże eksploatowane	Duża Wólka, Grodowiec, Obiszów, Krzydłowice
	Sieroszowice	202 991,00	złoże eksploatowane	Obiszów
sól kamienna	Sieroszowice	3 348 500,00	złoże o zasobach rozpoznanych wstępnie	Obiszów
piaski i żwiry	Ogorzelec	408,00	złoże zagospodarowane, eksploatowane okresowo	Ogorzelec
piasek	Grodziszczce	344,00	złoże o zasobach rozpoznanych szczegółowo	Grodziszczce

Źródło: Opracowano na podstawie "Bilansu Zasobów Złóż Kopaliny w Polsce" opublikowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) (stan na 31.12.2020 r.)

Rys. 2. Udokumentowane złoża kopalin

Z pokładami rudy miedzi związane jest również występowanie złóż soli kamiennej, które zalegają w nadkładzie złoże Sierszowice, w utworach formacji cechsztyńskiej.

Nad utworami permu i triasu leży warstwa utworów trzeciorzędowych osiągająca miąższość do około 300 m, a zalegająca na zróżnicowanej głębokości od 0 do 100 m. Lokalnie nierówne podłoże trzeciorzędowe wychodzi na powierzchnię, przy czym wychodnie te mają miejsce wyłącznie w południowej części gminy, w obrębie Wzgórz Dalkowskich. Niewielkie płyty utworów neogeńskich (głównie iły) występują również w okolicach Krzydłowic, Grodowca i Obiszowa. Na całym obszarze gminy na utworach trzeciorzędowych zalegają pokłady węgla brunatnego, którego złoże nie zostało dotychczas szczegółowo udokumentowane. Ocenia się wstępnie, że znaczenie gospodarcze mogą mieć pokłady pochodzące z miocenu środkowego i górnego. Największa miąższość I pokładu węgla brunatnego górno-miocenińskiego (Pokład Henryk) nie przekracza 6 m, a zalega on na głębokości około 120 m p.p.t. Z kolei pokłady węgla brunatnego w warstwach miocenu środkowego, zależące do łuzyckiej serii węglanowej, posiadają sumaryczną miąższość nie przekraczającą 12 m, a ich strop zalega na głębokości około 190 m.

Wierzchnie warstwy podłoża na terenie gminy budują utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego, wodno-lodowcowego oraz rzeczno-łódzkiego. W zasięgu mezoregionu Wzgórz Dalkowskich, obejmującego południowo-zachodnią i południową część gminy, w budowie podłoża dominują piaski i żwiry wodnolodowcowe górne, z niewielkimi wychodniami moreny gliny zwałowej. Większe fragmenty utworów gliny zwałowej występują pomiędzy miejscowościami Grębocice - Świnino - Kwielice oraz na północ od Kwielic, ciągnąc się wąskim pasem w kierunku Ogorzelca. Podłoże równinnych terenów, położonych na północ od drogi Grębocice - Kwielice aż do granic gminy oraz do koryta rzeki Rudna w kierunku północno-wschodnim, budują utwory pylaste wodnego pochodzenia (utwory lessopodobne). Zarówno utwory gliny zwałowej, jak i utwory pylaste stanowiły podłoże do wykształcenia się dobrych gleb o wysokiej urodzajności. Na żwirowo-piaszczystych utworach fluwioglacjalnych powstały natomiast słabsze gleby lekkie, mało odporne na degradację. Południowo-zachodni skraj północnej części gminy, o dość zróżnicowanej rzeźbie terenu i wyniesieniach przekraczających 100 m n.p.m., zajmuje ostaniec terasy kemowej zbudowany z mułków, piasków i żwirów. Centralną część tej terasy (na południowy zachód od Trzęsowa) wypełniają piaszczysto-

żwirowe utwory fluwioglacjalne, tworząc dość rozległe, płaskie zagłębienie terenu. Pozostałą część gminy, będącą w zasięgu Pradoliny Głogowskiej, wypełniają holocenijskie i plejstocenijskie namuły (okolice wsi Czerńczyce, Bucze, Szymocin, Żabice, Rzeczyca, Trzęsów).

W utworach czwartorzędowych zalegających gminę udokumentowano dwa złoża, w tym zagospodarowane i eksploatowane okresowo złożo „Ogorzelec”, o zasobach piasków i żwirów sięgających 408 tys. ton, a także nieeksploatowane złożo piasku „Grodziszczce” o zasobach wynoszących 344 tys. ton. Ponadto na obszarze gminy znajdują się nieudokumentowane złoża piasku, pozyskiwane okresowo w wyrobiskach położonych w okolicach wsi Kwielice, Trzęsów, Wilczyn, Duża Wólka, Obiszów, Bieńków.

Wymienione w rozdziale udokumentowane złoża surowców naturalnych podano zgodnie z najnowszymi danymi, które zostały opublikowane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB) w "Bilansie Zasobów Złóż Kopalin w Polsce" (stan na 31.12.2020 r.).

1. 4. Warunki wodne

Według danych ewidencji gruntów i budynków wody płynące zajmują ogółem 20,60 ha powierzchni gminy (0,2%), wody stojące – 1,38 ha, natomiast rowy melioracyjne – 86,89 ha. Większość rowów melioracyjnych znajduje się w złym stanie i wymaga poprawy parametrów technicznych. Łącznie pod wodami znajduje się 0,9% powierzchni gminy (108,87 ha) (tab. 3). W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że na terenie większości wsi znajdują się liczne zbiorniki małej retencji, brak jest natomiast większych zbiorników wodnych.

Sieć hydrograficzna równinnej części gminy charakteryzuje się dużą gęstością, rzadka jest natomiast w strefie Wzgórz Dalkowskich.

Obszar gminy Grębocice należy do dorzecza Odry. Głównym ciekim, przepływającym przez środek gminy z południowego wschodu na północny zachód, jest rzeka Rudna. Na niektórych odcinkach (m.in. pomiędzy Proszówkiem a Retkowem) koryto rzeki rozwidla się na kilka odnóg tworząc układ roztokowy. Rudna stanowi lewobrzeżny dopływ Odry i tworzy zlewnię III rzędu, obejmującą cały obszar gminy.

Wody powierzchniowe

Tabela 3

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Powierzchnia gruntów pod wodami									
			ogółem		wody stojące (Ws)		wody płynące (Wp)		stawy (Wsr)		rowy melioracyjne (W)	
			ha	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Bucze	303,15	4,81	1,6	-	-	0,69	0,2	-	-	4,12	1,4
2	Czerrńczyce	484,47	10,34	2,1	-	-	2,90	0,6	-	-	7,44	1,5
3	Duża Wólka	1 014,92	5,89	0,6	0,37	-	0,40	0,1	-	-	5,12	0,5
4	Grębocice	1 148,93	11,80	1,0	-	-	-	-	-	-	11,80	1,0
5	Grodowiec	271,44	1,93	0,7	-	-	-	-	-	-	1,93	0,7
6	Krzydłowice	1 671,53	16,86	1,0	-	-	1,45	0,1	-	-	15,41	0,9
7	Kwielice	852,60	6,69	0,8	-	-	0,67	0,1	-	-	6,02	0,7
8	Obiszów	828,84	2,38	0,3	0,53	0,1	0,78	0,1	-	-	1,07	0,1
9	Ogorzelec	200,44	0,53	0,3	-	-	-	-	-	-	0,53	0,3
10	Proszówek	445,03	7,25	1,6	-	-	3,12	0,7	-	-	4,13	0,9
11	Proszyce	202,98	1,69	0,8	-	-	0,78	0,4	-	-	0,91	0,4
12	Retków	493,81	9,70	2,0	-	-	4,20	0,9	-	-	5,50	1,1
13	Rzeczycza	1 803,32	9,36	0,5	0,13	-	2,13	0,1	-	-	7,10	0,4
14	Stara Rzeka	674,86	6,86	1,0	-	-	1,86	0,3	-	-	5,00	0,7
15	Szymocin	703,37	5,48	0,8	-	-	1,38	0,2	-	-	4,10	0,6
16	Trzęsów	881,83	5,91	0,7	0,35	-	-	-	-	-	5,56	0,7
17	Wilczyn	129,89	1,39	1,1	-	-	0,24	0,2	-	-	1,15	0,9
Gmina ogółem		12 111,41	108,87	0,9	1,38	0,0	20,60	0,2	-	-	86,89	0,7

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

Najważniejszym, lewobrzeżnym dopływem rzeki Rudnej jest Moskorzynka, wypływająca z sąsiedniej gminy Polkowice głęboko wciętą doliną w wale Wzgórz Dalkowskich. Moskorzynka jest częściowo uregulowana, a na odcinku między Żukowem (gmina Polkowice) a Retkowem (ujście do rzeki Rudnej) wybudowany został system kanałów i rowów rozprowadzających wodę dla nawadniania okolicznych terenów rolniczych.

Pozostałe ciekі, będące w zarządzie Wód Polskich, to: Wstążka, Borownica, Kanał Południowy, Rów Mleczarski i Brusina.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Rozp. RM z dnia 18 października 2016 r. poz. 1967), na terenie gminy Grębocice wydzielonych zostało 7 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (w skrócie JCWP), w tym (rys. 3):

JCWP kod PLRW60001815259 – Rudna od źródła do Moskorzynki (status: naturalna); typ 18: potok nizinny zwirowy;

JCWP kod PLRW60001915299 – Rudna od Moskorzynki do Odry (status: silnie zmieniona); typ: 19: rzeka nizinna piaszczysto-gliniasta;

JCWP kod PLRW60001715269 – Moskorzynka (status: silnie zmieniona); typ 17: potok nizinny piaszczysty na utworach staroglacjalnych;

JCWP kod PLRW60001715272 – Brusina (status: naturalna); typ 17: jw.;

JCWP kod PLRW600017152769 – Rów Mleczarski (status: naturalna); typ 17: jw.;

JCWP kod PLRW60001715289 – Kanał Południowy (status: silnie zmieniona); typ 17: jw.;

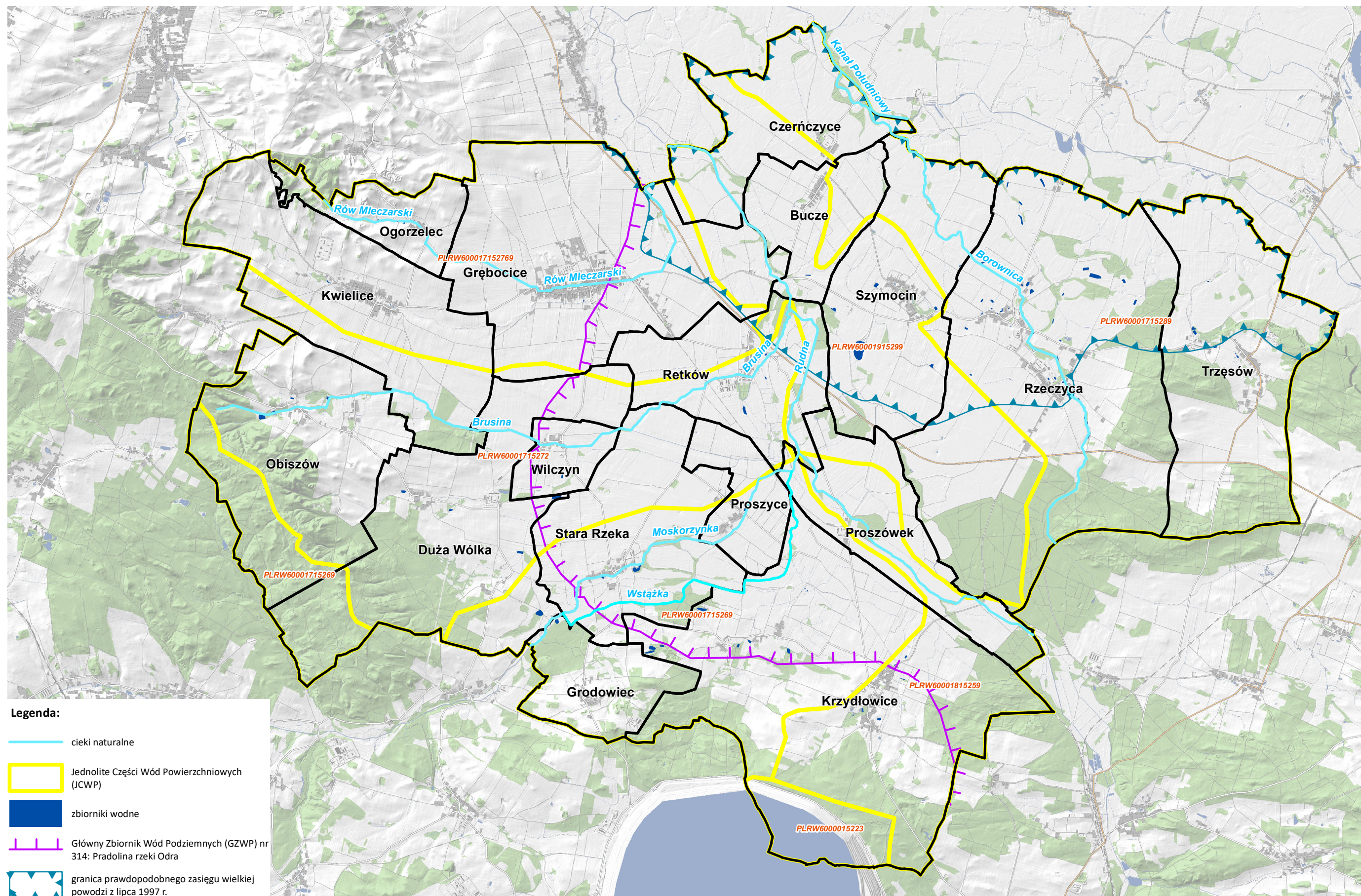
JCWP kod PLRW6000015223 – Żelazny Most (Zbiornik Lipówka), zbiornik poflotacyjny (status: sztuczna); typ 0: typ nieokreślony – kanały i zbiorniki zaporowe.

Występowanie wód podziemnych jest ściśle powiązane ze strukturą geologiczną podłoża, a zaleganie pierwszego zwierciadła tych wód koreluje z rzeźbą terenu. Na terenach najniżej położonych, w dnach dolin na terasach zalewowych, woda gruntowa występuje na głębokości od 0,0 do 1,5 m, natomiast na terasach nadzalewowych do 5,0 m. W obrębie wzgórz, głębokość zalegania jest znacznie większa i wynosi do 20,0 m. Ponadto istnieje silne lokalne zróżnicowanie głębokości występowania wód podziemnych, np. w rejonie wsi Grodowiec, charakteryzującym się zróżnicowaną rzeźbą terenu, woda gruntowa występuje na głębokości od 1,0 do 7,0 m.

Na uwagę zasługuje występowanie na przeważającej części gminy udokumentowanych zasobów Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 314: Pradolina rzeki Odra, które podlegają najwyższej ochronie (rys. 3).

W centralnej części gminy, w rejonie między Retkowem, Wilczynem, Świninem, Starą Rzeką i Proszówkiem, znajduje się obszar zasobowy zespołowych ujęć wody podziemnej. Obszar o takim samym charakterze występuje również w północno-wschodniej części gminy, w okolicach wsi Szymocin, Rzeczyca, Żabice i Trzęsów. Oba obszary zasobowe wód podziemnych obejmują wody czwartorzędowe, związane ze strukturami dolin kopalnych.

Na terenie gminy wyznaczona została granica prawdopodobnego zasięgu wielkiej powodzi z lipca 1997 r. (rys. 3), która obejmuje północno-wschodnią część gminy o łącznej powierzchni ok. 2 953 ha, w tym o obrębach: Bucze (ok. 303 ha), Czerńczyce (ok. 484 ha), Grębocice (ok. 202 ha), Retków (ok. 86 ha), Rzeczyca (ok. 855 ha), Szymocin (ok. 642 ha) i Trzęsów (ok. 381 ha).

Rys. 3. Warunki wodne

Okresowe podmokłości, które pojawiają się przeważnie podczas wiosennych roztopów pokrywy śnieżnej lub obfitych opadów deszczu w okresie wiosennym i letnim, występują głównie z przyczyn wadliwie działającego systemu urządzeń melioracyjnych.

1. 5. Charakterystyka gleb

Na terenie gminy dominują gleby brunatne wyługowane, które zajmują około 56% powierzchni użytkowanej rolniczo. Znaczny udział mają też mady związane z osadami rzecznyymi (19%) oraz czarne ziemie (15%). Mniejszy udział mają gleby bielnicowe i pseudobielnicowe (5%), brunatne właściwe (3%), a także zajmujące tereny podmokłe gleby hydromorficzne (2%), w tym marsze płytkie oraz torfy średnie i głębokie.

W składzie mechanicznym gleb przeważają utwory piaszczyste, piaski słabo gliniaste, pyły oraz gliny. Zmiana składu mechanicznego podłoża występuje najczęściej na głębokości poniżej 50 cm.

Ocenę jakości środowiska glebowego oparto o jednolitą dla całego kraju klasyfikację gruntów. Za bardzo dobre i dobre uznano grunty orne klas I-III b i użytki zielone klas I-III, za średniej jakości uznano grunty orne klas IVa-IVb i użytki zielone klasy IV, a za najłabsze grunty rolne klas V i VI. Zgodnie z tym podziałem, w gminie przeważają grunty średniej jakości bonitacyjnej, zajmując około 39% powierzchni użytków rolnych. Grunty dobrej jakości zajmują około 36%, a najłabsze 25% użytków rolnych gminy (tab. 4 i 5).

Na gruntach ornych gminy wyróżnia się 9 kompleksów rolniczej przydatności gleb. Ich udział w ogólnej powierzchni gruntów ornych gminy przedstawia się następująco:

– pszenno bardzo dobry (1)	– 9,8%
– pszenno dobry (2)	– 20,9%,
– pszenno wadliwy (3)	– 1,7%,
– żytni bardzo dobry (4)	– 9,8%,
– żytni dobry (5)	– 17,9%,
– żytni słaby (6)	– 18,6%,
– żytni najłabszy (7)	– 9,3%,
– zbożowo – pastewny mocny (8)	– 9,2%,
– zbożowo – pastewny słaby (9)	– 2,8%.

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Tabela 4

Lp.	Obręb	Jedn.	Grunty orne											Użytki zielone						Razem GO+UZ
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	razem	I	II	III	IV	V	VI	razem		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
1	Bucze	ha	-	1,57	31,04	78,90	81,30	14,18	8,95	-	215,94	-	0,50	45,78	3,39	2,72	0,20	52,59	268,53	
		%	-	0,7	14,4	36,5	37,7	6,6	4,1	-	100,0	-	1,0	87,0	6,4	5,2	0,4	100,0		
2	Czerńczone	ha	-	-	19,71	119,87	130,61	39,74	5,66	1,46	317,05	-	-	88,00	16,92	0,30	2,36	107,58	424,63	
		%	-	-	6,2	37,8	41,2	12,5	1,8	0,5	100,0	-	-	81,8	15,7	0,3	2,2	100,0		
3	Duża Wólka	ha	-	-	68,35	65,00	100,04	69,93	158,67	38,95	500,94	-	-	6,00	34,25	30,40	3,95	74,60	575,54	
		%	-	-	13,6	13,0	20,0	14,0	31,6	7,8	100,0	-	-	8,0	45,9	40,8	5,3	100,0		
4	Grębocice	ha	15,87	542,98	236,79	25,66	72,19	38,57	5,62	-	937,68	1,51	2,03	31,91	11,38	-	-	46,83	984,51	
		%	1,7	57,9	25,3	2,7	7,7	4,1	0,6	-	100,0	3,2	4,3	68,2	24,3	-	-	100,0		
5	Grodowiec	ha	-	-	3,94	10,82	39,65	20,03	38,24	16,27	128,95	2,06	-	1,69	12,90	5,35	0,93	22,93	151,88	
		%	-	-	3,1	8,4	30,7	15,5	29,7	12,6	100,0	9,0	-	7,4	56,3	23,3	4,0	100,0		
6	Krzydlowice	ha	-	-	18,49	21,31	133,16	209,93	313,33	74,20	770,42	-	-	1,82	116,93	35,97	1,80	156,52	926,94	
		%	-	-	2,4	2,8	17,3	27,2	40,7	9,6	100,0	-	-	1,2	74,7	23,0	1,1	100,0		
7	Kwielice	ha	-	120,60	173,23	132,83	126,70	49,32	51,29	30,52	684,49	-	5,41	7,53	6,07	1,98	1,77	22,76	707,25	
		%	-	17,6	25,3	19,4	18,5	7,2	7,5	4,5	100,0	-	23,8	33,1	26,6	8,7	7,8	100,0		
8	Obiszów	ha	-	22,57	44,39	65,25	89,69	46,29	37,57	8,06	313,82	-	0,36	5,97	21,91	2,67	-	30,91	344,73	
		%	-	7,2	14,1	20,8	28,6	14,7	12,0	2,6	100,0	-	1,2	19,3	70,9	8,6	-	100,0		
9	Ogorzelec	ha	-	19,75	35,86	40,73	32,56	15,29	9,76	2,70	156,65	-	0,74	1,08	0,83	3,95	4,36	10,96	167,61	
		%	-	12,6	22,9	26,0	20,8	9,8	6,2	1,7	100,0	-	6,7	9,9	7,6	36,0	39,8	100,0		
10	Proszówek	ha	-	-	-	-	39,27	135,35	140,75	19,77	335,14	-	-	-	26,22	2,63	-	28,85	363,99	
		%	-	-	-	-	11,7	40,4	42,0	5,9	100,0	-	-	-	90,9	9,1	-	100,0		
11	Proszycze	ha	-	-	22,74	20,59	40,11	11,99	50,88	-	146,31	-	-	0,72	30,72	5,17	-	36,61	182,92	
		%	-	-	15,5	14,1	27,4	8,2	34,8	-	100,0	-	-	2,0	83,9	14,1	-	100,0		
12	Retków	ha	-	36,83	37,14	68,82	77,59	49,81	64,08	-	334,27	-	0,06	26,14	27,63	6,53	-	60,36	394,63	
		%	-	11,0	11,1	20,6	23,2	14,9	19,2	-	100,0	-	0,1	43,3	45,8	10,8	-	100,0		

Gleboznawcza klasyfikacja gruntów

Tabela 4

Lp.	Obręb	Jedn.	Grunty orne												Użytki zielone						Razem GO+UZ
			I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	razem	I	II	III	IV	V	VI	razem			
13	Rzeczyca	ha	-	-	39,55	156,01	235,88	184,50	192,49	174,87	983,30	-	1,95	27,67	45,07	25,05	3,72	103,46	1 086,76		
		%	-	-	4,0	15,9	24,0	18,7	19,6	17,8	100,0	-	1,9	26,7	43,6	24,2	3,6	100,0			
14	Stara Rzeka	ha	-	-	35,74	121,71	209,28	66,32	42,07	3,05	478,17	-	0,74	21,23	80,66	2,00	1,40	106,03	584,20		
		%	-	-	7,5	25,4	43,8	13,9	8,8	0,6	100,0	-	0,7	20,0	76,1	1,9	1,3	100,0			
15	Szymocin	ha	-	1,64	57,81	63,84	131,66	114,78	167,71	36,35	573,79	-	4,50	10,58	15,33	7,83	1,44	39,68	613,47		
		%	-	0,3	10,1	11,1	23,0	20,0	29,2	6,3	100,0	-	11,4	26,7	38,6	19,7	3,6	100,0			
16	Trzęsów	ha	-	-	70,47	92,10	125,98	24,97	86,28	88,36	488,16	-	0,42	21,18	44,68	7,40	0,59	74,27	562,43		
		%	-	-	14,4	18,9	25,8	5,1	17,7	18,1	100,0	-	0,6	28,5	60,1	10,0	0,8	100,0			
17	Wilczyn	ha	-	-	-	-	13,94	12,67	51,35	6,10	84,06	-	-	-	11,21	17,88	-	29,09	113,15		
		%	-	-	-	-	16,6	15,1	61,1	7,2	100,0	-	-	-	38,5	61,5	-	100,0			
Gmina ogółem		ha	15,87	745,94	895,25	1 083,44	1 679,61	1 103,67	1 424,70	500,66	7 449,14	3,57	16,71	297,30	506,10	157,83	22,52	1 004,03	8 453,17		
		%	0,2	10,0	12,0	14,6	22,6	14,8	19,1	6,7	100,0	0,4	1,7	29,6	50,4	15,7	2,2	100,0			

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

Charakterystyka jakości gruntów ornych i użytków zielonych

Tabela 5

Lp.	Obręb	Powierzchnia gruntów ornych i użytków zielonych						
		ogółem	w tym					
			gruntów dobrej jakości*		gruntów średniej jakości**		gruntów słabej jakości***	
		ha	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Bucze	268,53	157,79	58,8	98,87	36,8	11,87	4,4
2	Czerńczyce	424,63	227,58	53,6	187,27	44,1	9,78	2,3
3	Duża Wólka	575,54	139,35	24,2	204,22	35,5	231,97	40,3
4	Grębocice	984,51	856,75	87,0	122,14	12,4	5,62	0,6
5	Grodowiec	151,88	18,51	12,2	72,58	47,8	60,79	40,0
6	Krzydłowice	926,94	41,62	4,5	460,02	49,6	425,30	45,9
7	Kwielice	707,25	439,60	62,2	182,09	25,7	85,56	12,1
8	Obiszów	344,73	138,54	40,2	157,89	45,8	48,30	14,0
9	Ogorzelec	167,61	98,16	58,6	48,68	29,0	20,77	12,4
10	Proszówek	363,99	-	-	200,84	55,2	163,15	44,8
11	Proszyce	182,92	44,05	24,1	82,82	45,3	56,05	30,6
12	Retków	394,63	168,99	42,8	155,03	39,3	70,61	17,9
13	Rzeczycza	1 086,76	225,18	20,7	465,45	42,8	396,13	36,5
14	Stara Rzeka	584,20	179,42	30,7	356,26	61,0	48,52	8,3
15	Szymocin	613,47	138,37	22,5	261,77	42,7	213,33	34,8
16	Trzęsów	562,43	184,17	32,7	195,63	34,8	182,63	32,5
17	Wilczyn	113,15	-	-	37,82	33,4	75,33	66,6
Gmina ogółem		8 453,17	3 058,08	36,2	3 289,38	38,9	2 105,71	24,9

Uwagi:

- * grunty orne klas I - IIIb i użytki zielone
- ** grunty orne klas IVa - IVb i użytki zielone klasy IV
- *** grunty orne klas V - VI i użytki zielone klas V - VI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

Na użytkach zielonych w gminie występują 3 kompleksy rolniczej przydatności, a ich udział w ogólnej powierzchni użytków zielonych gminy wynosi:

- użytki zielone bardzo dobre i dobre (1z) – 4,1%,
- użytki zielone średnie (2z) – 72,1%,
- użytki zielone słabe i bardzo słabe (3z) – 23,8%.

Najwyższy odsetek zajmują kompleksy: 1 i 2 (30,7 %) oraz 4 i 5 (27,7 %). Dobre i bardzo dobre kompleksy rolniczej przydatności gleb zajmują 67,6% areалу gruntów ornych gminy Grębocice. W grupie użytków zielonych dominuje kompleks 2z (użytki średnie) stanowiące 72,1% ich powierzchni ogólnej. Wysoki odsetek 23,8% przypada na użytki zielone kompleksu 3z (słabe i bardzo słabe). Natomiast użytki zielone 1z (bardzo dobre i dobre) stanowią tylko 4,1% ogólnej powierzchni łąk i pastwisk gminy.

Na jakość gleb duży wpływ ma również stopień ich zakwaszenia, który na terenie gminy waha się od 4,5 do 7,2 pH. Bardzo kwaśny i kwaśny odczyn gleby (do 5,5 pH) posiada aż 33% powierzchni użytków rolnych gminy, na której zalecono konieczność i potrzebę wapnowania.

Oceny naturalnych warunków produkcji rolniczej dokonano w oparciu o metodę waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracowaną przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. W metodzie tej poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, tj. jakość i przydatność gleb, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne, oceniono za pomocą punktów (tab. 6).

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP) dla gminy Grębocice kształtuje się na średnim poziomie i wynosi 75,7 punkty. Dla porównania wskaźnik ten dla województwa dolnośląskiego wynosi 76,3 pkt. W poszczególnych obrębach obserwuje się znaczne zróżnicowanie WWRPP od 59,0 pkt. w Grodowcu do 130,3 pkt. w Grębocicach (rys. 4). Bardzo dobre warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej dają możliwość rozwoju wielokierunkowej produkcji rolniczej, w tym zakładania upraw specjalistycznych, nawet o wysokich wymaganiach agrotechnicznych (warzywa, owoce jagodowe, sady).

1. 6. Zagrożenie erozją i obszar ONW

Na obszarze gminy sprawia ok. 3 670 ha powierzchni gruntów ornych (tj. 49%) stanowią grunty narażone na erozję wodną i/lub wietrzną w stopniu silnym, średnim lub umiarkowanym. Dotyczy to procesów erozyjnych wywołanych zarówno czynnikami o charakterze naturogenicznym, jak i antropogenicznym. Największe powierzchnie gruntów ornych zagrożonych erozją występują na terenie obrębu Krzydłowice (ok. 620 ha), Rzeczyca (ok. 500 ha) i Kwielice (ok. 430 ha). Wielkości te różnią się od tych podanych w Planie urządzeniowo-rolnym gminy Grębocice z 2007 r. ze względu na wykorzystanie innego źródła danych. W roku 2007 bazowano na informacjach zawartych na Mapie sozologicznej w skali 1:50 000, natomiast obecnie posłużono się danymi zamieszczonymi na Geoportalu Dolny Śląsk (rys. 5 i 6). Na pozostałych gruntach ornych (ok. 3780 ha) procesy erozyjne wykazują małe lub bardzo małe natężenie.

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Grębocice

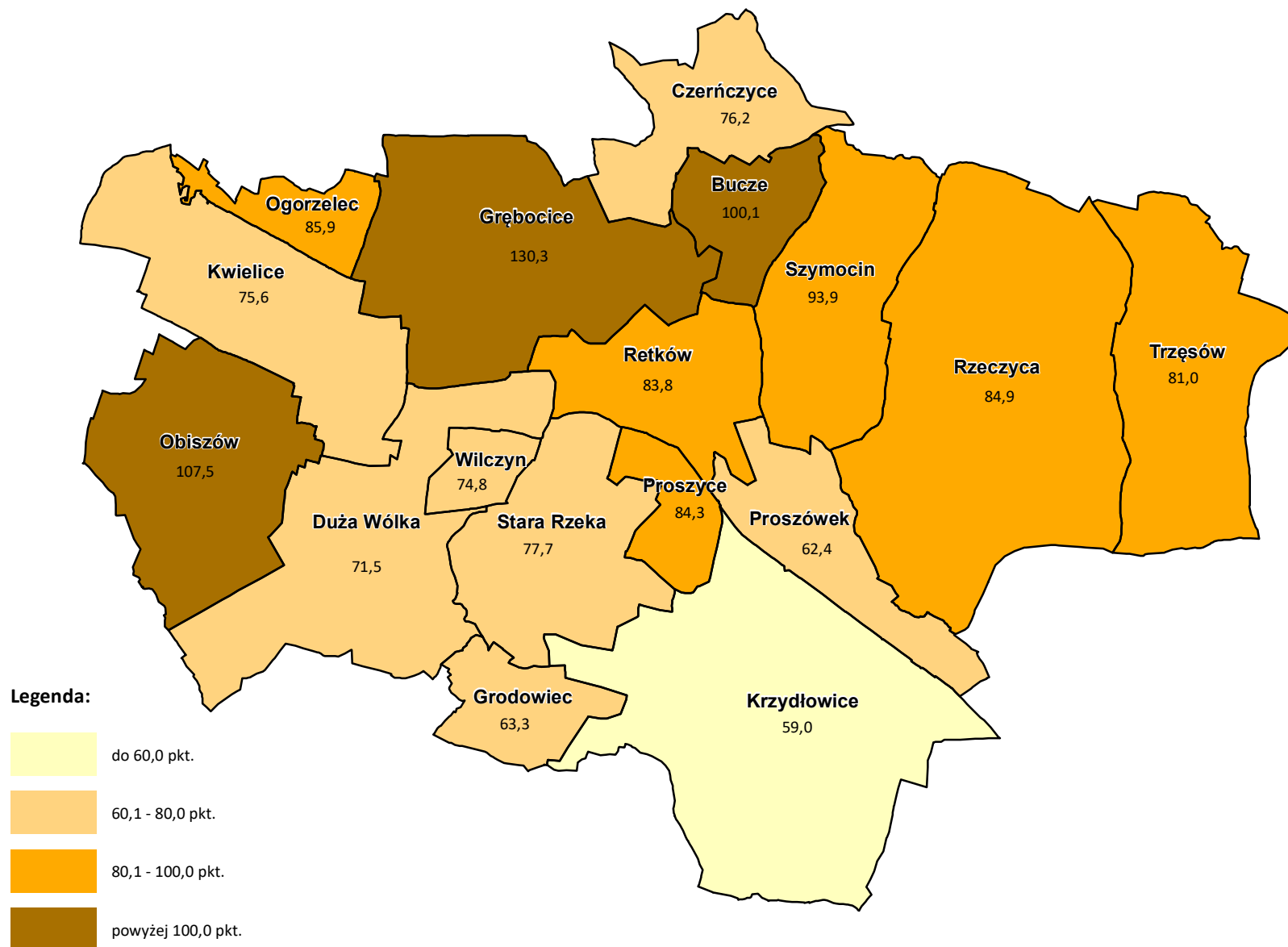
Tabela 6

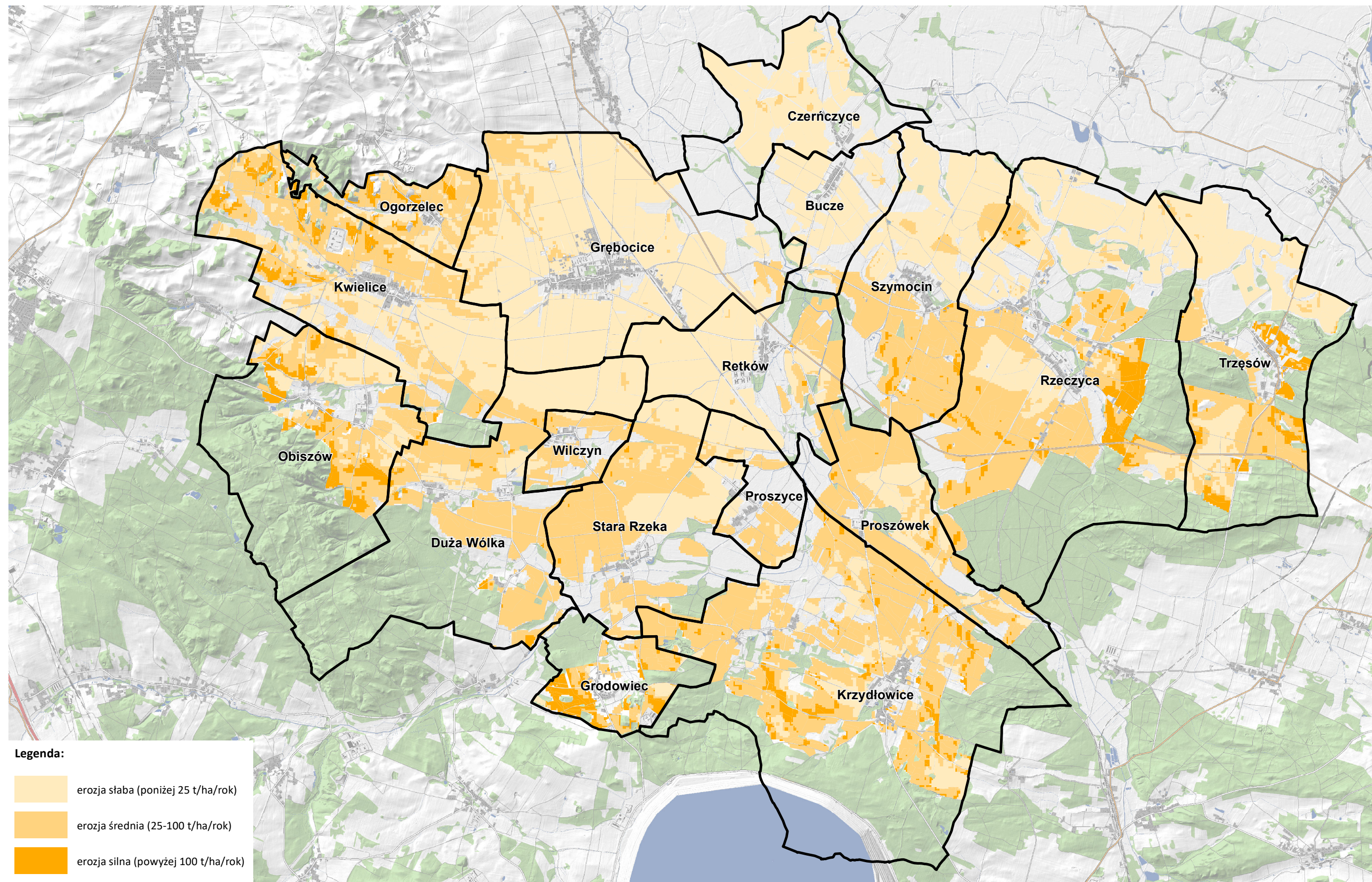
Lp.	Obręb	Bonitacja rzeźby terenu (w skali 10-pkt.)	Bonitacja jakości i przydatności rolniczej gleb (w skali 100-pkt.)	Bonitacja agroklimatu w punktach (w skali 30-pkt.)	Bonitacja warunków wodnych (w skali 10-pkt.)	Wskaźnik Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej
1	2	3	4	5	6	7
1	Bucze	5,0	64,4	26,6	4,5	100,1
2	Czerńcice	5,0	52,5	15,6	4,3	76,2
3	Duża Wólka	4,9	43,0	18,8	4,8	71,5
4	Grębocice	4,9	66,7	54,0	4,7	130,3
5	Grodowiec	4,8	42,3	7,4	4,5	59,0
6	Krzydłowice	4,9	40,3	25,8	4,6	75,6
7	Kwielice	4,7	60,7	38,7	4,5	107,5
8	Obiszów	4,7	53,4	24,4	4,5	85,9
9	Ogorzelec	4,2	50,4	25,8	2,7	84,3
10	Proszówek	5,0	39,2	13,8	4,4	62,4
11	Proszyce	5,0	52,1	23,6	4,5	83,8
12	Retków	5,0	56,3	20,5	4,4	84,9
13	Rzeczycza	4,9	44,5	25,1	4,3	77,7
14	Stara Rzeka	5,0	53,2	31,2	4,5	93,9
15	Szymocin	5,0	45,7	26,2	4,2	81,0
16	Trzęsów	4,9	51,7	15,0	3,3	74,8
17	Wilczyn	5,0	37,8	17,4	4,6	63,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: " Warunki przyrodnicze produkcji rolnej gminy Grębocice" (WBGiTR w Legnicy, 1988 r.).

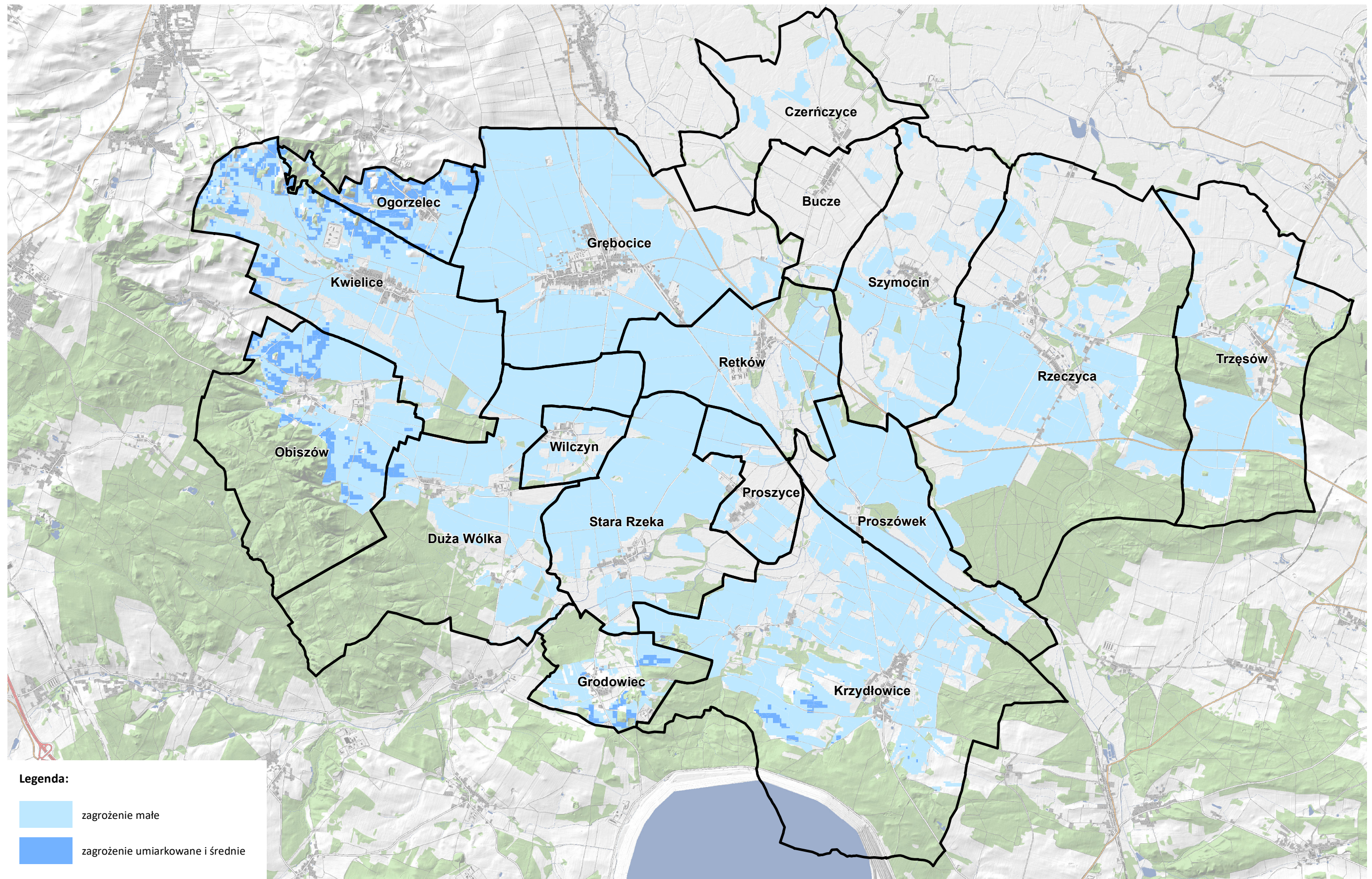

Rys. 4. Wielkość Wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej (WWRPP) w poszczególnych obrębach gminy

Rys. 5. Podatność gruntów ornych na erozję wietrzną

Rys. 6. Podatność gruntów ornych na erozję wodną

Na obszarze gminy Grębocice 8 obrębów położonych jest w na obszarze o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW_5 z ograniczeniami naturalnymi strefa I). Są to obręby: Duża Wólka, Grodowiec, Krzydłowice, Proszówek, Rzeczyca, Stara Rzeka, Szymocin i Wilczyn.

1. 7. Formy ochrony przyrody oraz obiekty zabytkowe

Grunty leśne (Ls, Lz) na terenie gminy zajmują łącznie powierzchnię około 2 491 ha (tab. 8) i wpływa to na wskaźnik lesistości, wynoszący dla gminy 20,6%. Większość istniejących kompleksów leśnych stanowią lasy ochronne, pełniące głównie funkcję wodochronną.

Na terenie gminy ochronie prawnej, wynikającej z ustawy o ochronie przyrody, podlegają (rys. 7):

- Rezerwat Przyrody „Uroczysko Obiszów”: utworzony w 1972 r. zarządzeniem nr 72 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23.06.1972 r. (M. P. nr 36, poz. 202; Dz. U. Woj. Doln. z dnia 8 stycznia 2013 r. poz. 94), zajmuje on powierzchnię 6,28 ha na terenie obrębu Obiszów, na której chronione są fragmenty lasu dębowego o charakterze starodrzewu oraz lasu mieszanego o charakterze zespołu naturalnego; rezerwat pełni jednocześnie funkcję strefy ochrony sanitarnej ujęcia wody;
- Rezerwat Przyrody „Skarpa Storczyków” (M. P. nr 5, poz. 43; Dz. U. Woj. Doln. z dnia 3 października 2012 r. poz. 3301): niewielki fragment rezerwatu o pow. 0,33 ha położony w kompleksie leśnym na terenie obrębu Trzęsów;
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Grodowiec” (Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r.): powołany w celu ochrony walorów przyrodniczych oraz kulturowych obejmuje centralną część miejscowości Grodowiec o pow. 50,45 ha,
- użytek ekologiczny „Grodowiec I” (Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r.): użytek o pow. 0,22 ha utworzony na terenie dawnego wyrobiska, gdzie ochronie podlega oczko wodne wraz z otaczającą kępą drzew i krzewów, w tym pięknymi okazami kwitnącego i owocującego bluszczu pospolitego; występuje tu także kilka okazałych drzew,

wśród których wyróżnia się dąb szypułkowy, aleja kasztanowa i zadrzewienie Góry Kalwarii;

- użytek ekologiczny „Grodowiec II” (Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r.): użytek o pow. 0,25 ha utworzony na terenie dawnego wyrobiska, gdzie ochronie podlega zbiorowisko drzew i krzewów;
- pomniki przyrody ożywionej: lipa szerokolistna (*Tilia platyphyllos*) rosnąca na placu kościelnym w Grębocicach (dz. ewid. 281); dąb burgundzki (*Quercus cerris*) „Aleksy” rosnący na działce prywatnej w Grodowcu (dz. ewid. 88); dąb burgundzki (*Quercus cerris*) rosnący na działce prywatnej w Grodowcu (dz. ewid. 84/1); Aleja Kasztanowa w Grodowcu złożona z 43 okazów kasztanowca zwyczajnego (*Aesculum hippocastanum*) (wzdłuż drogi na dz. ewid. 152);
- stanowiska roślin naczyniowych objętych ścisłą ochroną gatunkową: długosz królewski, kotewka orzech wodny, kruszczyk połabski, szafirek miękkiolistny;
- stanowiska roślin naczyniowych objętych częściową ochroną gatunkową: pierwiosnek wyniosły, bagno zwyczajne, cis pospolity, grzybienie białe, kruszczyk szerokolistny, naparstnica zwyczajna, podkolan biały, śnieżyca wiosenna, śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilczczyko, wiciokrzew pomorski, widłak jałowcowaty;
- stanowiska mchów i porostów objętych częściową ochroną gatunkową: widłoząb miotlasty, rokitnik pospolity, chrobotek leśny;
- stanowiska ssaków objętych ścisłą ochroną gatunkową: nocek duży, mopek, a także częściową ochroną gatunkową: wydra, bóbr europejski;
- stanowiska ptaków objętych ścisłą ochroną gatunkową: świergotek polny;
- stanowiska płazów objętych ścisłą ochroną gatunkową: kumak nizinny;
- stanowiska owadów objętych ścisłą ochroną gatunkową: pachnica dębowa (gat. wymieniony w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej);
- stanowiska mięczaków objętych częściową ochroną gatunkową: ślimak winniczek;
- siedliska przyrodnicze z I Załącznika Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywy 92/43/EWG):

- 9110 – Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)
- 9130 – Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion*)
- 9190 – Kwaśne dąbrowy ze związku *Quercion robori-petraeae*
- 9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)
- 91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae* – siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym)
- 91F0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)
- 2330 – Wydmy lądowe z murawami napiaskowymi (*Spergulo vernalis-Corynephorum*).

Na terenie gminy ochronie kulturowej podlegają obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, udokumentowane stanowiska archeologiczne, bryły budynków o walorach kulturowych, a także zespoły zabudowy folwarcznej z dworami oraz parkami o walorach kulturowych. Zgodnie ze stanem na dzień 31 marca 2022 r. (źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa), w rejestrze zabytków wpisanych było szereg zabytków nieruchomości położonych w następujących miejscowościach (rys. 7):

Czerńczyce:

- park dworski, k. XIX, (nr rej.: A/2820/582/L z 10.12.1980);

Duża Wólka:

- zespół pałacowy, 1570, 1 poł. XIX, w tym pałac (nr rej.: A/2821/160/310/L z 15.03.1961) i park (nr rej.: A/2822/587/L z 11.06.1980);

Grębocice:

- kościół fil. pw. św. Marcina, 1500, k. XIX (nr rej.: A/1629/122 z 23.07.1958),
- cmentarz przykościelny (nr rej.: A/1630/766/L z 28.12.1987),
- kaplica cmentarna, 2 poł. XVIII, przebudowana 1980 (nr rej.: A/1631/683 z 18.12.1963),
- zespół pałacowy, pocz. XVII, XIX, w tym:
  - pałac (nr rej.: A/2860/121/302/L z 23.12.1958),
  - spichlerz, poł. XVIII (nr rej.: A/2861/684 z 18.12.1963),
  - oficyna (nr rej.: A/2862/685 z 18.12.1963),

- park, poł. XIX (nr rej.: A/2863/576/L z 11.06.1980),
- dom mieszkalny, ul. Długa 11 (d.nr 116), 1805 (nr rej.: A/2864/678 z 18.12.1963),
- dom mieszkalny, ul. Długa 29 (d. nr 130), 1832 (nr rej.: A/2865/679 z 18.12.1963),
- dom mieszkalny, ul. Długa 38 (d. nr 143), poł. XIX (nr rej.: A/2866/680 z 18.12.1963),
- dom mieszkalny, ul. Głogowska 12 (d. nr 174), poł. XIX (nr rej.: A/2867/682 z 18.12.1963);

Grodziszcze:

- zespół dworski, XVI-XIX, w tym:
  - pałacyk myśliwski (ruina) (nr rej.: A/2868/390 z 2.04.1963),
  - park (nr rej.: A/2869/574/L z 8.07.1980);

Grodowiec:

- zespół kościoła odpustowego, w tym:
  - kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, 1702-04, 1860 (nr rej.: A/1641/182 z 15.03.1961),
  - kaplica Góry Oliwnej, 1755 (nr rej.: A/1775/2095 z 5.05.1971),
  - schody prowadzące do kościoła, 1724-36 (nr rej.: A/1773/2096 z 4.05.1971),
  - plebania, XVIII/XIX (nr rej.: A/1774/2097 z 5.05.1971);

Krzydłowice:

- kościół fil. pw. św. Marii Magdaleny, XV, XVIII (nr rej.: A/2182/2089 z 5.05.1971),
- zespół pałacowy, XVIII-XIX, w tym:
  - pałac (ruina) (nr rej.: A/2967/173/323/L z 15.03.1961),
  - park (nr rej.: A/2969/577/L z 11.06.1980);

Kwielice:

- zespół kościoła parafialnego, XIV-XX, w tym:
  - kościół pw. św. Michała Archanioła (nr rej.: A/2191/175 z 15.03.1961),
  - cmentarz (nr rej.: A/2192/767/L z 26.12.1987),
  - kostnica z bramką (nr rej.: A/2193/697 z 18.12.1963),
  - plebania (nr rej.: A/2194/176 z 18.12.1963),
  - ogrodzenie, mur., XVI, z bramą główną, XVIII (nr rej.: A/6050 z 7.06.2017);

Obiszów:

- zespół pałacowy, w tym:
  - pałac (nr 38), pocz. XX (nr rej.: A/3193/712/L z 26.06.1986),

park, 1 poł. XIX (nr rej.: A/3194/579/L z 11.06.1980);

Retków:

- park dworski, k. XIX (nr rej.: A/3297/571/L z 11.06.1980);

Rzeczyca:

- kościół par. pw. św. Jadwigi (nr rej.: A/2392/383 z 2.04.1963),
- cmentarz przykościelny (nr rej.: A/2393/768/L z 28.12.1987),
- park dworski, k. XIX (nr rej.: A/3298/561/L z 5.06.1980);

Stara Rzeka:

- park, 1 poł. XIX (nr rej.: A/3361/573/L z 11.06.1980),
- oficyna I, 1 poł. XIX (nr rej.: A/3360/2099 z 5.05.1971);

Szymocin:

- kościół fil. pw. Podwyższenia Krzyża, 1600 (nr rej.: A/2460/181 z 15.03.1961);

Świnino:

- zespół pałacowy, XVIII-XIX (nr rej.: A/3359/402 z 2.04.1963), w tym: pałac, spichlerz, dom folwarczny,
- park przypałacowy (nr rej.: A/3358/1058/L z 7.06.1996);

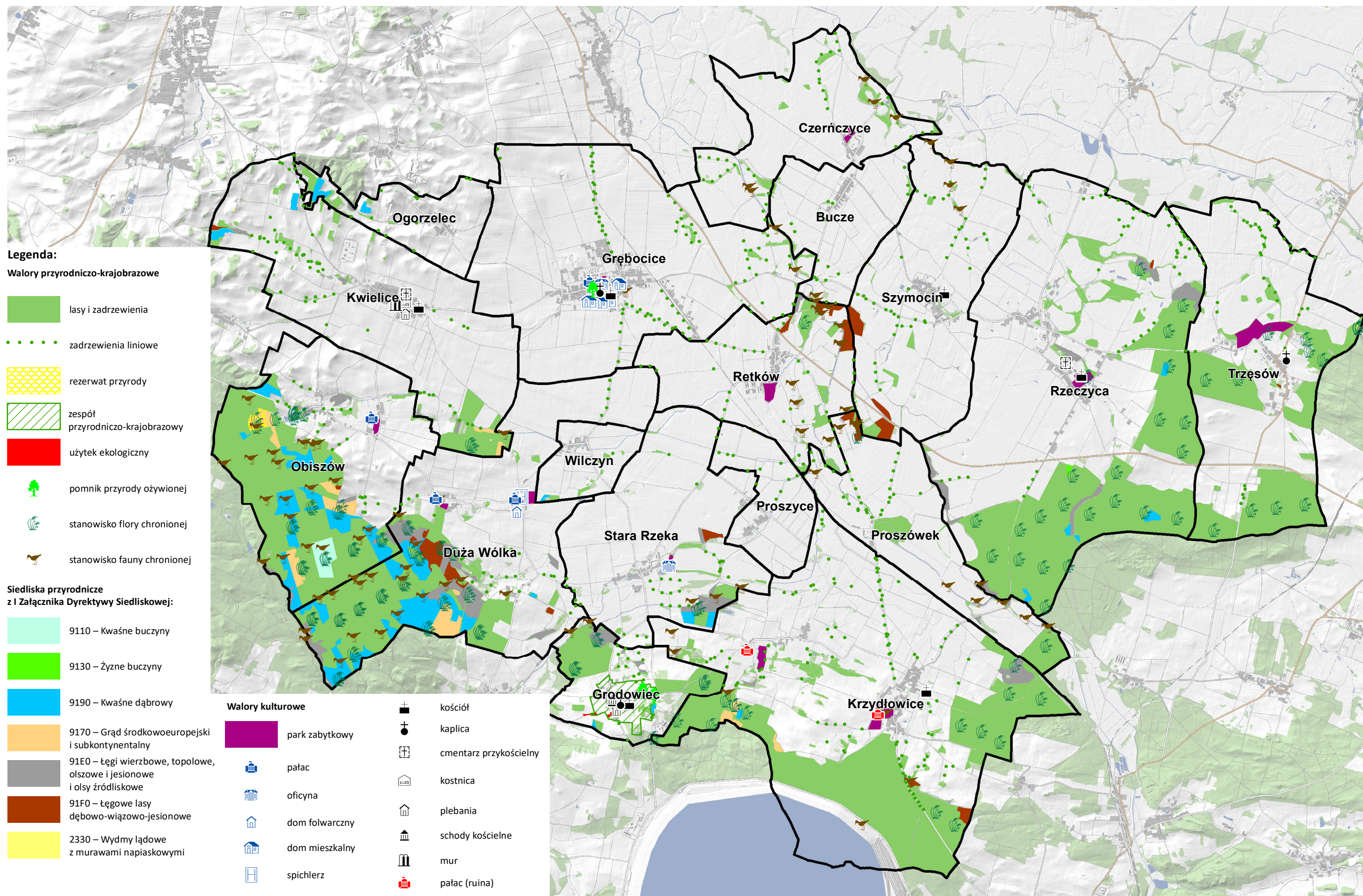
Trzęsów:

- kaplica grobowa Laskowskich, 1735 (nr rej.: A/3416/711 z 18.12.1963),
- park dworski, k. XIX (nr rej.: A/3416/575/L z 11.06.1980).

Wiele spośród obiektów o znaczeniu kulturowym znajduje się obecnie w złym stanie technicznym i wymaga pilnych prac konserwatorskich. Istotnym utrudnieniem dla prowadzenia takich prac jest stan władania, ponieważ większość obiektów zabytkowych należy do prywatnych właścicieli.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 616 niearcheologicznych obiektów i obszarów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, 18 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz 645 stanowisk archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

Rys. 7. Walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe gminy Grębobocice

1. 8. Struktura demograficzna

Obszar gminy Grębocice zamieszkują łącznie 4 964 osoby, o 355 osób mniej w stosunku do roku 2007. Ogółem gęstość zaludnienia kształtuje się na średnim poziomie i wynosi 41 osób/km².

W strukturze wiekowej ludności zaznacza się przewaga osób w wieku produkcyjnym (18 – 65 lat), których liczba wynosi 3 183 (64,1%). Odsetek ludzi młodych, w wieku przedprodukcyjnym (do 18 roku życia), wynosi 20,2% (1 000 osób). Najmniejszą grupę stanowią osoby w wieku poprodukcyjnym (781 osób, tj. 15,7%).

W porównaniu do roku 2007 wzrosła liczba osób w wieku powyżej 56 lat, zmalała natomiast znacznie liczba osób w wieku do 18 roku życia oraz pomiędzy 18 a 65 rokiem życia (tab. 7). Przyczyną tego jest zarówno emigracja w celach zarobkowych, jak również ogólny trend starzenia się społeczeństwa.

Zmiany w strukturze wiekowej ludności

Tabela 7

Lp.	Obręb	Okres	Liczba ludności ogółem	Ludność w grupach wiekowych					
				do 18 lat		18-65 lat		> 65 lat	
				osób	%	osób	%	osób	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Bucze	a	156	39	25,0	90	57,7	27	17,3
		b	141	27	19,1	93	66,0	21	14,9
		c	-15	-12	-5,9	3	8,3	-6	-2,4
2	Czerńczyce	a	169	40	23,7	106	62,7	23	13,6
		b	165	24	14,6	118	71,5	23	13,9
		c	-4	-16	-9,1	12	8,8	-	0,3
3	Duża Wólka	a	232	58	25,0	135	58,2	39	16,8
		b	57	12	21,1	39	68,4	6	10,5
		c	-175	-46	-3,9	-96	10,2	-33	-6,3
4	Gębocice	a	1 430	312	21,8	943	66,0	175	12,2
		b	1 612	365	22,6	999	62,0	248	15,4
		c	182	53	0,8	56	-4,0	73	3,1
5	Grodowiec	a	140	21	15,0	90	64,3	29	20,7
		b	147	31	21,1	93	63,3	23	15,6
		c	7	10	6,1	3	-1,0	-6	-5,1
6	Krzydlowice	a	480	99	20,6	310	64,6	71	14,8
		b	373	66	17,7	244	65,4	63	16,9
		c	-107	-33	-2,9	-66	0,8	-8	2,1
7	Kwielice	a	402	101	25,1	245	61,0	56	13,9
		b	374	63	16,9	248	66,3	63	16,8
		c	-28	-38	-8,2	3	5,3	7	2,9

Zmiany w strukturze wiekowej ludności

Tabela 7

Lp.	Obręb	Okres	Liczba ludności ogółem	Ludność w grupach wiekowych					
				do 18 lat		18-65 lat		> 65 lat	
				osób	%	osób	%	osób	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
8	Obiszów	a	222	73	32,9	122	54,9	27	12,2
		b	251	56	22,3	168	66,9	27	10,8
		c	29	-17	-10,6	46	12,0	-	-1,4
9	Ogorzelec	a	64	17	26,6	40	62,5	7	10,9
		b	68	9	13,2	50	73,6	9	13,2
		c	4	-8	-13,3	10	11,1	2	2,3
10	Proszówek	a	62	14	22,6	37	59,7	11	17,7
		b	46	7	15,2	28	60,9	11	23,9
		c	-16	-7	-7,4	-9	1,2	-	6,2
11	Proszyce	a	106	24	22,6	64	60,4	18	17,0
		b	76	5	6,6	51	67,1	20	26,3
		c	-30	-19	-16,1	-13	6,7	2	9,3
12	Retków	a	397	94	23,7	256	64,5	47	11,8
		b	342	62	18,1	215	62,9	65	19,0
		c	-55	-32	-5,5	-41	-1,6	18	7,2
13	Rzeczyca	a	577	147	25,5	359	62,2	71	12,3
		b	431	89	20,7	273	63,3	69	16,0
		c	-146	-58	-4,8	-86	1,1	-2	3,7
14	Stara Rzeka	a	249	59	23,7	164	65,9	26	10,4
		b	259	56	21,6	160	61,8	43	16,6
		c	10	-3	-2,1	-4	-4,1	17	6,2
15	Szymocin	a	280	66	23,6	169	60,3	45	16,1
		b	270	53	19,6	178	65,9	39	14,5
		c	-10	-13	-3,9	9	5,6	-6	-1,6
16	Trzęsów	a	277	57	20,6	178	64,2	42	15,2
		b	286	61	21,3	184	64,3	41	14,4
		c	9	4	0,8	6	0,1	-1	-0,8
17	Wilczyn	a	76	15	19,7	49	64,5	12	15,8
		b	66	14	21,2	42	63,6	10	15,2
		c	-10	-1	1,5	-7	-0,8	-2	-0,6
Gmina ogółem	a	5 319	1 236	23,2	3 357	63,1	726	13,7	
	b	4 964	1 000	20,2	3 183	64,1	781	15,7	
	c	-355	-236	-3,0	-174	1,0	55	2,0	

Uwaga: a = 2005 r. b = 2021 r. c = b - a

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Grębocice (ewidencja ludności, stan na 31.12.2005 r. oraz 31.12.2021 r.).

2. STAN I OCENA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

2. 1. Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia ogólna gminy Grębocice według aktualnego stanu EGiB wynosi 12 111,41 ha i jest większa o 3,27 ha w stosunku do stanu z roku 2005. Różnica ta wynika z dokładności pomiarów geodezyjnych wykonywanych na przestrzeni ostatnich 16 lat.

W 2005 roku powierzchnia gruntów, na których prowadzona była produkcja rolnicza, tj. gruntów ornych, sadów, łąk i pastwisk, wynosiła 8 686,18 ha, stanowiąc 71,8% powierzchni gminy. Obecnie użytki te zajmują 8 467,87 ha (tj. 69,9%), a ich powierzchnia zmalała o 218,31 ha. Zmiany te wynikają głównie z wykonanych zalesień gruntów marginalnych.

Zgodnie z aktualnymi przepisami prawnymi dotyczącymi ewidencji gruntów i budynków, w tabeli 8 do użytków rolnych włączono również grunty rolne zabudowane (Br), grunty pod stawami (Wsr), grunty pod rowami (W) oraz grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych (Lzr). Po ich uwzględnieniu aktualna powierzchnia użytków rolnych gminy wynosi 8 844,95 ha, co stanowi 73,0% jej ogólnej powierzchni.

Największy udział w powierzchni ogólnej gminy mają grunty orne (61,5%), zajmujące powierzchnię 7 449,14 ha. Grunty leśne (Ls, Lz) zajmują obecnie 2 491,33 ha (20,6%).

Na przestrzeni ostatnich 16 lat powierzchnia zalesiona wzrosła o 64,40 ha. W poszczególnych obrębach udział gruntów leśnych wykazuje znaczne zróżnicowanie: od 0,3% w Czerńczycach do 54,3% w Obiszowie. Największe powierzchnie leśne występują w obrębach Rzeczyca (584,35 ha), Krzydłowice (487,27 ha) i Obiszów (449,70 ha). Większość istniejących kompleksów leśnych znajduje się w zarządzie Lasów Państwowych, około 94 ha stanowią lasy prywatne.

Pozostałe grunty gminy stanowią 6,4% i zajęte są głównie przez drogi i tereny zabudowane.

Zmiany w strukturze użytkowania gruntów, jakie zaszły na przestrzeni lat, nie zmieniły kierunków użytkowania ziemi w poszczególnych obrębach gminy.

Struktura użytkowania gruntów

Tabela 8

Lp.	Obręb	Jedn.	Powierzchnia ogólna obrębu	Użytki rolne									Grunty leśne (Ls, Lz)	Wody (Wp, Ws)	Tereny zabudowane (B, Ba, Bi, Bp, Bz)	Drogi (dr)	Tereny komunik. pozostałe (Tp, Tk, Ti)	Nie użytki (N)	Pozostałe (Tr, E, K)
				ogółem	grunty orne (R)	sady (S)	łąki (Ł)	pastwiska (Ps)	grunty rolne zabudowane (Br)	grunty pod stawami (Wsr)	grunty pod rowami (W)	grunty zadrzew. i zakrzew. (Lzr)							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
1	Bucze	ha	303,15	279,29	215,94	0,19	42,08	10,51	5,83	-	4,12	0,62	2,27	0,69	3,59	15,58	-	0,67	1,06
		%	100,0	92,2	71,2	0,1	13,9	3,5	1,9	-	1,4	0,2	0,8	0,2	1,2	5,1	-	0,2	0,3
2	Czerńczyce	ha	484,47	457,86	317,05	-	78,73	28,85	5,24	-	7,44	20,55	1,48	2,90	4,78	10,96	-	6,45	0,04
		%	100,0	94,5	65,4	-	16,3	6,0	1,1	-	1,5	4,2	0,3	0,6	1,0	2,3	-	1,3	-
3	Duża Wólka	ha	1 014,92	597,94	500,94	0,12	38,97	35,63	9,47	-	5,12	7,69	384,54	0,77	9,04	18,53	-	4,10	-
		%	100,0	58,9	49,4	-	3,8	3,5	0,9	-	0,5	0,8	37,9	0,1	0,9	1,8	-	0,4	-
4	Grębocice	ha	1 148,93	1 038,71	937,68	6,05	23,28	23,55	25,80	-	11,80	10,55	-	-	35,99	60,46	11,63	2,14	-
		%	100,0	90,4	81,6	0,6	2,0	2,0	2,3	-	1,0	0,9	-	-	3,1	5,3	1,0	0,2	-
5	Grodowiec	ha	271,44	160,52	128,95	0,93	17,10	5,83	4,95	-	1,93	0,83	83,55	-	15,29	11,24	0,31	0,53	-
		%	100,0	59,2	47,5	0,4	6,3	2,2	1,8	-	0,7	0,3	30,8	-	5,6	4,1	0,1	0,2	-
6	Krzydlowice	ha	1 671,53	984,82	770,42	0,97	115,68	40,84	16,96	-	15,41	24,54	487,27	1,45	140,29	47,99	3,45	6,26	-
		%	100,0	58,9	46,1	0,1	6,9	2,4	1,0	-	0,9	1,5	29,1	0,1	8,4	2,9	0,2	0,4	-
7	Kwielice	ha	852,60	733,16	684,49	1,53	12,64	10,12	13,46	-	6,02	4,90	71,00	0,67	17,13	28,98	-	1,24	0,42
		%	100,0	86,1	80,3	0,2	1,5	1,2	1,6	-	0,7	0,6	8,3	0,1	2,0	3,4	-	0,1	-
8	Obiszów	ha	828,84	355,90	313,82	1,27	7,48	23,43	6,22	-	1,07	2,61	449,70	1,31	5,25	13,46	0,15	2,27	0,80
		%	100,0	42,9	37,9	0,1	0,9	2,8	0,8	-	0,1	0,3	54,3	0,2	0,6	1,6	-	0,3	0,1
9	Ogorzelec	ha	200,44	171,92	156,65	0,38	5,43	5,53	3,32	-	0,53	0,08	17,67	-	0,65	6,83	-	2,46	0,91
		%	100,0	85,8	78,1	0,2	2,7	2,8	1,7	-	0,3	-	8,8	-	0,3	3,4	-	1,2	0,5
10	Proszówek	ha	445,03	375,25	335,14	-	11,10	17,75	1,64	-	4,13	5,49	48,16	3,12	2,14	8,05	8,13	0,18	-
		%	100,0	84,3	75,3	-	2,5	4,0	0,4	-	0,9	1,2	10,8	0,7	0,5	1,8	1,8	0,1	-
11	Proszycze	ha	202,98	187,17	146,31	-	29,10	7,51	3,30	-	0,91	0,04	0,27	0,78	2,56	8,36	3,47	0,37	-
		%	100,0	92,2	72,1	-	14,3	3,7	1,6	-	0,5	-	0,1	0,4	1,3	4,1	1,7	0,2	-
12	Retków	ha	493,81	419,16	334,27	0,15	45,04	15,32	15,00	-	5,50	3,88	42,09	4,20	3,85	19,46	4,74	0,31	-
		%	100,0	84,8	67,7	-	9,1	3,1	3,0	-	1,1	0,8	8,5	0,9	0,8	3,9	1,0	0,1	-
13	Rzeczycza	ha	1 803,32	1 134,71	983,30	3,11	52,32	51,14	17,82	-	7,10	19,92	584,35	2,26	18,18	55,01	0,20	7,86	0,75
		%	100,0	62,9	54,5	0,2	2,9	2,8	1,0	-	0,4	1,1	32,4	0,1	1,0	3,1	-	0,4	0,1

Struktura użytkowania gruntów

Tabela 8

Lp.	Obręb	Jedn.	Powierzchnia ogólna obszaru	Użytki rolne									Grunty leśne (Ls, Lz)	Wody (Wp, Ws)	Tereny zabudowane (B, Ba, Bi, Bp, Bz)	Drogi (dr)	Tereny komunik. pozostałe (Tp, Tk, Ti)	Nieżytki (N)	Pozostałe (Tr, E, K)
				ogółem	grunty orne (R)	sady (S)	łąki (Ł)	pastwiska (Ps)	grunty rolne zabudowane (Br)	grunty pod stawami (Wsr)	grunty pod rowami (W)	grunty zadrzew. i zakrzew. (Lzr)							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
14	Stara Rzeka	ha	674,86	614,88	478,17	-	76,10	29,93	17,50	-	5,00	8,18	32,24	1,86	6,62	17,58	-	1,68	-
		%	100,0	91,1	70,9	-	11,3	4,4	2,6	-	0,7	1,2	4,8	0,3	1,0	2,6	-	0,2	-
15	Szymocin	ha	703,37	632,18	573,79	-	22,20	17,48	8,45	-	4,10	6,16	25,31	1,38	5,13	28,56	-	9,43	1,38
		%	100,0	89,9	81,6	-	3,1	2,5	1,2	-	0,6	0,9	3,6	0,2	0,7	4,1	-	1,3	0,2
16	Trzęsów	ha	881,83	585,46	488,16	-	50,84	23,43	13,15	-	5,56	4,32	257,21	0,35	4,88	24,62	-	4,43	4,88
		%	100,0	66,4	55,4	-	5,8	2,6	1,5	-	0,6	0,5	29,2	-	0,6	2,8	-	0,5	0,6
17	Wilczyn	ha	129,89	116,02	84,06	-	24,16	4,93	1,66	-	1,15	0,06	4,22	0,24	2,73	5,98	0,03	0,67	-
		%	100,0	89,3	64,7	-	18,6	3,8	1,3	-	0,9	-	3,3	0,2	2,1	4,6	-	0,5	-
Gmina ogółem		ha	12 111,41	8 844,95	7 449,14	14,70	652,25	351,78	169,77	-	86,89	120,42	2 491,33	21,98	278,10	381,65	32,11	51,05	10,24
		%	100,0	73,0	61,5	0,1	5,4	2,9	1,4	-	0,7	1,0	20,6	0,2	2,3	3,1	0,3	0,4	0,1

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

2. 2. Struktura użytków rolnych

W strukturze użytków rolnych dominują grunty orne, stanowiące 84,2% (tab. 9). Łąki i pastwiska zajmują łącznie 11,4% powierzchni użytków rolnych, natomiast pozostałe 4,4% powierzchni zajęte jest przez sady, grunty zabudowane, grunty pod rowami oraz grunty zadrzewione i zakrzewione.

W porównaniu do 2005 r. według danych EGiB wzrosła powierzchnia gruntów ornych (o 44,88 ha), natomiast zmalała powierzchnia sadów (o 7,12 ha) łąk i pastwisk (łącznie o 252,07 ha).

2. 3. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Wykonana w październiku i listopadzie 2021 r. inwentaryzacja terenowa wykazała liczne rozbieżności pomiędzy zapisami ewidencji gruntów i budynków a aktualnym sposobem użytkowania gruntów, na łącznej powierzchni 1 131,90 ha, co stanowi 9,3% powierzchni gminy (tab. 10). Największe zmiany zaobserwowano na gruntach ornych (463,49 ha), łąkach (400,61 ha) i pastwiskach (202,27 ha). Znaczna powierzchnia gruntów ornych została zamieniona na użytki zielone (281,78 ha), co jest procesem korzystnym z uwagi na ochronę gruntów przed negatywnymi skutkami erozji wodnej i wietrznej. Z drugiej jednak strony 457,20 ha łąk i pastwisk zostało zaoranych, co w łącznym bilansie spowodowało ubytek użytków zielonych o 175,42 ha. Ponadto duże powierzchnie gruntów ornych (106,72 ha), łąk (47,26 ha) i pastwisk (40,47 ha) uległy zadrzewieniu w wyniku zaprzestania użytkowania. Widoczne zmiany dotyczą również dróg, z których 28,23 ha uległo zaoraniu, zadarnieniu lub zakrzaczeniu (rys. 8).

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów wystąpiły we wszystkich obrębach, przy czym największy udział zmian wystąpił w obrębach: Wilczyn (26,3% ogółu gruntów), Czerńczyce (22,0%), Grodowiec (21,5%) i Stara Rzeka (20,4%), natomiast najmniejszy w obrębach Grębocice (5,0%), Kwielice (5,6%) i Duża Wólka (5,9%).

Struktura użytków rolnych

Tabela 9

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych																	
		w tym																	
		ogółem		grunty orne (R)		sady (S)		łąki (Ł)		pastwiska (Ps)		grunty rolne zabudowane (Br)		grunty pod stawami (Wsr)		grunty pod rowami (W)		grunty zadrzew. i zakrzew. (Lzr)	
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19			
1	2																		
1	Bucze	279,29	215,94	77,3	0,19	0,1	42,08	15,1	10,51	3,7	5,83	2,1	-	4,12	1,5	0,62	0,2		
2	Czerńczyce	457,86	317,05	69,3	-	-	78,73	17,2	28,85	6,3	5,24	1,1	-	7,44	1,6	20,55	4,5		
3	Duża Wólka	597,94	500,94	83,8	0,12	-	38,97	6,5	35,63	5,9	9,47	1,6	-	5,12	0,9	7,69	1,3		
4	Grębocice	1 038,71	937,68	90,3	6,05	0,6	23,28	2,2	23,55	2,3	25,80	2,5	-	11,80	1,1	10,55	1,0		
5	Grodowiec	160,52	128,95	80,3	0,93	0,6	17,10	10,7	5,83	3,6	4,95	3,1	-	1,93	1,2	0,83	0,5		
6	Krzydłowice	984,82	770,42	78,2	0,97	0,1	115,68	11,8	40,84	4,1	16,96	1,7	-	15,41	1,6	24,54	2,5		
7	Kwielice	733,16	684,49	93,4	1,53	0,2	12,64	1,7	10,12	1,4	13,46	1,8	-	6,02	0,8	4,90	0,7		
8	Obiszów	355,90	313,82	88,2	1,27	0,4	7,48	2,1	23,43	6,6	6,22	1,7	-	1,07	0,3	2,61	0,7		
9	Ogorzelec	171,92	156,65	91,1	0,38	0,2	5,43	3,2	5,53	3,2	3,32	1,9	-	0,53	0,3	0,08	0,1		
10	Proszówek	375,25	335,14	89,3	-	-	11,10	3,0	17,75	4,7	1,64	0,4	-	4,13	1,1	5,49	1,5		
11	Proszyce	187,17	146,31	78,2	-	-	29,10	15,5	7,51	4,0	3,30	1,8	-	0,91	0,5	0,04	-		
12	Retków	419,16	334,27	79,7	0,15	0,1	45,04	10,7	15,32	3,7	15,00	3,6	-	5,50	1,3	3,88	0,9		
13	Rzeczyca	1 134,71	983,30	86,7	3,11	0,3	52,32	4,6	51,14	4,5	17,82	1,6	-	7,10	0,6	19,92	1,7		
14	Stara Rzeka	614,88	478,17	77,8	-	-	76,10	12,4	29,93	4,9	17,50	2,8	-	5,00	0,8	8,18	1,3		
15	Szymocin	632,18	573,79	90,8	-	-	22,20	3,5	17,48	2,8	8,45	1,3	-	4,10	0,6	6,16	1,0		
16	Trzęsów	585,46	488,16	83,4	-	-	50,84	8,7	23,43	4,0	13,15	2,3	-	5,56	0,9	4,32	0,7		
17	Wilczyn	116,02	84,06	72,5	-	-	24,16	20,8	4,93	4,2	1,66	1,4	-	1,15	1,0	0,06	0,1		
	Gmina ogółem	8 844,95	7 449,14	84,2	14,70	0,2	652,25	7,4	351,78	4,0	169,77	1,9	-	86,89	1,0	120,42	1,3		

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

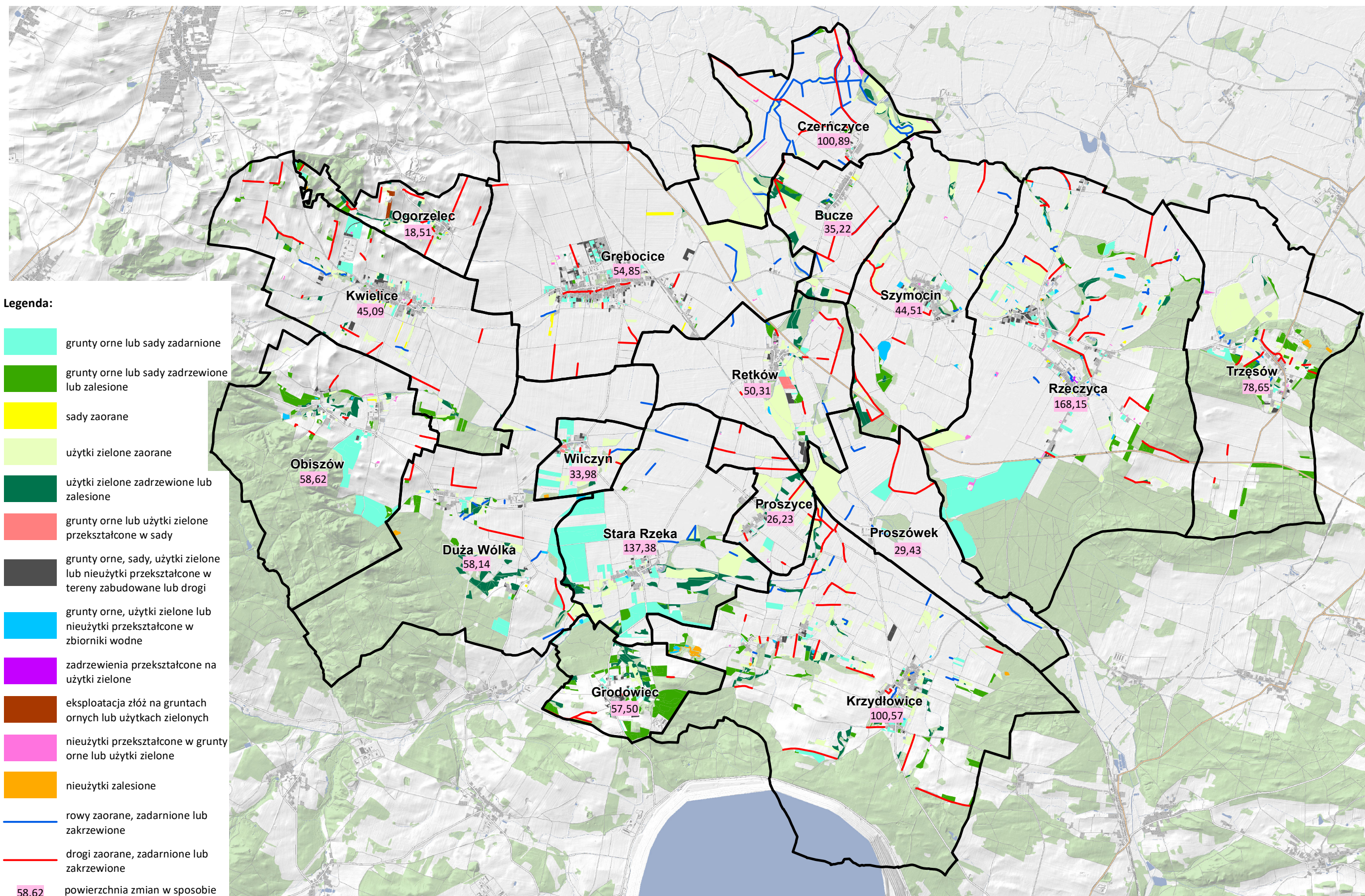

Zmiany w sposobie użytkowania gruntów

Tabela 10

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna obrębu	Rodzaj użytku wg EGIB z 2021 r.																																	Razem	Udział w powierzchni obrębu							
			grunty orne									sady				łąki					pastwiska					zadrzewienia		rowy			drogi			nieużytki										
			Faktyczny sposób użytkowania gruntów																																									
			użytek zielony	sady	zadrzewienie	nieużytki	las	wody	teren zabudowany	drogi	grunt kopalni	grunt orny	użytek zielony	zadrzewienie	teren zabudowany	grunt orny	sady	zadrzewienie	las	wody	teren zabudowany	drogi	grunt orny	sady	zadrzewienie	las	wody	grunt kopalni	teren zabudowany	droga	użytek zielony	zaorane	zadarnione	zakrzwione	zaorane			zadarnione	zakrzwione	grunt orny	użytek zielony	las	wody	teren zabudowany
			ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha			ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
1	Bucze	303,15	0,32		1,90	-	0,64	-	0,10	-	-	0,19	-	-	-	14,72	-	6,45	3,15	-	-	-	6,30	-	1,40	-	-	-	-	0,19	0,03	0,01	1,56	0,32	0,26	0,05	-	-	-	-	37,59	12,4		
2	Czerrńczyce	484,47	0,20		1,22	-	-	-	0,41	-	-	-	-	-	-	69,35	-	1,36	-	-	-	-	23,81	-	0,80	1,32	-	-	-	2,19	0,10	0,12	2,41	0,03	0,73	2,42	-	-	-	-	106,47	22,0		
3	Duża Wólka	1 014,92	17,29		2,93	-	3,10	0,67	0,68	-	-	0,12	-	-	-	5,94	-	7,52	4,47	0,23	-	-	6,35	-	6,63	0,95	-	-	0,19	0,04	-	0,15	0,07	0,16	0,82	0,51	-	0,08	0,67	0,28	-	59,85	5,9	
4	Grębocice	1 148,93	7,92		0,54	-	-	0,03	8,40	1,31	-	3,71	0,76	-	0,08	21,35	-	0,13	-	-	0,09	0,12	9,35	-	0,08	-	-	-	0,52	-	-	0,26	0,08	-	1,17	0,71	-	0,28	0,18	-	-	-	57,07	5,0
5	Grodowiec	271,44	4,12		28,80	-	7,10	0,15	2,08	-	-	-	-	0,99	-	2,61	-	1,82	5,64	0,15	0,01	-	0,13	-	2,27	1,20	-	-	-	-	-	0,73	0,06	-	-	-	-	0,03	-	-	58,29	21,5		
6	Krzydłowice	1 671,53	10,06		19,55	-	2,21	-	3,46	-	-	0,22	0,37	-	-	29,93	-	8,57	3,01	0,32	-	-	10,95	-	5,77	0,85	0,02	-	0,79	-	-	0,25	0,17	-	1,33	2,12	0,96	0,33	-	2,81	1,35	-	105,40	6,3
7	Kwielice	852,60	11,03	0,33	7,04	-	2,65	-	2,78	0,44	-	0,84	0,36	0,07	-	8,77	-	0,97	2,20	-	-	-	4,68	0,14	1,10	0,07	0,02	-	1,35	0,02	-	0,10	-	0,10	1,69	0,69	0,03	0,08	0,15	-	-	-	47,70	5,6
8	Obiszów	828,84	33,30		11,08	0,29	0,94	0,09	0,75	-	-	0,33	-	-	-	1,94	-	0,93	0,71	0,70	-	-	1,80	-	1,99	2,78	0,14	-	0,02	-	-	-	-	0,37	0,15	-	0,60	-	-	-	0,23	59,14	7,1	
9	Ogorzelec	200,44	1,69		1,31	-	2,59	0,15	0,29	-	1,42	0,08	0,10	-	-	2,17	-	2,60	0,48	0,07	-	0,06	3,09	-	1,15	0,42	-	0,60	-	-	-	-	0,92	0,13	0,38	0,05	-	0,19	-	-	19,94	9,9		
10	Proszówek	445,03	6,20		0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4,86	-	-	-	-	-	-	17,81	-	-	-	-	-	-	0,27	0,07	-	-	-	0,99	-	-	-	-	-	-	30,76	6,9	
11	Proszyce	202,98	2,50		0,04	-	-	0,03	0,55	-	-	-	-	-	-	15,47	-	3,52	-	-	-	-	2,88	-	1,11	-	-	-	0,04	-	-	-	-	0,98	0,40	-	0,15	-	-	-	-	27,67	13,6	
12	Retków	493,81	1,93	0,94	2,25	-	1,72	-	1,73	-	-	-	0,10	-	0,03	25,69	1,91	2,29	-	0,45	2,57	0,06	3,44	-	4,61	-	0,07	-	0,28	-	-	0,09	-	0,07	0,32	0,46	0,23	0,17	0,07	-	-	-	51,48	10,4
13	Rzeczycza	1 803,32	87,40		7,34	-	6,39	1,78	3,70	0,09	-	1,21	0,76	0,36	0,14	20,77	-	3,78	-	1,21	0,01	-	23,59	-	4,60	0,51	0,42	-	0,27	-	0,36	0,17	0,09	0,08	2,93	0,47	0,58	1,26	0,75	0,11	0,39	0,95	172,47	9,6
14	Stara Rzeką	674,86	75,73		5,62	-	-	0,14	0,64	-	-	-	-	-	-	26,28	-	5,27	6,12	-	0,14	-	8,15	-	0,95	8,20	-	-	0,10	-	-	0,31	0,07	-	-	-	0,04	-	-	-	-	137,76	20,4	
15	Szymocin	703,37	2,28		6,66	-	-	0,24	0,84	-	-	-	-	-	-	17,55	-	1,50	-	0,62	0,30	-	4,47	-	5,47	-	0,15	-	0,29	-	-	0,08	0,04	0,02	0,53	0,81	0,18	0,24	0,09	-	3,81	-	46,17	6,6
16	Trzęsów	881,83	3,38		9,66	-	11,24	-	1,01	-	-	-	-	-	-	36,12	-	0,55	0,17	0,18	0,02	-	12,17	-	1,82	-	-	-	0,23	-	-	0,06	0,05	0,09	0,19	0,73	0,16	0,41	0,14	1,34	0,21	-	79,93	9,1
17	Wilczyn	129,89	16,43	0,62	0,22	-	-	-	0,27	-	-	-	-	-	-	14,66	-	-	-	-	-	-	0,05	-	0,72	-	-	-	0,38	-	-	0,10	-	-	-	0,13	0,06	0,10	-	0,42	0,05	-	34,21	26,3
Ogółem gmina		12 111,41	281,78	1,89	106,72	0,29	38,58	3,28	27,69	1,84	1,42	6,70	2,45	1,42	0,25	318,18	1,91	47,26	25,95	3,93	3,14	0,24	139,02	0,14	40,47	16,30	0,82	0,60	4,86	0,06	0,36	4,22	0,77	0,65	15,95	7,72	4,56	6,26	1,38	5,54	6,12	1,18	1 131,90	9,3

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.) oraz inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.)

Rys. 8. Grunty o zmienionym sposobie użytkowania

Inwentaryzacja terenowa wykazała występowanie gruntów odłogowanych na łącznej powierzchni 406,48 ha (tab. 11). Są to grunty orne (202,30 ha), sady (1,57 ha), łąki (114,75 ha) i pastwiska (87,86 ha), na których od wielu lat zaprzestano prowadzenia produkcji rolnej, w wyniku czego wytworzyły się różne stadia sukcesji wtórnej w postaci zadrzewień i zakrzewień o zróżnicowanym składzie gatunkowym i stopniu zaawansowania procesu sukcesji (rys. 9).

W większości odłogowane są grunty IV (164,73 ha) i V (127,44 ha) klasy bonitacyjnej. Pozostałe 114,31 ha odłogów to grunty I (1,87 ha), II (5,05 ha), III (58,21 ha) i VI (49,18 ha) klasy bonitacyjnej. Największe powierzchnie odłogów występują w obrębach Krzydłowice (73,27 ha) i Grodowiec (61,15 ha).

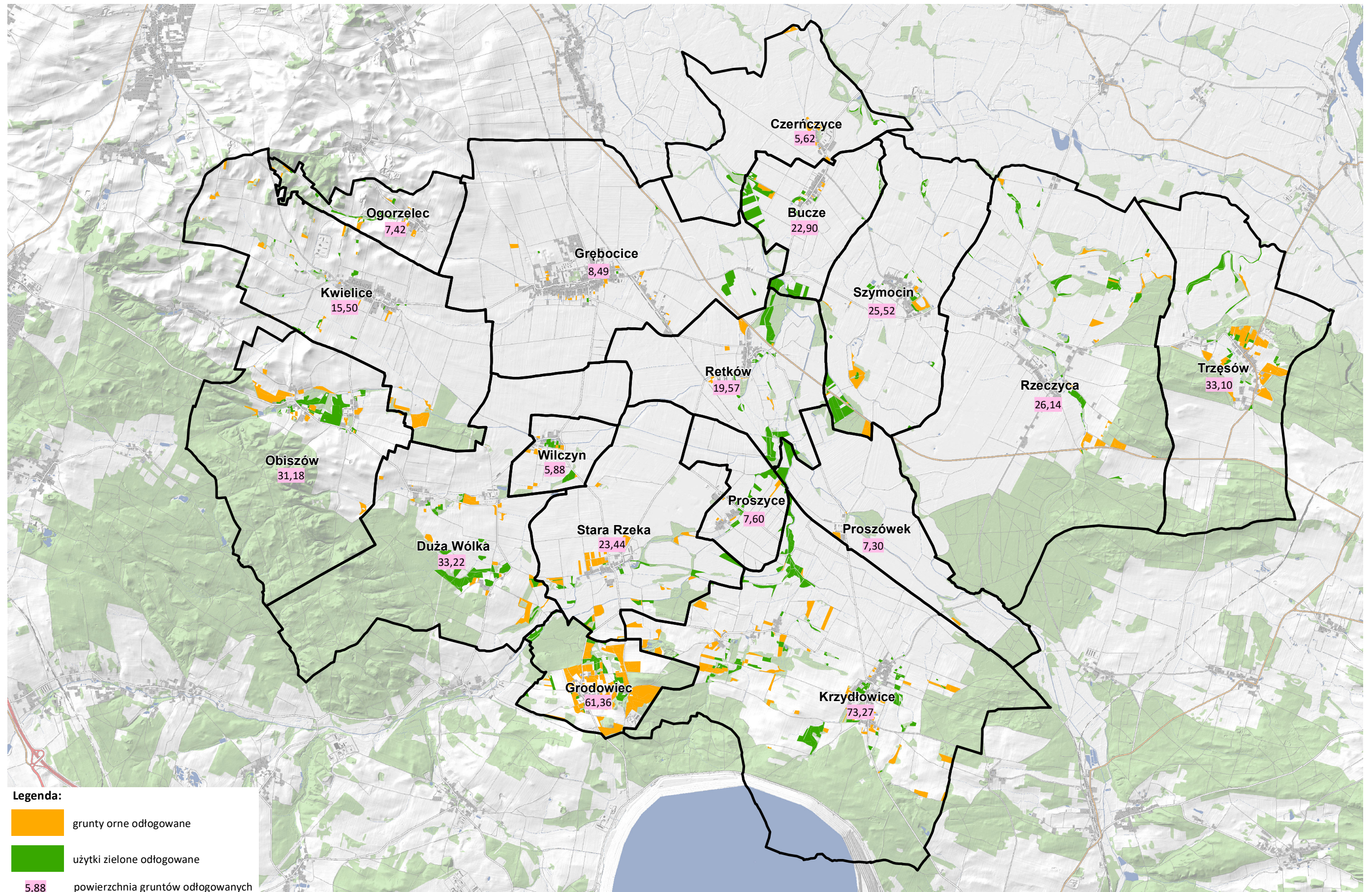
Odłogi na gruntach należących do KOWR zajmują powierzchnię 128,65 ha, pozostała część gruntów odłogowanych należy w większości do osób fizycznych.

Charakterystyka gruntów odłogowanych

Tabela 11

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych ogółem	Powierzchnia użytków rolnych odłogowanych									
			ogółem		w tym							
					grunty orne		sady		łąki		pastwiska	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Bucze	279,29	22,90	8,2	2,22	9,7	-	-	18,26	79,7	2,42	10,6
2	Czerńcice	457,86	5,62	1,2	3,26	58,0	-	-	1,56	27,8	0,80	14,2
3	Duża Wólka	597,94	33,22	5,6	12,53	37,7	-	-	12,19	36,7	8,50	25,6
4	Grębocice	1 038,71	8,49	0,8	2,44	28,7	0,97	11,4	0,66	7,8	4,42	52,1
5	Grodowiec	160,52	61,15	38,1	49,42	80,8	-	-	7,39	12,1	4,34	7,1
6	Krzydłowice	984,82	73,27	7,4	35,77	48,8	0,38	0,5	22,18	30,3	14,94	20,4
7	Kwielice	733,16	15,50	2,1	12,32	79,5	-	-	1,69	10,9	1,49	9,6
8	Obiszów	355,90	31,18	8,8	14,78	47,4	-	-	1,50	4,8	14,90	47,8
9	Ogorzelec	171,92	7,42	4,3	2,94	39,6	-	-	2,97	40,0	1,51	20,4
10	Proszówek	375,25	7,30	1,9	1,25	17,1	-	-	6,05	82,9	-	-
11	Proszycie	187,17	7,60	4,1	1,57	20,7	-	-	4,76	62,6	1,27	16,7
12	Retków	419,16	19,57	4,7	3,38	17,3	-	-	9,69	49,5	6,50	33,2
13	Rzeczycza	1 134,71	26,14	2,3	11,64	44,5	0,22	0,9	9,42	36,0	4,86	18,6
14	Stara Rzeka	614,88	23,44	3,8	14,66	62,5	-	-	7,83	33,4	0,95	4,1
15	Szymocin	632,18	25,52	4,0	10,91	42,8	-	-	2,38	9,3	12,23	47,9
16	Trzęsów	585,46	32,28	5,5	20,79	64,4	-	-	6,16	19,1	5,33	16,5
17	Wilczyn	116,02	5,88	5,1	2,42	41,2	-	-	0,06	1,0	3,40	57,8
Gmina ogółem		8 844,95	406,48	4,6	202,30	49,8	1,57	0,4	114,75	28,2	87,86	21,6

Źródło: Opracowano na podstawie inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.).

Rys. 9. Grunty odfogowane

2. 4. Struktura władania gruntami

W strukturze władania gruntami na terenie gminy przeważa udział sektora prywatnego (57,2%) nad sektorem publicznym (42,8%). W poszczególnych obrębach struktura władania ulega znacznemu zróżnicowaniu (tab. 12, rys. 11). Dominacja sektora prywatnego, którego grunty znajdują się głównie w posiadaniu właścicieli gospodarstw rolnych, występuje w obrębach: Wilczyn (92,9%), Proszyce (92,1%), Czerńczyce (91,8%) i Grębocice (90,6%). Przewagę sektora publicznego obserwuje się w obrębach: Trzęsów (79,5%), Proszówek (71,3%), Obiszów (68,58%) i Rzeczyca (60,0%), w których znaczne powierzchnie gruntów należą do KOWR i PGLLP.

Największą powierzchnię gruntów w gminie użytkują prywatne gospodarstwa rolne (6 157,89 ha, tj. 50,8%) (rys. 10). We władaniu Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe (PGLLP) znajduje się 2 380,01 ha (19,7%), natomiast Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) – 2 094,51 ha (17,3%). Rozmieszczenie gruntów należących do KOWR przedstawiono na rysunku 12. Największe powierzchnie gruntów KOWR występują w Rzeczycy (440,22 ha) i Trzęsowie (434,56 ha).

Większość gruntów KOWR-u, tj. 1 888,62 ha, jest wdzierżawiana właścicielom gospodarstw rolnych i spółce RAFAPOL SP Z O.O. W poszczególnych obrębach wdzierżawiana powierzchnia gruntów KOWR wynosi:

Bucze – 7,73 ha,	Obiszów – 79,10 ha,
Czerńczyce – 20,88 ha,	Proszówek – 250,94 ha,
Duża Wólka – 65,97 ha,	Retków – 4,98 ha,
Grodowiec – 4,58 ha,	Rzeczyca – 401,80 ha,
Krzydłowice – 301,17 ha,	Stara Rzeka – 189,46 ha,
Kwielice – 15,86 ha,	Szymocin – 118,84 ha,
	Trzęsów – 427,31 ha.

Powierzchnia gruntów należących do gminy wynosi 365,34 ha (3,0%). W sektorze prywatnym znaczna powierzchnia gruntów, tj. 448,25 ha, znajduje się we władaniu innych właścicieli prywatnych, m.in. spółek prawa handlowego i parafii rzymsko-katolickich.

Struktura władania gruntami

Tabela 12

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków gruntowych		Sektor publiczny										Sektor prywatny									
		ha	%	razem	KOWR		PGLLP		własność komunalna		pozostałe		razem	gospodarstwa rolne		nieruchomości rolne do 1 ha		sektor spółdzielczy		pozostałe			
					ha	%	ha	%	ha	%	ha	%		ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	Bucze	303,15	11,1	33,68	8,49	2,8	-	16,81	5,5	8,38	2,8	269,47	88,9	253,74	83,7	15,73	5,2	-	-	-	-		
2	Czerńczyce	484,47	8,2	39,53	24,72	5,1	-	10,21	2,1	4,60	1,0	444,94	91,8	440,46	90,9	4,46	0,9	-	-	0,02	-		
3	Duża Wólka	1 014,92	54,5	553,19	145,89	14,4	385,45	11,30	1,1	10,55	1,0	461,73	45,5	429,66	42,4	14,46	1,4	-	-	17,61	1,7		
4	Grębocice	1 148,93	9,4	108,39	1,90	0,1	-	60,72	5,3	45,77	4,0	1 040,54	90,6	919,99	80,1	78,59	6,8	0,59	0,1	41,37	3,6		
5	Grodowiec	271,44	42,2	114,48	21,11	7,8	75,48	13,97	5,2	3,92	1,4	156,96	57,8	104,66	38,5	23,62	8,7	-	-	28,68	10,6		
6	Krzydlowice	1 671,53	58,7	981,12	311,89	18,7	476,20	48,33	2,9	144,70	8,6	690,41	41,3	649,18	38,8	28,73	1,7	-	-	12,50	0,8		
7	Kwielice	852,60	13,1	111,68	18,32	2,2	49,42	38,61	4,5	5,33	0,6	740,92	86,9	693,43	81,3	24,83	2,9	-	-	22,66	2,7		
8	Obiszów	828,84	68,5	568,67	81,48	9,8	453,59	26,83	3,2	6,77	0,8	260,17	31,5	245,69	29,7	14,47	1,8	-	-	0,01	0,0		
9	Ogorzelec	200,44	13,7	27,38	1,91	1,0	17,71	4,17	2,1	3,59	1,8	173,06	86,3	170,26	84,9	2,80	1,4	-	-	-	-		
10	Proszówek	445,03	71,3	317,17	251,06	56,4	48,30	3,83	0,9	13,98	3,1	127,86	28,7	70,62	15,9	1,39	0,3	-	-	55,85	12,5		
11	Proszyce	202,98	7,9	16,07	0,35	0,2	-	7,63	3,7	8,09	4,0	186,91	92,1	180,25	88,8	6,66	3,3	-	-	-	-		
12	Retków	493,81	14,6	72,84	10,15	2,0	25,33	13,05	2,6	24,31	4,9	420,97	85,4	241,23	48,9	15,05	3,1	-	-	164,69	33,4		

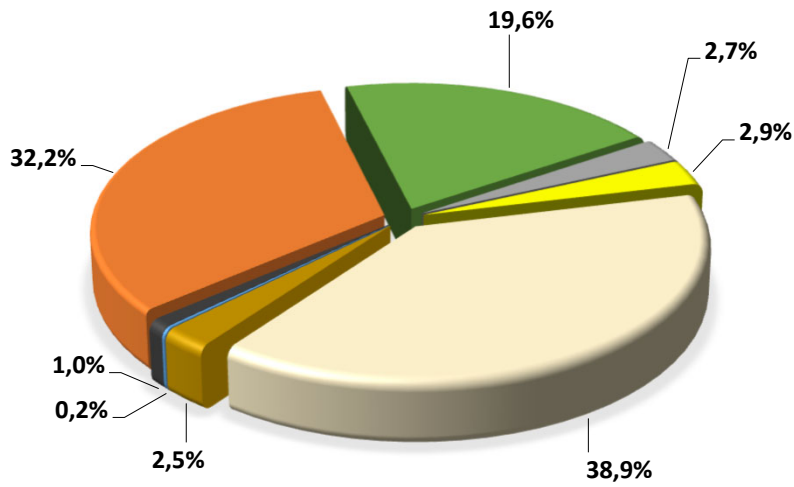
Struktura władania gruntami

Tabela 12

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków gruntowych		Sektor publiczny										Sektor prywatny									
		ha	%	razem		KOWR		PGLLP		własność komunalna		pozostałe		razem		gospodarstwa rolne		nieruchomości rolne do 1 ha		sektor spółdzielczy		pozostałe	
				ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
13	Rzeczyca	1 803,32	1 082,57	60,0	440,22	24,4	570,73	31,6	51,73	2,9	19,89	1,1	720,75	40,0	592,74	32,9	31,87	1,8	-	-	96,14	5,3	
14	Stara Rzeka	674,86	243,16	36,1	194,39	28,8	25,75	3,8	10,51	1,6	12,51	1,9	431,70	63,9	417,81	61,9	13,65	2,0	-	-	0,24	-	
15	Szymocin	703,37	203,17	28,9	147,81	21,0	19,11	2,7	26,41	3,8	9,84	1,4	500,20	71,1	476,26	67,7	16,26	2,3	-	-	7,68	1,1	
16	Trzęsów	881,83	700,94	79,5	434,56	49,3	232,06	26,3	17,60	2,0	16,72	1,9	180,89	20,5	159,42	18,1	21,19	2,4	-	-	0,28	-	
17	Wilczyn	129,89	9,17	7,1	0,26	0,2	0,88	0,7	3,63	2,8	4,40	3,4	120,72	92,9	112,49	86,6	7,71	5,9	-	-	0,52	0,4	
Gmina ogółem		12 111,41	5 183,21	42,8	2 094,51	17,3	2 380,01	19,7	365,34	3,0	343,35	2,8	6 928,20	57,2	6 157,89	50,8	321,47	2,7	0,59	-	448,25	3,7	

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

Stan na 2005 r.

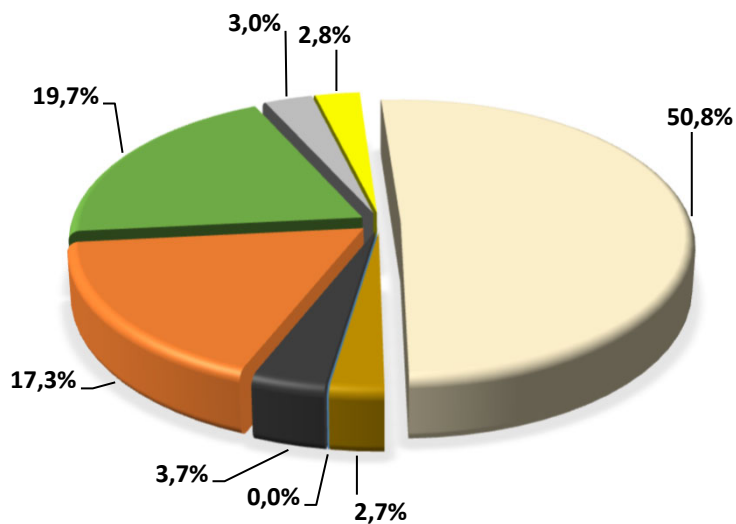
Sektor publiczny

- KOWR (dawna Agencja Nieruchomości Rolnych)
- Państwowe Gospodarstwo Leśne
- Własność komunalna
- Pozostałe publiczne

Sektor prywatny

- Gospodarstwa rolne
- Nieruchomości
- Sektor spółdzielczy
- Pozostałe prywatne

Stan na 2020 r.

Sektor publiczny

- KOWR (dawna Agencja Nieruchomości Rolnych)
- Państwowe Gospodarstwo Leśne
- Własność komunalna
- Pozostałe publiczne

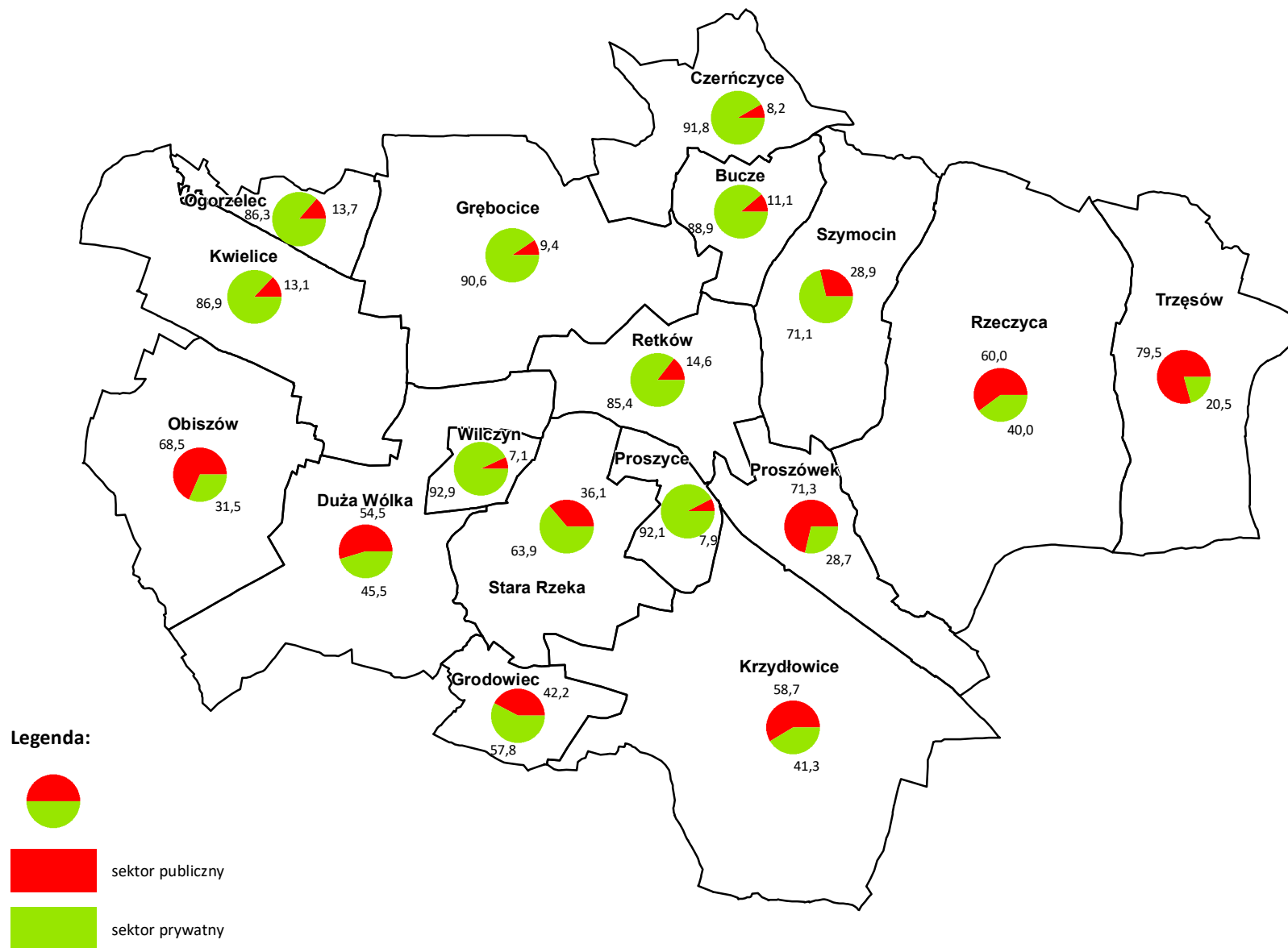
Sektor prywatny

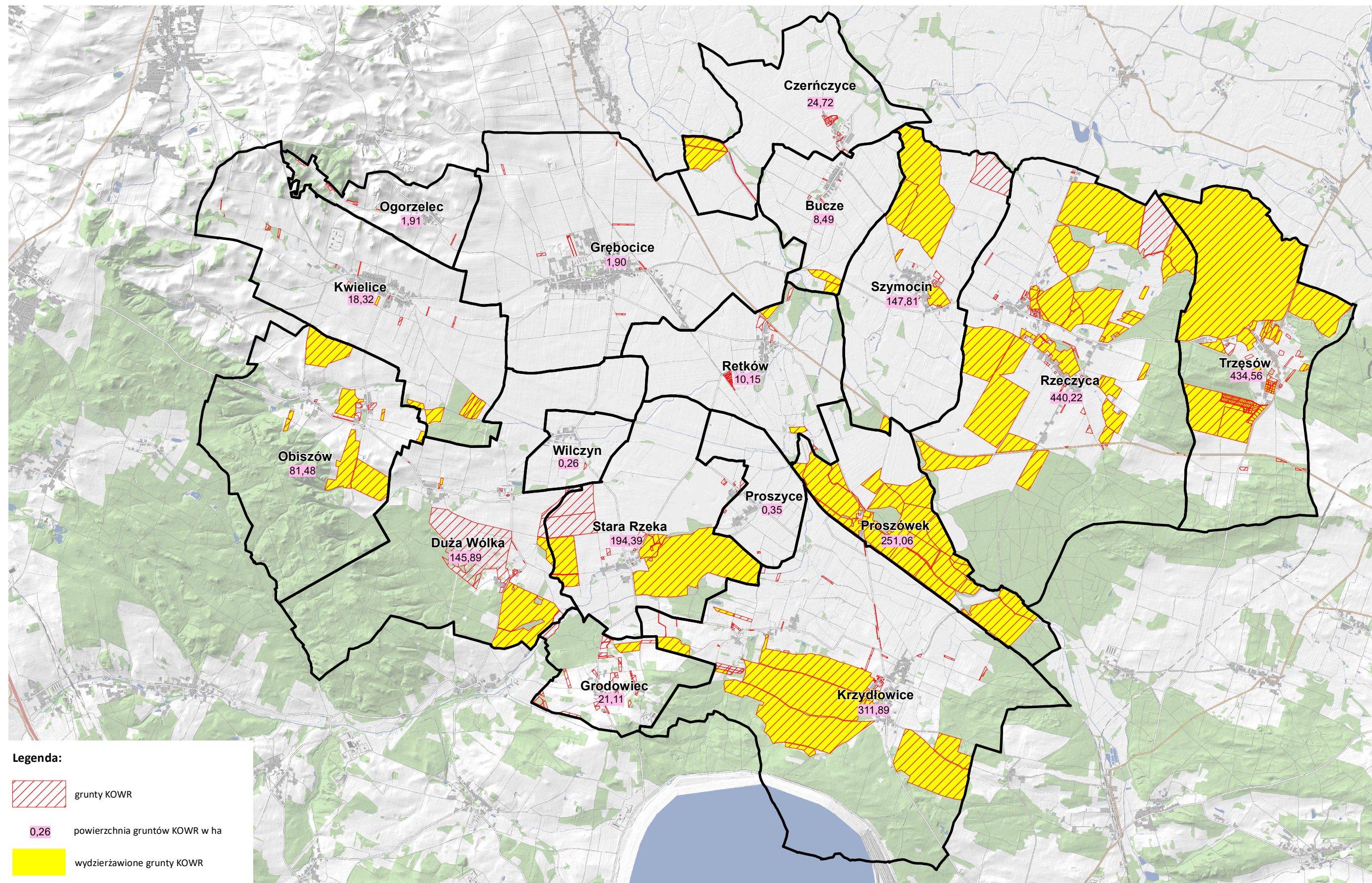
- Gospodarstwa rolne
- Nieruchomości
- Sektor spółdzielczy
- Pozostałe prywatne

Rys. 10. Zmiany w strukturze władania gruntami w gminie Grębocice

Rys. 11. Struktura władania gruntami w poszczególnych obrębach

Rys. 12. Rozród gruntów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa

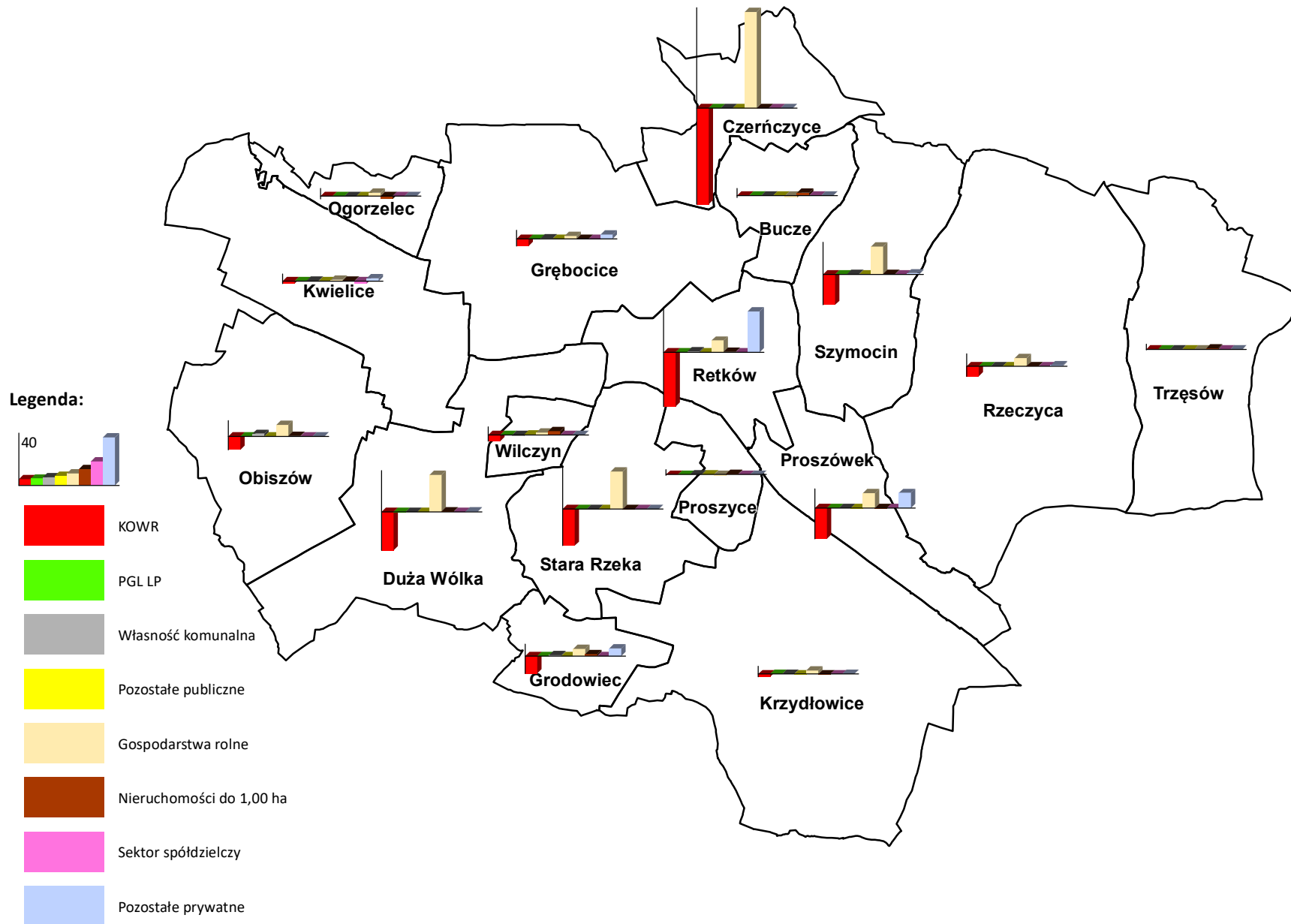
Zmiany udziału w strukturze władania gruntami w latach 2005 - 2021

Tabela 13

Lp.	Obręb	Sektor publiczny															Sektor prywatny														
		razem			KOWR (dawniej ANR)			PGLLP			własność komunalna			pozostałe			razem			gospodarstwa rolne			nieruchomości rolne do 1 ha			sektor spółdzielczy			pozostałe		
		2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana	2005 r.	2021 r	Zmiana
		%			%			%			%			%			%			%			%			%			%		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32
1	Bucze	11,6	11,1	-0,5	3,0	2,8	-0,2	0,0	0,0	0,0	5,7	5,5	-0,2	2,9	2,8	-0,1	88,4	88,9	0,5	85,5	83,7	-1,8	2,9	5,2	2,3	0,0	0,0	-	0,0	0,0	0,0
2	Czernczyce	86,6	8,2	-78,4	83,6	5,1	-78,5	0,0	0,0	0,0	2,1	2,1	0,0	0,9	1,0	0,1	13,4	91,8	78,4	12,4	90,9	78,5	0,9	0,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1	
3	Duża Wólka	85,9	54,5	-31,4	45,6	14,4	-31,2	38,3	38,0	-0,3	0,9	1,1	0,2	1,1	1,0	-0,1	14,1	45,5	31,4	12,0	42,4	30,4	1,0	1,4	0,4	0,0	0,0	0,0	1,1	1,7	0,6
4	Grębocice	14,8	9,4	-5,4	5,9	0,1	-5,8	0,0	0,0	0,0	4,9	5,3	0,4	4,0	4,0	0,0	85,2	90,6	5,4	77,7	80,1	2,4	6,9	6,8	-0,1	0,5	0,1	-0,4	0,1	3,6	3,5
5	Grodowiec	55,8	42,2	-13,6	21,9	7,8	-14,1	27,9	27,8	-0,1	4,6	5,2	0,6	1,4	1,4	0,0	44,2	57,8	13,6	32,7	38,5	5,8	7,1	8,7	1,6	0,0	0,0	0,0	4,4	10,6	6,2
6	Krzydłowice	61,0	58,7	-2,3	21,0	18,7	-2,3	28,4	28,5	0,1	2,8	2,9	0,1	8,8	8,6	-0,2	39,0	41,3	2,3	36,0	38,8	2,8	2,4	1,7	-0,7	0,0	0,0	0,0	0,6	0,8	0,2
7	Kwielice	14,7	13,1	-1,6	4,2	2,2	-2,0	5,8	5,8	0,0	4,1	4,5	0,4	0,6	0,6	0,0	85,3	86,9	1,6	80,3	81,3	1,0	2,6	2,9	0,3	2,0	0,0	-2,0	0,4	2,7	2,3
8	Obiszów	77,7	68,5	-9,2	20,9	9,8	-11,1	54,7	54,7	0,0	1,2	3,2	2,0	0,9	0,8	-0,1	22,3	31,5	9,2	20,6	29,7	9,1	1,7	1,8	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
9	Ogorzelec	13,7	13,7	0,0	1,0	1,0	0,0	8,8	8,8	0,0	2,0	2,1	0,1	1,9	1,8	-0,1	86,3	86,3	0,0	82,3	84,9	2,6	4,0	1,4	-2,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
10	Proszówek	96,1	71,3	-24,8	81,3	56,4	-24,9	10,8	10,9	0,1	0,7	0,9	0,2	3,3	3,1	-0,2	3,9	28,7	24,8	3,5	15,9	12,4	0,4	0,3	-0,1	0,0	0,0	-	0,0	12,5	12,5
11	Proszyce	7,6	7,9	0,3	0,2	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	3,5	3,7	0,2	3,9	4,0	0,1	92,4	92,1	-0,3	89,6	88,8	-0,8	2,8	3,3	0,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
12	Retków	58,1	14,6	-43,5	46,3	2,0	-44,3	5,1	5,1	0,0	1,8	2,6	0,8	4,9	4,9	0,0	41,9	85,4	43,5	39,2	48,9	9,7	2,6	3,1	0,5	0,1	0,0	-	0,0	33,4	33,4
13	Rzeczycza	67,9	60,0	-7,9	32,4	24,4	-8,0	31,6	31,6	0,0	2,8	2,9	0,1	1,1	1,1	0,0	32,1	40,0	7,9	26,1	32,9	6,8	1,5	1,8	0,3	0,0	0,0	-	4,5	5,3	0,8
14	Stara Rzeka	66,1	36,1	-30,0	58,8	28,8	-30,0	3,8	3,8	0,0	1,5	1,6	0,1	2,0	1,9	-0,1	33,9	63,9	30,0	31,4	61,9	30,5	2,4	2,0	-0,4	0,0	0,0	-	0,1	0,0	-0,1
15	Szymocin	53,3	28,9	-24,4	45,9	21,0	-24,9	2,7	2,7	0,0	3,3	3,8	0,5	1,4	1,4	0,0	46,7	71,1	24,4	44,8	67,7	22,9	1,8	2,3	0,5	0,0	0,0	0,0	0,1	1,1	1,0
16	Trzęsów	79,7	79,5	-0,2	49,6	49,3	-0,3	26,1	26,3	0,2	1,8	2,0	0,2	2,2	1,9	-0,3	20,3	20,5	0,2	18,6	18,1	-0,5	1,6	2,4	0,8	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	-0,1
17	Wilczyn	12,4	7,1	-5,3	5,3	0,2	-5,1	0,7	0,7	0,0	3,4	2,8	-0,6	3,0	3,4	0,4	87,6	92,9	5,3	84,6	86,6	2,0	2,6	5,9	3,3	0,0	0,0	0,0	0,4	0,4	0,0
Gmina ogółem		57,4	42,8	-14,6	32,2	17,3	-14,9	19,6	19,7	0,1	2,7	3,0	0,3	2,9	2,8	-0,1	42,6	57,2	14,6	38,9	50,8	11,9	2,5	2,7	0,2	0,2	0,0	-0,2	1,0	3,7	2,7

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na 2005 r. i 2021 r.).

Rys. 13. Zmiany w strukturze władania gruntami w obrębach

Na przestrzeni lat 2005-2021 nastąpiły znaczące zmiany w strukturze władania gruntami (tab. 13, rys. 13). Zmniejszeniu o 1 773,81 ha uległa powierzchnia gruntów należących do sektora publicznego, co spowodowało zmniejszenie jego udziału w powierzchni gminy o 14,6%, tj. z 57,4% do 42,8%. Spadek ten wynika głównie z rozdysponowania części gruntów należących do KOWR (dawniej Agencji Nieruchomości Rolnych) właścicielom prywatnych gospodarstw rolnych (ok. 1 450 ha) oraz prywatnym spółkom prawa handlowego (ok. 330 ha). Ponadto nastąpił wzrost własności komunalnej o ok. 40 ha.

W sektorze prywatnym, oprócz znacznego zwiększenia powierzchni gospodarstw rolnych, wzrosła również powierzchnia nieruchomości do 1 ha (o ok. 20 ha), natomiast zmalała powierzchnia gruntów spółdzielni (o ok. 23 ha).

We władaniu użytkami rolnymi obecnie na obszarze gminy Grębocice dominuje sektor prywatny (6 689,90 ha, tj. 75,6%) nad sektorem publicznym (2 155,05 ha, tj. 24,4%). Dominacja ta zauważalna jest w niemal wszystkich obrębach, z wyjątkiem obrębów Proszówek i Trzęsów (tab. 14, rys. 14). Jest to bardzo korzystne i świadczy o rozwoju prywatnych gospodarstw rolnych.

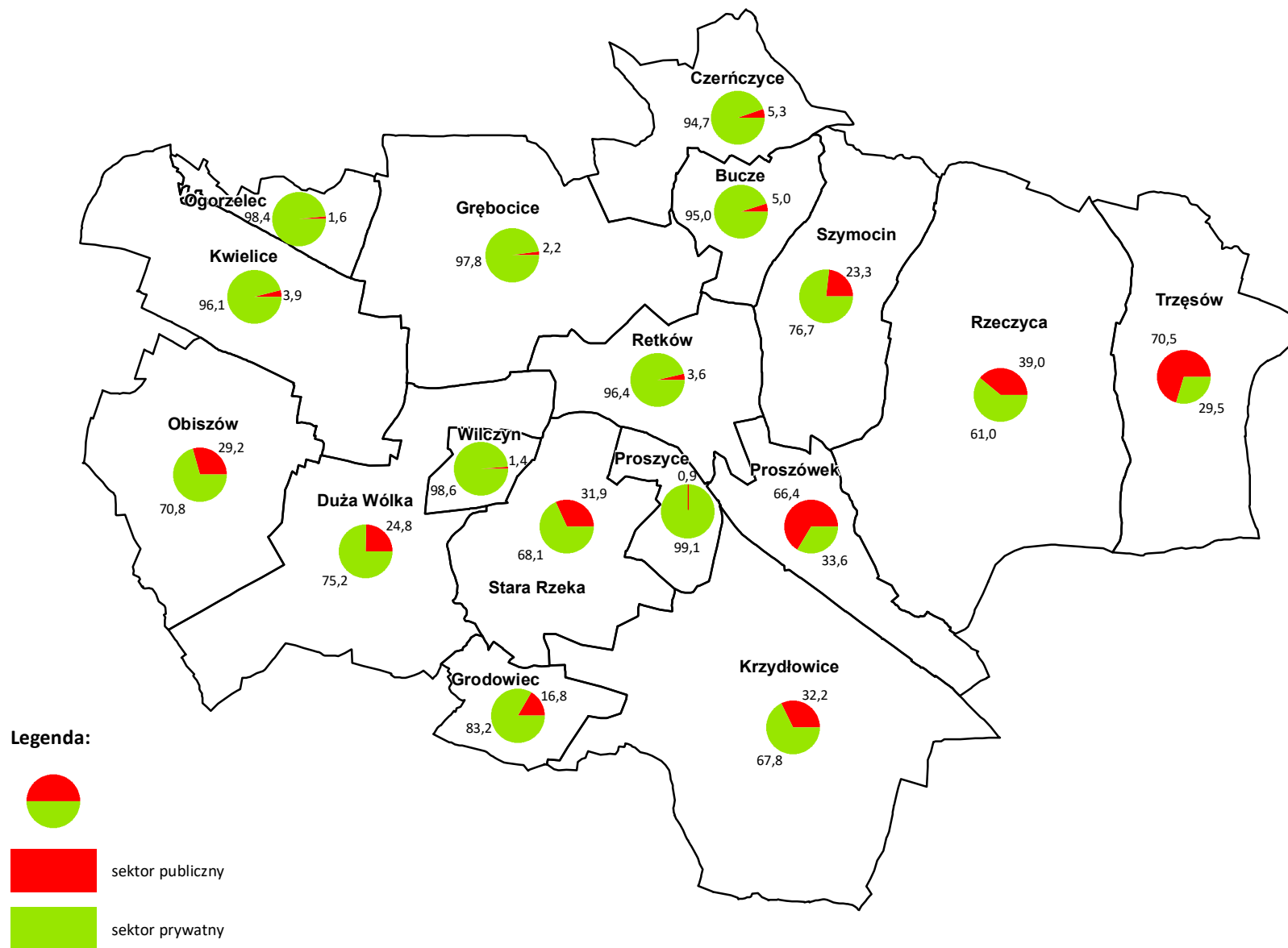
Struktura władania użytkami rolnymi

Tabela 14

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych w obrębie	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
			powierzchnia UR ogółem		powierzchnia UR ogółem	
			ha	ha	%	ha
1	2	3	4	5	6	7
1	Bucze	279,29	14,09	5,0	265,20	95,0
2	Czerńcice	457,86	24,29	5,3	433,57	94,7
3	Duża Wólka	597,94	148,52	24,8	449,42	75,2
4	Grębocice	1 038,71	22,93	2,2	1 015,78	97,8
5	Grodowiec	160,52	26,92	16,8	133,60	83,2
6	Krzydłowice	984,82	316,88	32,2	667,94	67,8
7	Kwielice	733,16	28,26	3,9	704,90	96,1
8	Obiszów	355,90	103,88	29,2	252,02	70,8
9	Ogorzelec	171,92	2,71	1,6	169,21	98,4
10	Proszówek	375,25	249,19	66,4	126,06	33,6
11	Proszyce	187,17	1,77	0,9	185,40	99,1
12	Retków	419,16	15,27	3,6	403,89	96,4
13	Rzeczyca	1 134,71	442,97	39,0	691,74	61,0
14	Stara Rzeka	614,88	195,88	31,9	419,00	68,1
15	Szymocin	632,18	147,34	23,3	484,84	76,7
16	Trzęsów	585,46	412,58	70,5	172,88	29,5
17	Wilczyn	116,02	1,57	1,4	114,45	98,6
Gmina ogółem		8 844,95	2 155,05	24,4	6 689,90	75,6

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

Rys. 14. Struktura władania użytkami rolnymi w poszczególnych obrębach

2. 5. Struktura obszarowa i ilościowa gospodarstw rolnych

Według danych ewidencji gruntów i budynków, ogółem w gminie funkcjonuje 539 gospodarstw rolnych. Użytkują one łącznie 6 157,89 ha gruntów własnych, a ich średnia powierzchnia wynosi 11,42 ha (tab. 15). Z analizy struktury gospodarstw w poszczególnych obrębach z osobna wynika, że ich liczba wynosi 664, a łączna powierzchnia 6 130,56 ha. Różnice w powyższych wartościach dla poszczególnych obrębów i dla całej gminy spowodowane są tym, iż część właścicieli gospodarstw posiada grunty w różnych obrębach, które zostały zsumowane dla potrzeb określenia ogólnej wartości dla całej gminy. To samo dotyczy różnic występujących w przedziałach wielkościowych gospodarstw.

W poszczególnych obrębach średnia powierzchnia gospodarstwa jest zróżnicowana i kształtuje się od 3,99 ha w Grodowcu do 62,85 ha w Czerńczycach.

Analizą ilościową struktury obszarowej gospodarstw rolnych objęte zostały gospodarstwa w trzech przedziałach wielkościowych:

- gospodarstwa małe o powierzchni do 4,99 ha – 302 (56,0%),
- gospodarstwa średnie o powierzchni od 5,00 do 14,99 ha – 156 (29,0%),
- gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 14,99 ha – 81 (15,0%).

Gospodarstwa duże (powyżej 14,99 ha) prowadzą produkcję rolną na ogólnej powierzchni około 3 973 ha, co stanowi 64,5% powierzchni ogólnej gospodarstw. Największą powierzchnię gruntów gospodarstwa te użytkują w Czerńczycach (439,94 ha), Szymocinie (373,76 ha) i Kwielicach (364,42 ha).

Z uzyskanych informacji z KOWR wynika, że ogółem gospodarstwa rolne na terenie gminy dzierżawią około 1 889 ha gruntów będących w zasobie KOWR.

2. 6. Rozdrobnienie gruntów w gospodarstwach rolnych

Rozdrobnienie gruntów gospodarstwa rolnego jest, obok jego powierzchni, jednym z podstawowych czynników wpływających na organizacyjne i ekonomiczne uwarunkowania działalności rolniczej. Stanowi również ważne kryterium przy ocenie potrzeb w zakresie scalenia gruntów.

Struktura gospodarstw w grupach obszarowych (wg gruntów własnych)

Tabela 15

Lp.	Obręb	Pow. ogólna gospodarstw ha	Liczba gospodarstw ogółem	Średnia pow. gospodarstwa ha	1,01 - 4,99 ha						5,00 - 9,99 ha					10,00 - 14,99 ha					15,00 - 49,99 ha					50,00 - 99,99 ha					powyżej 100 ha							
					ilość gospod.		pow. ogólna gospodarstw ha	średnia pow. gospodarstwa ha	udział w powierzchni ogólnej %	ilość gospod.		pow. ogólna gospodarstw ha	średnia pow. gospodarstwa ha	Udział w powierzchni ogólnej %	ilość gospod.		pow. ogólna gospodarstw ha	średnia pow. gospodarstwa ha	Udział w powierzchni ogólnej %	ilość gospod.		pow. ogólna gospodarstw ha	średnia pow. gospodarstwa ha	Udział w powierzchni ogólnej %	ilość gospod.		pow. ogólna gospodarstw ha	średnia pow. gospodarstwa ha	Udział w powierzchni ogólnej %	ilość gospod.		pow. ogólna gospodarstw ha	średnia pow. gospodarstwa ha	Udział w powierzchni ogólnej %				
					liczba	%				liczba	%				liczba	%				liczba	%				liczba	%				liczba	%							
Struktura gospodarstw w obrębach																																						
1	Bucze	251,65	35	7,19	20	57,1	47,38	2,37	18,8	5	14,3	39,67	7,93	15,8	8	22,9	94,70	11,84	37,6	2	5,7	69,90	34,95	27,8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
2	Czerrńczyce	439,94	7	62,85	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	42,8	60,64	20,21	13,8	2	28,6	126,43	63,22	28,7	2	28,6	252,87	126,44	57,5	-	-	-	-
3	Duża Wólka	429,35	34	12,63	21	61,8	49,92	2,38	11,6	3	8,8	26,16	8,72	6,1	1	2,9	12,04	12,04	2,8	7	20,6	177,91	25,42	41,5	2	5,9	163,32	81,66	38,0	-	-	-	-	-	-	-		
4	Grębocice	912,47	139	6,56	89	64,0	222,83	2,50	24,4	27	19,4	194,51	7,20	21,3	11	7,9	134,20	12,20	14,7	10	7,2	231,14	23,11	25,3	2	1,5	129,79	64,89	14,3	-	-	-	-	-	-	-		
5	Grodowiec	103,64	26	3,99	19	73,1	37,70	1,98	36,4	3	11,5	22,10	7,37	21,3	4	15,4	43,84	10,96	42,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
6	Krzydlowice	648,54	73	8,88	37	50,7	83,55	2,26	12,9	17	23,3	131,23	7,72	20,2	6	8,2	80,00	13,33	12,3	12	16,4	297,07	24,76	45,8	1	1,4	56,69	56,69	8,8	-	-	-	-	-	-	-		
7	Kwielice	690,32	74	9,33	40	54,1	102,56	2,56	14,8	14	18,9	97,97	7,00	14,2	10	13,5	125,37	12,54	18,2	8	10,8	222,93	27,87	32,3	2	2,7	141,49	70,75	20,5	-	-	-	-	-	-	-		
8	Obiszów	244,05	31	7,87	17	54,8	41,73	2,45	17,1	8	25,8	55,41	6,93	22,7	2	6,5	27,07	13,54	11,1	3	9,7	58,01	19,34	23,8	1	3,2	61,83	61,83	25,3	-	-	-	-	-	-	-		
9	Ogorzelec	169,63	21	8,08	9	42,9	30,13	3,35	17,8	7	33,3	56,54	8,08	33,3	3	14,3	33,21	11,07	19,6	2	9,5	49,75	24,88	29,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
10	Proszówek	70,41	5	14,08	-	-	-	-	-	3	60,0	22,79	7,60	32,4	1	20,0	10,88	10,88	15,4	1	20,0	36,74	36,74	52,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
11	Proszycy	179,44	24	7,48	11	45,9	26,88	2,44	15,0	8	33,3	58,24	7,28	32,4	2	8,3	21,71	10,86	12,1	3	12,5	72,61	24,20	40,5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
12	Retków	240,48	32	7,52	17	53,1	48,27	2,84	20,1	5	15,6	36,77	7,35	15,3	7	21,9	82,52	11,79	34,3	3	9,4	72,92	24,31	30,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
13	Rzeczyca	590,30	68	8,68	40	58,8	101,45	2,54	17,2	12	17,6	90,49	7,54	15,3	7	10,3	83,99	12,00	14,2	8	11,8	256,73	32,09	43,5	1	1,5	57,64	57,64	9,8	-	-	-	-	-	-	-		
14	Stara Rzeka	416,28	22	18,92	5	22,7	11,94	2,39	2,9	5	22,7	37,49	7,50	9,0	3	13,6	35,32	11,77	8,5	6	27,4	146,43	24,41	35,2	3	13,6	185,10	61,70	44,4	-	-	-	-	-	-	-		
15	Szymocin	474,18	33	14,37	14	42,4	37,51	2,68	7,9	6	18,2	38,85	6,48	8,2	2	6,1	24,03	12,02	5,1	9	27,3	223,25	24,81	47,1	2	6,1	150,54	75,27	31,7	-	-	-	-	-	-	-		
16	Trzęsów	157,94	18	8,77	11	61,1	28,82	2,62	18,3	2	11,1	14,57	7,29	9,2	2	11,1	27,70	13,85	17,5	3	16,7	86,85	28,95	55,0	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
17	Wilczyn	111,94	22	5,09	16	72,7	35,19	2,20	31,4	2	9,1	11,87	5,94	10,6	2	9,1	26,49	13,25	23,7	2	9,1	38,39	19,20	34,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Struktura gospodarstw w gminie																																						
Gmina ogółem z uwzględnieniem różniczan		6 157,89	539	11,42	302	56,0	739,36	2,45	12,0	99	18,4	740,91	7,48	12,0	57	10,6	704,93	12,37	11,5	58	10,8	1 535,04	26,47	24,9	11	2,0	763,94	69,45	12,4	12	2,2	1 673,71	139,48	27,2	-	-	-	-

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w poszczególnych obrębach gminy oparto na danych ewidencji gruntów i budynków, uwzględniając wyłącznie grunty własne bez dzierżaw. Obecnie ogółem w gminie na jedno gospodarstwo przypada przeciętnie 7,0 działek o średniej powierzchni 1,63 ha (tab. 16).

W poszczególnych obrębach zaznacza się zróżnicowanie zarówno w średniej liczbie działek przypadającej na gospodarstwo, wynoszącej od 1,2 w Proszówku do 8,5 w Kwielicach, jak również w średniej powierzchni działki w gospodarstwie, gdzie różnica między najniższą (0,90 ha w Proszycach) i najwyższą (11,74 ha w Proszówku) średnią powierzchnią działki wynosi aż 10,84 ha. Oba wymienione wskaźniki wzrastają wraz ze wzrostem powierzchni gospodarstw i koncentracją ziemi.

W porównaniu do roku 2005 w tylko w trzech obrębach nastąpił spadek średniej liczby działek w gospodarstwie (Duża Wólka, Grodowiec, Proszówek), natomiast w czterech znacznie wzrosła (Czerńczyce, Kwielice, Proszyce, Szymocin). W pozostałych obrębach wskaźnik ten zmienił się w niewielkim stopniu lub pozostał na takim samym poziomie. W ośmiu obrębach nastąpił wzrost powierzchni działki w gospodarstwie, przy czym największy w obrębach Duża Wólka, Proszówek i Stara Rzeka. W pozostałych obrębach doszło do spadku tego wskaźnika.

3. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

3. 1. Wody płynące wraz z urządzeniami związanymi z nimi funkcjonalnie

Obszar gminy Grębocice odwadniany jest głównie przez rzekę Rudna, należącą do dorzecza Odry. Na niektórych odcinkach (m.in. pomiędzy Proszówkiem a Retkowem) koryto rzeki rozwidla się na kilka odnóg tworząc układ roztokowy. Rudna stanowi lewobrzeżny dopływ Odry i tworzy zlewnię III rzędu, obejmującą cały obszar gminy. Niemal cały obszar zlewni rzeki Rudna jest zmeliorowany, a regulacja rzeki wykonana została w 1989 r. w ramach zadania inwestycyjnego „Proszówek”.

Najważniejszym, lewobrzeżnym dopływem rzeki Rudnej jest Moskorzynka, wypływająca z sąsiedniej gminy Polkowice głęboko wciętą doliną w wale Wzgórz Dalkowskich. Moskorzynka jest częściowo uregulowana, a na odcinku między Żukowem

Rozdrobienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych (grunty własne)

Tabela 16

Lp.	Obręb	Rozdrobienie ogółem		Rozdrobienie w przedziałach obszarowych											
		średnia pow. działki w gosp.		1,01 - 4,99		5,00 - 9,99		10,00 - 14,99		15,00 - 49,99		50,00 - 99,99		powyżej 100	
		ha	średnia liczba działek w gosp.	ha	średnia liczba działek w gosp.	ha	średnia liczba działek w gosp.	ha	średnia liczba działek w gosp.	ha	średnia liczba działek w gosp.	ha	średnia liczba działek w gosp.	ha	średnia liczba działek w gosp.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	Bucze	1,66	4,3	1,10	2,2	1,59	5,0	1,82	6,5	2,18	16,0	-	-	-	-
2	Czerńczyce	7,86	8,0	-	-	-	-	-	-	15,16	1,3	4,86	13,0	9,73	13,0
3	Duża Wólka	4,38	2,9	1,25	1,9	1,38	6,3	2,41	5,0	8,09	3,1	13,61	6,0	-	-
4	Grębocice	1,36	4,8	0,72	3,5	1,36	5,3	1,49	8,2	2,41	9,6	4,33	15,0	-	-
5	Grodowiec	1,19	3,3	0,69	2,9	2,01	3,7	2,09	5,3	-	-	-	-	-	-
6	Krzydlowice	1,39	6,4	0,71	3,2	1,31	5,9	1,36	9,8	1,92	12,9	1,57	36,0	-	-
7	Kwielice	1,10	8,5	0,65	4,0	1,00	7,0	1,21	10,4	1,20	23,3	1,79	39,5	-	-
8	Obiszów	2,10	3,7	0,83	2,9	1,23	5,6	2,46	5,5	14,50	1,3	10,30	6,0	-	-
9	Ogorzelec	1,41	5,7	1,04	3,2	1,82	4,4	1,33	8,3	1,42	17,5	-	-	-	-
10	Proszówek	11,74	1,2	-	-	5,70	1,3	10,88	1,0	36,74	1,0	-	-	-	-
11	Proszyce	0,91	8,2	0,63	3,9	0,82	8,9	1,45	7,5	1,07	22,7	-	-	-	-
12	Retków	1,71	4,4	0,89	3,2	1,94	3,8	2,06	5,7	2,60	9,3	-	-	-	-
13	Rzeczycza	1,62	5,4	1,00	2,5	1,53	4,9	1,75	6,9	1,85	17,4	3,39	17,0	-	-
14	Stara Rzeką	5,20	3,6	1,19	2,0	1,87	4,0	2,52	4,7	10,46	2,3	8,41	7,3	-	-
15	Szymocin	1,73	8,3	0,74	3,6	0,90	7,2	1,14	10,5	1,64	15,1	6,55	11,5	-	-
16	Trzęsów	1,56	5,6	0,85	3,1	1,32	5,5	1,85	7,5	2,12	13,7	-	-	-	-
17	Wilczyn	1,29	4,0	1,03	2,1	1,32	4,5	1,89	7,0	1,28	15,0	-	-	-	-
Gmina ogółem		1,63	7,0	0,67	3,6	1,21	6,2	1,41	8,8	1,83	14,4	2,12	32,7	4,46	31,2

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.).

(gmina Polkowice) a Retkowem (ujście do rzeki Rudnej) wybudowany został system kanałów i rowów rozprowadzających wodę dla nawadniania okolicznych terenów rolniczych. Pozostałe ciek, będące w zarządzie Wód Polskich, to: Wstążka, Borownica, Kanał Południowy, Rów Mleczarski i Brusina.

Łączna długość cieków naturalnych wynosi około 55 km. Większość z nich charakteryzuje się dużym stopniem naturalności koryt, dlatego ewentualne prace hydrotechniczne powinny uwzględniać biologiczną odbudowę cieków w taki sposób, aby nie doprowadzić do zmiany naturalnych warunków hydrologicznych, morfologicznych, a także przyrodniczych cieków.

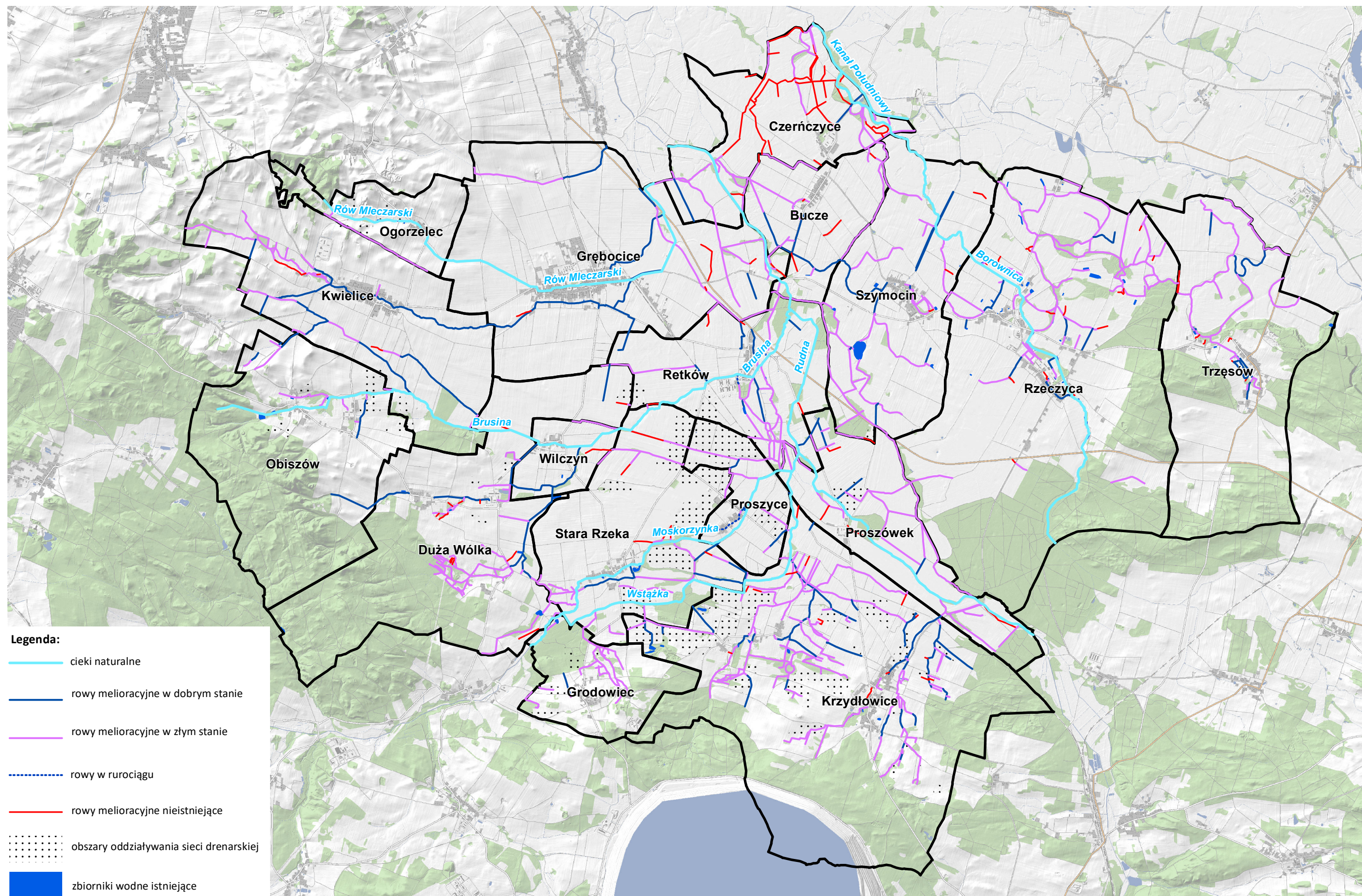
Na terenie gminy wyznaczona została granica prawdopodobnego zasięgu wielkiej powodzi z lipca 1997 r., która obejmuje północno-wschodnią część gminy o łącznej powierzchni ok. 2 953 ha, w tym o obrębach: Bucze (ok. 303 ha), Czerńczyce (ok. 484 ha), Grębocice (ok. 202 ha), Retków (ok. 86 ha), Rzeczyca (ok. 855 ha), Szymocin (ok. 642 ha) i Trzęsów (ok. 381 ha).

Stan urządzeń melioracji wodnych

Tabela 17

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych (UR)	Długość rowów melioracyjnych wg EGIB oraz inwentaryzacji terenowej	Długość rowów melioracyjnych nieistniejących w terenie	Długość rowów melioracyjnych istniejących w terenie (kol. 4 - kol. 5)	Gęstość sieci rowów melioracyjnych istniejących	Powierzchnia użytków rolnych zdrenowanych
		ha	km	km	km	km/100 ha UR	ha
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Bucze	279,29	11,39	0,91	10,48	3,8	-
2	Czerńczyce	457,86	19,64	9,64	10,00	2,2	-
3	Duża Wólka	597,94	15,96	1,54	14,42	2,4	7
4	Grębocice	1 038,71	15,47	1,36	14,11	1,4	7
5	Grodowiec	160,52	5,14	-	5,14	3,2	7
6	Krzydłowice	984,82	40,93	1,67	39,26	4,0	135
7	Kwielice	733,16	16,02	0,77	15,25	2,1	5
8	Obiszów	355,90	4,37	-	4,37	1,2	24
9	Ogorzelec	171,92	1,89	-	1,89	1,1	15
10	Proszówek	375,25	15,28	1,38	13,90	3,7	28
11	Proszycy	187,17	3,39	-	3,39	1,8	42
12	Retków	419,16	11,59	0,64	10,95	2,6	18
13	Rzeczyca	1 134,71	25,78	1,36	24,42	2,2	-
14	Stara Rzeka	614,88	12,51	1,55	10,96	1,8	79
15	Szymocin	632,18	18,12	0,58	17,54	2,8	-
16	Trzęsów	585,46	12,06	0,78	11,28	1,9	-
17	Wilczyn	116,02	3,24	0,39	2,85	2,5	-
Gmina ogółem		8 844,95	232,78	22,57	210,21	2,4	367

Źródło: Opracowanie na podstawie: ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.), inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.), danych Urzędu Gminy Grębocice (stan na marzec 2022 r.) oraz mapy urządzeń melioracyjnych w skali 1:5 000 (stan na 1989 r.).

Rys.15. Stan urządzeń melioracji wodnych

3. 2. Urządzenia melioracji wodnych

Według danych uzyskanych z Urzędu Gminy Grębocice, ogółem na terenie gminy zmeliorowanych zostało 2 443 ha użytków rolnych (35,4%), z czego 367 ha stanowią grunty zdrenowane (tab. 17, rys. 15).

Długość sieci rowów melioracyjnych, biorąc pod uwagę rowy wykazane w ewidencji gruntów i budynków (EGiB), na mapach urządzeń melioracyjnych, jak również te istniejące wyłącznie w terenie, wynosi ogółem około 233 km. W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że spośród nich ok. 23 km zostało zlikwidowanych. Na 100 ha użytków rolnych przypada więc około 2,4 km istniejących rowów melioracyjnych.

Grunty zmeliorowane w większości utrzymywane są w dobrej kulturze, jednak sieć drenów i rowów melioracyjnych odbierających i zatrzymujących nadmiar wód gruntowych znajdują się w złym stanie technicznym (zamulone, zarośnięte, niedrożne, zaorane) i wymagają poprawy parametrów stanu technicznego, co przyczyni się do polepszenia stosunków wodnych i ułatwi prowadzenie prac polowych. Sprawne systemy odprowadzania wód powierzchniowych poprzez rowy melioracyjne należy zachować również na terenach i działkach zainwestowanych, zarówno istniejących, jak i projektowanych.

Cały obszar gminy charakteryzuje się licznym występowaniem niewielkich stawów przydomowych i śródpolnych oczek wodnych.

3. 3. Sieć dróg

Łączna długość sieci drogowej w gminie, według ewidencji gruntów i budynków oraz stanu faktycznego w terenie, wynosi 398,59 km, z czego 48,15 km (12,1%) to drogi nieistniejące, które zostały zaorane, bądź uległy zadarnieniu lub zakrzewieniu (tab. 18). W porównaniu do roku 2007, o 31 km zwiększyła się długości sieci drogowej, co wynika z przyjętej w obecnym opracowaniu metodyki, według której uwzględniono zarówno drogi wykazane w EGiB, jak również te występujące wyłącznie w terenie. Z inwentaryzacji terenowej wynika, że zwiększyła się również o ok. 32 km długość dróg zlikwidowanych w terenie.

Charakterystyka istniejącej sieci dróg

Tabela 18

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna użytków rolnych (UR)		Długość dróg (wg EGIB oraz inwentaryzacji terenowej)						Gęstość istniejącej sieci dróg km/100 ha UR	Drogi o twardej - ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, betonowe, kostkowe)						Drogi o twardej - nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowe)	
		ha	%	ogółem		w tym długość dróg istniejących		w tym długość dróg nieistniejących			ogółem		w tym w dobrym stanie		km	%		
				km	%	km	%	km	%		km	%	km	%				
1	Bucze	279,29	81,8	19,62	16,05	3,57	18,2	5,7	5,01	31,2	5,01	5,01	100,0	1,20	7,5			
2	Czerńczyce	457,86	58,9	12,85	7,57	5,28	41,1	1,7	4,12	54,4	4,12	4,12	100,0	-	-			
3	Duża Wólka	597,94	89,9	22,03	19,80	2,23	10,1	3,3	7,96	40,2	7,96	7,96	100,0	0,34	1,7			
4	Grębocice	1 038,71	94,3	54,61	51,49	3,12	5,7	5,0	22,81	44,3	22,81	22,81	100,0	6,14	11,9			
5	Grodowice	160,52	87,2	10,24	8,93	1,31	12,8	5,6	5,11	57,2	5,11	5,11	100,0	1,05	11,8			
6	Krzydłowice	984,82	86,9	55,99	48,67	7,32	13,1	4,9	15,83	32,5	15,83	15,83	100,0	3,35	6,9			
7	Kwielice	733,16	87,8	33,00	28,97	4,03	12,2	4,0	10,30	35,6	10,30	10,30	100,0	3,56	12,3			
8	Obiszów	355,90	94,4	15,42	14,55	0,87	5,6	4,1	5,27	36,2	5,27	5,27	100,0	0,41	2,8			
9	Ogorzelec	171,92	74,0	9,17	6,79	2,38	26,0	3,9	3,47	51,1	3,47	3,47	100,0	-	-			
10	Proszówek	375,25	78,8	7,80	6,15	1,65	21,2	1,6	1,87	30,4	1,87	1,87	100,0	3,82	62,1			
11	Proszyce	187,17	77,3	10,07	7,78	2,29	22,7	4,2	1,70	21,9	1,70	1,70	100,0	0,03	0,4			
12	Retków	419,16	90,4	17,78	16,07	1,71	9,6	3,8	7,89	49,1	7,89	7,89	100,0	1,00	6,2			
13	Rzeczycza	1 134,71	88,2	59,43	52,39	7,04	11,8	4,6	16,08	30,7	14,43	14,43	89,7	5,38	10,3			
14	Stara Rzeką	614,88	100,0	13,92	13,92	-	-	2,3	8,84	63,5	8,84	8,84	100,0	0,03	0,2			
15	Szymocin	632,18	87,8	26,42	23,19	3,23	12,2	3,7	4,95	21,3	4,95	4,95	100,0	4,38	18,9			
16	Trzęsów	585,46	92,6	24,46	22,65	1,81	7,4	3,9	8,65	38,2	8,65	8,65	100,0	0,38	1,7			
17	Wilczyn	116,02	94,6	5,78	5,47	0,31	5,4	4,7	2,47	45,2	2,47	2,47	100,0	0,19	3,5			
Gmina ogółem		8 844,95	87,9	398,59	350,44	48,15	12,1	4,0	132,33	37,8	130,68	31,26	98,8	8,9				

Źródło: Opracowano na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.) oraz inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.).

Długość dróg o twardej – ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, betonowe, kostkowe) wynosi obecnie 132,33 km. Drogi te w większości (98,8%) znajdują się w dobrym stanie technicznym. Wyjątek stanowi brukowy odcinek drogi w Rzeczycach (1,65 km). Znaczny wzrost długości dróg o twardej – ulepszonej nawierzchni w ciągu ostatnich 16 lat (o blisko 29 km) wynika z inwestycji drogowych, jakie poczyniła Gmina Grębocice, korzystając m. in. z dotacji Dolnośląskiego Urzędu Marszałkowskiego (5,1 km) (rys. 16). Drogi o twardej – nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowej), o łącznej długości 31,26 km, wymagają przebudowy lub remontu.

Gęstość istniejącej sieci dróg wynosi 4,0 km/100 ha UR. Wskaźnik ten w poszczególnych obrębach wykazuje znaczne zróżnicowanie i kształtuje się od 1,6 km/100 ha UR w obrębie Proszówek do 5,7 km/100 ha UR w obrębie Bucze (rys. 17).

Sieć dróg w gminie tworzą drogi publiczne, w tym: odcinek drogi wojewódzkiej nr 292, 13 dróg powiatowych (tab. 19), 66 dróg gminnych, a także drogi wewnętrzne należące do Gminy Grębocice, KOWR oraz osób i podmiotów prywatnych.

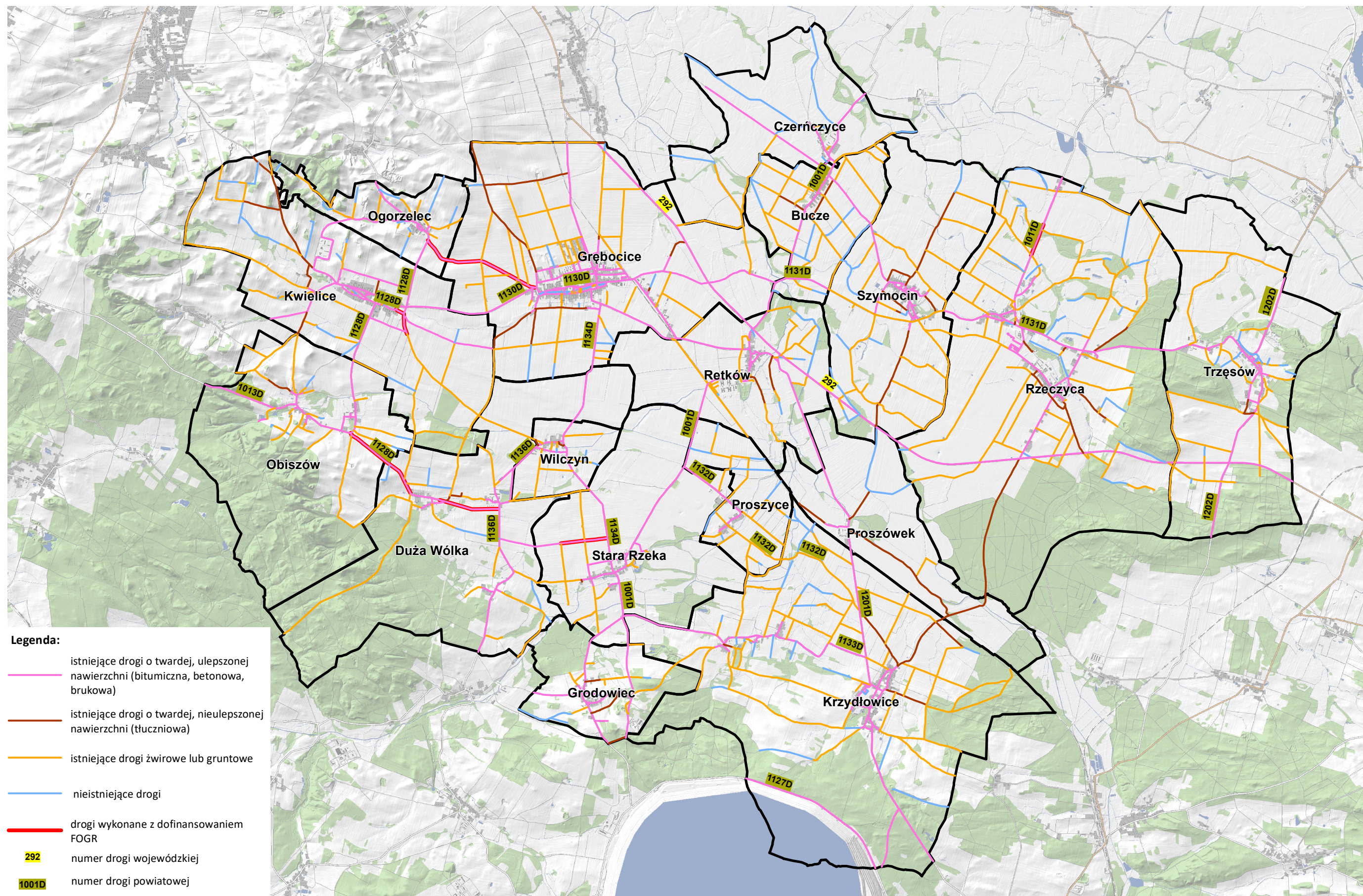
Analiza własności dróg wojewódzkiej i powiatowych wykazała niezgodności stanu prawnego w przypadku dwóch działek położonych w pasie drogi wojewódzkiej nr 292: dz. nr 620/3 (obręb Grębocice) wg EGiB jest własnością Gminy Grębocice, natomiast dz. 343/1 (obręb Rzeczyca) należy do KOWR.

W przypadku dróg powiatowych niezgodności dotyczą: dz. nr 143, 148, 197 (obręb Krzydłowice) w pasie drogi powiatowej 1132D, dz. nr 529/2, 534/1, 668 (obręb Kwielice) w pasie drogi powiatowej 1128D. Według EGiB działki te są własnością Gminy Grębocice.

Wszystkie wymienione powyżej niezgodności wymagają uregulowania.

Stwierdzono również przypadki, w których ciek naturalne przecinane są przez drogi powiatowe i gminne:

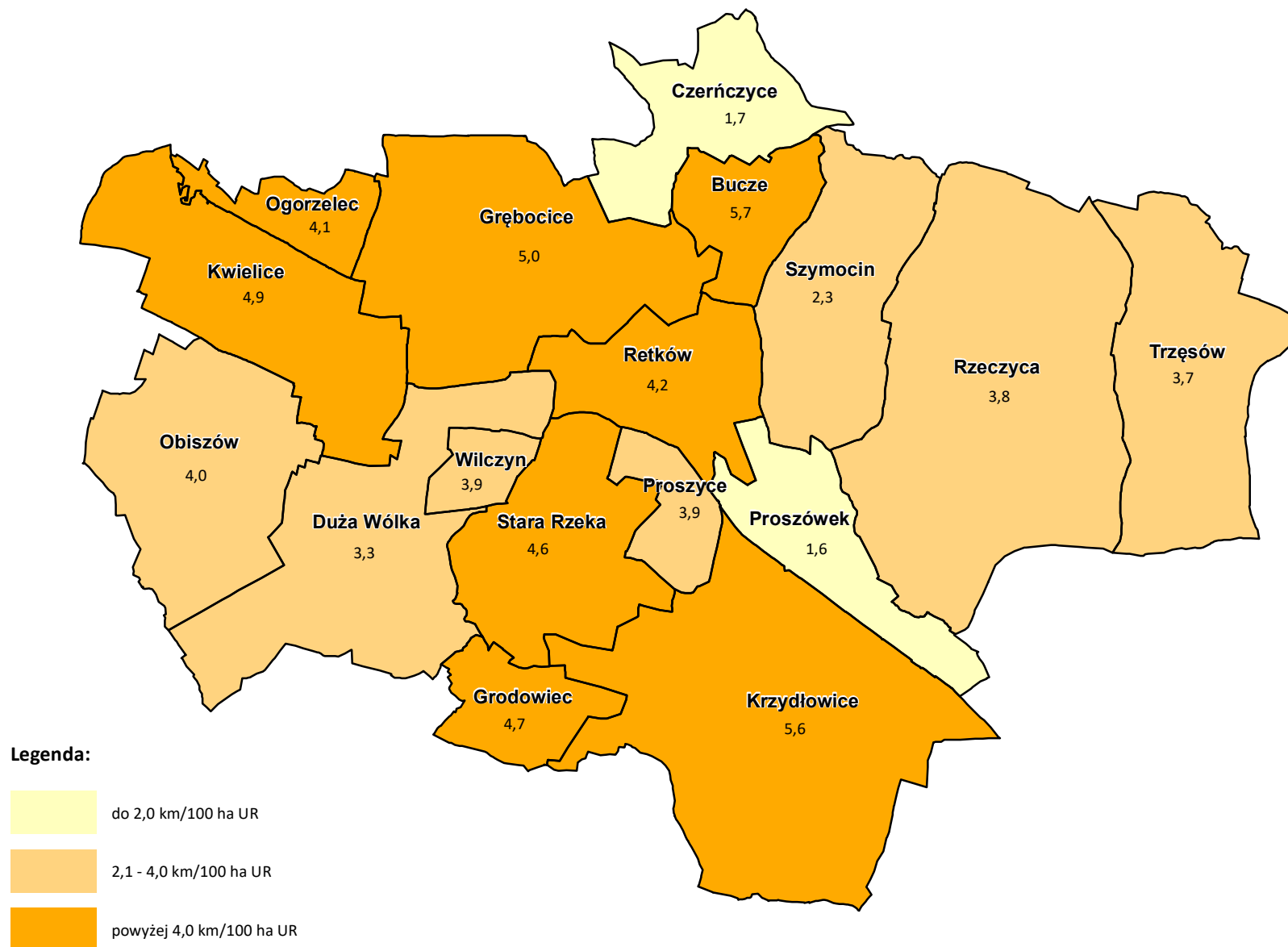
1. obręb Czerńczyce: działka ewid. 27 drogi wewnętrznej przecina ciek Borownica;
2. obręb Grębocice: działka ewid. 609/2 drogi powiatowej 1201D , działka ewid. 568 drogi gminnej 121507D, działka ewid. 590/3 drogi gminnej 100955D, działka ewid. 589 drogi gminnej 100957D, działka ewid. 551/4, drogi gminnej 100948D, działka ewid. 614 drogi gminnej 100943D, działka ewid. 595/1 i 651/1 dróg wewnętrznych przecinają ciek Rów Mleczarski;

Rys. 16. Stan istniejącej sieci drogowej

Rys. 17. Gęstość istniejącej sieci dróg

Charakterystyka dróg publicznych

Tabela 19

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość drogi w granicach gminy Grębocice
			km
1	2	3	4
Drogi wojewódzkie			
1	292	Nowa Sól - Bytom Odrzański - Brzeg Głogowski - Głogów - Studzionki - Nieszczyce - Chobienia - Ścinawa - Zaborów - Lisowice k/Prochowic	12,310
Razem drogi wojewódzkie			12,310
Drogi powiatowe			
1	1202D	gr. powiatu - droga woj. nr 292	4,190
2	1131D	Retków - Żabice - Trzęsów	7,384
3	1011D	(Piersna) gr. pow. - Żabice- droga nr 1131D	2,362
4	1001D	(Pęcław) gr. pow. -Retków- Stara Rzeka -Grodowiec -dr.woj. nr 331	11,886
5	1201D	(Rudna) gr. pow. - Krzydłowice -Retków - gr. powiatu (Przedmoście)	13,606
6	1132D	Proszyce - Proszówek -droga nr 1201D	3,925
7	1133D	droga nr 1001D-Grodziszczce-Krzydłowice-droga nr 1201D	3,935
8	1134D	Grębocice -Wilczyn -Stara Rzeka	4,309
9	1184D	II jezdnia przez Grębocice	0,167
10	1130D	Grębocice - Kwielice	2,857
11	1136D	Wilczyn - Świnino -Żuków-Komorniki- Tarnówek	8,879
12	1128D	Świnino- Kwielice -Ogorzelec- gr. powiatu (Głogów)	7,571
13	1013D	(Jerzmanowa) gr. powiatu - Obiszów	2,361
Razem drogi powiatowe			73,432
Drogi gminne			
1	1D	Krzydłowice - przez wieś	0,697
2	1SD	Krzydłowice - przez wieś	0,095
3	2D	Grębocice - ulica Chabrowa	0,348
4	3D	Grębocice - ulica Różana	0,348
5	4D	Grębocice - ulica Konwaliowa	0,351
6	5D	Grębocice - ulica Azaliowa	0,330
7	6D	Grębocice - ulica Wrzosowa	0,327
8	1001D	Grodowiec - była droga powiatowa	2,212
9	100514D	z Kwielic do Kurowa	1,013
10	100941D	z Żabic przez Rzeczycę do Krzydłowic	6,780
11	100942D	z Czerńcicy przez Bucze do Szymocina	3,890
12	100943D	od ul. Kolejowej przez "Orską", k. owczarni do drogi powiatowej przed Retkowem	2,214
13	100944D	z Krzydłowic do Gawronek	2,092
14	100945D	z Krzydłowic do Bytnika	1,397
15	100946D	z Kwielic do Jaczewa	2,995
16	100946SD	z Kwielic do Jaczewa	0,049
17	100947D	od skrzyżowania z drogą 1201 do Żukowa	0,733
18	100948D	Grębocice ul. Spółdzielcza, Kolejowa do skrzyżowania z drogą 1201D do Retkowa (przed torami)	1,625

Charakterystyka dróg publicznych

Tabela 19

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość drogi w granicach gminy Grębocice
			km
1	2	3	4
19	100949D	z Rzeczycy do skrzyżowania z drogą 1311D	0,730
20	100950D	Grębocice - ulica Bankowa	0,056
21	100951D	Grębocice - ulica Działkowa	0,445
22	100952D	Grębocice - ulica Zielona	0,362
23	100952SD	Grębocice - ulica Zielona	0,318
24	100953D	Grębocice - ulica Szkolna	0,525
25	100954D	Grębocice - ulica Wąska	0,185
26	100955D	Grębocice - ulica Kościelna	0,706
27	100956D	Grębocice - ulica Wspólna	0,865
28	100957D	Grębocice - ulica Krótka	0,188
29	100958D	Grębocice - ulica Kwiatowa	0,815
30	100959D	Grębocice - ulica Irysowa	0,480
31	100960D	Grębocice - ulica Parkowa	0,204
32	100961D	Grębocice - ulica Polna	1,174
33	100961SD	Grębocice - ulica Polna	0,086
34	100962D	Grębocice - ulica Radosna	0,585
35	100963D	Grębocice - ulica Słoneczna	0,951
36	100964D	droga położona na działce nr 157, obr. Stara Rzeka	0,737
37	100965D	droga położona na działce nr 158, obr. Stara Rzeka	0,458
38	100966D	droga położona na działce nr 26, obr. Proszówek	0,827
39	100967D	droga położona na działkach nr 115 (w części) i 112(w części), obr. Obiszów	0,875
40	100967SD	droga położona na działkach nr 115 (w części) i 112(w części), obr. Obiszów	0,255
41	100968D	Żabice, droga położona na działce nr 454/3, obr. Rzeczycza	0,240
42	100969D	Żabice, droga położona na działce nr 469, obr Rzeczycza	0,810
43	100969SD	Żabice, droga położona na działce nr 469, obr Rzeczycza	0,129
44	100970D	droga położona na działkach nr 268 i 261/12, obr. Szymocin	1,290
45	100970SD	droga położona na działkach nr 268 i 261/12, obr. Szymocin	0,303
46	100970TD	droga położona na działkach nr 268 i 261/12, obr. Szymocin	0,082
47	100971D	droga do szybu GG-1, położona na działkach nr: 643 i 642(w części), obr. Kwielice	1,292
48	100972D	droga położona na działce nr 673(w części), obr. Kwielice	0,408
49	100973D	droga położona na działce nr 144, obr. Grodowiec	0,385
50	100974D	droga położona na działce nr 597(w części), obr. Krzydłowice	0,465
51	100975D	droga położona na działce nr 677(w części), obr. Krzydłowice	0,783
52	100976D	Grodziszczce, droga położona na działce nr 315/1, obr. Krzydłowice	0,329
53	100977D	Grodziszczce, droga położona na działce nr 315/5, obr. Krzydłowice	0,356
54	100978D	Grodziszczce, droga położona na działce nr 112/3, obr. Krzydłowice	0,375
55	100979D	droga położona na działce nr 135, 136, 137(w części), obr. Duża Wólka	0,363
56	100979SD	droga położona na działce nr 135, 136, 137(w części), obr. Duża Wólka	0,089

Charakterystyka dróg publicznych

Tabela 19

Lp.	Nr drogi	Przebieg	Długość drogi w granicach gminy Grębocice
			km
1	2	3	4
57	100980D	Bieńków, droga położona na działce nr 142, obr. Duża Wólka	0,490
58	121501D	droga położona na działce nr 43, obr. Trzęsów	0,301
59	121502D	droga położona na działce nr 105, obr. Trzęsów	0,457
60	121503D	droga położona na działce nr 111, obr. Trzęsów	0,159
61	121504D	droga położona na działce nr 114, obr. Wilczyn	0,471
62	121505D	droga położona na działce nr 154, obr. Grodowiec	0,751
63	121505SD	droga położona na działce nr 154, obr. Grodowiec	0,040
64	121506D	droga położona na działce nr 16(w części), obr. Czerńczyce	0,676
65	121507D	droga położona na działkach nr 78 i 586, obr. Ogorzelec i Grębocice	1,803
66	121508D	droga będąca częścią "starej" drogi wojewódzkiej nr 331 (od km 29+435 do km 31+735)	2,429
Razem drogi gminne			54,5990

Źródło: Opracowano na podstawie Wykazu dróg wojewódzkich (stan na dzień 1 marca 2022 r.), danych Powiatowego Zarządu Dróg w Polkowicach, danych Urzędu Gminy Grębocice i ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2020 r.).

3. obręb Krzydłowice: działka ewid. 148 drogi powiatowej 1132D oraz działki ewid. 230 i 321 drogi wewnętrznej przecinają ciek Wstążka;
4. obręb Ogorzelec: działka ewid. 137 drogi powiatowej 1128D, działka ewid. 149 drogi wewnętrznej przecinają ciek Rów Mleczarski;
5. obręb Proszówek: działka ewid. 25 drogi powiatowej 1201D, działka ewid. 27 drogi gminnej nr 100941D oraz działka ewid. 28 drogi wewnętrznej przecinają ciek Rudna;
6. obręb Retków: działka ewid. 99 drogi powiatowej 1201D przecina ciek Rudna; działki ewid. 151 i 144/3 drogi powiatowej 1001D, działka ewid. 99 drogi powiatowej 1201D, działki ewid. 144/2 drogi wewnętrznej przecinają ciek Brusina
7. obręb Rzeczyca: działka ewid. 443 drogi powiatowej 1011D, działka ewid. 473 drogi powiatowej 1131D, działka ewid. 469 drogi gminnej 100969D, działka ewid. 501/2 drogi gminnej 100949D i działki ewid. 459, 501/5, 663 dróg wewnętrznych przecinają ciek Borownica;
8. obręb Stara Rzeka: działka ewid. 181/3 drogi powiatowej 1001D przecina ciek Moskorzynka; działka ewid. 184/2 drogi powiatowej 1001D przecina ciek Wstążka;

9. obręb Szymocin: działka ewid. 273 drogi wewnętrznej przecina ciek Borownica;
10. obręb Wilczyn: działka ewid. 115 drogi powiatowej 1136D, działki ewid. 117, 100 dróg wewnętrznych przecinają ciek Brusina.

4. STAN I OCENA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ

4. 1. Infrastruktura techniczna

Na terenie gminy Grębocice zwodociągowane zostały wszystkie wsie, a łączna liczba przyłączy wynosi 1354, natomiast długość sieci - 91,8 km. Wodociągi te zasilane są z kilku ujęć wody. Jednym z nich jest ujęcie wody podziemnej zlokalizowane w miejscowości Grębocice, z którego zaopatrywane są w wodę miejscowości: Bieńków, Duża Wólka, Grębocice, Grodowiec, Kwielice, Obiszów, Ogorzelec, Proszyce, Retków, Stara Rzeka i Świnino. Stacja uzdatniania wody znajduje się w Grębocicach.

Drugi z gminnych systemów wodociągowych zasilany jest w wodę z ujęcia w Rzeczycy, i zaopatruje w wodę miejscowości: Bucze, Czerńczyce, Rzeczycza, Szymocin, Trzęsów i Żabice.

Największe pod względem poboru wody jest ujęcie „Retków – Stara Rzeka” eksploatujące wody piętra czwartorzędowego. Z ujęcia tego zasilany jest trzeci system wodociągów, który zaopatruje miejscowości: Grodziszcze, Krzydłowice, Proszówek i Wilczyn.

W przyszłości planowana jest rozbudowa sieci wodociągowej o kolejne 546 przyłączy (10,7 km).

System gospodarki ściekowej na terenie gminy jest dobrze rozwinięty. Istniejąca sieć kanalizacyjna obejmuje wszystkie wsie gminy, jej łączna długość wynosi 102,6 km, a liczba przyłączy – 1 296. W najbliższym czasie planowana jest rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie całej gminy o kolejne 546 przyłączy (10,7 km).

Centralna oczyszczalnia ścieków komunalnych, do której odprowadzane są ścieki bytowe ze wszystkich miejscowości gminy, zlokalizowana jest w pobliżu miejscowości Grębocice. Oczyszczone ścieki odprowadzane są bezpośrednio do pobliskiego Rowu Mleczarskiego z ujściem do rzeki Rudna.

Miejscowości położone na terenie gminy zasilane są gazem ziemnym przez przedsiębiorstwo PGNiG S.A. Pierwszy system zasilany jest z dwóch stacji redukcyjno-pomiarowych, zlokalizowanych w Przedmościu (gm. Głogów) i Rzeczycy. Stacja w Przedmościu przyłączona jest do gazociągu wysokiego ciśnienia 6,3 MPa DN 300 relacji „Kotowice – Przedmoście”, druga natomiast do gazociągu wysokiego ciśnienia 6,3 MPa DN 300 relacji „Kotowice – Komorniki”. Ten dwustronnie zasilany system dostarcza gaz, za pośrednictwem gazociągów średniego ciśnienia do miejscowości: Grębocice, Kwielice, Retków, Rzeczyca i Szymocin.

Drugi system zasilany jest ze stacji redukcyjno-pomiarowej zlokalizowanej w Grodziszczu. Prowadzony od niej gazociąg średniego ciśnienia dostarcza gaz do miejscowości: Grodowiec, Grodziszcze, Krzydłowice i Stara Rzeka.

Na terenie gminy Grębocice nie ma obecnie czynnego składowiska odpadów (zamknięte składowisko zostało zrekultywowane), a zadania związane z gospodarką odpadami od 2012 r. realizowane są przez „Związek Gmin Zagłębia Miedziowego” z siedzibą w Polkowicach. W związku z czym odpady trafiają na składowiska zlokalizowane poza terenem gminy. Natomiast na terenie gminy Grębocice zlokalizowany jest Centralny Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych.

Zaopatrzenie w energię elektryczną terenów gminy jest wystarczające i odbywa się z rozdzielni położonej w Głogowie. Przez teren gminy przebiegają 4 linie napowietrzne wysokiego napięcia: WN 220KV relacji Polkowice – Plewiska, WN 110KV relacji Żarków – Rudna Zachodnia, WN 110KV relacji Głogów – Polkowice, WN 110KV relacji Rudna – Polkowice. Poszczególne miejscowości zasilane są liniami energetycznymi średniego napięcia 20KV, które poprzez transformatory rozprowadzane są do bezpośrednich odbiorców liniami niskiego napięcia.

W zakresie telekomunikacji obszar gminy obsługiwany jest przez operatora telefonii stacjonarnej, a także przez operatorów sieci telefonii komórkowej. Za pośrednictwem rozbudowanej sieci naziemnej i podziemnej, sygnał doprowadzany jest do odbiorców indywidualnych w każdej miejscowości.

4. 2. Infrastruktura społeczna

Wielokierunkową działalnością rozwijającą i zaspakajającą potrzeby kulturalne mieszkańców, a także upowszechnianiem i promocją lokalnych inicjatyw kulturalnych

w gminie Grębocice zajmuje się Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka w Grębocicach wraz z Ośrodkami Kultury w Krzydłowicach, Kwielicach i Rzeczycy, świetlicami wiejskimi zlokalizowanymi w miejscowościach: Bucze, Czerńczyce, Duża Wólka, Grębocice, Grodowiec, Obiszów, Ogorzelec, Proszycy, Retków, Stara Rzeka, Szymocin, Trzęsów oraz filią Biblioteki Publicznej w Krzydłowicach.

W zakresie edukacji na terenie gminy funkcjonują dwie szkoły podstawowe z oddziałami przedszkolnymi: Szkoła Podstawowa im. Janusza Kusocińskiego w Grębocicach oraz Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Rzeczycy. Ponadto w miejscowości Krzydłowice funkcjonuje oddział przedszkolny.

Do dyspozycji mieszkańców gminy są boiska sportowe (Czerńczyce, Duża Wólka, Grębocice, Grodowiec, Krzydłowice, Kwielice, Obiszów, Ogorzelec) oraz place zabaw. Ponadto dzięki dobrze rozwiniętej bazie sportowej w Grębocicach, mieszkańcy całej gminy mogą uczestniczyć w akcjach regionalnych. W miejscowości tej działa również piłkarski Klub Sportowy „Sparta Grębocice”.

W zakresie ochrony zdrowia mieszkańcy gminy korzystają z usług Przychodni Zdrowia oraz Przychodni „Miedziowe Centrum Zdrowia” S.A., położonych w Grębocicach.

Na terenie gminy obserwuje się rozwój społeczności lokalnych, który przejawia się poprzez funkcjonowanie stowarzyszeń, takich jak:

- Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Gminy Grębocice „Przyjazna Gmina Grębocice”,
- Stowarzyszenie „Wzgórza Dalkowskie”,
- Stowarzyszenie Obiszów Team (rowery górskie MTB),
- Stowarzyszenie „Promyk Nadziei”,
- Stowarzyszenie Edukacji Artystycznej i Kulturalnej,
- Zespół folklorystyczny „Polne Maki”.

W zakresie usług ochrony przeciwpożarowej na terenach wiejskich gminy działają Ochotnicze Straże Pożarne w Grębocicach, Krzydłowicach, Kwielicach, Obiszowie, Rzeczycy, Szymocinie i Trzęsowie, natomiast w zakresie usług kultu religijnego w Grębocicach, Grodowcu, Kwielicach, Rzeczycy, Szymocinie i Trzęsowie mieszczą się Urzędy Parafialne. Dla zapewnienia bezpieczeństwa na terenie gminy w Grębocicach mieści się Komisariat Policji.

4. 3. Infrastruktura turystyczna

Grębocice to gmina o typowo rolniczym charakterze, jednak jej południowa i południowo-zachodnia część, położona w zasięgu Wzgórz Dalkowskich, odznacza się znacznymi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi. W związku z tym od wielu lat obserwuje się coraz większe zainteresowanie turystów, zwłaszcza rowerowych, tym obszarem. Jednak pomimo istnienia licznych tras rowerowych i szlaków turystycznych, słabo rozwinięta jest baza noclegowa. Obecnie na terenie gminy działają jedynie dwa gospodarstwa agroturystyczne położone w miejscowości Grębocice: Gospodarstwo agroturystyczne „Ostoja” i Sala Bankietowa „Miód Malina”.

Dla turystów pieszych i rowerowych przygotowane są liczne szlaki turystyczne i trasy rowerowe przebiegające przez tereny gminy, w tym:

a) piesze szlaki turystyczne:

- **„Szlak Polskiej Miedzi”**: oznaczony kolorem niebieskim, biegnie z Głogowa do Lubina przez następujące miejscowości gminy Grębocice: Kwielice, Rezerwat „Uroczysko Obiszów”, Grodowiec;
- **„Szlak Dziadoszan”**: oznaczony kolorem czerwonym, biegnie z Chobieni do Ochli (woj. lubuskie) przez następujące miejscowości gminy Grębocice: Krzydłowice, Grodziszczce, Grodowiec, Bieńków, Świnno, Duża Wólka, Obiszówek, Obiszów;

b) szlaki rowerowe:

- **szlak rowerowy „Pętla lokalna wokół gminy Grębocice”**: trasa o długości oko. 61 km oznaczona kolorem zielonym biegnie wokół gminy Grębocice przez następujące miejscowości: Grębocice, Szymocin, Piersna (gm. Pęcław), Leszkowice (gm. Pęcław), Rzeczyca, Krzydłowice, Grodowiec, duża Wólka, Obiszów, Kwielice, Grębocice;
- **Szlak regionalny Wojszyn – Rokitki**: oznaczony kolorem żółtym, biegnie z Wojszyna (gm. Głogów) do Rokitek (gm. Gromadka) przez następujące miejscowości gminy Grębocice: Grębocice, Duża Wólka;
- **Szlak rowerowy „Pętla lokalna wokół gminy Pęcław”**: oznaczony kolorem czerwonym, biegnie przez następujące miejscowości gminy Grębocice: Czerńczyce, Bucze, Szymocin, Żabice, Trzęsów;

- **Szlak rowerowy „Grzbietem Wzgórz Dalkowskich”**: oznaczony kolorem czerwonym, biegnie przez następujące miejscowości gminy Grębocice: Krzydłowice, Grodziszcze, Grodowiec, Bieńków, Duża Wólka, Obiszów;
- c) ścieżki dydaktyczne i rekreacyjne:
- **ścieżka przyrodnicza „Uroczysko Obiszów”** o długości 4 km prowadzi przez kompleks leśny w Rezerwacie „Uroczysko Obiszów”, na trasie znajdują się cztery przystanki tematyczne z planszami informującymi o budowie geologicznej Wzgórz Dalkowskich, zbiorowiskach leśnych, Rezerwacie Przyrody „Uroczysko Obiszów” i faunie terenów leśnych;
  - **ścieżka przyrodniczo-kulturowa „Grodowiec”** o długości 3 km przebiegająca przez Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Grodowiec”; na trasie ścieżki można zwiedzić Sanktuarium Matki Bożej Grodowieckiej wraz z Kalwarią (miejsce pielgrzymkowe znane od średniowiecza), użytki ekologiczne Grodowiec I i Grodowiec II, fragmenty lasów ze stanowiskami bluszczu pospolitego, okazałe drzewa o wymiarach pomnikowych oraz pomnik przyrody „Aleja Kasztanowa”.

5. INWESTYCJE ISTNIEJĄCE ORAZ PLANOWANE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW WYNIKAJĄCE Z OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH

Na podstawie danych zawartych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice z 2013 r. (SUIKZP) oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) dla wybranych obszarów gminy Grębocice oszacowano, że na cele inwestycyjne zarezerwowano 1 008,38 ha użytków rolnych (planowane inwestycje mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe, komunikacyjne), co stanowi 11,4% użytków rolnych w gminie (tab. 20, rys. 18). Największe powierzchnie wyłączeń planowane są w obrębach Rzeczyca (188,95 ha), Grębocice (153,57 ha) i Trzęsów (109,61 ha).

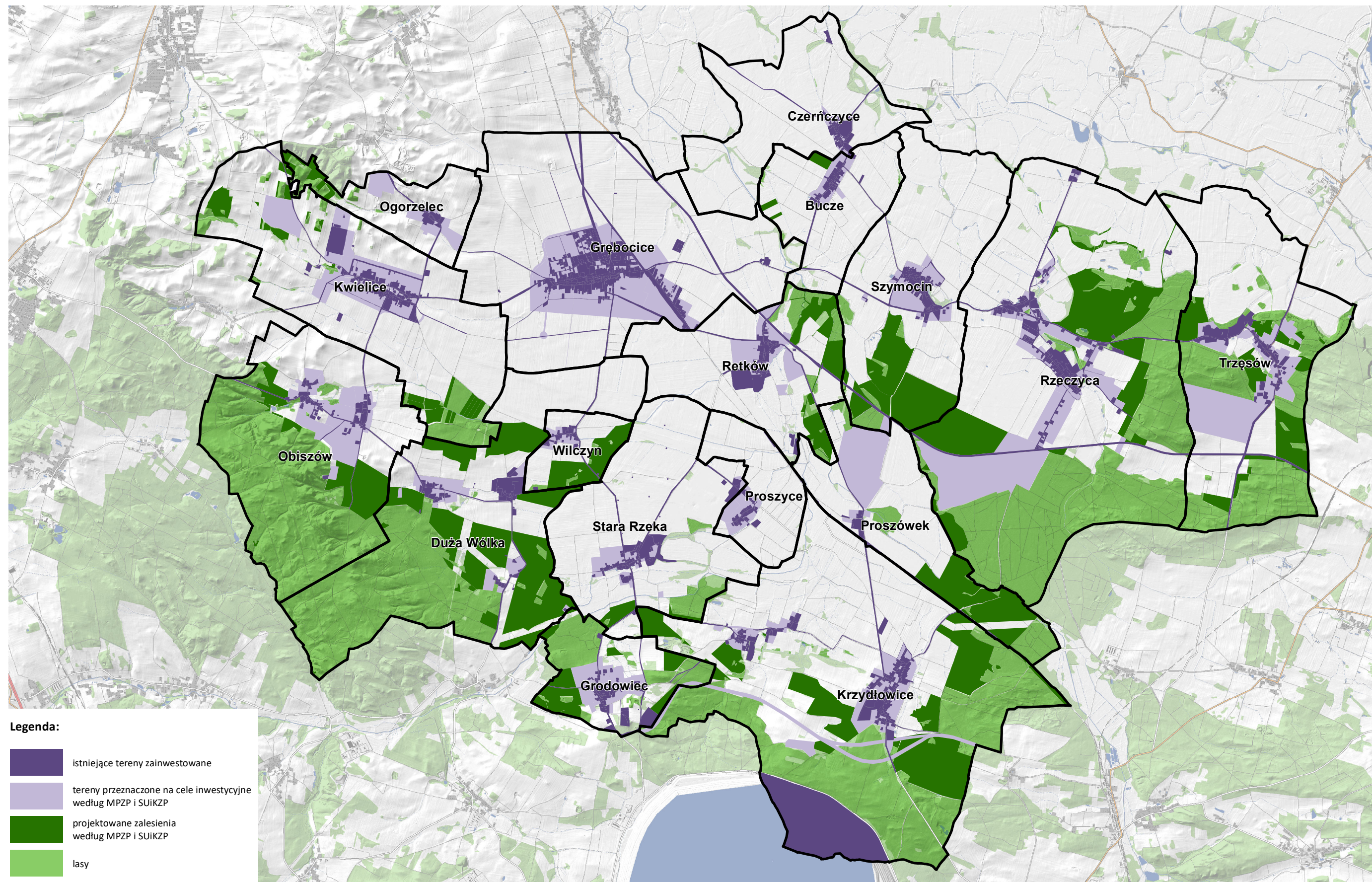
Do zalesienia wskazano w SUIKZP i MPZP ogółem 1 202,73 ha użytków rolnych (13,6%), z czego największe powierzchnie w obrębie Duża Wólka (226,40 ha), Krzydłowice (209,01 ha) i Rzeczyca (187,39 ha).

Bilans użytków rolnych w gminie

Tabela 20

Lp.	Obręb	Aktualna powierzchnia ogólna obrębu		Aktualna powierzchnia użytków rolnych		Planowana powierzchnia wyłączeń użytków rolnych						Planowana powierzchnia użytków rolnych		Dynamika zmian
		ha	%	ha	%	ogółem		w tym		ha	%	ha	%	
						ha	%	ha	%					
1		3	5	4	6	7	8	9	10	11	12	13		
1	Bucze	303,15	92,1	279,29	19,93	12,41	4,4	7,52	2,7	259,36	85,6	-6,6		
2	Czerńczyce	484,47	94,5	457,86	3,80	3,80	0,8	-	-	454,06	93,7	-0,8		
3	Duża Wólka	1 014,92	58,9	597,94	256,36	29,96	5,0	226,40	37,9	341,58	33,7	-25,3		
4	Grębocice	1 148,93	90,4	1 038,71	153,57	153,57	14,8	-	-	885,14	77,0	-13,4		
5	Grodowiec	271,44	59,1	160,52	84,78	39,02	24,3	45,76	28,5	75,74	27,9	-31,2		
6	Krzydłowice	1 671,53	58,9	984,82	301,16	92,15	9,4	209,01	21,2	683,66	40,9	-18,0		
7	Kwielice	852,60	86,0	733,16	163,42	97,26	13,3	66,16	9,0	569,74	66,8	-19,2		
8	Obiszów	828,84	42,9	355,90	142,25	74,96	21,1	67,29	18,9	213,65	25,8	-17,2		
9	Ogorzelec	200,44	85,8	171,92	37,85	26,41	15,4	11,44	6,7	134,07	66,9	-18,9		
10	Proszówek	445,03	84,3	375,25	145,59	64,21	17,1	81,38	21,7	229,66	51,6	-32,7		
11	Proszyce	202,98	92,2	187,17	17,25	17,25	9,2	-	-	169,92	83,7	-8,5		
12	Retków	493,81	84,9	419,16	85,60	38,64	9,2	46,96	11,2	333,56	67,5	-17,3		
13	Rzeczyca	1 803,32	62,9	1 134,71	376,34	188,95	16,7	187,39	16,5	758,37	42,1	-20,9		
14	Stara Rzeka	674,86	91,1	614,88	32,72	20,05	3,3	12,67	2,1	582,16	86,3	-4,8		
15	Szymocin	703,37	89,9	632,18	146,15	33,83	5,4	112,32	17,8	486,03	69,1	-20,8		
16	Trzęsów	881,83	66,4	585,46	193,51	109,61	18,7	83,90	14,3	391,95	44,4	-21,9		
17	Wilczyn	129,89	89,3	116,02	50,83	6,30	5,4	44,53	38,4	65,19	50,2	-39,1		
Gmina ogółem		12 111,41	73,0	8 844,95	2 211,11	1 008,38	11,4	1 202,73	13,6	6 633,84	54,8	-18,3		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.), Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice (2013 r.), miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996 - 2021.

Rys. 18. Grunty planowane do zainwestowania i zalesienia

Ogółem planowana powierzchnia wyłączeń gruntów z produkcji rolniczej spowoduje zmniejszenie powierzchni użytków rolnych w gminie o 18,3%, tj. z 8 844,95 ha do 6 633,84 ha (z 73,0% do 54,8%).

6. WNIOSKI

1. Gmina Grębocice jest gminą o typowo rolniczym charakterze, o stosunkowo niskim poziomie różnorodności biologicznej, a istniejące walory przyrodniczo-krajobrazowe koncentrują się głównie w południowej i południowo-zachodniej części gminy, w obrębie Wzgórz Dalkowskich.
2. Lesistości gminy kształtuje się na poziomie poniżej średniej dla kraju i wynosi 20,6%, dlatego wskazane jest wprowadzenie dodatkowych zalesień, głównie na obszarach występowania gruntów odłogowanych oraz o niskiej jakości gleb zagrożonych erozją, w celu ochrony wód i środowiska glebowego i zwiększenia retencji wodnej,
3. Wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy, wynikający z 4 elementów: jakości i przydatności rolniczej gleb, agroklimatu, rzeźby terenu, warunków wodnych, wynosi 75,7 pkt. W warunkach takich możliwy jest rozwój rolnictwa intensywnego i specjalistycznego, w tym rolnictwa ekologicznego, ukierunkowanego w produkcji roślinnej na sadownictwo, warzywnictwo, uprawę ziół i roślin leczniczych.
4. Inwentaryzacja terenowa wykazała znaczne zmiany w sposobie użytkowaniu gruntów na łącznej powierzchni 1 131,90 ha. Największe zmiany dotyczą gruntów ornych (463,49 ha), łąk (400,16 ha) i pastwisk (202,27 ha). Korzystnym procesem, ze względu na ochronę gruntów przed erozją, jest likwidacja gruntów ornych i zamian ich na użytki zielone. Zmiany takie zaszły na powierzchni 281,78 ha. Jednocześnie zaoranych zostało 457,20 ha łąk i pastwisk, co w ogólnym bilansie spowodowało zmniejszenie powierzchni zadarnionej o 175,42 ha.
5. Na terenie gminy stwierdzono również występowanie gruntów odłogowanych na powierzchni 406,48 ha. Są to głównie zadrzewione i zakrzewione grunty orne oraz użytki zielone, na których od wielu lat nie jest prowadzona produkcja rolna.
6. Na przestrzeni lat 2005 - 2021 nastąpiły znaczące zmiany w strukturze władania gruntami. Zmniejszeniu uległa powierzchnia sektora publicznego (o 1 773,81 ha), co spowodowało spadek jego udziału w powierzchni gminy o 14,6% (z 57,4%

- do 42,8%). Zmiana ta wynika przede wszystkim z rozdysponowania części gruntów należących do KOWR (dawnej ANR) właścicielom prywatnych gospodarstw rolnych (ok. 1 450 ha).
7. We władaniu użytkami rolnymi przeważa sektor prywatny (75,6%), w tym własność gospodarstw rolnych. Sektor publiczny posiada 24,4% użytków rolnych.
  8. Według ewidencji gruntów i budynków na terenie gminy funkcjonuje 539 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni 6 157,89 ha. Najkorzystniejszą strukturą obszarową gospodarstw rolnych charakteryzują się obręby Czerńczyce, Duża Wólka, Stara Rzeka i Szymocin w których duży udział (ponad 70%) mają gospodarstwa o powierzchni powyżej 15 ha.
  9. Poprawy wymaga rozłóg pól w gospodarstwach rolnych, a także struktura obszarowa gospodarstw prywatnych, zwłaszcza w obrębach o dużym udziale gospodarstw małych o powierzchni do 5 ha. Najbardziej niekorzystnym rozłogiem gruntów nadal charakteryzują się gospodarstwa rolne w obrębach Krzydłowice, Kwielice, Proszyce i Szymocin, w których działki położone są w znacznym rozproszeniu i odległości od zabudowań gospodarczych. W pozostałych obrębach istniejący rozłóg stwarza warunki do prawidłowego gospodarowania, jednak głównym problemem jest zbyt mała powierzchnia działek.
  10. W latach 2007 - 2022 żadna z wsi gminy nie została objęta scaleniem gruntów.
  11. Obecnie na jedno gospodarstwo rolne przypada przeciętnie 7,0 działek o średniej powierzchni 1,63 ha. W stosunku do roku 2005 wzrosła wartość wskaźnika średniej liczby działek o 2,5 działki, co wynika przede wszystkim z dokonanych podziałów gruntów pod budownictwo mieszkaniowe. Bez zmian pozostał drugi wskaźnik, określający średnią powierzchnię działki przypadającą na jedno gospodarstwo rolne.
  12. Ze względu na zagrożenie powodziowe w dolinie rzeki Rudnej oraz jej dopływów, istnieje potrzeba konserwacji cieków naturalnych oraz poprawy parametrów technicznych rowów melioracyjnych. Zły stan techniczny tych ostatnich w wielu miejscach gminy utrudnia również właściwe prowadzenie prac polowych.
  13. Pomimo przeprowadzenia licznych inwestycji drogowych, stan techniczny oraz układ przestrzenny dróg obsługujących grunty rolne wymaga dalszej poprawy. Na terenie gminy zaoraniu lub zarośnięciu roślinnością uległo około 48,15 km dróg gruntowych,

z których część może zostać przeznaczonych do likwidacji. Średnia gęstość istniejącej sieci dróg w gminie wynosi 4,0 km/100 ha UR.

14. Gmina Grębocice jest bardzo dobrze wyposażona w elementy infrastruktury technicznej, jednak nadal wymaga nowych inwestycji zwłaszcza w zakresie sieci kanalizacyjnej, wodociągowej i gazowej, których realizacja będzie niezbędna dla zapewnienia ochrony środowiska przyrodniczego, w tym ochrony wód powierzchniowych i podziemnych, a także do ożywienia ruchu turystycznego.
15. Gmina wyposażona jest w urządzenia infrastruktury społecznej w stopniu dobrym. Rozbudowy i modernizacji wymaga zaplecze sportowo-rekreacyjne oraz miejsca spotkań mieszkańców.

III. USTALENIA AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO

1. POPRAWA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

1. 1. Zagospodarowanie gruntów odłogowanych

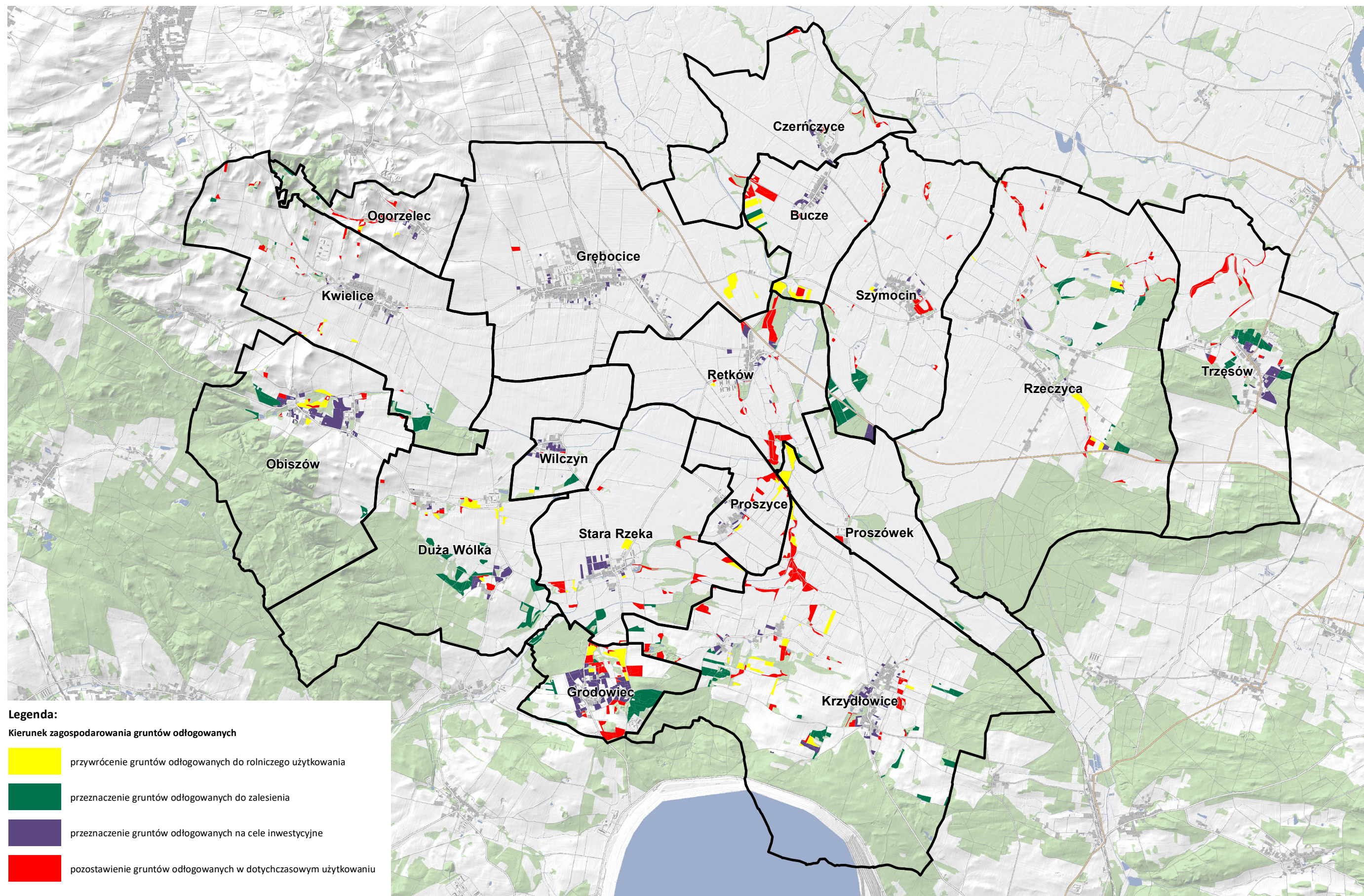
W trakcie przeprowadzonej na terenie gminy inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.) stwierdzono obecność 406,48 ha gruntów odłogowanych, tj. o ponad połowę mniej niż 15 lat temu. Do zmniejszenia powierzchni odłogów przyczyniły się wykonane zalesienia gruntów oraz przywrócenie części z nich do rolniczego użytkowania. Obecnie grunty odłogowane stanowią w większości użytki, na których od wielu lat zaprzestano prowadzenia produkcji rolnej, w wyniku czego wytworzyły się różne stadia sukcesji wtórnej w postaci zadrzewień i zakrzewień. Przywrócenie tych gruntów do intensywnej produkcji rolniczej wiązałoby się z ponoszeniem znacznych kosztów, w związku z tym ok. 127 ha (31,3%), powinna pozostać w dotychczasowym użytkowaniu (tab. 21, rys. 19). Na cele inwestycyjne związane głównie z planowaną zabudową mieszkaniową i usługową zagospodarowanych zostanie 94,58 ha gruntów odłogowanych (23,3%), natomiast pod zalesienie – 123,83 ha (30,5%). Na pozostałej powierzchni gruntów odłogowanych (ok. 61 ha) powinna zostać przywrócona produkcja rolna.

Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych

Tabela 21

Lp.	Obręb	Powierzchnia ogólna gruntów odłogowanych	Kierunki planowanego zagospodarowania gruntów odłogowanych							
			przywrócenie do rolniczego użytkowania		przeznaczenie na cele inwestycyjne		przeznaczenie do zalesienia		pozostawienie w obecnym użytkowaniu	
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Bucze	22,90	9,20	40,2	1,90	8,3	2,71	11,8	9,09	39,7
2	Czernczyce	5,62	-	-	2,23	39,7	-	-	3,39	60,3
3	Duża Wólka	33,22	4,67	14,0	5,81	17,5	19,49	58,7	3,25	9,8
4	Grębocice	8,49	4,58	53,9	3,02	35,6	-	-	0,89	10,5
5	Grodowiec	61,15	6,42	10,5	21,59	35,3	17,92	29,3	15,22	24,9
6	Krzydłowice	73,27	12,07	16,5	10,66	14,5	20,90	28,5	29,64	40,5
7	Kwielice	15,50	1,01	6,5	1,87	12,1	8,43	54,4	4,19	27,0
8	Obiszów	31,18	4,67	15,0	16,65	53,4	6,53	20,9	3,33	10,7
9	Ogorzelec	7,42	0,61	8,2	1,27	17,1	1,59	21,4	3,95	53,3
10	Proszówek	7,30	6,05	82,9	-	-	0,56	7,7	0,69	9,4
11	Proszyce	7,60	2,07	27,2	1,29	17,0	-	-	4,24	55,8
12	Retków	19,57	0,19	1,0	3,36	17,2	0,52	2,6	15,50	79,2
13	Rzeczycza	26,14	5,17	19,8	2,11	8,1	9,97	38,1	8,89	34,0
14	Stara Rzeka	23,44	3,25	13,9	6,00	25,6	4,60	19,6	9,59	40,9
15	Szymocin	25,52	0,43	1,7	4,09	16,0	15,61	61,2	5,39	21,1
16	Trzęsów	32,28	-	-	9,79	30,3	12,79	39,6	9,70	30,1
17	Wilczyn	5,88	0,36	6,1	2,94	50,0	2,21	37,6	0,37	6,3
Gmina ogółem		406,48	60,75	14,9	94,58	23,3	123,83	30,5	127,32	31,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.), Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice (2013 r.), miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996 - 2021.

Rys. 19. Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych

1. 2. Zabiegi przeciwoerozyjne oraz ochrona gruntów rolnych

Ze względu na potrzebę ochrony użytków rolnych przed oddziaływaniem procesów erozji wodnej i wietrznej, w aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego przewiduje się realizację następujących zabiegów przeciwoerozyjnych:

- zalesiania gruntów niskiej jakości (marginalnych) wynikające z obowiązującego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy,
- realizację jednostronnych lub dwustronnych zadrzewień wzdłuż dróg planowanych do przebudowy,
- ochronę istniejących zadrzewień pasmowych i śródpolnych, zieleni związanej z ekosystemami cieków i zbiorników,
- utrzymanie istniejących użytków zielonych,
- prowadzenie właściwych zabiegów agrotechnicznych (m.in. uprawa pól prostopadle lub ukośnie do spadku terenu, odpowiedni dobór upraw, stosowanie międzyplonów, zapobieganie zanieczyszczeniu wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł rolniczych), w tym stosownie zasad dobrej praktyki rolniczej, które wynikają z przepisów szczegółowych.

Niekorzystnym zjawiskiem na przestrzeni ostatnich lat w gospodarce rolnej jest stałe zmniejszanie się powierzchni trwałych użytków zielonych. Ze względu na ich duże znaczenie dla powstrzymywania procesów erozyjnych, zwiększania retencji wód opadowych, ochronę bioróżnorodności oraz zmniejszania zanieczyszczenia wód nawozami sztucznymi i środkami ochrony roślin, należy dążyć do powstrzymywania likwidacji użytków zielonych oraz zachęcać do zakładania nowych. Jednym z mechanizmów ekonomicznych sprzyjających ochronie łąk i pastwisk są dopłaty do działań rolno-środowiskowo-klimatycznych.

Władze samorządowe Województwa Dolnośląskiego, również zaniepokojone stałą tendencją zmniejszania się obszaru trwałych użytków zielonych, przeprowadziły w 2017 r. szczegółową analizę kierunków zmian w rozmieszczeniu użytków zielonych na terenie Dolnego Śląska, której rezultatem było opracowanie dokumentu pn. „Utrzymanie trwałych użytków zielonych na obszarach wiejskich województwa dolnośląskiego

w aspekcie zmian wynikających z procesu ich przekształcania”. Jednym z najważniejszych wyników tej analizy jest wskazanie trwałych użytków zielonych, które winny zostać utrzymane ze względu na pełnienie ważnych funkcji środowiskowych.

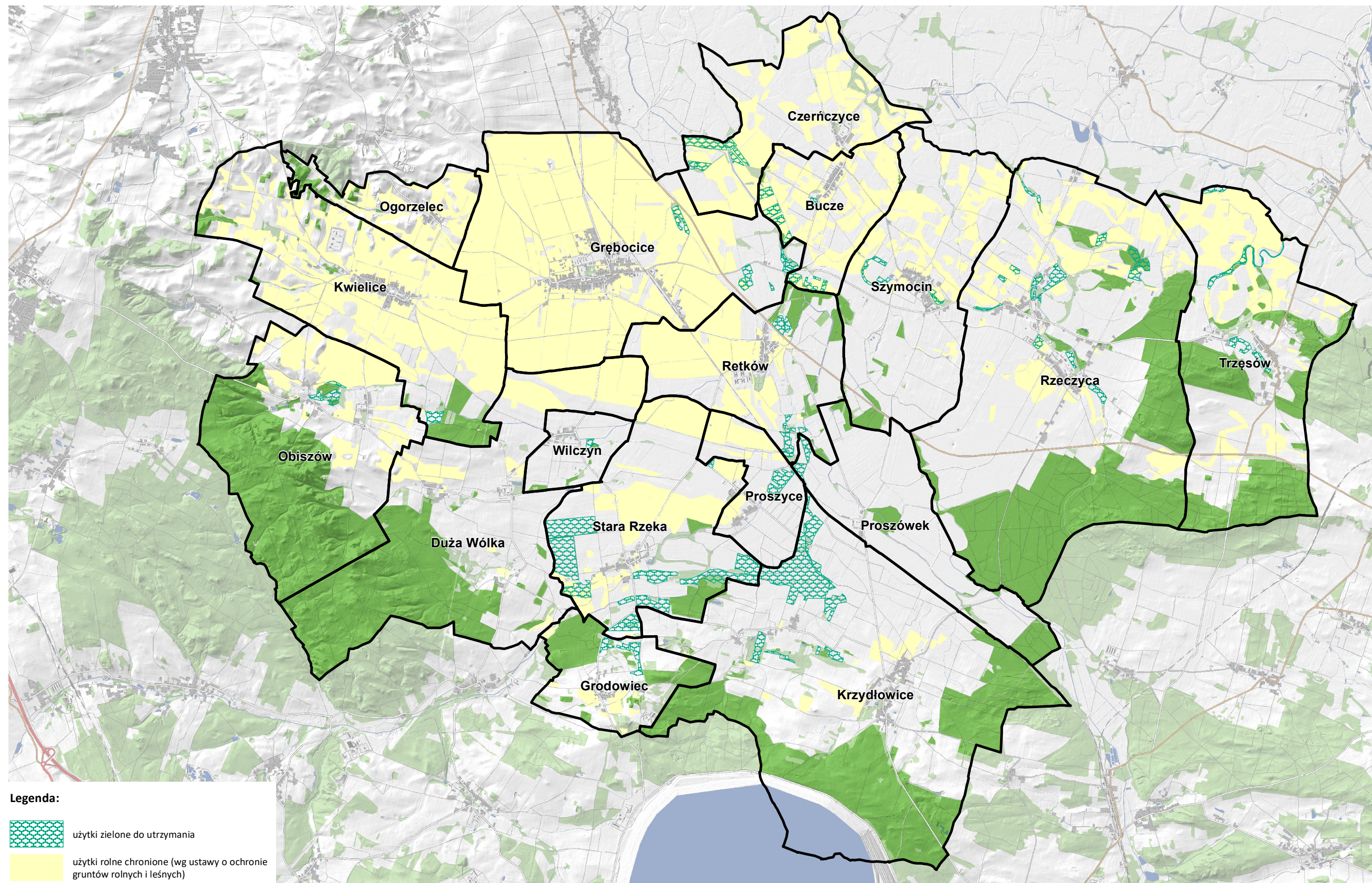
Po wykonaniu weryfikacji danych zawartych w powyższym opracowaniu o informacje uzyskane z inwentaryzacji terenowej oraz z analizy aktualnych dokumentów planistycznych gminy, na terenie 15 obrębów gminy Grębocice do utrzymania wskazane zostały trwałe użytki zielone istotne pod względem środowiskowym (głównie ochrona przed erozją, poprawa retencji oraz ochrona bioróżnorodności), zajmujące łącznie powierzchnię ok. 294 ha (tab. 22). Największe powierzchnie tych użytków wskazano w obrębach Stara Rzeka (ok. 92 ha) i Krzydłowice (ok. 69 ha).

Użytki zielone wskazane do utrzymania

Tabela 22

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków zielonych ogółem	Powierzchnia użytków zielonych wskazanych do utrzymania	
		ha	ha	%
1	2	3	4	5
1	Bucze	52,59	15,19	28,9
2	Czerńczyce	107,58	15,65	14,5
3	Duża Wólka	74,60	-	-
4	Grębocice	46,83	12,67	27,1
5	Grodowiec	22,93	7,14	31,1
6	Krzydłowice	156,52	69,36	44,3
7	Kwielice	22,76	3,57	15,7
8	Obiszów	30,91	5,46	17,7
9	Ogorzelec	10,96	-	-
10	Proszówek	28,85	6,05	21,0
11	Proszyce	36,61	7,56	20,7
12	Retków	60,36	11,25	18,6
13	Rzeczyca	103,46	27,17	26,3
14	Stara Rzeka	106,03	91,78	86,6
15	Szymocin	39,68	5,29	13,3
16	Trzęsów	74,27	13,73	18,5
17	Wilczyn	29,09	2,24	7,7
Gmina ogółem		1 004,03	294,11	29,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.), Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice (2013 r.), miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996 - 2021., Opracowania pn. "Utrzymanie trwałych użytków zielonych na obszarach wiejskich województwa dolnośląskiego w aspekcie zmian wynikających z procesów ich przekształcania", Wrocław, 2017.

Rys. 20. Ochrona gruntów rolnych

Występujące na terenie gminy użytki rolne klas I-III wytworzone z gleb pochodzenia mineralnego i organicznego oraz użytki rolne klas VI-V wytworzone z gleb pochodzenia organicznego, podlegają rygorom ochronnym wynikającym z przepisów ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 poz. 1326). Na przepisy tej ustawy należy zwracać szczególną uwagę przy podejmowaniu działań zmierzających do aktualizacji lub zmian miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

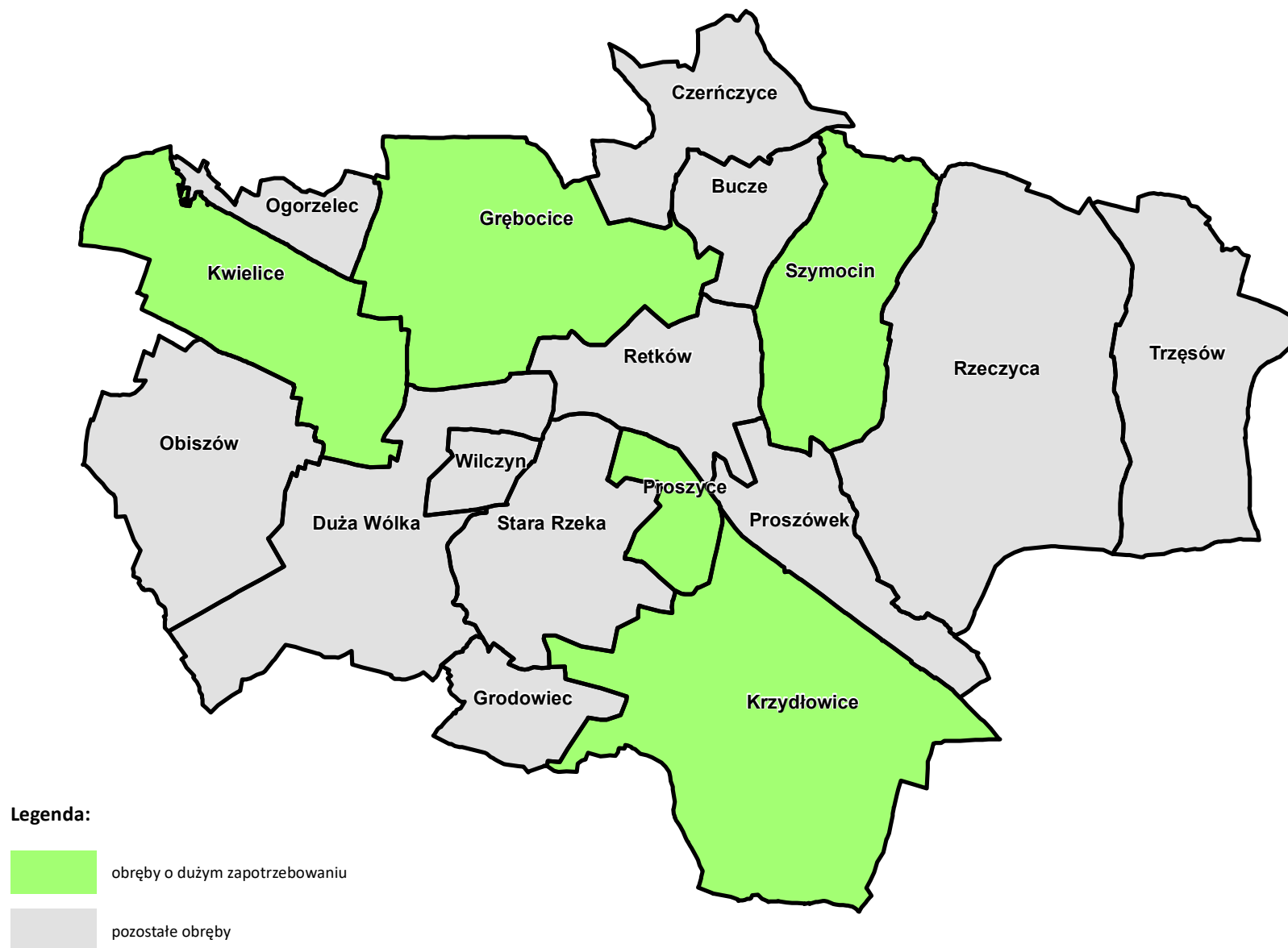
1. 3. Scalenia gruntów

Scalenie gruntów będzie jednym z podstawowych zabiegów urządzeniowo-rolnych pozwalających na prawidłowe kształtowanie rozłogów gospodarstw rolnych na terenie wsi. Podstawowym celem tego działania będzie:

- poprawa rozłogu i struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- ograniczenie liczby działek o kształtach niedogodnych dla uprawy,
- zmniejszenie liczby działek w gospodarstwach rolnych,
- dostosowanie granic działek do systemu urządzeń melioracji wodnych oraz rzeźby terenu,
- udoskonalenie przestrzennego układu dróg transportu rolnego,
- stworzenie lepszych warunków dla prowadzenia produkcji polowej,
- wydzielenie gruntów niezbędnych na cele infrastruktury technicznej i społecznej w ramach postępowania scaleniowego – bez procedur wyłączeniowych,
- kształtowanie krajobrazu rolniczego, z zachowaniem enklaw roślinności o charakterze naturalnym i półnaturalnym.

Na podstawie analizy wielu czynników takich, jak liczba i powierzchnia gospodarstw w poszczególnych obrębach, rozdrobnienie oraz rozłóg działek w gospodarstwach rolnych, powierzchnia gruntów KOWR, określono potrzeby przeprowadzenia prac scaleniowych w poszczególnych obrębach gminy Grębocice. Na tej podstawie wskazano 5 obrębów, tj. Grębocice, Krzydłowice, Kwielice, Proszyce i Szymocin (rys. 21), w których prace scaleniowe pozwolą wykorzystać w sposób najbardziej efektywny potencjalne możliwości produkcyjne rolnictwa.

Rys. 21. Potrzeby w zakresie scalenia gruntów

Łączna powierzchnia przewidywanych prac scaleniowych na w/w obrębach wyniesie około 3 600 ha i obejmować będzie 343 gospodarstwa. Głównym celem prac scaleniowych we wszystkich wsiach proponowanych do scalenia będzie likwidacja szachownicy gruntów i poprawa struktury obszarowej gospodarstw poprzez zagospodarowanie części gruntów KOWR i prywatny obrót gruntami oraz dostosowanie układu działek do ukształtowania terenu w celu ochrony gruntów przed erozją.

W ramach zagospodarowania poscaleniowego przebudowana zostanie sieć dróg transportu rolnego, co zapewni łatwiejszy dostęp do działek rolnych. Ważnym zadaniem będzie poprawa kształtu i dostosowanie układu działek do planowanej sieci dróg i rowów melioracyjnych. Ponadto działania z zakresu kształtowania krajobrazu, prowadzone w ramach zagospodarowania poscaleniowego, przyczynią się do wzbogacenia środowiska przyrodniczego obszarów rolniczych.

2. POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

2. 1. Wody płynące wraz z urządzeniami związanymi z nimi funkcjonalnie

W celu poprawy gospodarki wodnej i stworzenia skutecznej ochrony przeciwpowodziowej na terenie gminy wskazane będzie przeprowadzenie konserwacji cieków naturalnych na łącznej długości około 30 km (tab.23), przy czym prace podejmowane na ciekach naturalnych powinny być prowadzone w taki sposób, aby nie naruszać w sposób istotny ich równowagi biocenotycznej. W dolinach cieków zaleca się utrzymanie istniejących użytków zielonych (w tym podmokłych łąk, turzycowisk, trzcinowisk itp.), a na gruntach ornych dostosowywanie sposobu użytkowania do warunków przyrodniczych, co ograniczy straty wynikające z podtapiania i zalewania upraw w czasie wiosennych roztopów, zwiększy poziom retencji wodnej, a także przyczyni się do ochrony wód przed środkami chemicznymi stosowanymi w rolnictwie, działania te mogą być wykonywane w ramach programów rolno-środowiskowo-klimatycznych.

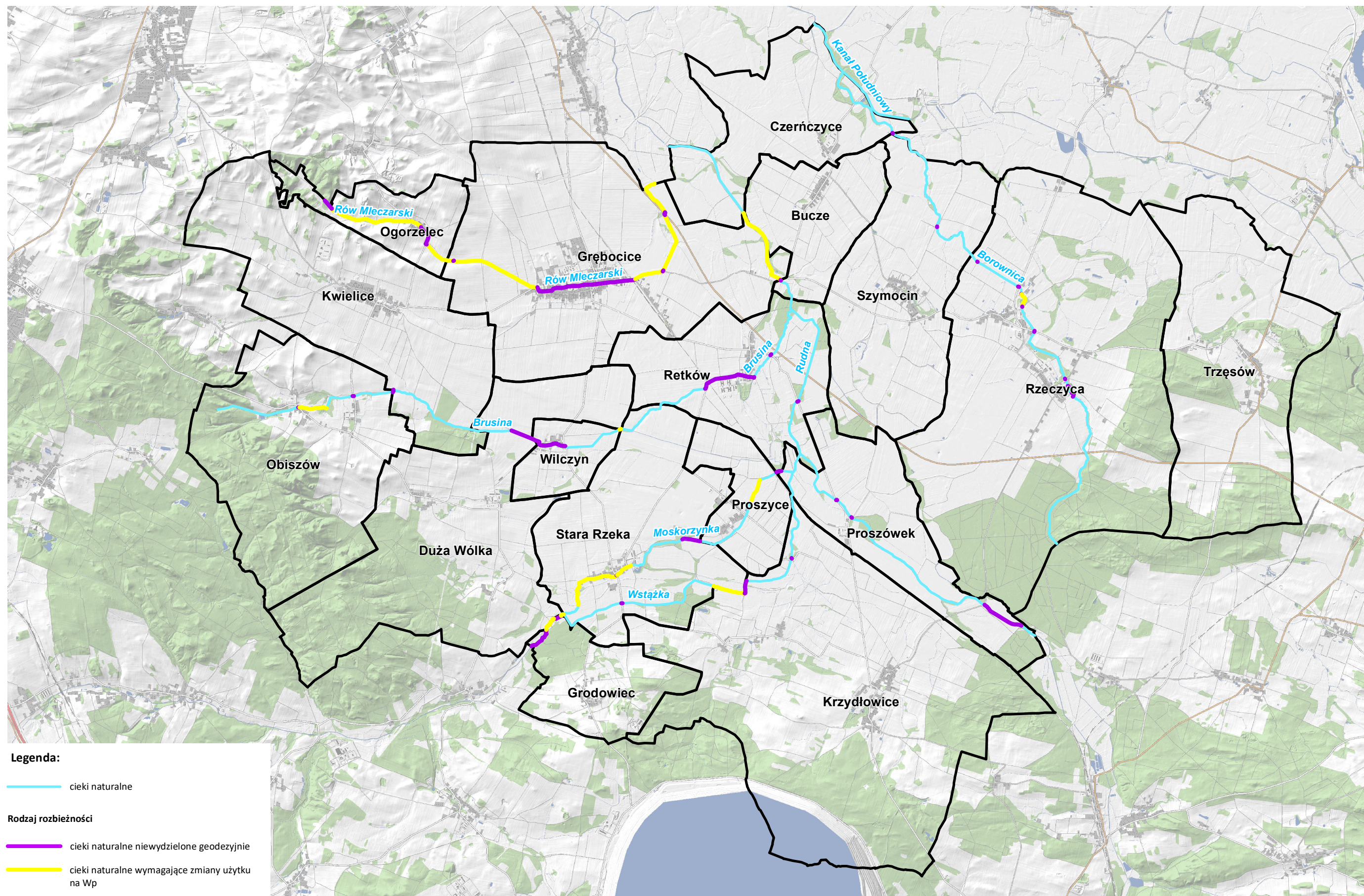
Cieki naturalne płynące przez obszar gminy wymagają również podjęcia prac związanych z uregulowaniem ich stanu prawnego, polegającego głównie na geodezyjnym wydzieleniu odcinków cieków naturalnych przebiegających przez działki rolne (tab. 23, rys. 22). W myśl art. 211 ust. 2 i art. 218 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 Prawo wodne, śródlądowe wody płynące oraz grunty nimi pokryte stanowią własność Skarbu Państwa.

Potrzeby w zakresie cieków naturalnych

Tabela 23

Lp.	Nazwa ciek	Długość ciek		Długość odcinka wymagający konserwacji km	Potrzeby w zakresie uregulowania stanu prawnego ciek
		km	km		
1				4	
1	Borownica	9,1		9,1	brak wydzielenia ciek
2	Brusina	10,2 (w tym, 0,6 w rurociągu)		6,6	nr: 279, 280/2 w obrębie Rzeczyca; nieprawidłowe oznaczenie użytku w działkach ewid. nr: 137/5, 661 w obrębie Rzeczyca;
3	Kanał Południowy	2,2		-	brak wydzielenia ciek
4	Moskorzynka	5,8		3,9	nr: 180/2 w obrębie Duża Wólka; 546 w obrębie Obiszów; 115, 130, 146 w obrębie Retków; 86/3 w obrębie Wilczyn; nieprawidłowe oznaczenie użytku w działkach ewid. nr: 143 w obrębie Kwielice; 101 w obrębie Wilczyn;
5	Rów Mleczarski	7,1 (w tym, 1,7 w rurociągu)		-	brak wydzielenia ciek z działek ewid. nr: 167, 168 w obrębie Grodowiec; nieprawidłowe oznaczenie użytku w działkach ewid. nr: 150, 152 w obrębie Duża Wólka; 4 w obrębie Proszówek; 173/2 w obrębie Proszyce; 172, 173, 195/4 w obrębie Stara Rzeka;
6	Rudha	10,7		4,5	brak wydzielenia ciek z działek ewid. nr: 512/2, 626/1 w obrębie Grębocice; 84, 85, 152/79 w obrębie Ogorzelec; nieprawidłowe oznaczenie użytku w działkach ewid. nr: 651/2, 651/3, 641/1, 641/2, 642 w obrębie Grębocice; 80, 134/4, 134/5 w obrębie Ogorzelec;
7	Wstążka	5,6		5,2	brak wydzielenia ciek z działki ewid. nr 14 w obrębie Proszówek; nieprawidłowe oznaczenie użytku w działce ewid. nr 672 w obrębie Grębocice;
Ogółem		51,4		29,3	

Źródło: Opracowano na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie (kwiecień 2022 r.) oraz inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.).

Rys. 22. Analiza stanu prawnego cieków naturalnych

W związku z powyższym wykonanie prac zmierzających do usunięcia nieprawidłowości leży po stronie zarządcy cieków naturalnych w ścisłym porozumieniu i współpracy z jednostką prowadzącą ewidencję gruntów i budynków.

2. 2. Urządzenia melioracji wodnych

Stosunki wodne w glebach na terenie gminy regulowane są przez istniejącą sieć rowów melioracyjnych, systemy drenarskie oraz zbiorniki małej retencji. W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że część rowów jest na bieżąco konserwowana, jednak nadal stan techniczny większości z nich nie pozwala na osiągnięcie ich pełnej sprawności i zabezpieczenie użytków rolnych przed skutkami zbyt wysokich stanów wód oraz długotrwałej suszy. W związku z tym około 90 km rowów wymaga poprawy parametrów technicznych (tab. 24, rys. 23), w tym przede wszystkim bieżącej konserwacji, oczyszczenia i pogłębienia.

W celu poprawy warunków hydrologicznych użytków rolnych należy chronić występujące licznie na terenie gminy zbiorniki małej retencji, często porośnięte roślinnością szuwarową oraz krzewiastą, nierzadko powstające w miejscach źródliskowych i wysięku wód gruntowych. Spośród nich do odbudowy wskazano 48 zbiorników o łącznej powierzchni ok. 9 ha (tab. 24, rys. 23).

2. 3. Kształtowanie sieci dróg

W celu stworzenia korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie, w Planie urządzeniowo-rolnym gminy Grębocice z 2007 r. wskazano do przebudowy łącznie 102,8 km dróg. Na przestrzeni ostatnich 15 lat władze gminy poczyniły szereg inwestycji w zakresie przebudowy dróg, korzystając zarówno z funduszy gminnych i unijnych, jak i dotacji celowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego. Dzięki temu przebudowanych zostało około 10 km dróg wskazanych w planie urządzeniowo-rolnym.

Przystępując do Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice dokonano ponownej analizy rozłogu gospodarstw w poszczególnych obrębach oraz pozyskano dane z Urzędu Gminy Grębocice na temat planów w zakresie dalszej przebudowy dróg. Na tej podstawie stwierdzono, że utrzymany zostanie podstawowy szkielet dróg planowanych do przebudowy, rozszerzony o nowe odcinki dróg

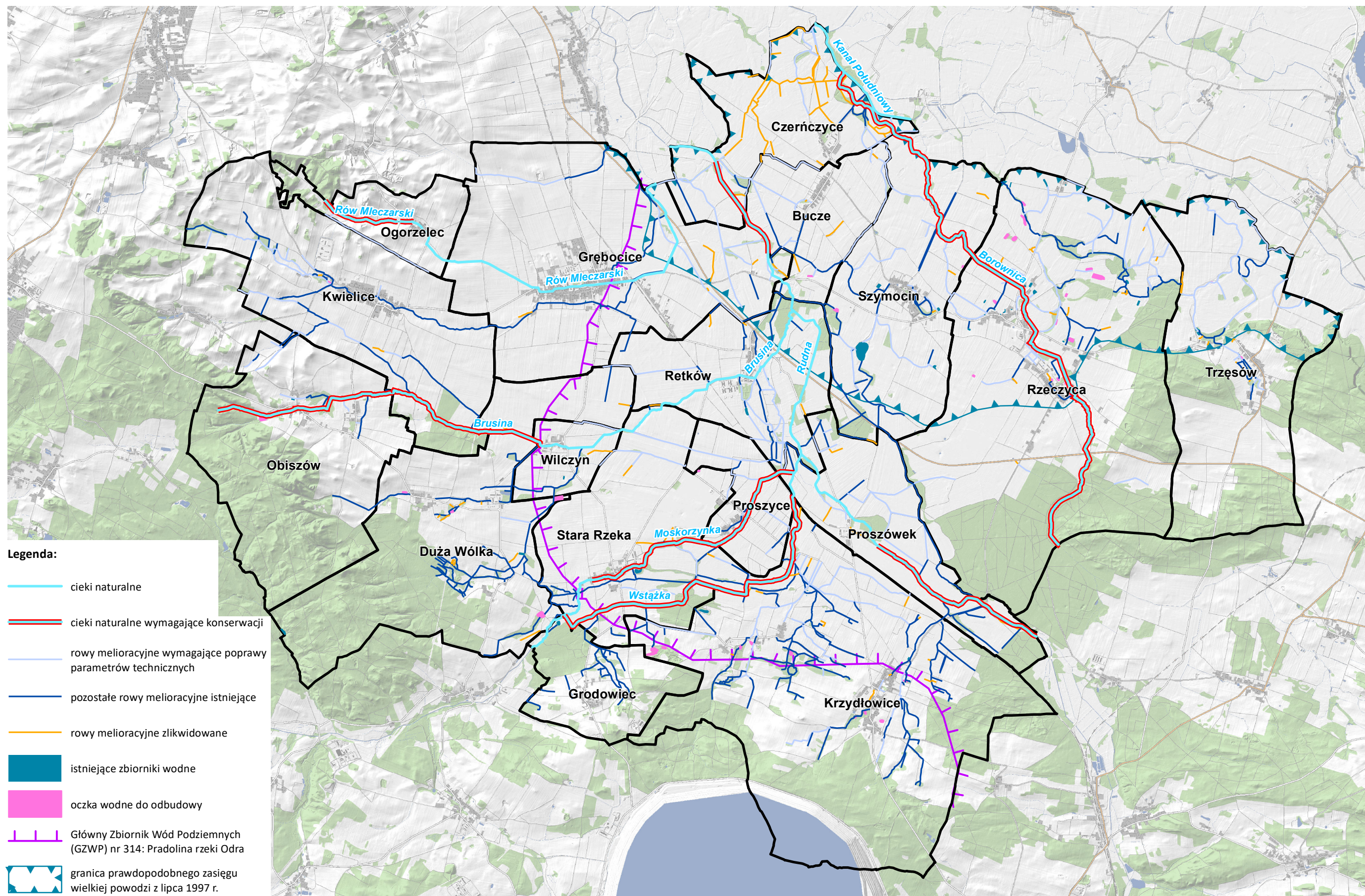
wnioskowane przez gminę, z wyłączeniem dróg, które zostały przebudowane oraz dróg, które zostały zlikwidowane lub straciły swoją dotychczasową funkcję obsługi pól uprawnych. Po dokonaniu aktualizacji łączna długość dróg planowanych do przebudowy wynosi blisko 93 km, co stanowi 26,5% ogólnej długości dróg istniejących. Największe potrzeby w tym zakresie występują w obrębach: Rzeczyca, Krzydłowice i Kwielice.

Potrzeby w zakresie urządzeń melioracji wodnych

Tabela 24

Lp.	Obręb	Powierzchnia użytków rolnych	Długość rowów wymagających poprawy parametrów technicznych	Zbiorniki małej retencji proponowane do odbudowy		
		ha		km	liczba	ha
1	2	3	4	5	6	7
1	Bucze	279,29	6,8	1	0,10	66
2	Czerńcyce	457,86	7,6	-	-	-
3	Duża Wólka	597,94	0,8	4	1,68	47/2, 59/1, 154/2, 198/8
4	Grębocice	1 038,71	6,9	-	-	-
5	Grodowiec	160,52	-	-	-	-
6	Krzydłowice	984,82	11,9	11	1,88	29, 48, 52, 326/5, 513/1, 561, 682/6
7	Kwielice	733,16	5,5	2	0,05	126/2, 126/3
8	Obiszów	355,90	1,5	3	0,93	33, 34, 35, 161/148, 215
9	Ogorzelec	171,92	1,9	1	0,06	97
10	Proszówek	375,25	5,4	-	-	-
11	Proszyce	187,17	2,6	1	0,10	95/2
12	Retków	419,16	5,9	-	-	-
13	Rzeczyca	1 134,71	14,5	20	3,33	18/1, 34, 35, 36/2, 78/1, 170, 183, 217, 263/2, 279, 282, 324, 325/3, 326, 614/30, 664/1, 664/2, 668/2, 681/11, 686/2
14	Stara Rzeka	614,88	4,7	1	0,05	190
15	Szymocin	632,18	6,1	2	0,27	154, 292/24
16	Trzęsów	585,46	7,7	2	0,10	1, 76
17	Wilczyn	116,02	0,7	-	-	-
Gmina ogółem		8 844,95	90,4	48	8,55	

Źródło: Opracowano na podstawie danych Urzędu Gminy Grębocice (stan na marzec 2022 r.) oraz inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.).

Rys. 23. Potrzeby w zakresie urządzeń melioracji wodnej

Ogółem przebudowy wymagają drogi o twardej-ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, betonowe, brukowe) o łącznej długości 3,17 km, drogi o twardej-nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowe) o łącznej długości 21,84 km oraz drogi gruntowe o długości 67,82 km (tab. 25, rys. 24). Jezdnia przebudowywanych dróg transportu rolnego powinna mieć szerokość minimum 3,5 m.

Gęstość planowanej sieci dróg przebudowanych w gminie będzie wynosiła 2,5 km/100 ha UR. Spośród 112 km dróg zaoranych, zadarnionych lub zakrzaczonych, około 9 km wyznaczono do odbudowy, na pozostałych 39 km (ok. 23 ha) należy dokonać uregulowania stanu użytkowania i władania. Wraz z przebudową dróg transportu rolnego niezbędne będzie wykonanie prac remontowych w zakresie mostów, przepustów oraz rowów odwadniających. Potrzeby w tym zakresie zawarte zostaną w szczegółowych projektach dróg planowanych do przebudowy.

Drogi transportu rolnego wskazane do przebudowy lub modernizacji zapewnią łatwiejszy dostęp do działek wszystkim użytkownikom gruntów. Oprócz funkcji transportu rolnego, będą one również tworzyć połączenia komunikacyjne między sąsiednimi miejscowościami, a także ułatwią dostęp do najatrakcyjniejszych miejsc na terenie gminy. Na ich bazie możliwe będzie wyznaczenie tras rowerowych.

Nowo przebudowywane drogi dojazdowe do pól oraz łączące sąsiadujące miejscowości powinny posiadać nawierzchnię asfaltową, natomiast drogi przebiegające przez większe kompleksy leśne należy budować jako drogi utwardzone pokryte naturalnym materiałem utwardzającym (tłuczeń, kruszywa naturalne). Projekty dróg powinny uwzględniać planowane pasy zadrzewień przydrożnych o szerokości około 2 m.

3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

3. 1. Zalesienia gruntów

W ramach „Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice” przeprowadzono analizę potrzeb w zakresie wyznaczenia gruntów pod planowane zalesienia. W tym celu porównano ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice (dalej SUIKZP) z „Projektem granicy rolno-leśnej gminy Grębocice” z 2007 r.

Charakterystyka planowanej sieci dróg

Tabela 25

Lp.	Obręb	Długość istniejącej sieci dróg													Perspektywiczna długość przebudowanej sieci dróg (kol. 4+6)	Perspektywiczna gęstość przebudowanej sieci dróg km/100ha UR	
		w tym											ha	km			km/100ha UR
		długość dróg w dobrym stanie technicznym			ogółem		długość dróg planowanych do przebudowy										
		km	%	km	%	km	drogi o twardej - ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, brukowe, betonowe)	drogi o twardej - nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowe)	w tym								
3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13							
1	Bucze	16,05	5,01	31,2	4,15	25,9	0,11	0,81	3,23					279,29	9,16	3,3	
2	Czerńczyce	7,57	4,12	54,4	3,55	46,9	0,07	-	3,48					457,86	7,67	1,7	
3	Duża Wólka	19,80	7,96	40,2	1,94	9,8	-	0,12	1,82					597,94	9,90	1,7	
4	Grębocice	51,49	22,81	44,3	7,65	14,9	0,17	4,33	3,15					1 038,71	30,46	2,9	
5	Grodowiec	8,93	5,11	57,2	2,66	29,8	-	0,78	1,88					160,52	7,77	4,8	
6	Krzydlowice	48,67	15,83	32,5	17,23	35,4	0,15	3,21	13,87					984,82	33,06	3,4	
7	Kwielice	28,97	10,30	35,6	10,40	35,9	0,13	2,39	7,88					733,16	20,70	2,8	
8	Obiszów	14,55	5,27	36,2	1,91	13,1	-	-	1,91					355,90	7,18	2,0	
9	Ogorzelec	6,79	3,47	51,1	1,61	23,7	0,89	-	0,72					171,92	5,08	3,0	
10	Proszówek	6,15	1,87	30,4	2,96	48,1	-	1,31	1,65					375,25	4,83	1,3	
11	Proszyce	7,78	1,70	21,9	3,95	50,8	-	0,03	3,92					187,17	5,65	3,0	
12	Retków	16,07	7,89	49,1	4,55	28,3	-	0,47	4,08					419,16	12,44	3,0	
13	Rzeczyca	52,39	14,43	27,5	18,95	36,2	1,65	4,40	12,90					1 134,71	33,38	2,9	
14	Stara Rzeka	13,92	8,84	63,5	0,45	3,2	-	-	0,45					614,88	9,29	1,5	
15	Szymocin	23,19	4,95	21,3	7,28	31,4	-	3,54	3,74					632,18	12,23	1,9	
16	Trzęsów	22,65	8,65	38,2	3,44	15,2	-	0,36	3,08					585,46	12,09	2,1	
17	Wilczyn	5,47	2,47	45,2	0,15	2,7	-	0,09	0,06					116,02	2,62	2,3	
Gmina ogółem		350,44	130,68	37,3	92,83	26,5	3,17	21,84	67,82					8 844,95	223,51	2,5	

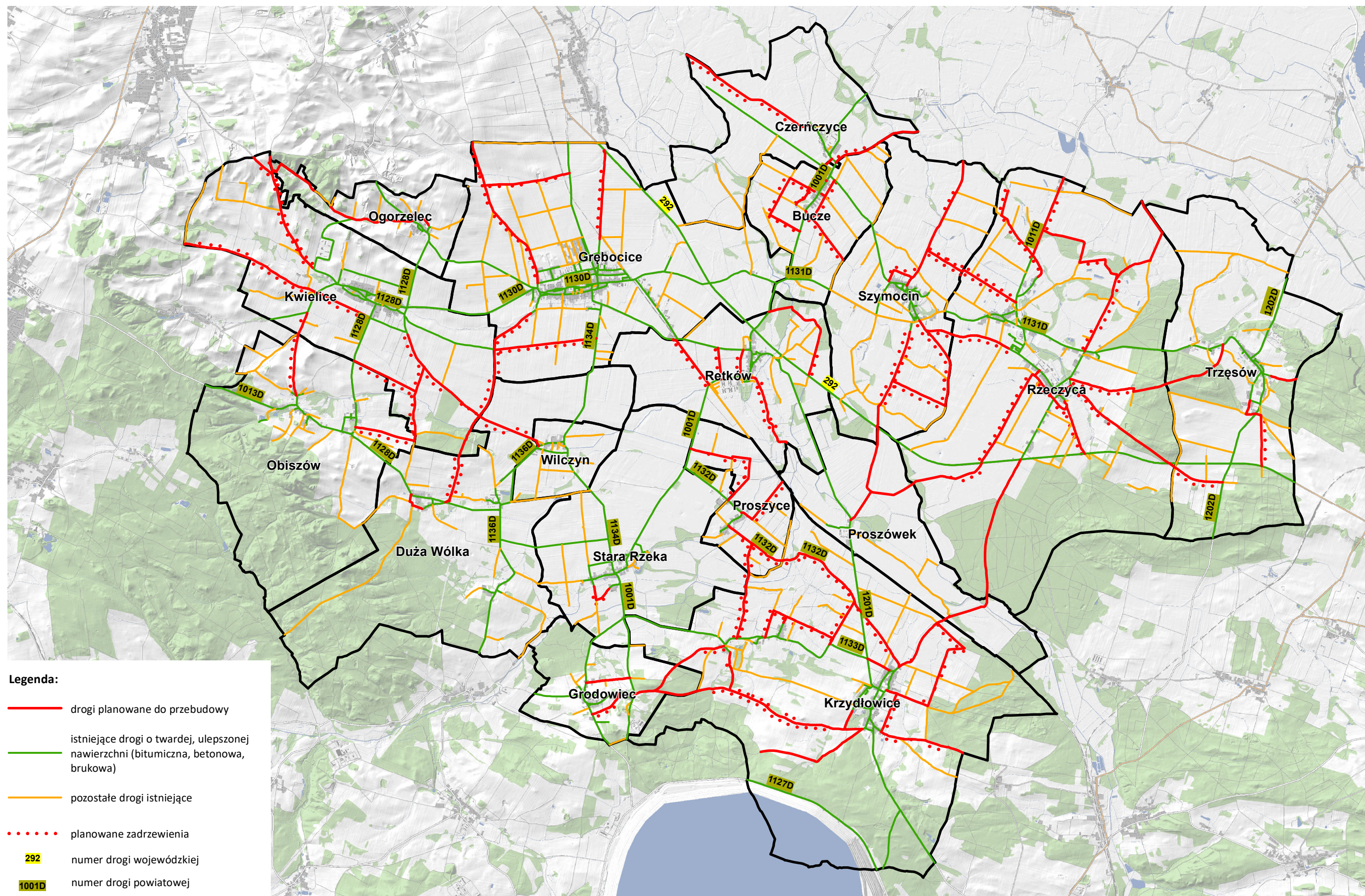
Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.) oraz danych z Urzędu Gminy Grębocice (marzec 2022 r.).

Wykaz numerów działek dróg planowanych do przebudowy

Tabela 26

Lp.	Obręb	Długość dróg planowanych do przebudowy (km)	Numery działek dróg planowanych do przebudowy		
			drogi gruntowe do przebudowy	drogi o twardej - nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowe)	drogi o twardej - ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, brukowe, betonowe)
1	2	3	4	5	6
1	Bucze	4,15	210 183, cz. 181, 177, w dz. 41, 175, 209, 230 cz. 215 cz. 213	214 208/1, cz. 213	cz. 210
2	Czerrńczyce	3,55	27 cz. 16,	-	14/27
3	Duża Wólka	1,94	133, cz. 134, cz. 140, w dz. 212 cz. 128/1, 190 177	cz. 128/1	-
4	Grębocice	7,65	cz. 579/3, w dz. 122, w dz. 121/3, w dz. 121/1 cz. 597 606, 607, 608	626/1 cz. 562 563, 564 cz. 597	cz. 562
5	Grodowiec	2,66	cz. 144, 169, 170 150/1, 42/1 148	cz. 144 153	-
6	Krzydłowice	17,23	483 cz. 402 569 cz. 590, 670 cz. 143, 197, cz. 148 259 291, cz. 315/1, cz. 193 321 99 cz. 112/3, 116 cz. 597, 683, w dz. 651/214, w dz. 652/215 599, 685 cz. 677	cz. 463/2 403 cz. 376 464	cz. 113
7	Kwielice	10,40	621 cz. 634 cz. 663/2 673/3 695, 696 669/1, 669/2 725, w dz. 718/152	cz. 623 cz. 663/2 cz. 639/2	cz. 634
8	Obiszów	1,91	113, 190 134, 202	-	-
9	Ogorzelec	1,61	cz. 138/1, 8	-	cz. 138/1
10	Proszówek	2,96	29/2	28 w dz. 14, 27, w dz. 30	-
11	Proszyce	3,95	171158, cz. 159, cz. 160, 161 170/2, cz. 170/1, 171 164/4, 164/3, 164/2 168	cz. 156/1	-
12	Retków	4,55	w dz. 148, 147 238 131 3, 39 cz. 165, w dz. 214	cz. 144/2 cz.165	-
13	Rzeczyca	18,95	cz. 504, w dz. 620/35, w dz. 621/36, w dz. 622/37 cz. 494/1, w dz.612/30, 494/2, w dz. 611/30, 494/3, cz. 493/1, 658 496, cz. 484, 655/2 469 479/1, 442 460/1, w dz. 72 cz. 455 527, 673, 674 cz. 501/4, w dz. 623/38, 306/3, 307/1	517/2, 517/1 677,649 522/7 cz. 501/4	cz.443 cz. 494/1 501/5
14	Stara Rzeka	0,45	cz. 158, cz. 162	-	-
15	Szymocin	7,28	304 276, 308 cz. 279, 281 278	262, 273 265 272, 284, 306, 307	-
16	Trzęsów	3,44	cz. 69, w dz. 225/33, w dz. 224/34 cz. 64 w dz. 177, 193 157	cz. 105 cz.133	-
17	Wilczyn	0,15	cz. 98/12	86/4	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie inwentaryzacji terenowej (październik-listopad 2021 r.) oraz danych z Urzędu Gminy Grębocice (marzec 2022 r.).

Rys. 24. Sieć dróg transportu rolnego - stan projektowany

Na tej podstawie stwierdzono, że w większości przypadków w SUIKZP zawarte zostały grunty wskazane do zalesienia wynikające z granicy rolno-leśnej. W przypadku nowych gruntów planowanych do zalesienia zawartych w SUIKZP, nie wykazanych w projekcie granicy rolno-leśnej, należy zaznaczyć, że zostały one wyznaczone poprawnie, zgodnie z „Wytycznymi w sprawie ustalania granicy rolno-leśnej” wydanej w 2003 r. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rolnictwa.

W związku z powyższym oceniono, że zarówno zapisy w SUIKZP, jak i w projekcie granicy rolno-leśnej, są aktualne i w pełni zaspokajają potrzeby w zakresie zalesiania gruntów na terenie gminy. Zaproponowane zalesienia służyć będą utrzymaniu i wzmocnieniu ekologicznej stabilności obszarów leśnych, poprzez zwiększenie powierzchni istniejących lasów oraz włączanie niewielkich powierzchniowo fragmentów lasów i zadrzewień śródpolnych w system korytarzy ekologicznych między większymi kompleksami leśnymi. Zalesienia te nie występują na siedliskach cennych przyrodniczo.

Łącznie do zalesienia wskazano 1 213,39 ha gruntów, charakteryzujących się niską przydatnością dla rolnictwa ze względu na jakość gleb oraz ich położenie (tab. 27, rys. 25). Wśród gruntów planowanych do zalesienia 1 202,73 ha stanowią użytki rolne, natomiast 10,66 ha nieużytki i grunty kopalne. Największe powierzchnie gruntów wyznaczono do zalesienia w obrębach Duża Wólka (ok. 229 ha), Krzydłowice (ok. 210 ha) i Rzeczyca (ok. 188 ha). Grunty planowane do zalesienia w 63,4% należą do właścicieli prywatnych, pozostałe znajdują się we władaniu KOWR (34,9%), PGLLP (1,3%) oraz gminy Grębocice (0,4%) (tab. 28).

3. 2. Planowane zadrzewienia

Ogółem na obszarze gminy planuje się utworzenie około 62 km zadrzewień rzędowych wzdłuż dróg (rys. 25). Realizacja planowanych zadrzewień przydrożnych będzie możliwa przy drogach o dostatecznej szerokości pasa drogowego, a także w momencie wykonywania scalenia gruntów, w trakcie którego dokonana zostanie przebudowa dróg transportu rolnego wraz ze zwiększeniem szerokości istniejących pasów drogowych.

Głównym celem tych zabiegów będzie poprawa mikroklimatu terenów słabiej zalesionych, poprzez zmniejszenie prędkości wiatru i ochronę gleby przed nadmiernym wysuszeniem, oraz ograniczenie spływu powierzchniowego wód.

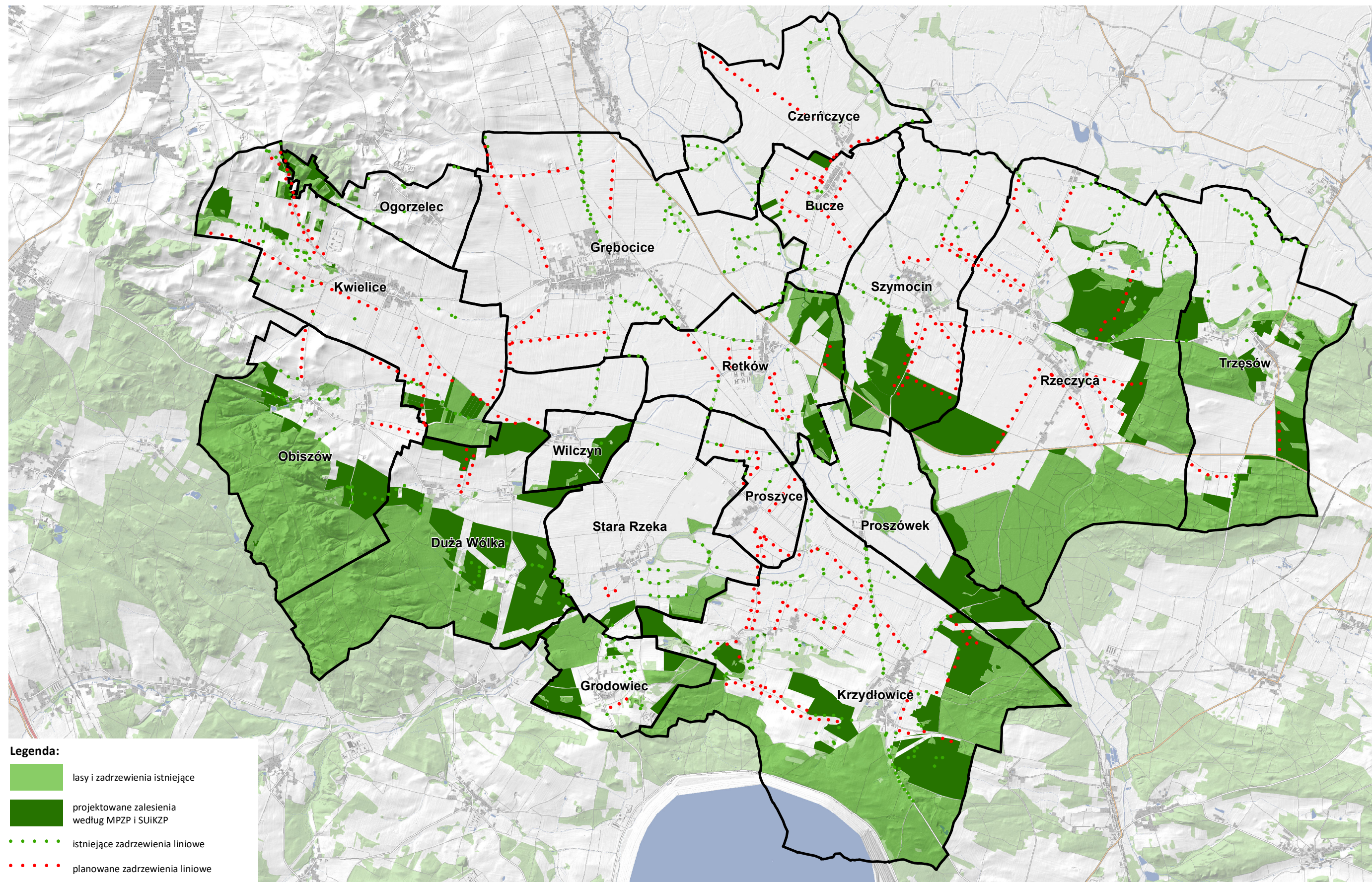

Powierzchnia gruntów planowanych do zalesienia

Tabela 27

Lp.	Obręb	Powierzchnia gruntów przeznaczonych do zalesienia (w ha)																							
		grunty orne i sady						łąki						pastwiska						rowy i stawy	zadrzewienia na gruntach rolnych	razem użytki rolne	K	N	Ogółem
		IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	I	III	IV	V	VI	III	IV	V	VI	IV	V	VI						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23			
1	Bucze	1,44	-	2,21	-	0,90	-	-	2,97	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7,52	-	-	-	7,52	-	-
2	Czerfęczyce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	Duża Wólka	0,02	-	7,11	8,48	130,48	28,92	-	0,91	7,56	10,62	3,27	1,07	13,86	5,50	-	3,58	5,02	226,40	-	2,24	-	228,64	-	-
4	Grębocice	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	Grodowiec	-	1,64	7,83	8,07	13,11	7,29	1,83	-	1,64	1,17	0,57	-	1,06	0,66	0,05	0,73	0,11	45,76	-	0,21	-	45,97	-	-
6	Krzydłowice	0,02	0,03	20,44	41,95	75,47	46,64	-	-	2,10	1,35	-	-	11,37	1,69	0,06	2,76	5,13	209,01	-	1,08	-	210,09	-	-
7	Kwielice	-	7,18	6,87	5,18	19,08	19,60	-	-	0,83	0,60	0,51	-	0,42	0,07	-	0,15	5,67	66,16	-	1,66	-	67,82	-	-
8	Obiszów	-	4,05	10,18	24,59	22,83	4,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,56	0,12	67,29	-	0,48	-	67,77	-	-
9	Ogorzelec	-	0,54	3,68	3,51	1,63	0,46	-	0,12	0,09	1,27	-	-	-	-	0,14	-	-	11,44	-	0,20	-	11,64	-	-
10	Proszówek	-	-	-	15,70	49,71	11,85	-	-	1,59	-	-	-	-	0,07	-	1,55	0,91	81,38	-	0,04	-	81,42	-	-
11	Proszyce	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	Retków	-	-	-	2,92	40,07	-	-	-	0,41	0,41	-	-	2,92	-	-	0,05	0,18	46,96	-	0,24	-	47,20	-	-
13	Rzeczycza	-	0,28	0,99	15,24	54,37	72,41	-	0,80	4,80	7,80	0,70	-	8,50	10,09	-	1,54	9,87	187,39	0,33	0,76	-	188,48	-	-
14	Stara Rzeką	-	-	1,87	1,28	7,71	0,10	-	0,13	1,48	-	-	-	-	-	-	0,10	-	12,67	-	-	-	12,67	-	-
15	Szymocin	-	-	6,90	5,82	57,92	28,18	-	-	-	0,70	0,56	-	7,35	4,12	-	0,73	0,04	112,32	1,55	0,38	-	114,25	-	-
16	Trzęsów	-	5,21	2,09	2,77	24,53	43,63	-	-	0,39	-	-	0,04	4,09	0,67	-	0,07	0,41	83,90	-	1,34	-	85,24	-	-
17	Wilczyn	-	-	-	0,79	24,55	0,42	-	-	7,89	7,16	-	-	-	3,18	-	0,45	0,09	44,53	-	0,15	-	44,68	-	-
Gmina ogółem		1,48	18,93	70,17	136,30	522,36	264,46	1,83	4,93	28,78	31,08	5,61	1,11	49,57	26,05	0,25	12,27	27,55	1 202,73	1,88	8,78	1,88	1 213,39	1 213,39	8,78

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.), Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice (2013 r.), miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996 - 2021.

Rys. 25. Planowane zalesienia i zadrzewienia

Grunty planowane do zalesienia według władania

Tabela 28

Lp.	Obręb	Powierzchnia gruntów projektowanych kompleksów leśnych					
		ogółem		w tym we władaniu			
				KOWR	PGLLP	Gmina Grębocice	właściciele prywatni
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Bucze	ha	7,52	-	-	-	7,52
		%	100,0	-	-	-	100,0
2	Czerńczyce	ha	-	-	-	-	-
		%	100,0	-	-	-	-
3	Duża Wólka	ha	228,64	104,19	2,98	-	121,47
		%	100,0	45,6	1,3	-	53,1
4	Grębocice	ha	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-
5	Grodowiec	ha	45,97	7,48	-	-	38,49
		%	100,0	16,3	-	-	83,7
6	Krzydlowice	ha	210,09	114,68	0,32	-	95,09
		%	100,0	54,6	0,1	-	45,3
7	Kwielice	ha	67,82	15,85	0,09	1,21	50,67
		%	100,0	23,4	0,1	1,8	74,7
8	Obiszów	ha	67,77	32,29	5,72	-	29,76
		%	100,0	47,7	8,4	-	43,9
9	Ogorzelec	ha	11,64	1,48	-	-	10,16
		%	100,0	12,7	-	-	87,3
10	Proszówek	ha	81,42	69,35	-	-	12,07
		%	100,0	85,2	-	-	14,8
11	Proszyce	ha	-	-	-	-	-
		%	-	-	-	-	-
12	Retków	ha	47,20	0,41	-	0,08	46,71
		%	100,0	0,9	-	0,2	98,9
13	Rzeczycza	ha	188,48	69,59	-	1,55	117,34
		%	100,0	36,9	-	0,8	62,3
14	Stara Rzeka	ha	12,67	-	-	-	12,67
		%	100,0	-	-	-	100,0
15	Szymocin	ha	114,25	-	-	1,55	112,70
		%	100,0	-	-	1,4	98,6
16	Trzęsów	ha	85,24	7,94	6,54	-	70,76
		%	100,0	9,3	7,7	-	83,0
17	Wilczyn	ha	44,68	0,19	-	-	44,49
		%	100,0	0,4	-	-	99,6
Gmina ogółem		ha	1 213,39	423,45	15,65	4,39	769,90
		%	100,0	34,9	1,3	0,4	63,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie ewidencji gruntów i budynków (stan na październik 2021 r.), Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice (2013 r.), miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996 - 2021.

Zadrzewienia będą również stanowiły skuteczną ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego, a także stworzą sieć korytarzy ekologicznych łączących oddalone od siebie kompleksy leśne i leśno-łąkowe.

W poszczególnych obrębach zaplanowano następujące długości pasów zadrzewieniowych:

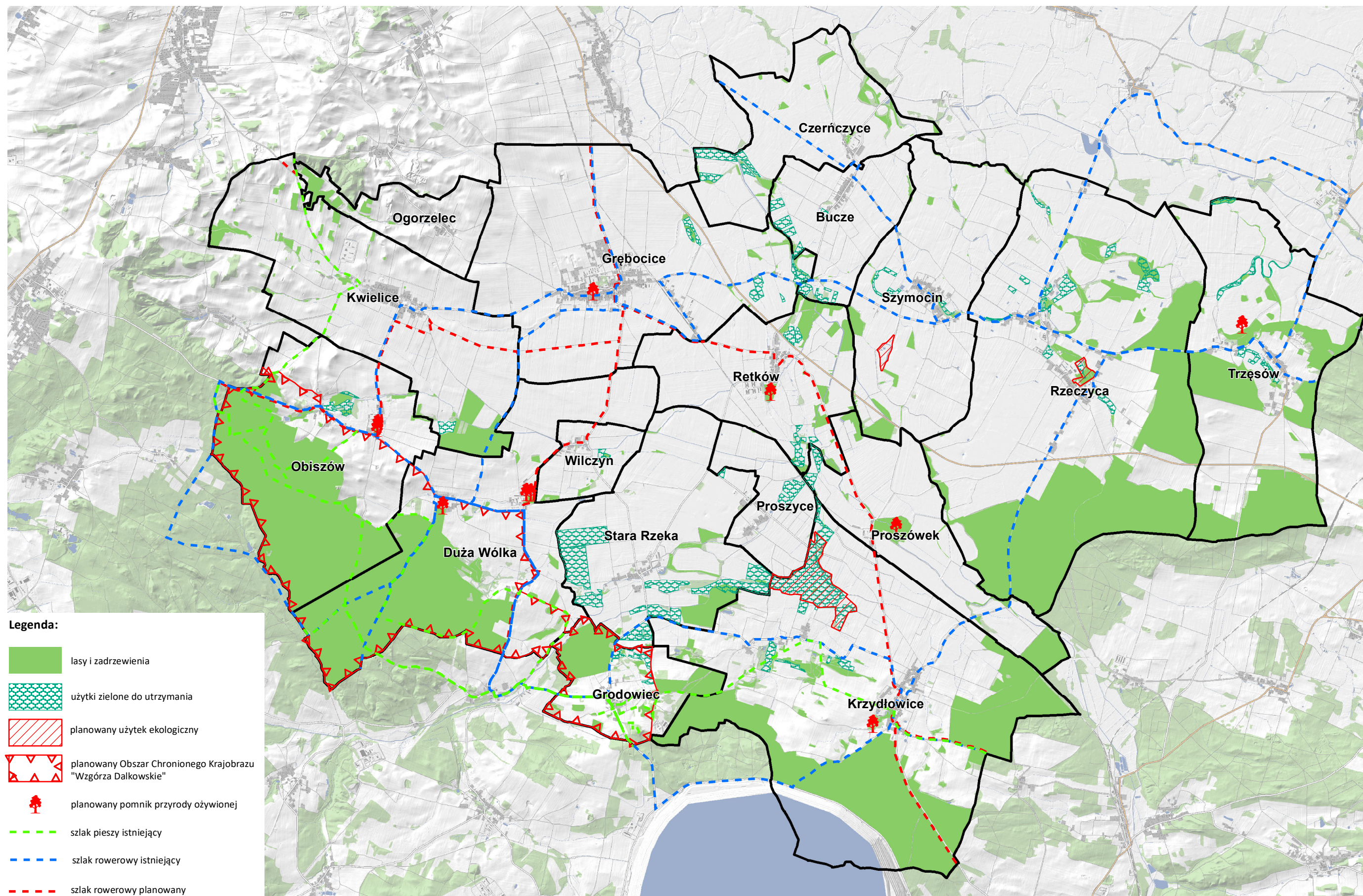
- Bucze	3,41 km
- Czerńczyce	2,56 km
- Duża Wólka	2,09 km
- Grębocice	6,37 km
- Grodowiec	0,42 km
- Krzydłowice	10,85 km
- Kwielice	8,04 km
- Obiszów	2,22 km
- Ogorzelec	0,31 km
- Proszyce	3,12 km
- Retków	3,10 km
- Rzeczyca	10,46 km
- Stara Rzeka	0,82 km
- Szymocin	6,74 km
- Trzęsów	1,36 km.

Podczas zakładania zadrzewień należy stosować wyłącznie rodzime gatunki oraz odmiany drzew i krzewów, o wymaganiach odpowiadających warunkom siedliskowym. Obok gatunków dziko rosnących wskazane jest również sadzenie roślin użytkowych, takich jak drzewa i krzewy owocowe i miododajne. Szczegółowe projekty zadrzewień powinny znaleźć się w sporządzanych dokumentacjach projektowych dróg transportu rolnego.

3. 3. Planowane formy ochrony przyrody i krajobrazu

Dla zachowania i właściwej ochrony wartości przyrodniczych gminy, a także podniesienia jej atrakcyjności turystycznej, utrzymuje się wcześniejsze zalecenia odnośnie istniejących i planowanych form ochrony przyrody, w tym (rys. 26):

- właściwą ochronę i utrzymanie walorów przyrodniczych istniejącego Rezerwatu Przyrody „Uroczysko Obiszów” w Obiszowie (pow. 6,28 ha), Rezerwatu Przyrody „Skarpa Storczyków” w Trzęsowie (pow. 0,33 ha);
- utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie”, obejmującego południowo-zachodnią część gminy (Obiszów, Duża Wólka, Grodowiec) stanowiącą wał spiętrzonyj moreny czołowej o wyjątkowych walorach krajobrazowych (pow. ok. 1 417 ha);
- utworzenie użytku ekologicznego w Rzeczycy, który obejmowałby częściowo teren starego zabytkowego parku; jest to zabagniony, podmokły teren, gdzie występują wspaniałe stare okazy pnącego i kwitnącego bluszczu pospolitego oraz drzewa o cechach pomników przyrody (pow. ok. 6,5 ha);
- utworzenie użytku ekologicznego w Szymocinie na obszarze, który obejmowałby stare wyrobisko popiaskowe; jest to teren wypełniony wodą, silnie zeutrofizowany z charakterystycznymi roślinami szuwarowo - wodnymi z dominacją pałki szerokolistnej i trzciny pospolitej, obiekt ten stanowi miejsce rozrodu płazów, głównie żaby wodnej i ropuchy (pow. ok. 5,5 ha);
- utworzenie użytku ekologicznego Kanału Wstążki w Grodziszczu (obwód Krzydłowice) na terenach, które pierwotnie użytkowano rolniczo, a obecnie stanowią nieużytek trawiasty gęsto pocięty rowami melioracyjnymi z fragmentami starorzecza Kanału Wstążki; jest to obszar mokradeł i bagien stanowiący środowisko lęgowe awifauny m. in. czapli siwej i żurawia; występują tu również sarny, jelenie, lisy, zające oraz zaskroniec zwyczajny, ropucha szara i zielona, żaba wodna i moczarowa oraz pijawki, w tym pijawka lekarska (pow. ok. 58 ha);
- objęcie ochroną prawną jako pomniki przyrody ożywionej 10 drzew w Dużej Wólce (dąb szypułkowy, lipa szerokolistna, platan klonolistny), Grębolicach (jesion wyniosły), Krzydłowicach (dąb szypułkowy), Obiszowie (dąb szypułkowy, wiąz szypułkowy), Proszówku (dąb szypułkowy), Retkowie (buk pospolity), Trzęsowie (jesion wyniosły).

Rys. 26. Walory przyrodniczo-krajobrazowe i turystyczne gminy Grębobocice - stan projektowany

W związku z tym, że w ostatnich latach nie dokonano aktualizacji inwentaryzacji przyrodniczej na obszarze gminy, w trakcie realizacji zadań z zakresu ochrony przyrody nadal należy korzystać ze wskazań zawartych w „Inwentaryzacji przyrodniczej gminy Grębocice” z roku 1998. Jednak należy mieć na uwadze fakt, że ze względu na upływ czasu i zmiany zachodzące w środowisku, dane w niej zawarte mogą być rozbieżne ze stanem faktycznym. Dlatego przed przystąpieniem do ustanowienia konkretnego obszaru chronionego, należy przeprowadzić szczegółową inwentaryzację przyrodniczą, która pozwoli stwierdzić występowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt, a także miejsc o szczególnej wartości przyrodniczej.

4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ

4. 1. Potrzeby w zakresie odnowy wsi wskazane przez mieszkańców

Na terenie gminy Grębocice występują liczne obiekty zabytkowe, zarówno sakralne (kościół, cmentarze), jak i świeckie (parki, zabudowania pałacowo-folwarczne, budynki gospodarcze). Część z nich wymaga prac renowacyjnych, w szczególności:

- zaniedbane parki zabytkowe położone w miejscowościach: Czerńczyce, Grodziszczce, Krzydłowice, Obiszów, Retków, Rzeczyca, Stara Rzeka, Świnino, Trzęsów,
- pałac w Świninie, Krzydłowicach, Obiszowie,
- obiekty sakralne, epitafia nagrobne, stare części cmentarzy,
- zabudowania mieszkalne i zagrodowe.

Niezbędne remonty i modernizacje obiektów należy przeprowadzać w porozumieniu z Konserwatorem Zabytków i architektem tak, aby tworzyły one harmonijną całość z otoczeniem, wynikającą z regionalnej tradycji i kultury.

Gmina prowadzi szereg inwestycji na terenach wiejskich w zakresie rozbudowy infrastruktury społecznej. Ponadto sukcesywnie realizowane są zadania z wykorzystaniem zarówno środków własnych gminy, jak i funduszy unijnych, zawarte w planie odnowy miejscowości wykonanych dla wsi Grębocice, a także w sołeckich strategiach rozwoju wsi i strategii gminy. W powyższych dokumentach zapisanych zostało wiele zadań z zakresu odnowy wsi, które nie zostały jeszcze zrealizowane, w tym m. in.:

we wsi Duża Wólka:

- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika;

we wsi Grębocice:

- przebudowa Gminnego Ośrodka Kultury i Biblioteki w Grębocicach (w trakcie realizacji),
- budowa miejsca spotkań mieszkańców,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego i chodników,
- budowa przedszkola;

we wsi Grodowiec:

- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika;

we wsi Krzydłowice:

- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika;

we wsi Kwielice:

- budowa pomieszczenia Ochotniczej Straży Pożarnej,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika;

we wsi Obiszów:

- budowa placu zabaw;

we wsi Ogorzelec:

- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa siłowni zewnętrznej;

we wsi Proszycy:

- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa siłowni zewnętrznej;

we wsi Retków:

- budowa świetlicy wiejskiej,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika;

we wsi Rzeczyca:

- budowa świetlicy wiejskiej,
- budowa przedszkola,
- rozbudowa sali gimnastycznej przy szkole podstawowej,
- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika;

we wsi Stara Rzeka:

- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika;

we wsi Wilczyn:

- rozbudowa oświetlenia ulicznego,
- budowa chodnika.

Wraz z realizacją zadań zawartych w planach odnowy miejscowości należy nadal prowadzić działalność informacyjną, mającą na celu zwiększenie aktywności środowisk lokalnych oraz nawiązanie współpracy mieszkańców wsi na rzecz rozwoju i promocji wartości związanych z miejscową specyfiką społeczną, kulturową i przyrodniczą. Działalność ta powinna polegać na zachęcaniu mieszkańców do wykonywania zabiegów i czynności, które przyczynią się do poprawy estetyki i wzrostu atrakcyjności turystycznej miejscowości, takich jak:

- dbanie o czystość otoczenia wokół zabudowań mieszkalnych i gospodarczych oraz zachowanie elementów architektonicznych w obrębie zabudowy,
- poprawa estetyki zabudowy, ogrodzeń, parkanów, placów i miejsc spotkań społeczności wiejskiej w taki sposób, aby wyglądem harmonizowały one z otoczeniem,
- przywrócenie i utrzymanie tradycyjnych przydomowych ogrodów wiejskich (tzw. wirydarzy) i sadów owocowych, opartych o gatunki lokalnych odmian przystosowanych do panujących warunków klimatycznych,
- zagospodarowanie oczek wodnych i nieużytków w obrębie zabudowy wsi, a także utrzymanie w ekstensywnym użytkowaniu łąk i pastwisk położonych w dolinach cieków, a także terenów podmokłych, zabagnień, stref roślinności przybrzeżnej cieków, aby mogły one spełniać funkcje ekologiczne,

- likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz uporządkowanie ruin zabudowań, które nie dają możliwości odbudowy.

4. 2. Kształtowanie infrastruktury turystycznej

Walory przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe gminy Grębocice sprawiają, że jej obszar posiada bardzo dogodne warunki do tworzenia i rozwoju bazy turystycznej skierowanej do szerokiego grona odbiorców, zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych w różnym przedziale wiekowym. Możliwość przygotowania różnorodnej oferty turystycznej sprawia, że obszar gminy może stać się atrakcyjny dla gości z całego Dolnego Śląska, a także z innych regionów Polski i zagranicy. Do głównych atutów gminy, które powinny zostać w większym stopniu wykorzystane dla rozwoju oferty turystyczno-rekreacyjnej należą:

1. Walory przyrodnicze:

- występowanie rzadkich i chronionych gatunków fauny i flory, a także drzew objętych ochroną jako pomniki przyrody,
- obecność licznych ekosystemów zasługujących na ochronę i dających możliwość obserwacji zachodzących procesów przyrodniczych,
- obecność zbiorowisk leśnych o niskim stopniu uszkodzenia drzewostanu, zróżnicowanym składzie gatunkowym i bogatym runie,
- znaczny udział łąk i pastwisk w krajobrazie.

2. Walory krajobrazowe:

- urozmaicona falisto-pagórkowata rzeźba terenu z licznymi kulminacjami w obrębie Wzgórz Dalkowskich,
- występowanie w krajobrazie mozaiki ekosystemów, na którą składają się użytki rolne, w tym łąki i pastwiska, poprzedzielane kompleksami leśnymi i fragmentami zadrzewień oraz cieków i licznych zbiorników wodnych.

3. Walory kulturowe:

- bogactwo kulturowe i historyczne regionu,
- licznie występujące na całym obszarze gminy obiekty zabytkowe, w tym parki zabytkowe (Czerńczyce, Duża Wólka, Grębocice, Grodziszczce, Krzydłowice, Obiszów, Retków, Rzeczyca, Stara Rzeka, Świnino, Trzęsów), zespoły pałacowe dworskie (Duża

Wólka, Grębocice, Grodziszczce, Krzydłowice, Obiszów, Świnino), a także kościoły i cmentarze z zabytkowymi nagrobkami i epitafiami,

- zespół kościoła odpustowego w Grodowcu,
- założenia urbanistyczne wsi.

4. Istniejąca infrastruktura turystyczna oraz oferta kulturalna:

- rozbudowana sieć tras rowerowych oraz pieszych szlaków turystycznych,
- cyklicznie organizowane święta w niemal każdej miejscowości gminy.

Najbardziej pożądaną na terenie gminy formą rozwoju turystyki jest tworzenie gospodarstw agroturystycznych, które stanowiącą będą bazę noclegową dla osób zainteresowanych poznawaniem historii i kultury regionu, dla miłośników turystyki pieszej, rowerowej, konnej, a także dla gości ciekawych poznania miejsca pracy, życia i rzemiosła ludności wiejskiej. Ponadto prowadzenie gospodarstwa agroturystycznego może stać się jedną z form uzyskiwania przez rolników dodatkowych dochodów ze źródeł pozarolniczych, pozwoli także na wykorzystanie istniejących zasobów mieszkaniowych i zagospodarowanie istniejących nadwyżek produkowanej żywności. Ponadto agroturystyka jest najbardziej proekologiczną formą uprawiania turystyki. Koncentruje się głównie w obrębie rozłogu danego gospodarstwa agroturystycznego, nie przekracza zwykle pojemności turystycznej danego terenu i z tego względu jej oddziaływanie na środowisko nie jest zbyt szkodliwe, lecz zrównoważone, co jest wskazane ze względu na ochronę walorów środowiska przyrodniczego i właściwy rozwój gospodarczy terenów wiejskich.

W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy i rozbudowy istniejącej infrastruktury turystycznej, proponuje się następujące działania (rys. 26):

- wyznaczenie ok. 30 km tras rowerowych o charakterze łącznikowym (Duża Wólka, Grębocice, Krzydłowice, Kwielice, Obiszów, Proszówek, Retków, Wilczyn),
- utworzenie infrastruktury turystycznej przy szlakach turystycznych, trasach rowerowych i punktach widokowych, tj. oznakowanych miejsc odpoczynku i biwaku, tablic informujących o walorach przyrodniczych i krajobrazowych oglądanych miejsc, urządzeń służących celom edukacyjno-dydaktycznym.

5. STOPIEŃ ZAPOTRZEBOWANIA NA PRACE URZĄDZENIOWO-ROLNE

W wyniku przeprowadzonej analizy uwarunkowań przyrodniczych i społeczno-gospodarczych produkcji rolniczej, a także potrzeb w zakresie przeprowadzenia niezbędnych zabiegów urządzeniowych, dokonano oceny stopnia zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne w poszczególnych obrębach (tab. 29, rys. 27). Na tej podstawie, podobnie jak w roku 2007, wydzielono 3 rejony o różnym stopniu zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne:

- rejon o wysokim stopniu zapotrzebowania obejmuje obręby: Grębocice, Krzydłowice, Kwielice, Proszyce, Szymocin,
- rejon o średnim stopniu zapotrzebowania obejmuje obręby: Duża Wólka, Grodowiec, Proszówek, Rzeczyca, Trzęsów,
- rejon o niskim stopniu zapotrzebowania obejmuje obręby: Bucze, Czerńczyce, Obiszów, Ogorzelec, Retków, Stara Rzeka, Wilczyn.

Dla obrębów o wysokim stopniu zapotrzebowania na prace urządzeniowe należy w pierwszej kolejności sporządzić miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego wykorzystując ustalenia ujęte w planie urządzeniowo-rolnym.

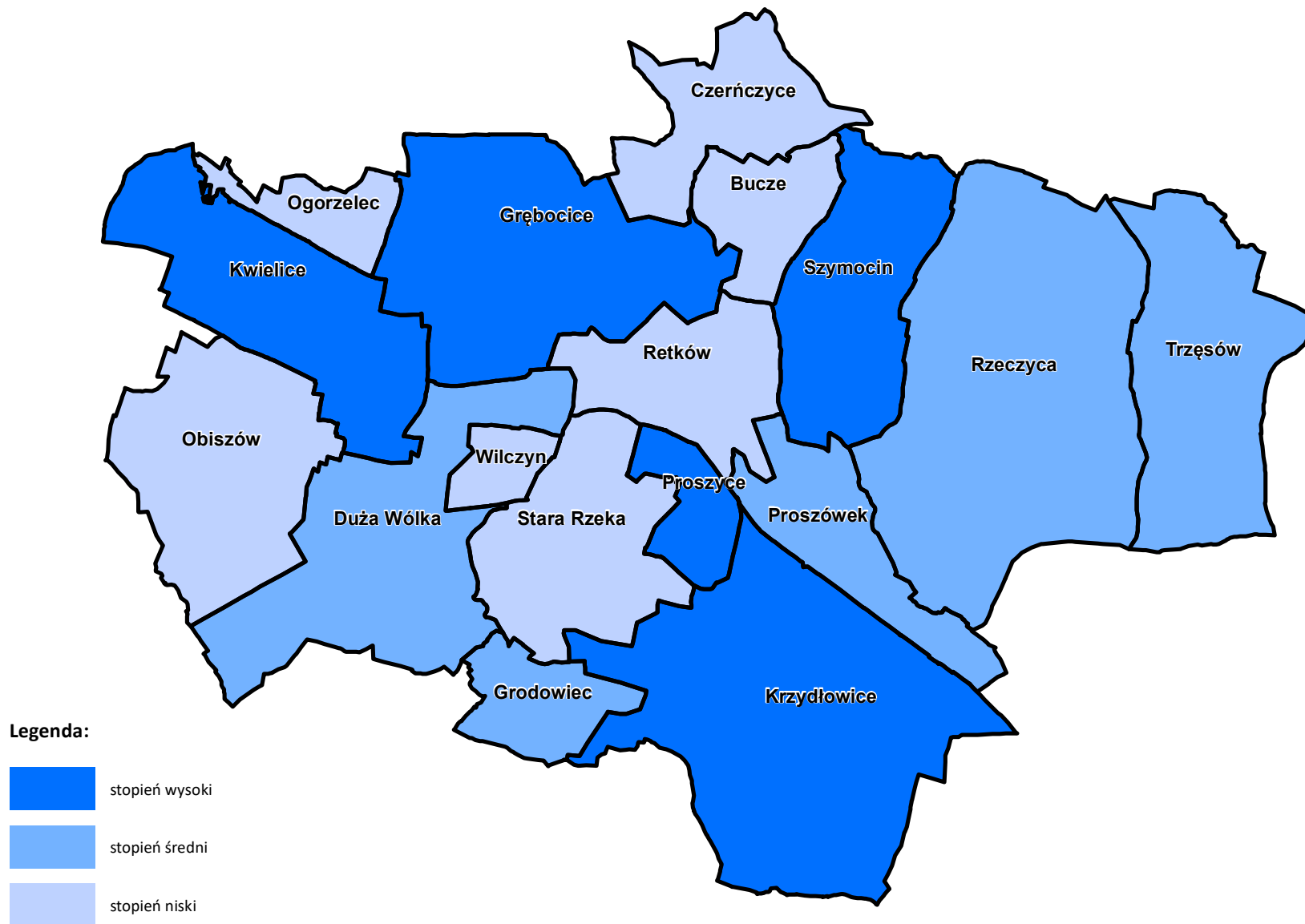
Rodzaj i zakres niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych

Tabela 29

Lp.	Obręb	Poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej			Poprawa infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej			Kształtowanie krajobrazu		
		zagospodarowanie gruntów odlogowanych	Scalenie gruntów		wody płynące	urządzenia melioracji wodnych		planowana przebudowa dróg	zalesienia	zadrzewienia przydrożne
		ha	powierzchnia	liczba gospodarstw	liczba działek	km	konservacja cieków naturalnych	poprawa stanu technicznego rowów	ha	km
		3	4	5	6	7		8	9	10
1	2								11	12
1	Bucze	22,90	-	-	-	-	-	6,8	0,10	4,15
2	Czerńczyce	5,62	-	-	-	2,3	-	7,6	-	3,55
3	Duża Wólka	33,22	-	-	-	0,9	1,68	0,8	228,64	1,94
4	Grębocice	8,49	1 039	139	1 479	0,7	-	6,9	-	7,65
5	Grodowiec	61,15	-	-	-	-	-	-	45,97	2,66
6	Krzydłowice	73,27	985	73	820	2,6	1,88	11,9	210,09	17,23
7	Kwielice	15,50	733	74	909	2,8	0,05	5,5	67,82	10,40
8	Obiszów	31,18	-	-	-	1,4	0,93	1,5	67,77	1,91
9	Ogorzelec	7,42	-	-	-	1,4	0,06	1,9	11,64	1,61
10	Proszówek	7,30	-	-	-	3,1	-	5,4	81,42	2,96
11	Proszyce	7,60	187	24	245	1,7	0,10	2,6	-	3,95
12	Retków	19,57	-	-	-	-	-	5,9	47,20	4,55
13	Rzeczyca	26,14	-	-	-	5,7	3,33	14,5	188,48	18,95
14	Stara Rzeka	23,44	-	-	-	4,5	0,05	4,7	12,67	0,45
15	Szymocin	25,52	632	33	493	2,0	0,27	6,1	114,25	7,28
16	Trzęsów	32,28	-	-	-	-	0,10	7,7	85,24	3,44
17	Wilczyn	5,88	-	-	-	0,2	-	0,7	44,68	0,15
Gmina ogółem		406,48	3 576	343	3 946	29,3	8,55	90,4	1 213,39	92,83
										61,87

Źródło: Opracowanie własne.

Rys. 27. Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne

IV. WNIOSKI

Z przeprowadzonych studiów i analiz wynikają następujące wnioski wyznaczające kierunki rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Grębocice:

1. Na przestrzeni ostatnich lat zmniejszyła się znacznie powierzchnia gruntów odłogowanych (do ok. 407 ha). Obecnie stanowią je głównie użytki porośnięte samosiewem drzew liściastych, na których od wielu nie jest prowadzona produkcja rolnicza. Ze względu na wysokie koszty związane z przywróceniem tych gruntów do użytkowania rolniczego, powinny one w większości zostać utrzymane jako zadrzewienia śródpolne (ok. 127 ha) lub zalesione (ok. 124 ha). Część gruntów odłogowanych przeznaczona została na cele inwestycyjne (ok. 95 ha), natomiast pozostałe grunty odłogowane (ok. 61 ha) powinny zostać przywrócone do rolniczego użytkowania.
2. Dla ochrony różnorodności biologicznej, zabezpieczenia gruntów przez erozją wodną i wietrzna oraz poprawy retencji, należy utrzymać w ekstensywnym użytkowaniu kompleksy użytków zielonych o znacznych walorach przyrodniczych i produkcyjnych (ok. 294 ha). W związku z tym należy promować wśród właścicieli gospodarstw rolnych możliwość przystąpienia do realizacji działań z zakresu programu rolno-środowiskowo-klimatycznego.
3. Grunty rolne wysokiej i średniej jakości (I-IV klasy bonitacyjnej), w tym grunty zdrenowane, należy utrzymywać w dobrej kulturze i chronić przed wyłączeniem ich z produkcji rolniczej.
4. Poprawie efektywności ekonomicznej i produktywności gospodarstw rolnych sprzyjać będzie przeprowadzenie prac scaleniovych. Największe efekty ekonomiczno-społeczne tych prac przewiduje się w pięciu obrębach gminy: Grębocicach, Krzydłowicach, Kwielicach, Proszycach i Szymocinie. W związku z tym, dla tych miejscowości wskazane byłoby przygotowanie założeń do projektów scalenia gruntów wsi, które stanowić będą podstawę do przygotowania wniosku o dofinansowanie prac scaleniovych w ramach funduszy przeznaczonych na ten cel w Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027. Opracowanie założeń powinno odbywać się przy dużym współudziale mieszkańców wsi.

5. Ochronę przeciwpowodziową na terenie gminy zapewnią niezbędne inwestycje w zakresie konserwacji (ok. 29 km) cieków naturalnych. Ze względu na naturalny charakter większości rzek przepływających przez obszar gminy i ich walory przyrodnicze, prace hydrotechniczne należy przeprowadzać z zachowaniem trwałości podstawowych procesów przyrodniczych. W celu ochrony wód przed sptywem zanieczyszczeń pochodzenia rolniczego, wskazane jest zachowanie zadarnionych gruntów położonych wzdłuż głównych cieków.
6. Preferowaną metodą ochrony przeciwpowodziowej na terenie gminy powinno być zwiększenie retencji w całej zlewni, poprzez ochronę i odtworzenie terenów podmokłych, w tym oczek wodnych, dolesienia i utrzymanie trwałych użytków zielonych.
7. W celu poprawy warunków do prowadzenia produkcji rolniczej, należy przeprowadzić regulację stosunków wodnych w glebie poprzez poprawę stanu technicznego rowów melioracyjnych (ok. 90 km).
8. Dla zwiększenia retencji wody w glebach, a także zwiększenia atrakcyjności krajobrazowej gminy, należy przeprowadzić prace związane z odbudową i zagospodarowaniem 48 zbiorników małej retencji o łącznej powierzchni ok. 9 ha.
9. W celu poprawy warunków dla prowadzenia produkcji rolniczej, należy kontynuować proces przebudowy dróg dojazdowych do gruntów rolnych i leśnych. W tym celu opracowano projekt sieci dróg wskazanych do przebudowy (ok. 93 km), które oprócz funkcji transportu rolnego, będą również tworzyły połączenia komunikacyjne z sąsiednimi miejscowościami oraz ułatwią korzystanie z wyznaczonych tras rowerowych.
10. Przebudowywane drogi powinny posiadać rozwiązania projektowe gwarantujące długi okres eksploatacji (drogi o nawierzchni asfaltowej lub betonowej, dwustronnie odwadniane itp.) oraz zapewniające właściwą ochronę zasobów przyrodniczych. Wraz z budową dróg należy tworzyć projektowane nasadzenia drzew.
11. Biorąc pod uwagę zapisy obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy, do zalesienia wyznaczono ok. 1 213 ha gruntów marginalnych o niskiej przydatności dla rolnictwa, odłogowanych, silnie zagrożonych erozją, a także nieużytków.

12. W celu ochrony gruntów przed erozją oraz kształtowania krajobrazu, zaplanowano system zadrzewień liniowych wzdłuż dróg o łącznej długości ok. 62 km.
13. W celu utrzymania istniejących walorów przyrodniczo-krajobrazowych, należy dążyć do objęcia ochroną prawną najcenniejszych obszarów położonych na terenie gminy. Jednak ze względu na zmiany zachodzące w środowisku, należy przystąpić do sporządzenia nowej inwentaryzacji przyrodniczej gminy w celu określenia aktualnych walorów przyrodniczych i kierunków ich ochrony.
14. Zabytkowe parki podworskie oraz obiekty kultury materialnej i sakralnej objęte ochroną konserwatorską wymagają w większości przypadków przeprowadzenia prac renowacyjnych. W realizacji zadań dotyczących rewitalizacji i adaptacji obiektów przeznaczonych na cele publiczne, a także wykonanie planowanych inwestycji z zakresu rozwoju infrastruktury społecznej, pomocne będzie korzystanie z zapisów planów odnowy miejscowości.
15. Jednym z głównych sposobów na tworzenie dodatkowych, pozarolniczych źródeł dochodu dla ludności rolniczej, może być rozwój działalności agroturystycznej i drobnych usług z nią związanych (gastronomia, rzemieślnictwo). Rozwój usług turystycznych powinien być zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju i nie powinien przekraczać pojemności turystycznej regionu.
16. Należy podjąć działania zmierzające do podniesienia świadomości społecznej w poszczególnych wsiach związanej z realizacją zadań ujętych w niniejszym planie, a zwłaszcza dotyczących scalenia gruntów, gospodarowania zasobami wodnymi, wprowadzania programu rolno-środowiskowo-klimatycznego. Ponadto wskazane jest prowadzenie edukacji ekologicznej wśród ludności wiejskiej, zwłaszcza w zakresie ochrony zadrzewień śródpolnych i przydrożnych, zakazu wypalania ściernisk i traw na miedzach oraz przy rowach, zakazu odprowadzania nieczystości do rowów i małych zbiorników wodnych, a także poprawy estetyki i czystości gospodarstw wiejskich.
17. Przedstawione w opracowaniu propozycje dotyczące kształtowania i rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej winny być pomocne i wykorzystane przez władze gminy do formułowania wniosków w trakcie opracowywania innych dokumentów planistycznych, sporządzanych dla obszaru gminy.

V. PODSTAWY PRAWNE I MATERIAŁY ŹRÓDŁOWE

1. Ewidencja gruntów i budynków. Stan na październik 2021 r.
2. Inwentaryzacja terenowa (październik-listopad 2021 r.).
3. Uchwała Nr LII/247/2013 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice.
4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996-2021.
5. Inwentaryzacje przyrodnicze wykonane na terenie gminy Grębocice dla potrzeb prowadzenia właściwych działań ochronnych (źródło: RDOŚ).
6. Strategia Rozwoju Gminy Grębocice na lata 2021-2027 (Uchwała Nr LI/342/2022 Rady Gminy Grębocice z dnia 15 marca 2022 r.).
7. Plan urządzeniowo-rolny gminy Grębocice, DBGiTR, Wrocław 2007 r.
8. Projekt granicy rolno-leśnej gminy Grębocice, DBGiTR, Wrocław 2007 r.
9. Dane z Urzędu Gminy Grębocice (marzec 2022 r.).
10. Mapa sozologiczna gminy Grębocice w skali 1:50 000.
11. Mapa hydrograficzna gminy Grębocice skali 1: 50 000.
12. Aneks do mapy glebowo – rolniczej w skali 1:5000 gminy Grębocice, WBGiTR we Wrocławiu.
13. Warunki przyrodnicze produkcji rolnej gminy Grębocice, WBGiTR, Legnica 1988 r.
14. Utrzymanie trwałych użytków zielonych na obszarach wiejskich województwa dolnośląskiego w aspekcie zmian wynikających z procesu ich przekształcania. DBGiTR we Wrocławiu na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, grudzień 2017 r.
15. Uchwała – Wniosek Komisji Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr 124/17 z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie ustalenia obowiązkowych nasadzeń drzew miododajnych w realizacji inwestycji drogowych finansowanych przez Samorząd Województwa.
16. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.
17. Wojewódzki program rozwoju sektora rolno-spożywczego, Opracowanie na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu, 2002 r.

18. Informator Państwowej Służby Hydrogeologicznej - Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, PIG-PIB, Warszawa 2017 r.
19. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
20. Zarządzenie Nr 9 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Uroczysko Obiszów” (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 94 z 2013 r.).
21. Zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 października 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Skarpa Storczyków” (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 3301 z 2012 r.).
22. Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Grodowiec”.
23. Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie utworzenia użytku ekologicznego „Grodowiec I”.
24. Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie utworzenia użytku ekologicznego „Grodowiec II”.
25. Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (jednolity tekst Dz. U. z 2020 r. poz. 217 z późn. zm.).
26. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.).
27. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 916).
28. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).
29. Ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1370).
30. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 672).
31. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1326).

32. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.).
33. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.).
34. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 z późn. zm.).
35. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 514).
36. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.).
37. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 547 z późn. zm.).
38. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967).
39. Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie ustalania granicy rolno-leśnej z dnia 31 lipca 2003 r.

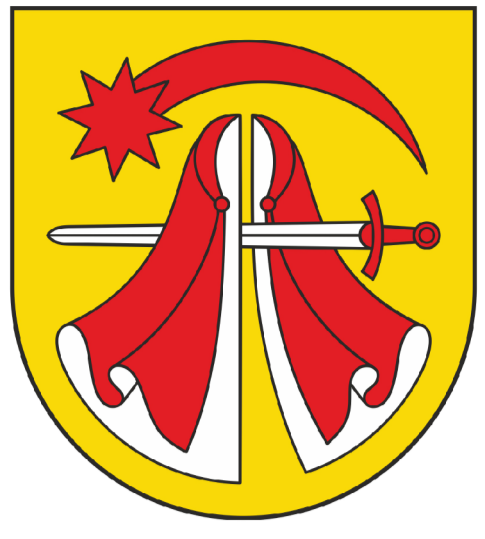
VI. WYKAZ TABEL

Tabela 1. Wykaz miejscowości w gminie Grębocice wg PRNG	8
Tabela 2. Udokumentowane zasoby złóż kopalin	10
Tabela 3. Wody powierzchniowe	14
Tabela 4. Gleboznawcza klasyfikacja gruntów	18
Tabela 5. Charakterystyka jakości gruntów ornych i użytków zielonych.....	20
Tabela 6. Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy Grębocice.....	22
Tabela 7. Zmiany w strukturze wiekowej ludności	32
Tabela 8. Struktura użytkowania gruntów	35
Tabela 9. Struktura użytków rolnych.....	38
Tabela 10. Zmiany w sposobie użytkowania gruntów.....	39
Tabela 11. Charakterystyka gruntów odłogowanych	41
Tabela 12. Struktura władania gruntami	44
Tabela 13. Zmiany udziału w strukturze władania gruntami w latach 2005-2021	49
Tabela 14. Struktura władania użytkami rolnymi	51
Tabela 15. Struktura gospodarstw w grupach obszarowych (grunty własne).....	54
Tabela 16. Rozdrobnienie gruntów gospodarstw w grupach obszarowych (grunty własne).....	56
Tabela 17. Stan urządzeń melioracji wodnych	57
Tabela 18. Charakterystyka istniejącej sieci dróg.....	60
Tabela 19. Charakterystyka dróg publicznych	64
Tabela 20. Bilans użytków rolnych w gminie	72
Tabela 21. Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych.....	77
Tabela 22. Użytki zielone wskazane do utrzymania	80
Tabela 23. Potrzeby w zakresie cieków naturalnych.....	85
Tabela 24. Potrzeby w zakresie urządzeń melioracji wodnych	88

Tabela 25. Charakterystyka planowanej sieci dróg	91
Tabela 26. Wykaz numerów działek dróg planowanych do przebudowy	92
Tabela 27. Powierzchnia gruntów planowanych do zalesienia	95
Tabela 28. Grunty planowane do zalesienia według władania	97
Tabela 29. Rodzaj i zakres niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych	107

VII. WYKAZ RYSUNKÓW

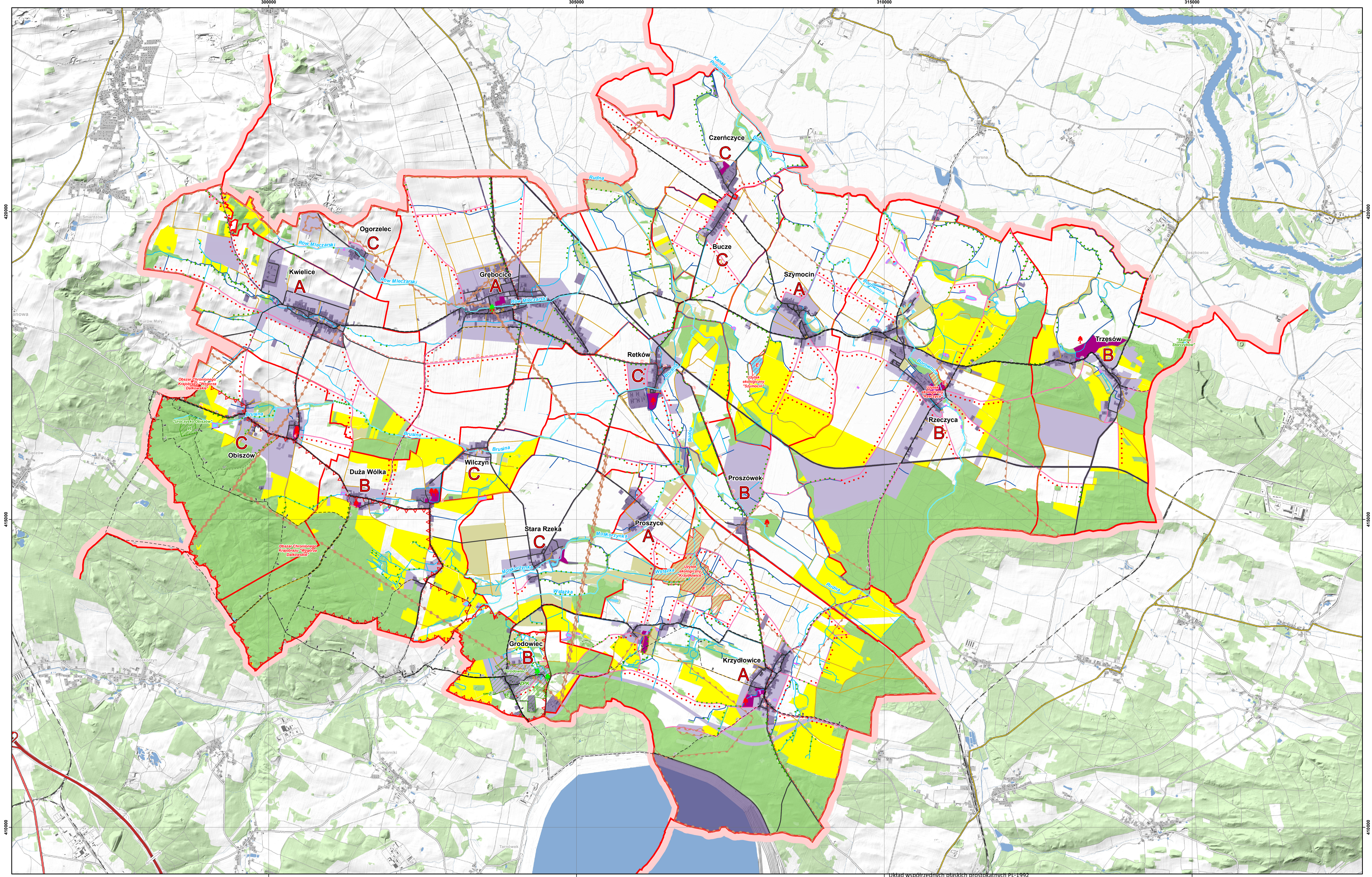
Rysunek 1. Położenie gminy Grębocice w województwie dolnośląskim.....	7
Rysunek 2. Udokumentowane złoża kopalin.....	11
Rysunek 3. Warunki wodne.....	16
Rysunek 4. Wielkość Wskaźnika Waloryzacji Rolniczej Przestrzeni Produkcyjnej w poszczególnych obrębach gminy.....	23
Rysunek 5. Podatność gruntów ornych na erozję wietrzną	24
Rysunek 6. Podatność gruntów ornych na erozję wodną	25
Rysunek 7. Walory przyrodniczo-krajobrazowe i kulturowe gminy Grębocice.....	31
Rysunek 8. Grunty o zmienionym sposobie użytkowania	40
Rysunek 9. Grunty odłogowane	42
Rysunek 10. Zmiany w strukturze władania gruntami w gminie Grębocice.....	46
Rysunek 11. Struktura władania gruntami w poszczególnych obrębach	47
Rysunek 12. Rozłóg gruntów Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa	48
Rysunek 13. Zmiany w strukturze władania gruntami w obrębach.....	50
Rysunek 14. Struktura władania użytkami rolnymi w poszczególnych obrębach	52
Rysunek 15. Stan urządzeń melioracji wodnych	58
Rysunek 16. Stan istniejącej sieci drogowej.....	62
Rysunek 17. Gęstość istniejącej sieci dróg	63
Rysunek 18. Grunty planowane do zainwestowania i zalesienia	73
Rysunek 19. Kierunki zagospodarowania gruntów odłogowanych	78
Rysunek 20. Ochrona gruntów rolnych	81
Rysunek 21. Potrzeby w zakresie scalenia gruntów	83
Rysunek 22. Analiza stanu prawnego cieków naturalnych.....	86
Rysunek 23. Potrzeby w zakresie urządzeń melioracji wodnej	89
Rysunek 24. Sieć dróg transportu rolnego - stan projektowany	93
Rysunek 25. Planowane zalesienia i zadrzewienia	96
Rysunek 26. Walory przyrodniczo-krajobrazowe gminy Grębocice - stan projektowany	100
Rysunek 27. Stopień zapotrzebowania na prace urządzeniowo-rolne.....	108

AKTUALIZACJA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE

Skala 1:25 000

0 0,5 1 km

Legenda

GRANICE ADMINISTRACYJNE

- granica powiatu
- granica gminy / miasta
- granica obrębu

SIEĆ DRÓG

- droga do przebudowy
- droga o twardej ulepszonej nawierzchni
- droga pozostała

WARUNKI WODNE I GOSPODARKA WODNA

- rzeka / ciek naturalny
- rów wymagający poprawy stanu technicznego
- pozostałe rowy
- zbiornik istniejący
- zbiornik do odbudowy

KRAJOBRAZ PRZYRODNICZY ORAZ JEGO OCHRONA

- las i zadrzewienie istniejące
- zalesienie planowane
- utrzymanie użytków zielonych
- istniejący rezerwat przyrody
- istniejący zespół przyrodniczo-krajobrazowy
- istniejący użytek ekologiczny
- planowany obszar chronionego krajobrazu
- planowany użytek ekologiczny

- istniejące zadrzewienia
- planowane zadrzewienia
- istniejący pomnik przyrody ożywionej
- planowany pomnik przyrody ożywionej
- istniejący park zabytkowy
- szlak turystyczny pieszy istniejący
- szlak turystyczny rowerowy istniejący
- ścieżka dydaktyczna istniejąca
- szlak rowerowy planowany

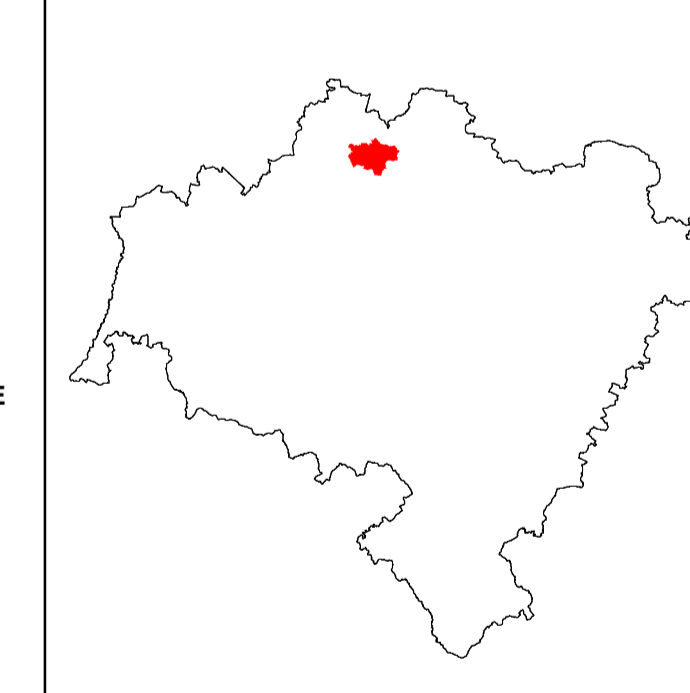
STREFA OGRANICZEŃ PRODUKCJI ROLNEJ

- istniejące tereny inwestycyjne
- tereny planowane do zainwestowania
- teren udokumentowanych złóż surowców mineralnych

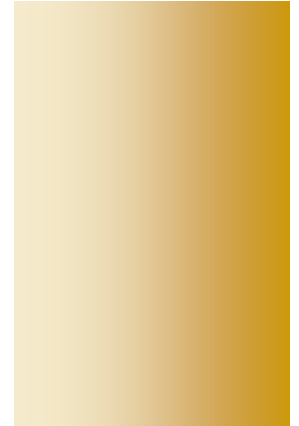
STOPIEŃ ZAPOTREBOWANIA NA PRACĘ URZĄDZENIOWO-ROLNE

- A wysoki
- B średni
- C niski

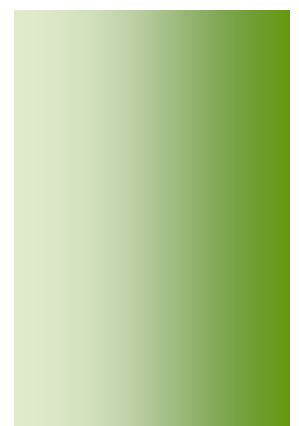
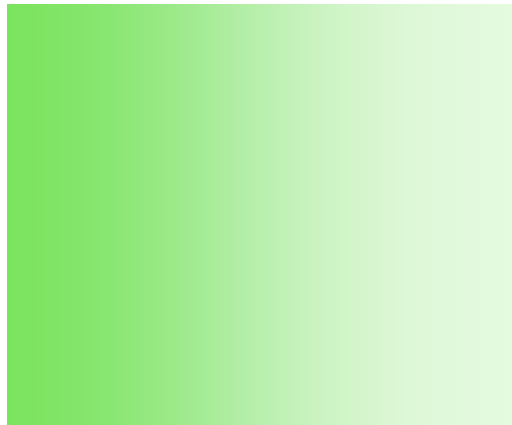
Województwo dolnośląskie

ZADANIE	AKTUALIZACJA PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE
SKALA	1:25 000
WNIOSEKDAWCA	Wydział Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
ZŹRÓDŁO FINANSOWANIA	Praca sfinansowana ze środków pochodzących z dochodów budżetu województwa dolnośląskiego związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych
WYKONAWCA	Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych we Wrocławiu 50-044 Wrocław, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17 tel. 71-345-99-55, 71-342-99-13 www.dolna.pl
ZESPÓŁ AUTORSKI	mgr Irena Warchał, mgr Zenon Was, Damian Ziembicki
NADZÓR I KONTROLA	mgr inż. Danuta Ziembicka
	Wrocław, 2023 rok

PROGNOZA ODZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI
PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO
GMINY GRĘBOCICE

**DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH WE
WROCŁAWIU**

ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17, 50-044 Wrocław
tel. 71 345 99 55, 71 342 99 33
e-mail: sekretariat@dbgitr.pl
www.dbgitr.pl

**Opracowano na wniosek
Wydziału Geodezji i Kartografii
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego**

Autor:

mgr Irena Warchiń

Prawa autorskie zastrzeżone

Wykorzystanie niniejszego opracowania dla potrzeb planistycznych, w zakresie wynikającym z przepisów autorskich, dozwolone pod warunkiem podania źródła. Wykorzystanie w celach komercyjnych wymaga uprzedniej pisemnej zgody autora.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	5
1. 1. Podstawy formalno-prawne, cel i zakres prognozy oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urzędniowo-rolnego gminy Grębocice	5
1. 2. Powiązanie Aktualizacji planu urzędniowo-rolnego gminy Grębocice z opracowaniami strategicznymi dotyczącymi obszaru gminy	9
2. METODYKA ZASTOSOWANA PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE	11
3. OBSZAR OPRACOWANIA.....	14
4. CHARAKTERYSTYKA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ GŁÓWNE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA	15
4. 1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE.....	15
4. 2. RZEŻBA TERENU	15
4. 3. BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE NATURALNE.....	16
4. 4. WODY POWIERZCHNIOWE	18
4. 5. WODY PODZIEMNE I GRUNTOWE	18
4. 6. KLIMAT	19
4. 7. STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	20
4. 8. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA GLEBOWEGO	20
4. 9. WALORYZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	21
4. 10. KRAJOBRAZ.....	22
4. 11. LASY.....	22
4. 12. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA.....	23
4. 13. FORMY OCHRONY PRZYRODY	25
4. 14. ZABYTKI	26
4. 15. STAN WYBRANYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY TERENÓW ROLNICZYCH	29
5. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE	30
5. 1. POPRAWA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	30
5. 2. POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ	32
5. 3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU	33
5. 4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ.....	34
<hr/>	
<i>Prognoza oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urzędniowo-rolnego gminy Grębocice</i>	2

6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE	35
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE	37
8. PROGNOZA SKUTKÓW ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE	41
8. 1. ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE	43
8. 2. ODDZIAŁYWANIE NA WODY PODZIEMNE I GRUNTOWE	44
8. 3. ODDZIAŁYWANIE NA GLEBY	45
8. 4. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI.....	46
8. 5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE	47
8. 6. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT.....	48
8. 7. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE	48
8. 8. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA, W TYM STANOWISKA ROŚLIN I ZWIERZĄT CHRONIONYCH	49
8. 9. ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA O ZNACZENIU DLA WSPÓLNOTY.....	51
8. 10. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ	51
8. 11. ODDZIAŁYWANIE NA CELE OCHRONY REZERWATU PRZYRODY „UROCZYSKO OBISZÓW”	52
8. 12. ODDZIAŁYWANIE NA CELE OCHRONY REZERWATU PRZYRODY „SKARPA STORCZYKÓW”	52
8. 13. ODDZIAŁYWANIE NA KORYTARZE EKOLOGICZNE	53
8. 14. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI.....	54
8. 15. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI	54
8. 16. ODDZIAŁYWANIE NA DOBRA MATERIALNE	55
8. 17. SUMARYCZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE	56
9. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO	57

10. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA.....	57
11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM	59
12. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH	63
13. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW.....	66

1. WPROWADZENIE

1. 1. Podstawy formalno-prawne, cel i zakres prognozy oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice, opracowana na wniosek Geodety Województwa – Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, jako dokument studialny z dziedziny rolnictwa wyznaczający ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1029), wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Głównym elementem tego postępowania jest sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko przez organ opracowujący Aktualizację planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice (zgodnie z art. 51 w/w ustawy).

Głównym celem prognozy jest ocena wpływu ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice na poszczególne komponenty środowiska, analiza możliwości wystąpienia oddziaływań skumulowanych oraz zaproponowanie rozwiązań alternatywnych i ewentualnych działań kompensacyjnych, w taki sposób, aby zapewnić warunki dla trwałego i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz właściwej ochrony elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Dolnośląskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym we Wrocławiu (zgodnie z art. 53 w/w ustawy).

Prognoza oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice została wykonana zgodnie z zakresem określonym w art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r., z uwzględnieniem postanowień Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu oraz Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu dotyczących zakresu i szczegółowości prognozy, a także zgodnie z obowiązującym stanem prawnym regulowanym przez następujące akty prawne:

1. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.).
2. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 916).
3. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).
4. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 672).
5. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1326).
6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.).
8. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 z późn. zm.).
9. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 514).
10. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.).
11. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 547 z późn. zm.).

W szczególności prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- a) informacje o zawartości, głównych celach Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice oraz jego powiązania z innymi dokumentami,
- b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji zadań zaproponowanych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- f) oświadczenie autora o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust.2 w/w. ustawy, stanowiące załącznik do prognozy.

W prognozie przeanalizowano i oceniono istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice, a także przewidywane oddziaływania ustaleń w/w dokumentu na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem zależności między nimi i między oddziaływaniami na te elementy. Przedstawiono jednocześnie rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących wystąpić w wyniku realizacji ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice.

Informacje zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice opracowane zostały stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do stopnia szczegółowości w/w dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów innych dokumentów z nim powiązanych. W niniejszej prognozie uwzględniono informacje zawarte w przyjętych już dokumentach powiązanych z aktualizowanym planem urządzeniowo-rolnym gminy Grębocice, takich jak:

1. Uchwała Nr LII/247/2013 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice,
2. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996-2021,
3. Inwentaryzacji przyrodniczych wykonanych na terenie gminy Grębocice dla potrzeb prowadzenia właściwych działań ochronnych (źródło: RDOŚ),
4. Strategia Rozwoju Gminy Grębocice na lata 2015-2020, Grębocice 2015 r. (obecnie trwają prace nad nową strategią na lata 2021-2027),
5. Plan urządzeniowo-rolny gminy Grębocice, DBGiTR, Wrocław 2007 r.,
6. Projekt granicy rolno-leśnej gminy Grębocice, DBGiTR, Wrocław 2007 r.,
7. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.

W prognozie oceniono następujące ustalenia wynikające z Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice:

1. W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie odłogów polegające na utrzymaniu wykształconych zbiorowisk zadrzewień śródpolnych w dotychczasowym użytkowaniu (ok. 127 ha), przeznaczeniu ich do zalesienia (ok. 124 ha) oraz przywróceniu do rolniczego użytkowania (ok. 61 ha);
- planowane scalenie gruntów w obrębach: Grębocice, Krzydłowice, Kwielice, Proszycy i Szymocin wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym.

2. W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów na długości ok. 90 km, regulujących stosunki wodne na gruntach użytkowanych rolniczo;
- odbudowę 48 zbiorników małej retencji o łącznej powierzchni ok. 9 ha;
- przebudowę dróg o łącznej długości ok. 93 km.

3. W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne o długości ok. 62 km, wzdłuż dróg wskazanych do przebudowy.

W prognozie nie podlegały ocenie wymienione niżej ustalenia wynikające z odrębnych opracowań planistycznych, tj. ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice:

- wyłączenia gruntów z użytkowania rolniczego na cele mieszkaniowe, usługowe, przemysłowe, komunikacyjne i itp., w tym zagospodarowanie odłogów w kierunku inwestycyjnym;
- planowane zalesienia gruntów, w tym zagospodarowanie odłogów w kierunku leśnym.

Powyższe ustalenia zostały uwzględnione w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice jedynie w celach informacyjnych i na potrzeby analizy ograniczeń dla rolniczej przestrzeni produkcyjnej, a ich ocena wpływu na środowisko przeprowadzona została w ramach oddzielnej procedury planistycznej w trakcie sporządzania projektu Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice.

W Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice zawarto również zalecenia natury ogólnej, dla których nie ma możliwości przeprowadzenia oceny wpływu na komponenty środowiska ze względu na brak szczegółowych ustaleń, co do rodzaju i zakresu wymaganych prac. Zalecenia te służyć mają władzom gminy do podejmowania dalszych prac planistycznych odnośnie rozwiązywania problemów w rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Zaliczono do nich:

1. W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zalecenie stosowania zabiegów przeciwoerozyjnych;
- utrzymanie trwałych użytków zielonych.

2. W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- konserwacja cieków naturalnych.

3. W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane formy ochrony przyrody.

4. W zakresie rozwoju infrastruktury społecznej i turystycznej:

- wskazane przez mieszkańców potrzeby w zakresie odnowy wsi;
- rozwój funkcji turystycznych, rekreacyjnych i agroturystycznych.

1. 2. Powiązanie Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice z opracowaniami strategicznymi dotyczącymi obszaru gminy

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice jest opracowaniem planistycznym, którego głównym celem jest stworzenie ram dla wszechstronnego, wielofunkcyjnego rozwoju wsi i gospodarstw rolnych, poprawy warunków życia i pracy na terenach wiejskich, ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Zawiera ona propozycje rozwiązań zagadnień z zakresu rolniczej przestrzeni produkcyjnej, które są dalszym rozwinięciem tematów zawartych w opracowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego „Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Dolnośląskiego”. W strategii tej gmina zaliczona została do IV regionu funkcjonalnego rolniczo-przemysłowego, który charakteryzuje się dobrym poziomem rozwoju społeczno - gospodarczego z uwagi na oddziaływanie przemysłu miedziowego, a ze względu na dobre warunki klimatyczno-glebowe posiada duże możliwości w zakresie rozwoju rolnictwa. Obszary wiejskie regionu

powinny być ukierunkowane na rozwój funkcji rolniczych i bezpośrednio związanych z rolnictwem. Wysoki stopień wyposażenia w infrastrukturę techniczną będący efektem wysokich dochodów budżetowych, stwarza dodatkowe szanse dalszego rozwoju również obszarów wiejskich.

Dla regionu rolniczo-przemysłowego za główny cel uznano podnoszenie dochodu ludności wiejskiej, a jako cele szczegółowe wskazano przekształcenie struktury agrarnej, likwidację monokultury przemysłowej poprzez rozwój funkcji pozarolniczych nie związanych z wydobywaniem i przetwórstwem miedzi oraz funkcji obsługi kompleksu gospodarki żywnościowej, a także poprawę stanu środowiska przyrodniczego.

Realizacji w/w celów szczegółowych mają służyć określone zadania, w tym m.in.:

1. Przekształcenie struktury obszarowej gospodarstw.
2. Dostosowanie kierunków produkcji rolniczej, a zwłaszcza zwierzęcej, do warunków przyrodniczych.
3. Racjonalna organizacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
4. Rozwój lokalnej bazy turystycznej i rekreacyjnej.
5. Zwiększenie lesistości i przebudowa drzewostanu leśnego.

Rozwój gminy Grębocice będzie następował również dzięki realizacji celów strategicznych i zadań zawartych w „Strategii Rozwoju Gminy Grębocice na lata 2015-2020”, w które wpisują się w planowane zabiegi wskazane w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice, w zakresie:

1. Poprawy stanu urządzeń melioracyjnych.
2. Zwiększania lesistości gminy oraz tworzenia systemu zadrzewień przydrożnych, i przebudowa nieużytkowanej szaty roślinnej.
3. Skuteczna ochrona środowiska naturalnego.
4. Przebudowy układu sieci dróg.
5. Rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych.

2. METODYKA ZASTOSOWANA PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1029) w niniejszej prognozie określono i przeanalizowano przewidywane oddziaływania ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice na poszczególne komponenty środowiska, w tym w szczególności na:

- różnorodność biologiczną,
- ludzi,
- zwierzęta i rośliny,
- wodę,
- powietrze,
- powierzchnię ziemi,
- krajobraz,
- klimat,
- zasoby naturalne,
- zabytki
- dobra materialne.

Dla przeprowadzenia oceny potencjalnego wpływu działań zaprojektowanych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice (zwanej dalej aktualizacją planu) zastosowano uproszczoną metodę Macierzy Leopolda, która jest powszechnie przyjętym narzędziem wykorzystywanym w badaniach interakcji między elementami środowiska a działaniami ustalonymi w ramach sporządzanych dokumentów planistycznych.

Przy ocenie wpływu na środowisko poszczególnych ustaleń aktualizacji planu uwzględniono takie kryteria, jak: charakter, typ, stopień odwracalności, skalę, czas trwania oraz intensywność oddziaływania. Ze względu na to, że w ustawie z dnia 3 października 2008 r. nie zawarto definicji pojęć dla wymienionych powyżej kryteriów,

w prognozie wykorzystano ich charakterystykę przedstawianą w innych tego typu dokumentach oraz w literaturze tematu. Przedstawia się ona następująco:

Charakter oddziaływania:

Pozytywne – oddziaływanie wynikające z realizacji ustaleń aktualizacji planu powodujące poprawę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy pożądany czynnik;

Pozytywne z elementami negatywnymi – oddziaływanie wynikające z realizacji ustaleń aktualizacji planu mogące powodować niekorzystną zmianę w stosunku do sytuacji wyjściowej lub wprowadzające nowy niepożądany czynnik, ale korzyści środowiskowe przeważają nad skutkami negatywnymi;

Negatywne – oddziaływanie wynikające z realizacji ustaleń aktualizacji planu mogące powodować negatywne skutki przy zastosowaniu niewłaściwych metod realizacji zadania, zastosowanie działań ograniczających lub kompensacyjnych niweluje negatywne skutki oddziaływania i może wpływać pozytywnie na komponent środowiska;

Obojętne – oddziaływanie, które nie wpłynie na poprawę lub pogorszenie stanu środowiska;

Brak wpływu – działanie wskazane w aktualizacji planu nie występuje na danym komponencie środowiska lub w jego bezpośrednim sąsiedztwie.

Typ oddziaływania:

Bezpośrednie – oddziaływania wynikające z bezpośredniej interakcji między planowanym działaniem wynikającym z realizacji ustaleń aktualizacji planu a środowiskiem;

Pośrednie – oddziaływania wynikające z innych działań mających miejsce w związku z realizacją ustaleń aktualizacji planu;

Wtórne – oddziaływania wynikające z oddziaływań bezpośrednich lub pośrednich, będące skutkiem późniejszych interakcji ze środowiskiem;

Skumulowane – oddziaływania występujące w połączeniu z innymi oddziaływaniami dotyczącymi tych samych komponentów środowiska.

Skala oddziaływania:

Lokalne – oddziaływania dotyczące ważnych w skali lokalnej komponentów środowiska (ograniczone do granic obrębu lub gminy) lub ograniczone do jednego rodzaju komponentu;

Regionalne – oddziaływania dotyczące ważnych w skali regionu komponentów środowiska (ograniczone do granic powiatu lub województwa);

Krajowe – oddziaływania dotyczące ważnych w skali kraju komponentów środowiska lub obszarów chronionych;

Transgraniczne – oddziaływanie dotyczące realizacji ustaleń aktualizacji planu mające wpływ na komponenty środowiska położone poza granicami administracyjnymi państwa.

Czas trwania oddziaływania:

Chwilowe – przewiduje się, że oddziaływania będą trwały krótko, będą nieregularne i sporadyczne;

Krótkotrwałe – oddziaływania będą trwać jedynie przez ograniczony czas i ustaną po zakończeniu danego działania bądź na skutek wykorzystania środków minimalizujący wpływ na środowisko lub prac rekultywacyjnych, bądź też naturalnego powrotu do stanu wyjściowego;

Średnioterminowe – oddziaływania, które będą utrzymywać się przez dłuższy czas po zakończeniu zadania (kilka do kilkunastu lat);

Długoterminowe – oddziaływania, które będą utrzymywać się przez długi czas po zakończeniu zadania (kilkanaście do kilkudziesięciu lat);

Trwałe – oddziaływania występujące w trakcie realizacji ustaleń aktualizacji planu i powodujące trwałe zmiany w dotkniętych komponentach środowiska.

W przypadku oddziaływań o charakterze negatywnym określono dodatkowo stopień odwracalności i intensywność oddziaływania:

Stopień odwracalności:

Odwracalne – oddziaływania na komponenty środowiska, które przestają być odczuwalne w niedługim czasie od zakończenia działania wynikającego z realizacji ustaleń aktualizacji planu;

Nieodwracalne – oddziaływania na komponenty środowiska, które są odczuwalne po zakończeniu działania związanego z realizacją ustaleń aktualizacji planu i utrzymują się przez dłuższy czas; oddziaływań takich nie można odwrócić przez wdrożenie środków zapobiegawczych.

Intensywność oddziaływania:

Mała – oddziaływania, które można przewidzieć, lecz często znajdują się one na progu wykrywalności i nie będą prowadzić do żadnych trwałych zmian w strukturze ani funkcjonowaniu odpowiednich komponentów środowiska;

Średnia – oddziaływania, które wpłyną w sposób zauważalny na struktury i funkcjonowanie odpowiednich komponentów środowiska, lecz nie zaburzą ich zasadniczej struktury i parametrów funkcjonowania;

Duża – oddziaływania, które wprowadzają trwałe zmiany w strukturę i parametry funkcjonowania odpowiednich komponentów środowiska.

Podczas opracowywania prognozy zastosowano również metodę analizy dokumentów planistycznych i innych danych wyjściowych dotyczących gminy Grębocice, a także wytycznych i opracowań studialnych dotyczących sporządzania dokumentacji w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3. OBSZAR OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko aktualizacji planu urzędniowo-rolnego gminy Grębocice jest obszar znajdujący się w granicach administracyjnych gminy Grębocice, położonej w powiecie polkowickim, w północnej części województwa dolnośląskiego.

Gmina Grębocice pod względem powierzchni należy do średnich gmin, a jej obszar wynosi 121 km². Sąsiaduje ona od północy z gminami Głogów i Pęcław, od wschodu i południowego wschodu z gminą Rudna, od południowego zachodu z gminą Polkowice oraz od zachodu z gminą Jerzmanowa. Obszar gminy podzielony jest na 17 obrębów geodezyjnych i tyle samo sołectw, na terenie których znajduje się 25 miejscowości (w tym, kolonie, przysiółki, osady, leśniczówki zgodnie z Państwowym Rejestrem Nazw Geograficznych).

Grębocice to gmina o charakterze rolniczym, ze znacznym udziałem lasów w południowej części gminy, gdzie prowadzona jest gospodarka leśna. Ponadto walory krajobrazowe i kulturowe pozwalają na rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnych.

W ogólnej powierzchni gminy użytki rolne zajmują 73,0%, natomiast grunty leśne – 20,6%. Pozostałe grunty gminy stanowią 6,4% i zajęte są głównie przez drogi, tereny zabudowane, nieużytki i wody.

4. CHARAKTERYSTYKA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ GŁÓWNE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA

4. 1. POŁOŻENIE FIZYCZNO-GEOGRAFICZNE

Zgodnie z podziałem fizycznogeograficznym Polski, obszar gminy leży w zasięgu dwóch makroregionów: Obniżenie Milicko-Głogowskie i Wał Trzebnicki. W szczegółowej klasyfikacji zaliczany jest do dwóch mezoregionów: Pradoliny Głogowskiej (północno-wschodnia część gminy) i Wzgórza Dalkowskie (południowa i południowo-zachodnia część gminy). Położenie to wpływa na zróżnicowanie rzeźby terenu omawianego obszaru.

4. 2. RZEŻBA TERENU

Pradolina Głogowska, obejmująca większą część gminy, charakteryzuje się płaskim ukształtowaniem terenu, o niewielkich spadkach i wyniesieniach rzędu 75-90 m n.p.m. Jedynie w części północno-wschodniej, gdzie zachował się rozległy ostaniec terasy kemowej, wysokości bezwzględne przekraczają 100 m n.p.m.

Wzgórza Dalkowskie stanowią wał spiętrzony moreny czołowej, co sprawia, że rzeźba terenu jest tu bardziej zróżnicowana. Wysokości względne przekraczają tu 100 m n.p.m., a miejscami notuje się spadki terenu sięgające nawet 10%. Największe wyniosłości terenu występują w zachodniej części wzgórz, osiągając 180 m n.p.m. Ponadto zbocza wzgórz w południowo-zachodniej części gminy są często porożcinane głębokimi dolinami, co dodatkowo urozmaica rzeźbę terenu na tym obszarze.

Najniżej położony punkt gminy znajduje się w Czerńcicach (76,8 m n.p.m.), natomiast najwyżej w Kwielcach (177,3 m n.p.m.)

Na obszarze gminy występuje różny stopień przekształceń antropogenicznych rzeźby terenu, przy czym największe przekształcenia widoczne są w rejonie Obiektu Unieszkodliwiania Odpadów Wydobywczych „Żelazny Most”. Korona zapór tego obiektu osiąga obecnie rzędną 177,5 m n.p.m.

4. 3. BUDOWA GEOLOGICZNA I SUROWCE NATURALNE

Obszar gminy Grębocice należy do jednostki Monokliny Przedsudeckiej, która charakteryzuje się występowaniem licznych uskoków tektonicznych, spękań i szczelin. Na tym najstarszym, kaledońskim podłożu, którego miąższość wynosi około 1,5 km, zalegają skały osadowe permu i triasu, reprezentowane głównie przez piaskowce i skały węglanowe. Z tą warstwą stratygraficzną (głównie cechsztynu i czerwonego spągowca) związane są łupki miedzionośne, którym towarzyszą inne cenne surowce takie, jak: sól kamienna, gips, anhydryt, ołów, srebro i kobalt. Złoża te występują na głębokości około 1000 m. Na obszarze gminy rudy miedzi występują w pięciu udokumentowanych złożach: Głogów, Głogów Głęboki-Przemysłowy, Retków, Rudna i Sieroszowice, z których trzy: Głogów Głęboki-Przemysłowy, Rudna i Sieroszowice podlegają obecnie eksploatacji. Złoża te należą do złóż typu pokładowego, charakteryzującego się zróżnicowaną miąższością i intensywnością okruszczenia. Głównymi metalami występującymi w rudach miedzi są: miedź, srebro i kobalt, natomiast pierwiastkami współwystępującymi są: nikiel, wanad, molibden, ołów, złoto, platyna, pallad, cynk, kadm, ren i arsen. Z pokładami tymi związane jest również występowanie złóż soli kamiennej, które zalegają w nadkładzie złoża Sieroszowice, w utworach formacji cechsztyńskiej.

Nad utworami permu i triasu leży warstwa utworów trzeciorzędowych osiągająca miąższość do około 300 m, a zalegająca na zróżnicowanej głębokości od 0 do 100 m. Lokalnie nierówne podłoże trzeciorzędowe wychodzi na powierzchnię, przy czym wychodnie te mają miejsce wyłącznie w południowej części gminy, w obrębie Wzgórz Dalkowskich. Niewielkie płyty utworów neogeńskich (głównie ily) występują również w okolicach Krzydłowic, Grodowca i Obiszowa. Na całym obszarze gminy na utworach trzeciorzędowych zalegają pokłady węgla brunatnego, którego złoża nie zostało dotychczas szczegółowo udokumentowane. Ocenia się wstępnie, że znaczenie gospodarcze mogą mieć pokłady pochodzące z miocenu środkowego i górnego. Największa miąższość i pokładu węgla brunatnego górno-miocenińskiego (Pokład Henryk)

nie przekracza 6 m, a zalega on na głębokości około 120 m p.p.t. Z kolei pokłady węgla brunatnego w warstwach miocenu środkowego, zależące do łuzyckiej serii węglanowej, posiadają sumaryczną miąższość nie przekraczającą 12 m, a ich strop zalega na głębokości około 190 m.

Wierzchnie warstwy podłoża na terenie gminy budują utwory czwartorzędowe pochodzenia lodowcowego, wodno-lodowcowego oraz rzeczno-lodowcowego. W zasięgu mezoregionu Wzgórz Dalkowskich, obejmującego południowo-zachodnią i południową część gminy, w budowie podłoża dominują piaski i żwiry wodnolodowcowe górne, z niewielkimi wychodniami moreny gliny zwałowej. Większe fragmenty utworów gliny zwałowej występują pomiędzy miejscowościami Grębocice - Świnino - Kwielice oraz na północ od Kwielic, ciągnąc się wąskim pasem w kierunku Ogorzelca. Podłoże równinnych terenów, położonych na północ od drogi Grębocice - Kwielice aż do granic gminy oraz do koryta rzeki Rudna w kierunku północno-wschodnim, budują utwory pylaste wodnego pochodzenia (utwory lessopodobne). Zarówno utwory gliny zwałowej, jak i utwory pylaste stanowiły podłoże do wykształcenia się dobrych gleb o wysokiej urodzajności. Na żwirowo-piaszczystych utworach fluwioglacjalnych powstały natomiast słabsze gleby lekkie, mało odporne na degradację. Południowo-zachodni skraj północnej części gminy, o dość zróżnicowanej rzeźbie terenu i wyniesieniach przekraczających 100 m n.p.m., zajmuje ostaniec terasy kemowej zbudowany z mułków, piasków i żwirów. Centralną część tej terasy (na południowy zachód od Trzęsowa) wypełniają piaszczysto-żwirowe utwory fluwioglacjalne, tworząc dość rozległe, płaskie zagłębienie terenu. Pozostałą część gminy, będącą w zasięgu Pradoliny Głogowskiej, wypełniają holoceni i plejstoceni namuły (okolice wsi Czerńczyce, Bucze, Szymocin, Żabice, Rzeczyca, Trzęsów).

W utworach czwartorzędowych zalegających gminę udokumentowano dwa złoża, w tym zagospodarowane i eksploatowane okresowo złożo „Ogorzelec”, o zasobach piasków i żwirów sięgających 408 tys. ton, a także nieeksploatowane złożo piasku „Grodziszczce” o zasobach wynoszących 344 tys. ton. Ponadto na obszarze gminy znajdują się nieudokumentowane złoża piasku, pozyskiwane okresowo w wyrobiskach położonych w okolicach wsi Kwielice, Trzęsów, Wilczyna, Duża Wólka, Obiszów, Bieńków.

4. 4. WODY POWIERZCHNIOWE

Obszar gminy Grębocice należy do dorzecza Odry. Głównym ciekim, przepływającym przez środek gminy z południowego wschodu na północny zachód, jest rzeka Rudna. Na niektórych odcinkach (m.in. pomiędzy Proszówkiem a Retkowem) koryto rzeki rozwidła się na kilka odnóg tworząc układ roztokowy. Rudna stanowi lewobrzeżny dopływ Odry i tworzy zlewnię III rzędu, obejmującą cały obszar gminy.

Najważniejszym, lewobrzeżnym dopływem rzeki Rudnej jest Moskorzynka, wyływająca z sąsiedniej gminy Polkowice głęboko wciętą doliną w wale Wzgórz Dalkowskich. Moskorzynka jest częściowo uregulowana, a na odcinku między Żukowem (gmina Polkowice) a Retkowem (ujście do rzeki Rudnej) wybudowany został system kanałów i rowów rozpraszających wodę dla nawadniania okolicznych terenów rolniczych.

Pozostałe ciek, będące w zarządzie Wód Polskich, to: Wstążka, Borownica, Kanał Południowy, Rów Mleczarski i Brusina.

Zgodnie z Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Rozp. RM z dnia 18 października 2016 r. poz. 1967), na terenie gminy Grębocice wydzielonych zostało 7 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (w skrócie JCWP): JCWP kod PLRW60001815259 (Rudna od źródła do Moskorzynki), JCWP kod PLRW60001915299 (Rudna od Moskorzynki do Odry), JCWP kod PLRW60001715269 (Moskorzynka), JCWP kod PLRW60001715272 (Brusina), JCWP kod PLRW600017152769 (Rów Mleczarski), JCWP kod PLRW60001715289 (Kanał Południowy), JCWP kod PLRW6000015223 (Żelazny Most – zbiornik poflotacyjny).

4. 5. WODY PODZIEMNE I GRUNTOWE

Występowanie wód podziemnych jest ściśle powiązane ze strukturą geologiczną podłoża, a zaleganie pierwszego zwierciadła tych wód koreluje z rzeźbą terenu. Na terenach najniższej położonych, w dnach dolin na terasach zalewowych, woda gruntowa występuje na głębokości od 0,0 do 1,5 m, natomiast na terasach nadzalewowych do 5,0 m. W obrębie wzgórz, głębokość zalegania jest znacznie większa i wynosi do 20,0 m. Ponadto istnieje silne lokalne zróżnicowanie głębokości występowania wód

podziemnych, np. w rejonie wsi Grodowiec, charakteryzującym się zróżnicowaną rzeźbą terenu, woda gruntowa występuje na głębokości od 1,0 do 7,0 m.

Na uwagę zasługuje występowanie na przeważającej części gminy udokumentowanych zasobów Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 314: Pradolina rzeki Odra, które podlegają najwyższej ochronie (rys. 3).

W centralnej części gminy, w rejonie między Retkowem, Wilczynem, Świninem, Starą Rzeką i Proszówkiem, znajduje się obszar zasobowy zespołowych ujęć wody podziemnej. Obszar o takim samym charakterze występuje również w północno-wschodniej części gminy, w okolicach wsi Szymocin, Rzeczyca, Żabice i Trzęsów. Oba obszary zasobowe wód podziemnych obejmują wody czwartorzędowe, związane ze strukturami dolin kopalnych.

Na przeważającej równinnej części gminy (środkowa i północna część) środowisko glebowo-wodne jest wrażliwe na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, ponieważ płytkie wody gruntowe są często przykryte utworami luźnymi, o dużej przepuszczalności.

Prowadzone badania cieków w rejonie zbiornika „Żelazny Most” ujawniły szczególnie wysokie stężenie związków żelaza, co nie wynika bezpośrednio z oddziaływania zbiornika odpadów poflotacyjnych, a z cech warstw wodonośnych zasilających źródła tych cieków. Mimo to wpływ zbiornika „Żelazny Most” na wody powierzchniowe, a zwłaszcza podziemne jest wyraźny, potwierdzony w licznych badaniach monitoringowych prowadzonych wokół zbiornika.

4. 6. KLIMAT

Według klasyfikacji W. Okołowicza obszar gminy należy do krainy klimatycznej o średnich wpływach oceanicznych ze słabo zaznaczonym modyfikującym wpływem gór (zasięg wiatrów fenowych). Zima, krótka i łagodna, trwa około 60 dni, natomiast lato około 100 dni i charakteryzuje się pogodą umiarkowanie ciepłą i pochmurną, ale z niską ilością opadów. Średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8°C. Najkorzystniejsze warunki termiczne występują na płaskich terenach w obrębie doliny Odry. Suma opadów rocznych wynosi tu około 550 mm, a klimatyczny bilans wodny, za pomocą którego określa się warunki meteorologiczne powodujące suszę, jest ujemny (średnia wieloletnia -50 mm).

Na terenie gminy przeważają wiatry z kierunku zachodniego (17,4%) i południowego (14,8%). Są to przeważnie wiatry słabe, wiejące z prędkością mniejszą niż 5 m/s.

4. 7. STAN POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Spośród wielu czynników wpływających na stan powietrza atmosferycznego do najbardziej powszechnych można zaliczyć: system komunikacyjny, gospodarkę energetyczną i rolnictwo. Na obszarze opracowania powietrze atmosferyczne ocenić można jako nieznacznie zanieczyszczone. Na jego stan wpływają punktowe, liniowe oraz powierzchniowe źródła zanieczyszczeń. Do źródeł powierzchniowych należą indywidualne systemy grzewcze (emisja niska) opalane paliwami stałymi. Do źródeł punktowych należą zakłady produkcyjne i usługowe, natomiast źródła liniowe stanowią przede wszystkim drogi wojewódzkie. Na stan powietrza atmosferycznego negatywnie mogą również oddziaływać niewłaściwe „praktyki rolnicze”, takie jak: nieodpowiednie stosowanie nawozów oraz praktykowane w Polsce dość często wiosną i jesienią wypalanie traw i spalanie odpadów ogrodowych.

Źródłem emisji zanieczyszczeń powietrza na większości terenów zabudowanych jest głównie emisja niska, której źródłami są przede wszystkim paleniska domowe, w których wykorzystuje się takie paliwa konwencjonalne, jak węgiel i koks, do których spalania stosuje się technologie mało efektywne i generujące znaczące ilości zanieczyszczeń. Tego typu źródła ogrzewania dominują w gminie Grębocice, ponieważ tereny wiejskie pozbawione są systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki cieplnej.

4. 8. JAKOŚĆ ŚRODOWISKA GLEBOWEGO

Na terenie gminy dominują gleby brunatne wylugowane, które zajmują około 56% powierzchni użytkowanej rolniczo. Znaczny udział mają też mady związane z osadami rzecznyymi (19%) oraz czarne ziemie (15%). Mniejszy udział mają gleby bielcowe i pseudobielcowe (5%), brunatne właściwe (3%), a także zajmujące tereny podmokłe gleby hydromorficzne (2%), w tym marsze płytkie oraz torfy średnie i głębokie.

W składzie mechanicznym gleb przeważają utwory piaszczyste, piaski słabo gliniaste, pyły oraz gliny. Zmiana składu mechanicznego podłoża występuje najczęściej na głębokości poniżej 50 cm.

Ocenę jakości środowiska glebowego oparto o jednolitą dla całego kraju klasyfikację gruntów. Za bardzo dobre i dobre uznano grunty orne klas I-III b i użytki zielone klas I-III, za średniej jakości uznano grunty orne klas IVa-IVb i użytki zielone klasy IV, a za najłabsze grunty rolne klas V i VI. Zgodnie z tym podziałem, w gminie przeważają grunty średniej jakości bonitacyjnej, zajmując około 39% powierzchni użytków rolnych. Grunty dobrej jakości zajmują około 36%, a najłabsze 25% użytków rolnych gminy.

Na obszarze gminy sprawia ok. 3 670 ha powierzchni gruntów ornych (tj. 49%) stanowią grunty narażone na erozję wodną i/lub wietrzną w stopniu silnym, średnim lub umiarkowanym. Dotyczy to procesów erozyjnych wywołanych zarówno czynnikami o charakterze naturogenicznym, jak i antropogenicznym. Największe powierzchnie gruntów ornych zagrożonych erozją występują na terenie obrębu Krzydłowice (ok. 620 ha), Rzeczyca (ok. 500 ha) i Kwielice (ok. 430 ha). Na pozostałych gruntach ornych (ok. 3780 ha) procesy erozyjne wykazują małe lub bardzo małe natężenie.

Na jakość gleb duży wpływ ma również stopień ich zakwaszenia, który na terenie gminy waha się od 4,5 do 7,2 pH. Bardzo kwaśny i kwaśny odczyn gleby (do 5,5 pH) posiada aż 33% powierzchni użytków rolnych gminy, na której zalecono konieczność i potrzebę wapnowania.

4. 9. WALORYZACJA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Oceny naturalnych warunków produkcji rolniczej dokonano w oparciu o metodę waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej opracowaną przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach. W metodzie tej poszczególne elementy środowiska przyrodniczego, tj. jakość i przydatność gleb, agroklimat, rzeźbę terenu i warunki wodne, oceniono za pomocą punktów.

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej (WWRPP) dla gminy Grębocice kształtuje się na średnim poziomie i wynosi 75,7 punkty. Dla porównania wskaźnik ten dla województwa dolnośląskiego wynosi 76,3 pkt. W poszczególnych obrębach obserwuje się znaczne zróżnicowanie WWRPP od 59,0 pkt. w Grodowcu do 130,3 pkt. w Grębicach. Bardzo dobre warunki rolniczej przestrzeni produkcyjnej dają możliwość rozwoju wielokierunkowej produkcji rolniczej, w tym zakładania upraw specjalistycznych, nawet o wysokich wymaganiach agrotechnicznych (warzywa, owoce jagodowe, sady).

4. 10. KRAJOBRAZ

Gmina Grębocice charakteryzuje się typowo rolniczym krajobrazem, a jej powierzchnia zajęta jest głównie przez zbiorowiska pól uprawnych, z udziałem łąk i pastwisk. Zdecydowana większość użytków rolnych jest zagospodarowana i utrzymywana w dobrej kulturze, natomiast grunty odłogowane stwierdzono na powierzchni ok. 407 ha. Są to w większości tereny, na których od wielu lat zaprzestano prowadzenia produkcji rolnej, w wyniku czego wytworzyły się różne stadia sukcesji wtórnej w postaci zadrzewień i zakrzewień o zróżnicowanym składzie gatunkowym i stopniu zaawansowania procesu sukcesji.

Najcenniejsze pod względem krajobrazowym i przyrodniczym obszary gminy położone są w jej południowej części, na terenie Wzgórz Dalkowskich, gdzie występują zwarte kompleksy leśne. Obszar ten wyróżnia się falistą rzeźbą terenu z licznymi wzniesieniami, z których obserwować można malownicze panoramy na najbliższą okolicę.

4. 11. LASY

Zgodnie z podziałem geobotanicznym Polski wg Matuszkiewicza, który dokonuje podziału przestrzeni geograficznej ze względu na zróżnicowanie szaty roślinnej, obszar gminy zaliczony został do Prowincji Środkowoeuropejskiej Właściwej, Działu Brandenbursko-Wielkopolskiego, Krainy Południowowielkopolskiej-Łużyckiej, Podkrajnie Południowowielkopolskiej, Okręgu Wzgórz Dalkowskich, w tym Podokręgu Głogowskiego (zachodnia część gminy), a także Okręgu Nadodrzańskich Kotlin Ścinawsko-Głogowskich, w tym Podokręgu Doliny Odry „Chobienia-Bytom Odrzański” (wschodni fragment gminy).

Roślinność potencjalną na obszarze opracowania tworzyłyby lasy, zróżnicowane gatunkowo. Pod pojęciem potencjalnej roślinności naturalnej rozumie się hipotetyczny stan roślinności, opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej, gdyby oddziaływania człowieka zostały wyeliminowane, a właściwa dla danego regionu roślinność mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska. Wówczas południowa i północno wschodnia część gminy zdominowana byłaby przez grądy środkowoeuropejskie *Galio-Carpinetum* w odmianie śląsko-wielkopolskiej, formie niżowej, serii ubogiej, w północno zachodniej części przeważałyby grądy

środkowoeuropejskie *Galio-Carpinetum* w odmianie śląsko-wielkopolskiej w formie niżowej i serii żyznej, natomiast w centralnej i północno-wschodniej części gminy – nadrzeczne łągi jesionowo-wiązowe *Ficario-Ulmetum typicum*. Ponadto miejscami wykształciłyby się niewielkie płaty niżowych łągów jesionowo-olszowych *Fraxino-Alnetum*, kontynentalnych borów mieszanych sosnowo-dębowych *Pino-Quercetum (=Quercopinetum + Serratulo-Pinetum)*, trzcinnikowych, podgórskich, wilgotnych borów sosnowych *Calamagrostio villosae-Pinetum* oraz olsów środkowoeuropejskich *Carici elongatae-Alnetum*.

Obecnie powierzchnia gruntów leśnych (Ls, Lz) zajmuje łącznie powierzchnię około 2 491 ha, a wskaźnik lesistości dla gminy wynosi 20,6%. Większość istniejących kompleksów leśnych należy do grupy lasów gospodarczych, natomiast lasy ochronne zajmują niewielką powierzchnię (ok. 46,7 ha) i pełnią głównie funkcję wodochronną i glebochronną.

Według regionalizacji przyrodniczo-leśnej (Trampler i inni, 1990) obszar gminy Grębobocice leży w zasięgu krainy Śląskiej (V). Dominującymi typami siedliskowymi lasów na obszarze gminy są bór mieszany świeży (BMśw – 46,55%) i las mieszany świeży (LMśw – 26,45%). Względnie niewielkie powierzchnie zajmują: bór świeży (Bśw), las mieszany wilgotny (LMw), las świeży (Lśw), las wilgotny (Lw) i ols (Ol). Dominującym lasotwórczym gatunkiem jest sosna (65% drzewostanu leśnego). Znaczący jest także udział: dębu, brzozy i olszy. Ponadto w grębocickich lasach występują m.in.: akacje, jesiony, modrzewie, świerki i topole. Niekorzystna jest struktura wiekowa drzewostanu – 70% drzew ma poniżej 60 lat.

4. 12. RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNA

Szata roślinna

Obecnie na szatę roślinną obszaru gminy składają się: lasy, grunty orne, sady, użytki zielone, zieleń urządzona (w tym m.in.: cmentarze, parki oraz ogródki przydomowe), zadrzewienia przydrożne oraz licznie występujące zadrzewienia śródpolne. Ponadto miejscami pojawia się samosiew drzew i krzewów na terenach nieużytkowanych rolniczo. Skład gatunkowy zbiorowisk roślinnych nie jest dobrze rozpoznany. W szacie roślinnej terenów osadniczych (poszczególnych wsi) widoczny jest znaczny udział zbiorowisk o charakterze ruderalnym. Dominujące w krajobrazie rolniczym agrocenozy

posiadają niskie wartości przyrodnicze – na polach uprawia się przede wszystkim zboża. Bardziej zróżnicowane gatunkowo siedliska przyrodnicze wykształciły się na łąkach, murawach i w zbiorowiskach leśnych.

Do najcenniejszych zbiorowisk roślinnych należą następujące siedliska przyrodnicze z I Załącznika Dyrektywy Siedliskowej (Dyrektywy 92/43/EWG):

9110 – Kwaśne buczyny (*Luzulo-Fagetum*)

9130 – Żyzne buczyny (*Dentario glandulosae Fagenion, Galio odorati-Fagenion*)

9190 – Kwaśne dąbrowy ze związku *Quercion robori-petraeae*

9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum*)

91E0 – Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe i olsy źródliskowe (*Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae* – siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym)

91F0 – Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (*Ficario-Ulmetum*)

2330 – Wydmy lądowe z murawami napiaskowymi (*Spergulo vernalis-Corynephorum*).

Ponadto na obszarze opracowania zidentyfikowano rozległe siedliska terenów podmokłych: szuwarów właściwych, szuwarów wysokich *Phragmition* i szuwarów wysokoturzycowych *Magnocaricion*. Siedliska te są istotne dla zapewnienia trwałości ekosystemów higrofilnych.

Flora

Według danych RDOŚ we Wrocławiu na terenie gminy Grębocice stwierdzono występowanie licznych roślin chronionych i rzadkich, w tym:

- gatunki roślin naczyniowych objęte po roku 2014 ścisłą ochroną gatunkową: długosz królewski, kotewka orzech wodny, kruszczyk połabski, szafirek miękkoлистny
- gatunki roślin naczyniowych objęte po roku 2014 częściową ochroną gatunkową: pierwiosnek wyniosły, bagno zwyczajne, cis pospolity, grzybienie białe, kruszczyk szerokolistny, naparstnica zwyczajna, podkolan biały, śnieżyca wiosenna, śnieżyczka przebiśnieg, wawrzynek wilczetyko, wiciokrzew pomorski, widłak jałowcowaty;

- gatunki rzadkie, do roku 2014 objęte ochroną częściową: barwinek pospolity, bluszcz pospolity, kalina koralowa, konwalia majowa, kruszyna zwyczajna;
- stanowiska mchów i porostów objętych częściową ochroną gatunkową: widłoząb miotlasty, rokietnik pospolity, chrobotek leśny.

Fauna

Według danych RDOŚ we Wrocławiu na terenie gminy Grębocice stwierdzono występowanie nielicznych gatunków zwierząt objętych ochroną ścisłą lub częściową, w tym:

- stanowiska ssaków objętych ścisłą ochroną gatunkową: nocek duży, mopek, a także częściową ochroną gatunkową: wydra, bóbr europejski;
- stanowiska ptaków objętych ścisłą ochroną gatunkową: świergotek polny;
- stanowiska płazów objętych ścisłą ochroną gatunkową: kumak nizinny;
- stanowiska owadów objętych ścisłą ochroną gatunkową: pachnica dębowa (gat. wymieniony w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej);
- stanowiska mięczaków objętych częściową ochroną gatunkową: ślimak winniczek.

4. 13. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Ochronie prawnej, wynikającej z ustawy o ochronie przyrody, podlegają:

- Rezerwat Przyrody „Uroczysko Obiszów”: utworzony w 1972 r. zarządzeniem nr 72 Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23.06.1972 r. (M. P. nr 36, poz. 202; Dz. U. Woj. Doln. z dnia 8 stycznia 2013 r. poz. 94), zajmuje on powierzchnię 6,28 ha na terenie obrębu Obiszów, na której chronione są fragmenty lasu dębowego o charakterze starodrzewu oraz lasu mieszanego o charakterze zespołu naturalnego; rezerwat pełni jednocześnie funkcję strefy ochrony sanitarnej ujęcia wody;
- Rezerwat Przyrody „Skarpa Storczyków” (M. P. nr 5, poz. 43; Dz. U. Woj. Doln. z dnia 3 października 2012 r. poz. 3301): niewielki fragment rezerwatu o pow. 0,33 ha położony w kompleksie leśnym na terenie obrębu Trzęsów;
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Grodowiec” (Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r.): powołany w celu ochrony walorów

przyrodniczych oraz kulturowych obejmuje centralną część miejscowości Grodowiec o pow. 50,45 ha,

- użytek ekologiczny „Grodowiec I” (Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r.): użytek o pow. 0,22 ha utworzony na terenie dawnego wyrobiska, gdzie ochronie podlega oczko wodne wraz z otaczającą kępą drzew i krzewów, w tym pięknymi okazami kwitnącego i owocującego bluszczu pospolitego; występuje tu także kilka okazałych drzew, wśród których wyróżnia się dąb szypułkowy, aleja kasztanowa i zadrzewienie Góry Kalwarii;
- użytek ekologiczny „Grodowiec II” (Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r.): użytek o pow. 0,25 ha utworzony na terenie dawnego wyrobiska, gdzie ochronie podlega zbiorowisko drzew i krzewów;
- pomniki przyrody ożywionej: lipa szerokolistna (*Tilia plathyphyllos*) rosnąca na placu kościelnym w Grębocicach (dz. ewid. 281); dąb burgundzki (*Quercus cerris*) „Aleksy” rosnący na działce prywatnej w Grodowcu (dz. ewid. 88); dąb burgundzki (*Quercus cerris*) rosnący na działce prywatnej w Grodowcu (dz. ewid. 84/1); Aleja Kasztanowa w Grodowcu złożona z 43 okazów kasztanowca zwyczajnego (*Aesculum hippocastanum*) (wzdłuż drogi na dz. ewid. 152).

4. 14. ZABYTKI

Na terenie gminy ochronie kulturowej podlegają obiekty zabytkowe wpisane do rejestru zabytków, udokumentowane stanowiska archeologiczne, bryły budynków o walorach kulturowych, a także zespoły zabudowy folwarcznej z dworami oraz parkami o walorach kulturowych. Zgodnie ze stanem na dzień 31 stycznia 2021 r. (źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa), w rejestrze zabytków wpisanych było szereg zabytków nieruchomości położonych w następujących miejscowościach:

Czerńczyce:

- park dworski, k. XIX, (nr rej.: A/2820/582/L z 10.12.1980);

Duża Wólka:

- zespół pałacowy, 1570, 1 poł. XIX, w tym pałac (nr rej.: A/2821/160/310/L z 15.03.1961) i park (nr rej.: A/2822/587/L z 11.06.1980);

Grębocice:

- kościół fil. pw. św. Marcina, 1500, k. XIX (nr rej.: A/1629/122 z 23.07.1958),
- cmentarz przykościelny (nr rej.: A/1630/766/L z 28.12.1987),
- kaplica cmentarna, 2 poł. XVIII, przebudowana 1980 (nr rej.: A/1631/683 z 18.12.1963),
- zespół pałacowy, pocz. XVII, XIX, w tym:
  - pałac (nr rej.: A/2860/121/302/L z 23.12.1958),
  - spichlerz, poł. XVIII (nr rej.: A/2861/684 z 18.12.1963),
  - oficyna (nr rej.: A/2862/685 z 18.12.1963),
  - park, poł. XIX (nr rej.: A/2863/576/L z 11.06.1980),
- dom mieszkalny, ul. Długa 11 (d.nr 116), 1805 (nr rej.: A/2864/678 z 18.12.1963),
- dom mieszkalny, ul. Długa 29 (d. nr 130), 1832 (nr rej.: A/2865/679 z 18.12.1963),
- dom mieszkalny, ul. Długa 38 (d. nr 143), poł. XIX (nr rej.: A/2866/680 z 18.12.1963),
- dom mieszkalny, ul. Głogowska 12 (d. nr 174), poł. XIX (nr rej.: A/2867/682 z 18.12.1963);

Grodziszcze:

- zespół dworski, XVI-XIX, w tym:
  - pałacyk myśliwski (ruina) (nr rej.: A/2868/390 z 2.04.1963),
  - park (nr rej.: A/2869/574/L z 8.07.1980);

Grodowiec:

- zespół kościoła odpustowego, w tym:
  - kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, 1702-04, 1860 (nr rej.: A/1641/182 z 15.03.1961),
  - kaplica Góry Oliwnej, 1755 (nr rej.: A/1775/2095 z 5.05.1971),
  - schody prowadzące do kościoła, 1724-36 (nr rej.: A/1773/2096 z 4.05.1971),
  - plebania, XVIII/XIX (nr rej.: A/1774/2097 z 5.05.1971);

Krzydłowice:

- kościół fil. pw. św. Marii Magdaleny, XV, XVIII (nr rej.: A/2182/2089 z 5.05.1971),
- zespół pałacowy, XVIII-XIX, w tym:
  - pałac (ruina) (nr rej.: A/2967/173/323/L z 15.03.1961),

park (nr rej.: A/2969/577/L z 11.06.1980);

Kwielice:

- zespół kościoła parafialnego, XIV-XX, w tym:
  - kościół pw. św. Michała Archanioła (nr rej.: A/2191/175 z 15.03.1961),
  - cmentarz (nr rej.: A/2192/767/L z 26.12.1987),
  - kostnica z bramką (nr rej.: A/2193/697 z 18.12.1963),
  - plebania (nr rej.: A/2194/176 z 18.12.1963),
  - ogrodzenie, mur., XVI, z bramą główną, XVIII (nr rej.: A/6050 z 7.06.2017);

Obiszów:

- zespół pałacowy, w tym:
  - pałac (nr 38), pocz. XX (nr rej.: A/3193/712/L z 26.06.1986),
  - park, 1 poł. XIX (nr rej.: A/3194/579/L z 11.06.1980);

Retków:

- park dworski, k. XIX (nr rej.: A/3297/571/L z 11.06.1980);

Rzeczyca:

- kościół par. pw. św. Jadwigi (nr rej.: A/2392/383 z 2.04.1963),
- cmentarz przykościelny (nr rej.: A/2393/768/L z 28.12.1987),
- park dworski, k. XIX (nr rej.: A/3298/561/L z 5.06.1980);

Stara Rzeka:

- park, 1 poł. XIX (nr rej.: A/3361/573/L z 11.06.1980),
- oficyna I, 1 poł. XIX (nr rej.: A/3360/2099 z 5.05.1971);

Szymocin:

- kościół fil. pw. Podwyższenia Krzyża, 1600 (nr rej.: A/2460/181 z 15.03.1961);

Świnino:

- zespół pałacowy, XVIII-XIX (nr rej.: A/3359/402 z 2.04.1963), w tym: pałac, spichlerz, dom folwarczny,
- park przypałacowy (nr rej.: A/3358/1058/L z 7.06.1996);

Trzęsów:

- kaplica grobowa Laskowskich, 1735 (nr rej.: A/3416/711 z 18.12.1963),
- park dworski, k. XIX (nr rej.: A/3416/575/L z 11.06.1980).

Wiele spośród obiektów o znaczeniu kulturowym znajduje się obecnie w złym stanie technicznym i wymaga pilnych prac konserwatorskich. Istotnym utrudnieniem dla prowadzenia takich prac jest stan władania, ponieważ większość obiektów zabytkowych należy do prywatnych właścicieli.

Ponadto na terenie gminy znajduje się 616 niearcheologicznych obiektów i obszarów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków, 18 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków oraz 645 stanowisk archeologicznych ujętych w gminnej ewidencji zabytków.

4. 15. STAN WYBRANYCH ELEMENTÓW INFRASTRUKTURY TERENÓW ROLNICZYCH

Stan urządzeń melioracji wodnych

Długość sieci rowów melioracyjnych, biorąc pod uwagę zarówno rowy wykazane w ewidencji gruntów i budynków (EGiB), jak również te istniejące wyłącznie w terenie, wynosi ogółem ok. 233 km. W trakcie inwentaryzacji terenowej stwierdzono, że ok. 23 km rowów wykazanych w EGiB zostało zlikwidowanych. Na 100 ha użytków rolnych przypada więc około 2,4 km istniejących rowów melioracyjnych.

Grunty zmeliorowane w większości utrzymywane są w dobrej kulturze, jednak sieć drenów i rowów melioracyjnych odbierających i zatrzymujących nadmiar wód gruntowych znajdują się w złym stanie technicznym (zamulone, zarośnięte, niedrożne, zaorane) i wymagają poprawy parametrów technicznych (ok. 90 km), co przyczyni się do polepszenia stosunków wodnych i ułatwią prowadzenie prac polowych. Sprawne systemy odprowadzania wód powierzchniowych poprzez rowy melioracyjne należy zachować również na terenach i działkach zainwestowanych, zarówno istniejących, jak i projektowanych.

Cały obszar gminy charakteryzuje się licznym występowaniem niewielkich stawów przydomowych i śródpolnych oczek wodnych.

Stan sieci dróg

Łączna długość sieci drogowej w gminie, według ewidencji gruntów i budynków oraz stanu faktycznego w terenie, wynosi 398,59 km, z czego 48,15 km (12,1%) to drogi nieistniejące, które zostały zaorane, bądź uległy zadarnieniu lub zakrzewieniu.

Długość dróg o twardej – ulepszonej nawierzchni (bitumiczne, betonowe, kostkowe) wynosi obecnie 132,33 km. Drogi te w większości (98,8%) znajdują się w dobrym stanie technicznym. Wyjątek stanowi brukowy odcinek drogi w Rzeczycy (1,65 km), który wymaga modernizacji. Drogi o twardej – nieulepszonej nawierzchni (tłuczniowe), o łącznej długości 31,26 km, wymagają przebudowy lub remontu.

Gęstość istniejącej sieci dróg wynosi 4,0 km/100 ha UR. Wskaźnik ten w poszczególnych obrębach wykazuje zróżnicowanie i kształtuje się od 1,6 km/100 ha UR w Proszówku do 5,7 km/100 ha UR w obrębie Bucze.

5. CHARAKTERYSTYKA USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU

URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE

W oparciu o przeprowadzoną inwentaryzację terenową, dane uzyskane w Urzędzie Gminy Grębocice oraz z innych źródeł takich jak ewidencja gruntów i budynków, opracowania strategiczne, opracowania planistyczne i statystyczne dotyczące gminy, wykonano szereg studiów i analiz, które pozwoliły na ustalenie rodzaju i zakresu niezbędnych do wykonania zabiegów urządzeniowo-rolnych.

Celem podstawowym wszystkich prac urządzeniowo-rolnych przewidzianych do realizacji na terenie gminy jest utrzymanie i podnoszenie, a w przypadkach koniecznych także odtworzenie zdolności produkcyjnych gleb, przystosowanie obszarów wiejskich do nowoczesnych form gospodarowania, racjonalne rozmieszczenie produkcji i przetwórstwa płodów rolnych, a także ochrona i wzbogacanie różnorodności biologicznej obszaru. Rodzaj niezbędnych zabiegów urządzeniowo-rolnych przedstawiono w 4 blokach tematycznych wg obrębów:

- poprawa rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- poprawa infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- kształtowanie krajobrazu,
- rozwój infrastruktury społecznej i turystycznej.

5. 1. POPRAWA ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Na terenie gminy Grębocice zaobserwowano występowanie gruntów odłogowanych, których powierzchnia wynosi ok. 406,48 ha. Największe powierzchni

odłogów występują w Krzydłowicach (ok. 73 ha) i Grodowcu (ok. 61 ha). Jako główne przyczyny odłogowania gruntów rolnych można wskazać niską jakość gruntów, ograniczenie hodowli bydła, nieuregulowane na części gruntów stosunki wodne oraz niekorzystne warunki fizjograficzne, utrudniające prowadzenie prac polowych. Grunty odłogowane stanowią w większości użytki, na których od wielu lat zaprzestano prowadzenia produkcji rolnej, w wyniku czego wytworzyły się różne stadia sukcesji wtórnej w postaci zadrzewień i zakrzewień o zróżnicowanym składzie gatunkowym i stopniu zaawansowania procesu sukcesji. Przywrócenie tych gruntów do intensywnej produkcji rolniczej wiązałoby się z ponoszeniem znacznych kosztów, w związku z tym ok. 127 ha (31,3%), powinna pozostać w dotychczasowym użytkowaniu. Na cele inwestycyjne związane głównie z planowaną zabudową mieszkaniową i usługową zagospodarowanych zostanie 94,58 ha gruntów odłogowanych (23,3%), natomiast pod zalesienie – 123,83 ha (30,5%). Na pozostałej powierzchni gruntów odłogowanych (ok. 61 ha) powinna zostać przywrócona produkcja rolna.

Mając na uwadze występowanie na terenie gminy obszarów i miejsc interesujących ze względów ekologicznych, przyrodniczych i krajobrazowych, należy utrzymywać i chronić naturalne siedliska oraz ekosystemy (przede wszystkim łąkowe). Na całym obszarze gminy użytkowanie gruntów powinno odbywać się zgodnie z występującymi warunkami naturalnymi. W związku z powyższym w projekcie aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego wyznaczono ok. 294 ha użytków zielonych, które należy utrzymać w niezmiennym stanie zagospodarowania.

Na prawidłowe funkcjonowanie gospodarstw będzie miała wpływ ich przestrzenna organizacja. Jej poprawie służyć będzie przede wszystkim zabieg scalenia gruntów (wraz z zabiegami poscaleniowymi) oraz kształtowanie sieci dróg transportu rolnego.

Scalenie gruntów będzie podstawowym zabiegiem urządzeniowo-rolnym przekształcającym na terenie wsi układ powierzchniowy gruntów rozdrobnionych i rozproszonych oraz nadmiernie wydłużonych, w możliwie duże, regularnie ukształtowane działki, które będą odpowiadać wymogom ich racjonalnego, rolniczego użytkowania. Dodatkowe działania z zakresu kształtowania krajobrazu, prowadzone w ramach zagospodarowania poscaleniowego, przyczynią się do wzbogacenia środowiska przyrodniczego obszarów rolniczych (np. poprzez zachowanie enklaw roślinności o charakterze naturalnym i półnaturalnym). W wyniku analizy szeregu elementów

składających się na rolniczą przestrzeń produkcyjną, stwierdzono, że potrzeby w zakresie scalenia gruntów występują w pięciu obrębach: Grębocice, Krzydłowice, Kwielice, Proszyce i Szymocin. Łączna powierzchnia gruntów objętych postępowaniem scaleniowym w tych obrębach wyniesie ok. 3 576 ha. W scaleniach uczestniczyć będą 343 gospodarstwa.

5. 2. POPRAWA INFRASTRUKTURY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Utrzymanie właściwych stosunków wodnych na obszarze gminy zależy będzie od sprawnie działającego systemu urządzeń wodnych oraz powiązanego z nim systemu rowów melioracyjnych. Obecnie istniejąca sieć rowów w dużym stopniu wymaga prac inwestycyjnych w zakresie poprawy jej parametrów technicznych. Do przeprowadzenia inwestycji wyznaczono przede wszystkim rowy odbierające wody z gruntów, które w przyszłości będą użytkowane rolniczo. Na terenie całej gminy inwestycjami należy objąć ok. 90 km rowów melioracyjnych istniejących w terenie.

Istniejące na terenie gminy zbiorniki małej retencji w postaci oczek wodnych i stawów należy utrzymywać w dobrym stanie, nie dopuszczając do ich zanieczyszczenia i zanikania. Spośród nich do odbudowy wskazano 48 zbiorników o łącznej powierzchni ok. 9 ha.

Ogółem na terenie gminy przebudowy lub modernizacji wymaga ok. 93 km dróg, co stanowi około 26,5% długości istniejącej sieci dróg. Planowana sieć dróg transportu rolnego nawiązuje przede wszystkim do dróg już istniejących, a parametry techniczne określone zostaną na etapie sporządzania projektów budowlanych. Drogi te, oprócz funkcji transportu rolnego, będą również tworzyć dogodne połączenia komunikacyjne między sąsiednimi miejscowościami, a także ułatwią dostęp do najatrakcyjniejszych miejsc na terenie gminy. Dlatego przy projektowaniu dróg rolniczych należy stosować rozwiązania projektowe gwarantujące długi okres eksploatacji. Projekty dróg powinny uwzględniać planowane pasy zadrzewień i zakrzewień przydrożnych (o szerokości ok. 2 – 2,5 m).

5. 3. KSZTAŁTOWANIE KRAJOBRAZU

W ramach „Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice” przeprowadzono analizę potrzeb w zakresie wyznaczenia gruntów pod planowane zalesienia. W tym celu porównano ustalenia obowiązującego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice (dalej SUIKZP) z „Projektem granicy rolno-leśnej gminy Grębocice” z 2007 r. Na tej podstawie stwierdzono, że w większości przypadków w SUIKZP zawarte zostały grunty wskazane do zalesienia wynikające z granicy rolno-leśnej. W przypadku nowych gruntów planowanych do zalesienia, nie wykazanych w projekcie granicy rolno-leśnej, należy zaznaczyć, że zostały one wyznaczone poprawnie, zgodnie z „Wytycznymi w sprawie ustalania granicy rolno-leśnej” wydanej w 2003 r. przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rolnictwa.

W związku z powyższym oceniono, że zarówno zapisy w SUIKZP, jak i w projekcie granicy rolno-leśnej, są aktualne i w pełni zaspokajają potrzeby w zakresie zalesiania gruntów na terenie gminy. Zaproponowane zalesienia służyć będą utrzymaniu i wzmocnieniu ekologicznej stabilności obszarów leśnych, poprzez zwiększenie powierzchni istniejących lasów oraz włączanie niewielkich powierzchniowo fragmentów lasów i zadrzewień śródpolnych w system korytarzy ekologicznych między większymi kompleksami leśnymi. Zalesienia te nie występują na siedliskach cennych przyrodniczo.

Realizacja planowanych zalesień pozwoli na zwiększenie lesistości gminy, a także przyczyni się do rozbudowy korytarzy ekologicznych pomiędzy kompleksami leśnymi.

Inną formą zwiększania powierzchni pokrytej roślinnością wysoką będą planowane zadrzewienia wzdłuż dróg wskazanych do przebudowy, których długość ogółem wyniesie ok. 62 km.

W celu zachowania i właściwej ochrony wartości przyrodniczych gminy, zaproponowano zwiększenia powierzchni obszarów chronionych poprzez następujące działania:

- utworzenie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Wzgórza Dalkowskie”, obejmującego południowo-zachodnią część gminy (Obiszów, Duża Wólka, Grodowiec) stanowiącą wał spiętrzonej moreny czołowej o wyjątkowych walorach krajobrazowych (pow. ok. 1 417 ha);

- utworzenie użytku ekologicznego w Rzeczycy, który obejmowałby częściowo teren starego zabytkowego parku; jest to zabagniony, podmokły teren, gdzie występują wspaniałe stare okazy pnącego i kwitnącego bluszczu pospolitego oraz drzewa o cechach pomników przyrody (pow. ok. 6,5 ha);
- utworzenie użytku ekologicznego w Szymocinie na obszarze, który obejmowałby stare wyrobisko popiaskowe; jest to teren wypełniony wodą, silnie zeutrofizowany z charakterystycznymi roślinami szuwarowo - wodnymi z dominacją pałki szerokolistnej i trzciny pospolitej, obiekt ten stanowi miejsce rozrodu płazów, głównie żaby wodnej i ropuchy (pow. ok. 5,5 ha);
- utworzenie użytku ekologicznego Kanału Wstążki w Grodziszczu (obręb Krzydłowice) na terenach, które pierwotnie użytkowano rolniczo, a obecnie stanowią nieużytek trawiasty gęsto pocięty rowami melioracyjnymi z fragmentami starorzecza Kanału Wstążki; jest to obszar mokradeł i bagien stanowiący środowisko lęgowe awifauny m. in. czapli siwej i żurawia; występują tu również sarny, jelenie, lisy, zające oraz zaskroniec zwyczajny, ropucha szara i zielona, żaba wodna i moczarowa oraz pijawki, w tym pijawka lekarska (pow. ok. 58 ha);
- objęcie ochroną prawną jako pomniki przyrody ożywionej 10 drzew w Dużej Wólce (dąb szypułkowy, lipa szerokolistna, platan klonolistny), Grębocicach (jesion wyniosły), Krzydłowicach (dąb szypułkowy), Obiszowie (dąb szypułkowy, wiąz szypułkowy), Proszówku (dąb szypułkowy), Retkowie (buk pospolity), Trzęsowie (jesion wyniosły).

Przed przystąpieniem do ustanowienia konkretnego obszaru chronionego, należy przeprowadzić szczegółową inwentaryzację przyrodniczą, która pozwoli stwierdzić występowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt, a także miejsc o szczególnej wartości przyrodniczej.

5. 4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ I TURYSTYCZNEJ

Przeprowadzona analiza wyposażenia gminy Grębocice w infrastrukturę społeczną wykazała, że obiekty rozmieszczone w poszczególnych obrębach, uzupełnione o możliwości korzystania z urządzeń zlokalizowanych w ośrodku gminnym oraz blisko

położonych ośrodków miejskich, są wystarczające. Pomimo to w trakcie konsultacji przeprowadzonych ze społecznościami wiejskimi w trakcie prac przygotowawczych do aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego, we wszystkich miejscowościach zgłoszono potrzebę jej uzupełnienia, głównie o nowe świetlice wiejskie, doposażenie istniejących świetlic, rozbudowę placów zabaw o zestawy fitness, budowy miejsc spotkań na wolnym powietrzu, rozbudowę oświetlenia ulicznego i budowę chodników.

W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy i rozbudowy istniejącej infrastruktury turystycznej, zaproponowano:

- wyznaczenie ok. 30 km tras rowerowych o charakterze łącznikowym (Duża Wólka, Grębocice, Krzydłowice, Kwielice, Obiszów, Proszówek, Retków, Wilczyn),
- utworzenie infrastruktury turystycznej przy szlakach turystycznych, trasach rowerowych i punktach widokowych, tj. oznakowanych miejsc odpoczynku i biwaku, tablic informujących o walorach przyrodniczych i krajobrazowych oglądanych miejsc, urządzeń służących celom edukacyjno-dydaktycznym.

6. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE

Ustalenia zawarte w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice mają na celu kształtowanie krajobrazu zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, w tym: ochronę walorów przyrodniczych i bioróżnorodności, poprawę warunków wodnych i glebowych, poprawę struktury bilansu wodnego obszarów rolniczych oraz stworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju wsi i gospodarstw rolnych. Brak realizacji tych zadań może skutkować dalszą degradacją krajobrazu oraz zanikaniem siedlisk chronionych gatunków flory i fauny, a także niszczeniem infrastruktury drogowej i urządzeń melioracji wodnych, co pociągnie za sobą dalsze utrudnienia w prowadzeniu działalności rolniczej.

W szczególności zaniechanie działań związanych z poprawą warunków wodnych, w tym zwłaszcza odbudową urządzeń melioracji wodnych i zbiorników małej retencji, może przyczynić się do:

- zmniejszenia zdolności retencyjnej gleb w wyniku niekontrolowanego spływu powierzchniowego w okresach wzmożonych opadów oraz niewykorzystania nagromadzonej wody w okresach suszy, co bezpośrednio wpływa na produktywność gleb oraz poziom i jakość produkcji roślinnej,
- wzrostu zagrożenia powodziowego i podtopień terenów zabudowanych,
- zmniejszenie poziomu samooczyszczania się wód gruntowych w stawach i innych zbiornikach małej retencji,
- zanikania i degradacji ekosystemów zależnych od poziomu wód gruntowych, takich jak łąki, trzcinowiska, turzycowiska, śródpolne oczka wodne, co wpłynie negatywnie na poziom różnorodności biologicznej terenów rolniczych oraz na walory krajobrazowe,
- postępującej dekapitalizacji urządzeń wodnych.

Zaniechanie działań związanych z ochroną najcenniejszych pod względem przyrodniczym ekosystemów może skutkować:

- zanikiem i degradacją siedlisk rzadkich i chronionych gatunków lokalnej flory i fauny, co wpłynie na obniżenie różnorodności biologicznej terenów rolniczych,
- obniżeniem walorów krajobrazowych w wyniku ustępowania zbiorowisk łąkowych, turzycowisk i innych o charakterze podmokłym i zastępowania ich obcymi gatunkami inwazyjnymi (np. nawłóć, trzcinnik).

Zaniechanie działań związanych z kształtowaniem krajobrazu, takich jak zalesienia, zadrzewienia liniowe wzdłuż dróg, zachowanie i odtworzenie użytków zielonych, może skutkować:

- zmniejszaniem zdolności retencyjnej gleb, pogorszeniem warunków mikroklimatycznych i ekologicznych,
- dalszym spadkiem jakości wód wskutek nadmiernego spływu zanieczyszczeń z pól uprawnych i niskiego poziomu samooczyszczania ekosystemów o charakterze typowo rolniczym,
- nasileniem procesów erozyjnych,
- pogorszeniem stanu siedlisk przyrodniczych i ekosystemów związanych z krajobrazem rolniczym,

- brakiem wymiany genetycznej pomiędzy populacjami gatunków, których siedliska odcięte są połaciami pól bez połączeń korytarzami ekologicznymi,
- obniżeniem walorów krajobrazowych oraz spadkiem bioróżnorodności.

Zaniechanie działań związanych z poprawą stanu technicznego dróg może skutkować:

- obniżeniem efektywności produkcji rolnej wskutek wydłużania czasu dojazdu do pól uprawnych i zwiększenie kosztów produkcji, w tym kosztów transportu (zwiększona emisja spalin) i amortyzacji maszyn rolniczych,
- pogorszeniem organizacji prac polowych,
- utrudnionym dostępem do uprawiania turystyki rowerowej i innych form aktywności ruchowej i rekreacji.

Zaniechanie działań związanych ze scalaniem gruntów może skutkować:

- pogłębianiem się zjawiska tzw. szachownicy gruntów, charakteryzującej gospodarstwa o niekorzystnym rozłogu gruntów rolnych, które w znacznej mierze przyczynia się do dłuższego czasu dojazdu sprzętem rolniczym do działek, przez co zwiększa koszty i zmniejsza efektywności produkcji,
- pogarszanie warunków pracy w gospodarstwach rolnych,
- dalszy wzrost rozdrobnienia i nie dostosowanie granic działek do naturalnych form terenowych - rzeźby terenu, granic cieków wodnych, stawów, lasów itp., które ułatwia uprawę roli, a także pozwala na ograniczenie skutków erozji gruntów.

7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębobice jest dokumentem o charakterze planistycznym i strategicznym dotyczącym rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który realizuje cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym. W trakcie opracowywania dokumentu

uwzględniono procesy pozostające ze sobą w ścisłym powiązaniu i równowadze, jakimi są: ochrona środowiska i racjonalna gospodarka zasobami naturalnymi, wzrost gospodarczy i korzyści z niego płynące oraz rozwój społeczny. Poszczególne cele ochrony środowiska oparte zostały na zasadach zrównoważonego rozwoju, które zapisane zostały w tzw. Protokołach do Konwencji Narodów Zjednoczonych z Rio de Janeiro (1992 r.). Na ich podstawie rozwinęły się podstawowe zasady proceduralne, takie jak zasada ostrożności, zasada oceny środowiskowej, prawo do informacji o środowisku i udziału społecznego w opracowywaniu dokumentów strategicznych i planistycznych.

Cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym wyznaczone są przez szereg konwencji, których stroną jest Polska. Najważniejszą z nich, z punktu widzenia Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice, jest *Konwencja o różnorodności biologicznej* (Rio de Janeiro, 1992 r.), której postulaty realizowane są w ustaleniach planu poprzez m. in. zachowanie drożności korytarzy ekologicznych, utrzymanie obecnego sposobu użytkowania gruntów, w tym zachowanie powierzchni leśnych, łąkowych, podmokłych, tworzenie nowych korytarzy ekologicznych i siedlisk dla przedstawicieli flory i fauny.

Cele ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały zapisane w uchwałach, dyrektywach i rozporządzeniach Rady Unii Europejskiej. Aktualizacja planu realizuje cele *Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencja Berneńska)* (1979 r.) poprzez zachowanie drożności i rozbudowę korytarzy ekologicznych na terenie gminy, zachowanie w dolinach rzek i poza nimi naturalnych formacji przyrodniczych, jako ostoje gatunków roślin i zwierząt oraz regulatorów wilgotności siedlisk i mikroklimatu, a także utrzymanie istniejącej i planowanie nowej ochrony prawnej obszarów i obiektów o wysokich walorach przyrodniczych.

W zakresie ochrony siedlisk ptaków objętych *Dyrektywą 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa*, aktualizacja planu realizuje cele ochrony środowiska poprzez utrzymanie i zagospodarowania siedlisk ptaków zgodnie z potrzebami ekologicznymi i tworzenie nowych biotopów dla ptaków.

Zadania zawarte w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice są również wynikiem realizacji celów strategicznych Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, która obejmuje:

- wspieranie konkurencyjności rolnictwa,
- zapewnienie zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi oraz działania w dziedzinie klimatu,
- osiągnięcie zrównoważonego rozwoju terytorialnego wiejskich gospodarek i społeczności, w tym tworzenie i utrzymywanie miejsc pracy.

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym, w większości przypadków zostały wprowadzone do prawodawstwa krajowego i regulowane są wieloma ustawami i rozporządzeniami. Znalazły się one również w *Krajowym Programie Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)* z 2015 r., który przyjmuje zasady zrównoważonego rozwoju i wskazuje kierunki działań w zakresie przeciwdziałania zmianom klimatu, ochrony przeciwpowodziowej, ochrony bioróżnorodności, ochronę korytarzy ekologicznych.

Najważniejszym dokumentem krajowym określającym główne cele ochrony środowiska jest przyjęta w 2019 r. *Polityka ekologiczna państwa 2030 - strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej*. Wyznaczone tam zadania, których realizację na szczeblu gminnym przewiduje aktualizacja planu, obejmują m. in.:

- zabiegi związane z ochroną przed powodzią i suszą, w tym budowa zbiorników małej retencji,
- renaturyzację rzek i ich dolin oraz mokradł,
- utrzymanie produktywności gruntów rolnych i leśnych poprzez ograniczanie przeznaczania ich na inne cele,
- ochronę najcenniejszych i priorytetowych krajobrazów,
- ochronę zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych oraz rozwój terenów zieleni i terenów wodnych (tzw. zielonej i błękitnej infrastruktury),
- zwiększenie lesistości.

Aktualizacja planu realizuje również cele ochrony środowiska zawarte w przyjętej w roku 2011 przez Komisję Europejską *Strategii ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2030 r.*, w której zapisano m. in.:

- potrzebę zwiększenia wkładu rolnictwa i leśnictwa w utrzymanie i wzmocnienie różnorodności biologicznej poprzez zwiększenie środków

w ramach Wspólnej Polityki Rolnej na działania związane z poprawą stanu siedlisk i ochrony gatunków roślin i zwierząt,

- potrzebę zidentyfikowania i zwalczania inwazyjnych gatunków obcych,
- zwiększenie wiedzy i świadomości społecznej dotyczącej znaczenia różnorodności biologicznej w dziedzinie usług ekosystemowych.

Wyrazem przeniesienia założeń unijnej strategii ochrony różnorodności do prawodawstwa krajowego jest *Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej* wprowadzony Uchwałą Nr 213 Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 2015 r., który zakłada poprawę stanu różnorodności biologicznej i pełniejsze powiązanie jej ochrony z rozwojem społecznym i gospodarczym kraju. Aktualizacja planu urządzeniowo-rolny gminy Grębocice realizuje wybrane cele zawarte w powyższym programie, takie jak:

- zachowanie i przywracanie siedlisk przyrodniczych oraz populacji zagrożonych gatunków,
- utrzymanie i odbudowa funkcji ekosystemów będących źródłem usług dla człowieka,
- podniesienie poziomu wiedzy oraz wzrost aktywności społeczeństwa w zakresie działań na rzecz ochrony różnorodności biologicznej.

W zakresie ochrony i kształtowania krajobrazu aktualizacja planu realizuje cele zapisane w *Europejskiej Konwencji Krajobrazowej* (Florencja, 2000 r.), takie jak promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu dla osiągnięcia trwałego i zrównoważonego rozwoju opartego na zrównoważonych i harmonijnych relacjach pomiędzy potrzebami społecznymi, działalnością gospodarczą i środowiskiem.

Zadania zawarte w aktualizacji planu realizują również cele ochrony śródlądowych wód powierzchniowych zawarte w *Ramowej Dyrektywie Wodnej*, do których należą m. in.:

- zapobieganie dalszemu pogarszaniu oraz ochrona i poprawa stanu ekosystemów wodnych oraz, w odniesieniu do ich potrzeb wodnych, ekosystemów lądowych i terenów podmokłych bezpośrednio uzależnionych od ekosystemów wodnych,
- zrównoważone korzystanie z wód oparte na długoterminowej ochronie dostępnych zasobów wodnych,

- zapewnienie stopniowej redukcji zanieczyszczenia wód podziemnych i zapobieganie ich dalszemu zanieczyszczaniu,
- zmniejszanie skutków powodzi i susz.

Ponadto ustalenia zawarte w aktualizacji planu realizują cele ochrony środowiska zapisane w poniższych dokumentach i regulacjach prawnych:

- Pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej,
- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”,
- Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030,
- Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 916).
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1326).
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.).

8. PROGNOZA SKUTKÓW ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE

Realizacja ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice spowoduje powstanie nowych źródeł oddziaływania na środowisko, które będą dotyczyły głównie terenów rolniczych, w mniejszym stopniu terenów zabudowanych. Skutki oddziaływań zależą będą zarówno od rodzaju, charakteru i skali planowanych działań, jak i od czasu ich trwania. W związku z tym zachodzi konieczność oceny wpływu planowanych prac urządzeniowo-rolnych na poszczególne komponenty środowiska, z zastosowaniem kryteriów opisanych w rozdziale dotyczącym metodyki przyjętej w niniejszym dokumencie. Dodatkowo w tabeli 1 zestawiono ocenę długoterminowego wpływu ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice na poszczególne komponenty środowiska.

Ocena długoterminowego wpływu ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice na komponenty środowiska

Tabela 1

Komponenty środowiska	Ustalenia projektu Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice					
	zagospodarowanie odłogów w kierunku leśnym lub rolnym	scalanie gruntów	poprawa parametrów technicznych rowów	odbudowa zbiorników małej retencji	planowana przebudowa dróg	planowane zadrzewienia przydrożne
wody powierzchniowe	P	PN	PN	P	O	P
wody podziemne (w tym gruntowe)	P	PN	PN	P	O	P
gleby	P	P	P	P	O	P
powierzchnia ziemi (ukształtowanie terenu)	P	O	O	O	O	P
powietrze	P	P	P	P	P	P
klimat	P	O	P	P	O	P
zasoby naturalne (złoża udokumentowane)	O	O	O	O	O	O
różnorodność biologiczna, rośliny, zwierzęta, w tym stanowiska roślin i zwierząt chronionych	P	O	PN	P	PN	P
siedliska o znaczeniu dla Wspólnoty	O	O	-	-	-	-
krajobraz	P	O	P	P	P	P
rezerwat przyrody „Uroczysko Obiszów”	-	-	-	-	-	-
rezerwat przyrody „Skarpa Storczyków”	-	-	-	-	-	-
korytarze ekologiczne	P	O	O	P	O	P
zabytki	-	P	P	P	P	-
ludzie	P	P	P	P	P	P
dobra materialne	O	P	P	P	P	O

Objaśnienia:

charakter oddziaływania:

P - pozytywne

PN - pozytywne z elementami negatywnymi

N - negatywne

O - obojętne

"-" - brak wpływu

Źródło: Opracowanie własne.

8. 1. ODDZIAŁYWANIE NA WODY POWIERZCHNIOWE

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym i regionalnym na stan i jakość wód powierzchniowych, ponieważ użytki te będą spełniać w środowisku rolę filtratorów, wychwytyjących związki chemiczne rozpuszczone w wodzie oraz zawiesiny spływające z otaczających pól uprawnych;
- zabieg scalania gruntów może mieć pośredni, długoterminowy wpływ pozytywny z elementami negatywnymi o charakterze lokalnym i regionalnym na wody powierzchniowe, związany z intensyfikacją rolnictwa i zwiększonym zanieczyszczeniem wód związkami pochodzenia rolniczego; jednak właściwe przeprowadzenie zabiegu scalenia gruntów i zastosowaniu działań ograniczających i kompensacyjnych pozwoli na zmniejszenia negatywnego wpływu (tab. 2).

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów może mieć długoterminowy i wtórny wpływ pozytywny z elementami negatywnymi na wody powierzchniowe, o charakterze lokalnym i regionalnym, w przypadku, gdy zastosowane działania będą miały na celu jedynie wykonanie melioracji odwadniających, które mogą spowodować zwiększony odpływ powierzchniowy wód z terenów rolniczych, zwiększając tym samym zagrożenie podtopieniami w dolinach cieków naturalnych oraz zanieczyszczenie wód związkami pochodzenia rolniczego; aby ograniczyć ewentualne skutki negatywne melioracji wodnych należy przeprowadzić je zgodnie z zaleceniami i działaniami kompensacyjnymi (tab. 2);
- odbudowa zbiorników małej retencji będzie miała bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na wody powierzchniowe, ze względu na łagodzenie intensywności obniżania się zwierciadła wód gruntowych i hamowania jej odpływu ze zlewni, a także wspomaganie procesu samooczyszczania się wód powierzchniowych;
- przebudowa dróg będzie miała obojętny wpływ na wody powierzchniowe w skali długoterminowej, jednak mogą pojawić się krótkotrwałe i odwracalne negatywne oddziaływanie o charakterze lokalnym i średniej intensywności, ze względu

na możliwość wprowadzania zanieczyszczeń ropopochodnych i innych związanych z pracami prowadzonymi podczas budowy; negatywny wpływ będzie możliwy do zminimalizowania przy zastosowaniu środków ograniczających (tab. 2) i ustąpi on wraz z zakończeniem prac.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym i regionalnym na wody powierzchniowe, chroniąc je przed nadmiernym spływem zanieczyszczeń z pól uprawnych i zwiększając zdolności samooczyszczania wód.

8. 2. ODDZIAŁYWANIE NA WODY PODZIEMNE I GRUNTOWE

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym i regionalnym na wody podziemne i gruntowe, ponieważ użytki te będą spełniać w środowisku rolę filtratorów, wychytujących związki chemiczne rozpuszczone w wodzie oraz zawiesiny spływające z otaczających pól uprawnych;
- zabieg scalania gruntów może mieć pośredni, długoterminowy wpływ pozytywny z elementami negatywnymi o charakterze lokalnym i regionalnym na wody podziemne i gruntowe, związany z intensyfikacją rolnictwa i zwiększonym zanieczyszczeniem wód związkami pochodzenia rolniczego; jednak właściwe przeprowadzenie zabiegu scalania gruntów i zastosowaniu działań ograniczających i kompensacyjnych pozwoli na zmniejszenia negatywnego wpływu (tab. 2).

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów może mieć długoterminowy i wtórny wpływ pozytywny z elementami negatywnymi na wody podziemne i gruntowe, ze względu na niebezpieczeństwo obniżenia poziomu wód gruntowych, prowadzącego do trwałych zmian siedliskowych, mających wpływ m. in. na poziom plonowania roślin uprawnych; dlatego w celu przeciwdziałania potencjalnym negatywnym skutkom melioracji odwadniających należy przedsięwziąć działania ograniczające ich ujemny wpływ na retencję wód gruntowych (tab. 2);

- odbudowa zbiorników małej retencji będzie miała bezpośredni i pośredni długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na wody podziemne i gruntowe, stanowiąc fizyczną, biologiczną i chemiczną ochronę wód przed zanieczyszczeniami powierzchniowymi i podpowierzchniowymi przenikającymi z terenów zurbanizowanych i użytkowanych rolniczo, łagodząc intensywność obniżania się zwierciadła wód gruntowych i hamując nadmierny jej odpływ do wód powierzchniowych, a także zabezpieczając głębsze warstwy wodonośne przed infiltracją zanieczyszczeń;
- przebudowa dróg będzie miała obojętny wpływ na wody podziemne i gruntowe w skali długoterminowej, jednak może pojawić się krótkotrwałe i odwracalne negatywne oddziaływanie o charakterze lokalnym i średniej intensywności, ze względu na możliwość wprowadzania do wód gruntowych zanieczyszczeń ropopochodnych i innych związanych z pracami prowadzonymi podczas budowy; negatywny wpływ będzie możliwy do zminimalizowania przy zastosowaniu środków ograniczających (tab. 2) i ustąpi on wraz z zakończeniem prac.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na wody podziemne i gruntowe, chroniąc je przed nadmiernym przenikaniem zanieczyszczeń z pól uprawnych, a także zwiększając zdolności retencyjne gleb i samooczyszczania się wód.

8. 3. ODDZIAŁYWANIE NA GLEBY

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na gleby, chroniąc górne warstwy gleby przed erozją, wymywaniem i wywiewaniem składników pokarmowych oraz wspomagając procesy glebotwórcze;
- zabieg scalania gruntów będzie miał bezpośredni, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na gleby, ponieważ większa powierzchnia pól poscaleniowych wpłynie na efektywność prac polowych (zmniejszenie liczby i częstotliwości nawrotów), co ograniczy niepożądane zjawisko ugniatania gleby.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów będzie miała bezpośredni i skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ na gleby, poprawiając warunki wodne i zwiększając zdolności produkcyjne gleb;
- odbudowa zbiorników małej retencji będzie miała bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na stan i jakość gleb, dzięki większej stabilizacji głębokości zalegania zwierciadła wody gruntowej oraz lepszemu uwilgotnieniu siedliska glebowego i zwiększeniu zasobów retencji gruntowej w sąsiedztwie zbiorników wodnych, co wpłynie korzystnie na stan i strukturę gleby, zwłaszcza w okresach suszy, oraz stworzy dogodne warunki dla mikroorganizmów glebowych odpowiedzialnych za procesy denitryfikacji, zabiegi te pozwolą również na przeciwdziałanie erozji i wypłukiwaniu wartościowych składników odżywczych (spajanie cząstek gleby przez systemy korzeniowe traw);
- przebudowa dróg w skali długoterminowej będzie miała obojętny wpływ na gleby, jednak mogą pojawić się krótkotrwałe i odwracalne negatywne oddziaływania o charakterze lokalnym i średniej intensywności związane z pracami ziemnymi prowadzonymi w trakcie przeprowadzania inwestycji oraz z trwałym zniszczeniem wierzchnich warstw gleb położonych w pasach przeznaczonych pod ewentualne poszerzenie istniejących dróg; dla zmniejszenia negatywnego wpływu działania należy zastosować środki ograniczające i kompensacyjne (tab. 2).

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na gleby, chroniąc górne warstwy gleby przed erozją, wymywaniem i wywiewaniem składników pokarmowych oraz wspomagając procesy glebotwórcze.

8. 4. ODDZIAŁYWANIE NA POWIERZCHNIĘ ZIEMI**W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:**

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na powierzchnię ziemi, chroniąc jej wierzchnią warstwę przed negatywnym wpływem procesów erozji wodnej i wietrznej;

- zabieg scalania gruntów będzie miał obojętny wpływ na powierzchnię ziemi.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów, odbudowa zbiorników małej retencji oraz przebudowa dróg będą miały obojętny wpływ na powierzchnię ziemi.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na powierzchnię ziemi, chroniąc jej wierzchnią warstwę przed negatywnym wpływem procesów erozji wodnej i wietrznej.

8. 5. ODDZIAŁYWANIE NA POWIETRZE

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało pośredni i skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na powietrze, poprzez rozbudowę zbiorowisk roślinnych wpływających na utrzymanie właściwych warunków wilgotnościowych, powietrznych i cieplnych w przyziemnej warstwie atmosfery oraz pośrednio na jakość powietrza atmosferycznego, poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej;
- zabieg scalania gruntów będzie miał pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na powietrze, dzięki zwiększeniu efektywności prowadzenia prac polowych i zmniejszeniu zużycia paliw, co skutkować będzie obniżeniem ilości spalin dostających się do atmosfery.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów oraz odbudowa zbiorników małej retencji będą miały pośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na warunki wilgotnościowe, powietrzne i cieplne w przyziemnej warstwie atmosfery oraz pośrednio na jakość powietrza atmosferycznego, poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej;
- przebudowa dróg będzie miała pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na jakość powietrza, ze względu na zwiększenie efektywności transportu rolniczego i szybkości przejazdu, co spowoduje zmniejszenie zużycia paliw i ograniczenie emisji spalin.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały pośredni i skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na powietrze, poprzez tworzenie nowych oraz ochronę istniejących zbiorowisk roślinnych, wpływających na utrzymanie właściwych warunków wilgotnościowych, powietrznych i ciepłych w przyziemnej warstwie atmosfery oraz pośrednio na jakość powietrza atmosferycznego, poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej.

8. 6. ODDZIAŁYWANIE NA KLIMAT**W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:**

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało pośredni i skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na klimat, poprzez rozbudowę zbiorowisk roślinnych wpływających na utrzymanie właściwych warunków mikroklimatycznych;
- zabieg scalania gruntów będzie miał obojętny wpływ na klimat.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów oraz odbudowa zbiorników małej retencji będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na poprawę mikroklimatu (zwiększanie wilgotności, osłonięcie od wiatru, przeciwdziałanie przymrozkom, stabilizowanie pokrywy śnieżnej);
- przebudowa dróg będzie miała obojętny wpływ na klimat.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały pośredni i skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na klimat, poprzez tworzenie nowych i ochronę istniejących zbiorowisk roślinnych wpływających na utrzymanie właściwych warunków mikroklimatycznych.

8. 7. ODDZIAŁYWANIE NA ZASOBY NATURALNE**W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:**

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym oraz zabieg scalania gruntów będą miały obojętny wpływ na zasoby naturalne.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów, odbudowa zbiorników małej retencji oraz przebudowa dróg transportu rolnego będą miały obojętny wpływ na zasoby naturalne.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały obojętny wpływ na zasoby naturalne.

**8. 8. ODDZIAŁYWANIE NA RÓŻNORODNOŚĆ BIOLOGICZNĄ, ROŚLINY I ZWIERZĘTA,
W TYM STANOWISKA ROŚLIN I ZWIERZĄT CHRONIONYCH**

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na różnorodność biologiczną, ponieważ likwidacja odłogów przyczyni się do zahamowania rozprzestrzeniania się tzw. gatunków inwazyjnych obcego pochodzenia (m. in. *Solidago canadensis*, *Calamagrostis epigejos*), które stanowią duże zagrożenie dla lokalnej flory, zwłaszcza dla zbiorowisk łąkowych, jako gatunki konkurencyjne i wypierające naturalne elementy flory z ich dotychczasowych siedlisk;
- zabieg scalania gruntów (w przypadku zachowania istniejących zakrzaczeń, niewielkich nieużytków i innych mikrosiedlisk) będzie miał obojętny wpływ na różnorodność biologiczną.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów może mieć bezpośredni i długoterminowy wpływ pozytywny z elementami negatywnymi, o charakterze lokalnym o średniej intensywności, który dotyczył będzie niszczenia pasów roślinności trawiastej i krzewiastej podczas wykonywanych prac ziemnych związanych z oczyszczaniem, pogłębianiem i poszerzaniem rowów oraz zmian siedliskowych związanych z obniżeniem poziomu wód gruntowych; w celu przeciwdziałania potencjalnym negatywnym skutkom melioracji wodnych należy przedsięwziąć działania ograniczające ich ujemny wpływ na różnorodność biologiczną (tab. 2);
- odbudowa zbiorników małej retencji będzie miała wtórny i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na różnorodność biologiczną terenów

bezpośrednio przylegających, ze względu na stworzenie dogodnych warunków siedliskowych dla gatunków roślin wilgociolubnych, bagiennych i wodnych, a także miejsc rozrodu dla owadów i płazów występujących na terenie gminy; obecny stan zbiorników małej retencji, ich nadmierna eutrofizacja, zarastanie i wypływanie są zagrożeniem dla liczebności płazów występujących na terenie gminy; w fazie początkowej odbudowy stawów i oczek wodnych może dojść do chwilowego obniżenia poziomu różnorodności biologicznej ze względu na prowadzenie prac ziemnych, stan ten powinien ustąpić po zakończeniu działań, jeżeli zostaną one przeprowadzone zgodnie z zaleceniami (tab. 2);

- przebudowa dróg może mieć w skali długoterminowej wtórny wpływ pozytywny z elementami negatywnymi, o charakterze lokalnym na różnorodność biologiczną, ponieważ zmiana rodzaju nawierzchni istniejących dróg z gruntowej na asfaltową stanowić będzie barierę ekologiczną dla płazów, gadów i drobnym ssaków, utrudniając im migrację do miejsc bytowania i rozrodu; zagrożeniem dla różnorodności biologicznej może być również likwidacja roślinności poboczy dróg, która stanowi korytarze ekologiczne o znaczeniu lokalnym oraz tworzy mozaikę różnych mikrośrodków, stanowiącą bardzo często jedyne miejsce występowania gatunków wycofujących się z pól uprawnych, jednak może być to zmiana odwracalna na przestrzeni kilkunastu lat od zakończenia inwestycji; dla zmniejszenia ewentualnych negatywnych skutków działania należy zastosować środki ograniczające i kompensacyjne (tab. 2).

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały długoterminowy i bezpośredni pozytywny wpływ na różnorodność biologiczną poprzez tworzenie korytarzy ekologicznych łączących oddalone od siebie zbiorowiska leśne, łąkowe i polne, umożliwiając tym samym migrację gatunków roślin i zwierząt oraz wymianę genetyczną pomiędzy oddalonymi od siebie populacjami.

8. 9. ODDZIAŁYWANIE NA SIEDLISKA O ZNACZENIU DLA WSPÓLNOTY

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym oraz zabieg scalania gruntów będą miały obojętny wpływ na siedliska o znaczeniu dla Wspólnoty.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów, odbudowa zbiorników małej retencji oraz przebudowa dróg nie będą wywierały wpływu na siedliska o znaczeniu dla Wspólnoty ze względu na usytuowanie planowanych działań poza terenami ich występowania.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne nie będą wywierały wpływu na siedliska o znaczeniu dla Wspólnoty ze względu na usytuowanie planowanych działań poza terenami ich występowania.

8. 10. ODDZIAŁYWANIE NA KRAJOBRAZ

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało pośredni i skumulowany, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na krajobraz, poprzez utrzymanie mozaikowości krajobrazu rolniczego oraz ochronę jego walorów przyrodniczych i estetycznych;
- zabieg scalania gruntów będzie miał obojętny wpływ na krajobraz.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów może mieć długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na krajobraz, w przypadku, gdy podczas prowadzenia prac inwestycyjnych zachowana zostanie roślinność trawiasta i krzewiasta tworząca biologiczną obudowę rowów;
- odbudowa zbiorników małej retencji będzie miała bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na krajobraz, urozmaicając jego strukturę oraz poprawiając walory estetyczne i przyrodnicze;

- przebudowa dróg transportu rolnego będzie miała bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na krajobraz, dzięki wzbogaceniu krajobrazu rolniczego o nowo tworzone zadrzewienia wzdłuż przebudowywanych dróg.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na krajobraz, poprzez tworzenie korytarzy ekologicznych łączących oddalone od siebie zbiorowiska leśne i łąkowe, a także podnoszenie jego walorów przyrodniczych i estetycznych.

8. 11. ODDZIAŁYWANIE NA CELE OCHRONY REZERWATU PRZYRODY „UROCZYSKO OBISZÓW”

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym, dostosowanie oraz zabieg scalania gruntów nie będą wywierały wpływu na cele ochrony rezerwatu przyrody „Uroczysko Obiszów” ze względu na usytuowanie planowanych działań poza obszarem objętym ochroną prawną.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów, odbudowa zbiorników małej retencji, a także przebudowa dróg nie będą wywierały wpływu na cele ochrony rezerwatu przyrody „Uroczysko Obiszów” ze względu na usytuowanie planowanych działań poza obszarem objętym ochroną prawną.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne nie będą wywierały wpływu na cele ochrony rezerwatu przyrody „Uroczysko Obiszów” ze względu na usytuowanie planowanych działań poza obszarem objętym ochroną prawną.

8. 12. ODDZIAŁYWANIE NA CELE OCHRONY REZERWATU PRZYRODY „SKARPA STORCZYKÓW”

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym, dostosowanie oraz zabieg scalania gruntów nie będą wywierały wpływu na cele

ochrony rezerwatu przyrody „Skarpa Storczyków” ze względu na usytuowanie planowanych działań poza obszarem objętym ochroną prawną.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów, odbudowa zbiorników małej retencji, a także przebudowa dróg nie będą wywierały wpływu na cele ochrony rezerwatu przyrody „Skarpa Storczyków” ze względu na usytuowanie planowanych działań poza obszarem objętym ochroną prawną.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne nie będą wywierały wpływu na cele ochrony rezerwatu przyrody „Skarpa Storczyków” ze względu na usytuowanie planowanych działań poza obszarem objętym ochroną prawną.

8. 13. ODDZIAŁYWANIE NA KORYTARZE EKOLOGICZNE

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, poprzez ich rozbudowę i tworzenie nowych połączeń zbiorowisk leśnych i łąkowych;
- zabieg scalania gruntów będzie miał obojętny wpływ na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów oraz przebudowa dróg będą miały obojętny wpływ na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych;
- odbudowa zbiorników małej retencji będzie miała bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, poprzez podtrzymanie i tworzenie nowych szlaków migracyjnych dla płazów oraz roślinności wilgociolubnej.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na funkcjonowanie korytarzy ekologicznych poprzez ich rozbudowę i tworzenie nowych połączeń zbiorowisk leśnych i łąkowych.

8. 14. ODDZIAŁYWANIE NA ZABYTKI

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym nie będzie wywierało wpływu na zabytki ze względu na usytuowanie planowanych działań poza terenem ich występowania;
- zabieg scalania gruntów będzie miał pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ na zabytki, ze względu na możliwość uregulowania spraw własnościowych i lepsze udostępnienie obiektów dla ruchu turystycznego.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów oraz odbudowa zbiorników małej retencji będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na zabytki, poprawiając warunki wodne i walory estetyczne w otoczeniu obiektów zabytkowych, w tym w zabytkowych założeniach parkowych;
- przebudowa dróg będzie miała pośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na zabytki, ze względu na lepsze udostępnienie obiektów o znaczeniu kulturowym dla celów turystycznych i dydaktycznych, zwiększając tym samym szanse pozyskania środków na przeprowadzenie niezbędnych prac remontowych i konserwacyjnych.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne nie będą wywierały wpływu na zabytki ze względu na usytuowanie planowanych działań poza terenami ich występowania.

8. 15. ODDZIAŁYWANIE NA LUDZI

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na ludzi, przyczyniając się do poprawy walorów estetycznych otoczenia;

- zabieg scalania gruntów będzie miał bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na ludzi, poprzez zwiększenie efektywności i opłacalności prowadzenia upraw polowych, w tym zmniejszenie nakładów pracy, czasu przejazdów z siedliska do pól, zużycia paliwa.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów oraz odbudowa zbiorników małej retencji będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na ludzi, poprawiając warunki wodne i walory estetyczne otoczenia, ułatwiając użytkowanie gruntów rolnych i prowadzenie produkcji roślinnej, a także zabezpieczając przed negatywnymi skutkami gwałtownych wezbrań i wylewów rzek i mniejszych cieków;
- przebudowa dróg będzie miała bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na ludzi, ze względu na poprawę warunków prowadzenia produkcji rolniczej, zwiększenie jej efektywności i opłacalności, a także poprawę warunków przemieszczania się w obrębie poszczególnych wsi i pomiędzy miejscowościami.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały pośredni, długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na ludzi, przyczyniając się do poprawy walorów przyrodniczo-krajobrazowych gminy, a przez to do zwiększenia wartości estetycznych otoczenia.

8. 16. ODDZIAŁYWANIE NA DOBRA MATERIALNE

W zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym lub rolnym będzie miało obojętny wpływ na dobra materialne;
- zabieg scalania gruntów będzie miał bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na dobra materialne, dzięki potencjalnemu zwiększeniu wartości rynkowej gospodarstw rolnych, w których poprawiony zostanie rozłóg pól uprawnych.

W zakresie poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- poprawa parametrów technicznych rowów oraz odbudowa zbiorników małej retencji będą miały bezpośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na dobra materialne, zabezpieczając zabudowania i elementy małej architektury przed podtopieniami i negatywnymi skutkami gwałtownych wezbrań i wylewów rzek i mniejszych cieków;
- przebudowa dróg będzie miała pośredni i długoterminowy pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na dobra materialne, ze względu na potencjalne zwiększenie wartości nieruchomości związane z lepszym uzbrojeniem terenu.

W zakresie kształtowania krajobrazu:

- planowane zadrzewienia przydrożne będą miały obojętny wpływ na dobra materialne.

**8. 17. SUMARYCZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO USTALEŃ
AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE**

Z analizy wpływu poszczególnych ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice na komponenty środowiska wynika, że planowane działania oddziaływać będą przede wszystkim na wody powierzchniowe i gruntowe, powierzchnię ziemi, gleby, krajobraz i różnorodność biologiczną. W mniejszym stopniu ustalenia aktualizacji planu wpływać będą na wody podziemne, powietrze i klimat, obszary objęte ochroną przyrody oraz na warunki życia i pracy ludzi, w minimalnym zakresie na zasoby surowców naturalnych, zabytki i dobra kultury oraz dobra materialne.

Większość zaplanowanych działań poddanych ocenie będzie miało znaczący pozytywny wpływ na środowisko, dotyczy to zwłaszcza zadań związanych z ochroną walorów przyrodniczych i kształtowaniem krajobrazu oraz częściowo z poprawą warunków wodnych. Zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko wywierać będzie planowana odbudowa zbiorników małej retencji, zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym, dostosowanie do naturalnego użytkowania poprzez odtworzenie użytków zielonych, a także planowane zadrzewienia przydrożne.

Pozytywny wpływ z elementami negatywnymi na niektóre komponenty środowiska może pojawić się jedynie w przypadku poprawy parametrów technicznych

rowów, przebudowy sieci dróg i zabiegu scalania gruntów, jednak zostaną one zminimalizowane poprzez zaproponowane działania kompensacyjne.

Sumaryczna ocena oddziaływania na środowisko ustaleń aktualizacji planu wykazała również wtórny i skumulowany, pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na zależności między poszczególnymi elementami środowiska i oddziaływaniami na te elementy. Prognozowane zależności będą miały charakter trwały oraz średnio- i długoterminowy.

Analiza ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice wykazała, że nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych, ze względu na lokalny charakter planowanych działań, w większości przypadków nie wykraczających poza granice administracyjne gminy.

9. PROPOZYCJA ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRODICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO

W związku z prognozowaniem wystąpienia oddziaływań na środowisko o charakterze słabo negatywnym, niezbędne będzie w trakcie realizacji zadań zawartych w Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice zastosowanie rozwiązań mających na celu zapobieganie lub minimalizowanie i ograniczanie ujemnych skutków działań, a tam, gdzie będzie to niemożliwe stosowanie kompensacji przyrodniczej. Aktualizacja planu z założenia zawiera szereg działań, których wykonanie pozwoli na znaczne zmniejszenie ewentualnych oddziaływań negatywnych. Dodatkowo proponuje się zastosowanie zaleceń i rozwiązań technicznych przy realizacji poszczególnych działań zamieszczonych w tabeli 2.

10. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI USTALEŃ AKTUALIZACJI PLANU URZĄDZENIOWO-ROLNEGO GMINY GRĘBOCICE ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice jest opracowaniem o charakterze strategicznym i planistycznym, który zawiera propozycje rozwiązań w zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej, poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz kształtowania krajobrazu.

**Propozycje rozwiązań ograniczających, minimalizujących i kompensujących negatywne oddziaływanie na środowisko ustalen
Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice oraz zalecenia w zakresie sposobu przeprowadzenia planowanych działań**

Tabela 2

Ustalenia Projektu aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice	Proponowane zalecenia oraz rozwiązania ograniczające, minimalizujące i kompensujące
poprawa parametrów technicznych rowów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przy odbudowie rowów istnieje potrzeba stosowania piętzeń wód, aby gromadzić nadmiar wody do wykorzystania w okresach suszy, przeciwdziałać zbyt szybkiemu odpływowi wód i składników pokarmowych z gleby do zlewni i wzbogacania zasobów wód gruntowych; wykorzystując urządzenia piętżące na rowach melioracyjnych do różnych form nawodnień podsiąkowych, można podtrzymać stany wód gruntowych na głębokościach optymalnych dla danych siedlisk. 2. Po zakończeniu prac związanych z odbudową rowów należy otworzyć biologiczną obudowę cieków w postaci pasów roślinności trawiastej oraz wprowadzić, w miejscach uzasadnionych, zadrzewienia. 3. Należy stosować biologiczną obudowę brzegów rowów roślinnością trawiastą. 4. W stanie nienaruszonym należy pozostawić mokradła, turzycowiska i inne tereny zabagnione, jako siedliska wielu gatunków flory i fauny, stanowiące centra bioróżnorodności terenów rolniczych gminy. 5. Na siedliskach występowania rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt należy przeprowadzić szczegółową inwentaryzację zasobów przyrodniczych i przeanalizować skutki melioracji wodnych na te siedliska, rozważając ewentualne odstępnie od przeprowadzania działań związanych z odwodnieniem tych terenów (podać obszary wskazane do ochrony i siedliska roślin i zwierząt chronionych). 6. Przy odbudowie rowów istnieje potrzeba stosowania piętzeń wód, aby gromadzić nadmiar wody do wykorzystania w okresach suszy, przeciwdziałać zbyt szybkiemu odpływowi wód i składników pokarmowych z gleby do zlewni i wzbogacania zasobów wód gruntowych; wykorzystując urządzenia piętżące na rowach melioracyjnych do różnych form nawodnień podsiąkowych, można podtrzymać stany wód gruntowych na głębokościach optymalnych dla danych siedlisk.
odbudowa zbiorników małej retencji	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie prac związanych z odbudową zbiorników małej retencji należy przeprowadzić w sposób, który zapewni zachowanie istniejącej obudowy biologicznej zbiorników wodnych (trzciniowiska, turzycowiska, zakrzaczenia), stanowiących siedlisko i miejsce rozrodu ptaków i płazów. 2. Odbudowa zbiorników małej retencji powinna mieć na celu głównie usunięcie nadmiaru biomasy zalegającej w zbiornikach i prowadzącej do nadmiernej eutrofizacji i stopniowej degradacji zbiornika. Duże ilości związków azotowych i fosforanów, pochodzące z zanieczyszczeń komunalnych i nawożenia pól, powodują przeżyźnianie akwenów i stopniowe zamieranie ekosystemów wodnych. Zahamowanie zaniku zbiorników małej retencji przyczyni się do zachowania miejsc rozrodu dla licznych płazów występujących na terenie gminy.
planowane zadrzewienia przydrożne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przy tworzeniu nowych, a także uzupełnieniu istniejących pasów zadrzewieniowych, należy dobierać gatunki zgodnie z wymaganiami siedliskowymi nawiązując do naturalnie występującej roślinności.
planowana przebudowa dróg	<ol style="list-style-type: none"> 1. Po zakończeniu budowy grunt przylegający do inwestycji należy przywrócić do stanu wyjściowego. 2. Wzdłuż przedurowianych dróg należy zakładać pasy zadrzewień oraz strefy buforowe, które zwiększą zdolności samooczyszczania się wód gruntowych, co wpłynie na zmniejszenie zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. 3. Wzdłuż przedurowianych dróg należy zakładać pasy zadrzewień oraz odtworzyć pasy roślinności niskiej na poboczach dróg (zadarnienie), które wpłyną na poprawę jakości powietrza i mikroklimatu wzdłuż dróg. 4. Przy tworzeniu nowych, a także uzupełnieniu istniejących pasów zadrzewieniowych i zadarnień, należy dobierać gatunki zgodnie z wymaganiami siedliskowymi nawiązując do naturalnie występującej roślinności. 5. Na odcińkach dróg, biegnących w pobliżu zbiorników wodnych lub przecinających trasy wędrówek płazów, należy rozważyć zastosowanie innych nawierzchni niż asfaltowe, np. betonowe – ażurowe.
scalenie gruntów	<ol style="list-style-type: none"> 1. W celu przeciwdziałania efektom intensyfikacji rolnictwa i zwiększonego zanieczyszczenia wód należy wraz ze scaleniem gruntów przeprowadzić działania związane z zagospodarowaniem poscaleniowym (strefy buforowe, zadrzewienia), które zminimalizują ewentualne negatywne skutki scalenia gruntów. 2. Zabieg scalenia gruntów należy przeprowadzić w sposób, który pozwoli na utrzymanie walorów krajobrazowych gminy i ochronę jej różnorodności biologicznej.

Źródło: Opracowanie własne.

Wskazane w niej prace nie spowodują znaczących przekształceń w przestrzeni rolniczej, a będą miały raczej za zadanie odtworzenie zdegradowanych elementów środowiska oraz właściwą ochronę zasobów przyrodniczych. Aktualizacja planu nie stanowi podstawy prawnej do realizacji poszczególnych zadań, jednak stanowi materiał studialny, który powinien być wykorzystywany jako pomoc przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. W związku z tym, zaleca się prowadzenie cyklicznego monitoringu stopnia realizacji zamierzeń zapisanych w aktualizacji planu i ich wpływu na środowisko, który będzie miał na celu gromadzenie informacji o zmianach zachodzących w środowisku na poziomie gminy. Propozycję wskaźników do monitorowania przedstawiono w tabeli 3.

11. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice (zwana dalej aktualizacją planu), opracowana na wniosek Geodety Województwa – Wydziału Geodezji i Kartografii Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, jako dokument studialny z dziedziny rolnictwa wyznaczający ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1029), wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko i sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko ustaleń tego projektu.

Głównym celem prognozy jest ocena wpływu ustaleń aktualizacji planu na poszczególne komponenty środowiska, zdiagnozowanie możliwości wystąpienia oddziaływań skumulowanych, a także zaproponowanie rozwiązań alternatywnych i ewentualnych działań kompensacyjnych, w taki sposób, aby zapewnić warunki dla trwałego i zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich oraz właściwej ochrony elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego. W związku z tym, w prognozie przeanalizowano i oceniono istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji ustaleń aktualizacji planu, a także przewidywane oddziaływania ustaleń w/w dokumencie na poszczególne komponenty środowiska, z uwzględnieniem zależności między nimi i między oddziaływaniami na te elementy.

Proponowane wskaźniki do monitorowania stopnia realizacji ustaleń Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice oraz ich wpływu na środowisko

Tabela 3

Nazwa wskaźnika	Jednostki	Pożądane zmiany	Źródło danych	Cykliczność monitorowania
ogólna jakość wód powierzchniowych	punkty (klasa)	↑	Raporty WIOŚ	co 3 lata
ilość azotu, fosforu i pestycydów w wodach powierzchniowych	mg /l	↓	Raporty WIOŚ	co 3 lata
długość odbudowanych rowów	m	↑	Urząd gminy	co 5 lat
odbudowane zbiorniki małej retencji	liczba	↑	Urząd gminy	co 5 lat
gatunki roślin i zwierząt chronionych, rzadkich i ginących	liczba gatunków, stanowis i obfitość występowania	↑	Urząd gminy - Inwentaryzacja przyrodnicza	co 10 lat
powierzchnia łąk i pastwisk	ha	↑	Urząd gminy - inwentaryzacja terenowa, EGIB	co roku
długość nowych zadrzewień przydrożnych	m	↑	Urząd gminy - inwentaryzacja terenowa	co 5 lat
powierzchnia gruntów leśnych	ha	↑	EGiB	co 5 lat
występowanie gatunków inwazyjnych	liczba gatunków, liczba stanowisk, obfitość występowania	↓	Urząd gminy - Inwentaryzacja przyrodnicza	co 7 lat
długość przebudowanych dróg	km	↑	Urząd gminy	co 5 lat
gęstość dróg o trwałej nawierzchni	km/100 ha użytków rolnych	↑	Urząd gminy	co 5 lat
powierzchnia gruntów objętych scalaniem gruntów	ha	↑	Starostwo Powiatowe	co 10 lat
zmiany w sposobie użytkowania gruntów	ha	↔	EGiB	co 5 lat

Objaśnienia:

↑ - pożądany wzrost wskaźnika

↓ - pożądany spadek wskaźnika

↔ - kierunek zmian wskaźnika bez znaczenia

Źródło: Opracowanie własne.

Przedstawiono jednocześnie rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących wystąpić w wyniku realizacji ustaleń aktualizacji planu.

W prognozie oceniono wyłącznie ustalenia wynikające bezpośrednio z aktualizacji planu, w zakresie poprawy rolniczej przestrzeni produkcyjnej, poprawy infrastruktury rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz kształtowania krajobrazu, natomiast nie podlegały ocenie ustalenia wynikające z odrębnych opracowań planistycznych, tj. ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy.

Przy ocenie wpływu na środowisko poszczególnych ustaleń aktualizacji planu uwzględniono takie kryteria, jak: charakter, typ, stopień odwracalności, skalę, czas trwania oraz intensywność oddziaływania. Dokonano również analizy dokumentów planistycznych i innych danych wyjściowych dotyczących gminy, a także wytycznych i opracowań studialnych dotyczących sporządzania dokumentacji w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Z analizy wpływu poszczególnych ustaleń aktualizacji planu na komponenty środowiska wynika, że planowane działania oddziaływać będą przede wszystkim na wody powierzchniowe i gruntowe, powierzchnię ziemi, gleby, krajobraz i różnorodność biologiczną. W mniejszym stopniu ustalenia planu wpływać będą na wody podziemne, powietrze i klimat, obszary objęte ochroną przyrody oraz na warunki życia i pracy ludzi, w minimalnym zakresie na zasoby surowców naturalnych, zabytki i dobra kultury oraz dobra materialne.

Większość zaplanowanych działań poddanych ocenie będzie miało znaczący pozytywny wpływ na środowisko, dotyczy to zwłaszcza zadań związanych z ochroną walorów przyrodniczych i kształtowaniem krajobrazu oraz częściowo z poprawą warunków wodnych. Zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko wywierać będzie planowana odbudowa zbiorników małej retencji, zagospodarowanie gruntów odłogowanych w kierunku leśnym, dostosowanie do naturalnego użytkowania poprzez odtworzenie użytków zielonych oraz planowane zadrzewienia przydrożne.

Pozytywny wpływ z elementami negatywnymi na niektóre komponenty środowiska może pojawić się jedynie w przypadku poprawy parametrów technicznych

rowów, przebudowy sieci dróg i zabiegu scalania gruntów. W związku z tym w trakcie realizacji poszczególnych zadań należy zastosować rozwiązania mające na celu zapobieganie lub minimalizowanie i ograniczanie ujemnych skutków działań, a tam, gdzie będzie to niemożliwe, stosowanie kompensacji przyrodniczej. Aktualizacja planu z założenia zawiera szereg działań, zwłaszcza związanych z ochroną walorów przyrodniczych i kształtowaniem krajobrazu, których wykonanie pozwoli na znaczne zmniejszenie ewentualnych oddziaływań negatywnych. Dodatkowo zaproponowano szereg zaleceń i rozwiązań technicznych przy realizacji poszczególnych działań, które również wpłyną na zminimalizowanie prognozowanych ujemnych oddziaływań na środowisko.

Sumaryczna ocena oddziaływania na środowisko ustaleń aktualizacji planu wykazała również wtórny i skumulowany, pozytywny wpływ o charakterze lokalnym na zależności między poszczególnymi elementami środowiska i oddziaływaniami na te elementy. Prognozowane zależności będą miały charakter trwałe oraz średnio- i długoterminowy.

Analiza ustaleń aktualizacji planu wykazała, że nie przewiduje się wystąpienia oddziaływań transgranicznych, ze względu na lokalny charakter planowanych działań, w większości przypadków nie wykraczających poza granice administracyjne gminy.

Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice jest opracowaniem o charakterze strategicznym i planistycznym, który podaje propozycje rozwiązań w zakresie poprawy warunków wodnych, ochrony i kształtowania krajobrazu, gospodarki gruntami oraz poprawy przestrzennej organizacji gospodarstw rolnych. Wskazane w nim prace nie spowodują znaczących przekształceń w przestrzeni rolniczej, a będą miały raczej za zadanie odtworzenie zdegradowanych elementów środowiska oraz właściwą ochronę zasobów przyrodniczych. Plan nie stanowi podstawy prawnej do realizacji poszczególnych zadań, jednak stanowi materiał studialny, który powinien być wykorzystywany jako pomoc przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego czy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy. W związku z tym, na podstawie zaproponowanych wskaźników, zaleca się prowadzenie cyklicznego monitoringu stopnia realizacji zamierzeń zapisanych w aktualizacji planu i ich wpływu na środowisko, który będzie miał na celu gromadzenie informacji o zmianach zachodzących w środowisku na poziomie gminy.

12. WYKAZ MATERIAŁÓW ŹRÓDŁOWYCH

1. Ewidencja gruntów i budynków. Stan na październik 2021 r.
2. Inwentaryzacja terenowa (październik-listopad 2021 r.).
3. Uchwała Nr LII/247/2013 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 2013 r. w sprawie uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grębocice.
4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla wybranych obszarów gminy Grębocice z lat 1996-2021.
5. Inwentaryzacje przyrodnicze wykonane na terenie gminy Grębocice dla potrzeb prowadzenia właściwych działań ochronnych (źródło: RDOŚ).
6. Strategia Rozwoju Gminy Grębocice na lata 2015-2020, Grębocice 2015 r. (obecnie trwają prace nad nową strategią na lata 2021-2027).
7. Plan urządzeniowo-rolny gminy Grębocice, DBGiTR, Wrocław 2007 r.
8. Projekt granicy rolno-leśnej gminy Grębocice, DBGiTR, Wrocław 2007 r.
9. Dane z Urzędu Gminy Grębocice (marzec 2022 r.).
10. Mapa sozologiczna gminy Grębocice w skali 1:50 000.
11. Mapa hydrograficzna gminy Grębocice skali 1: 50 000.
12. Aneks do mapy glebowo – rolniczej w skali 1:5000 gminy Grębocice, WBGiTR we Wrocławiu.
13. Utrzymanie trwałych użytków zielonych na obszarach wiejskich województwa dolnośląskiego w aspekcie zmian wynikających z procesu ich przekształcania. DBGiTR we Wrocławiu na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, grudzień 2017 r.
14. Uchwała – Wniosek Komisji Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich Sejmiku Województwa Dolnośląskiego Nr 124/17 z dnia 27 czerwca 2017 r. w sprawie ustalenia obowiązkowych nasadzeń drzew miododajnych w realizacji inwestycji drogowych finansowanych przez Samorząd Województwa.
15. Strategia rozwoju obszarów wiejskich województwa dolnośląskiego, Wrocław 2000 r.
16. Wojewódzki program rozwoju sektora rolno-spożywczego, Opracowanie na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego we Wrocławiu, 2002 r.

17. Informator Państwowej Służby Hydrogeologicznej - Główne zbiorniki wód podziemnych w Polsce, PIG-PIB, Warszawa 2017 r.
18. Mapy zagrożenia powodziowego wg Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej. <http://mapy.isok.gov.pl/imap/>.
19. Państwowa Służba Geologiczna – Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2020 r. PIG, PIB Warszawa 2020 r.
20. Nieużytki życia – miedze i zadrzewienia. Adam Zbyryt, Wieści Rolnicze Nr 3 (87), marzec 2018 r.
21. Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.
22. Zarządzenie Nr 9 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 stycznia 2013 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Uroczysko Obiszów” (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 94 z 2013 r.).
23. Zarządzenie Nr 15 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 2 października 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Skarpa Storczyków” (Dz. Urz. Woj. Dol. poz. 3301 z 2012 r.).
24. Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie utworzenia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Grodowiec”.
25. Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie utworzenia użytku ekologicznego „Grodowiec I”.
26. Uchwała Nr XII/113/99 Rady Gminy Grębocice z dnia 30 grudnia 1999 r. w sprawie utworzenia użytku ekologicznego „Grodowiec II”.
27. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (jednolity tekst: Dz.U. z 2022 r., poz. 1029).
28. Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 503 z późn. zm.).
29. Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 916).
30. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r., poz. 840 z późn. zm.).

31. Ustawa z dnia 23 czerwca 2022 r. o rolnictwie ekologicznym i produkcji ekologicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 1370).
32. Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 672).
33. Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1326).
34. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1973 z późn. zm.).
35. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 2233 z późn. zm.).
36. Ustawa z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (jednolity tekst Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 z późn. zm.).
37. Ustawa z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 514).
38. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.).
39. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (jednolity tekst Dz. U. z 2022 r. poz. 547 z późn. zm.).
40. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2016 r. poz. 1967).
41. Wytyczne Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie ustalania granicy rolno-leśnej z dnia 31 lipca 2003 r.
42. Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 09 marca 2015 r. w sprawie norm w zakresie dobrej kultury rolnej zgodnej z ochroną środowiska. (Dz.U. z 2015 r., poz. 344).
43. Krajowa strategia ochrony i umiarkowanego użytkowania różnorodności biologicznej, przyjęta przez Radę Ministrów 25 lutego 2003 r.
44. Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2014 r., poz. 1713).
45. Konwencja o różnorodności biologicznej, Rio de Janeiro, 1992 r.

46. Konwencji o ochronie gatunków dzikiej flory i fauny europejskiej oraz ich siedlisk (Konwencja Berneńska), Berno 1979 r.
47. Europejska Konwencja Krajobrazowa, Florencja 2000 r.
48. Dyrektywa 2009/147/WE z 30 listopada 2009 w sprawie ochrony dzikiego ptactwa.
49. Dyrektywa 2000/60/WE tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna.
50. Strategia ochrony różnorodności biologicznej na okres do 2030 r., Komisja Europejska 2011 r.
51. Strategia Unii Europejskiej w zakresie przystosowania do zmian klimatu, Bruksela 2013 r.
52. Krajowym Programie Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030), Ministerstwo Środowiska, Departament Ochrony Powietrza, Warszawa 2015 r.
53. Program ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z Planem działań na lata 2015-2020, Warszawa grudzień 2015 r.
54. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju „Polska 2030”, Warszawa 2012 r.
55. Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020, z perspektywą do roku 2030, Ministerstwo Środowiska 2013 r.

13. WYKAZ ZAŁĄCZNIKÓW

Załącznik nr 1. Oświadczenie autora.

Załącznik nr 2. Postanowienie Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu uzgadniające stanowisko w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu „Aktualizacji planu urzędniowo-rolnego gminy Grębocice”.

Załącznik nr 3. Pismo Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu uzgadniające stanowisko w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu „Aktualizacji planu urzędniowo-rolnego gminy Grębocice”.

Załącznik nr 4. Wniosek Wójta Gminy Grębocice do Dolnośląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego we Wrocławiu o uzgodnienie stanowiska

w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko „Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice”.

Załącznik nr 5. Wniosek Wójta Gminy Grębocice do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu o uzgodnienie stanowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości prognozy oddziaływania na środowisko „Aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice”.

DOLNOŚLĄSKIE BIURO GEODEZJI I TERENÓW ROLNYCH WE WROCŁAWIU

50-044 Wrocław, ul. Marszałka J. Piłsudskiego 15/17
tel. 71-345-99-55, 71-342-99-33, fax 71-342-99-13
sekretariat@dbgitr.pl, www.dbgitr.pl

Wrocław, dnia 14.09.2022 r.

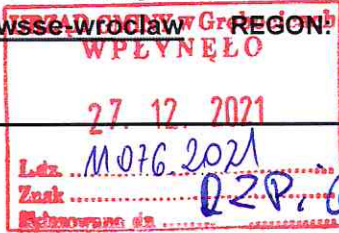
OŚWIADCZENIE AUTORA

Na podstawie art. 74a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r., poz. 1029),

Oświadczam,

że posiadam wymagane kwalifikacje zawodowe i odpowiednie wykształcenie do wykonania opracowania pn. *Prognoza oddziaływania na środowisko aktualizacji planu urzędniowo-rolnego gminy Grębocice*, wynikające z ukończonych studiów wyższych w obszarze nauk przyrodniczych oraz, że jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Autor opracowania:
mgr Irena Warchiń

Wrocław, 21 grudnia 2021

ZNS.9022.4.140.2021.MŚ

POSTANOWIENIE

Na podstawie art. 3 pkt. 1 i art. 10 ust. 1 pkt. 2 i ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2021 r., poz. 195 t.j.), art. 58 ust. 2 i art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.)

Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu

po zapoznaniu się z pismem Wójta Gminy Grębobice, z dnia 3 grudnia 2021 r., znak: ROŚiGN.6220.9.2021 (data wpływu do Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej we Wrocławiu dnia 13 grudnia 2021 r.), dotyczącym uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn.: „Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębobice”.

postanawia

uzgodnić zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych zgodnie z art. 51 ust. 2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.)

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 3 grudnia 2021 r., znak: ROŚiGN.6220.9.2021 (data wpływu do Wojewódzkiej Stacji Sanitarnej - Epidemiologicznej we Wrocławiu dnia 13 grudnia 2021 r.), Wójt Gminy Grębobice, zwrócił się z prośbą o uzgodnienie, zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko, dla dokumentu pn.: „Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębobice”.

Zgodnie z art. 46 pkt. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.) przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają m. in. projekty: studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego, koncepcji rozwoju kraju, strategii rozwoju, programu, polityki publicznej i dokumentu programowego, z zakresu polityki rozwoju, oraz projekty: polityki, strategii, planu i programu w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, do których należy wliczyć wyżej wymieniony plan.

W związku z powyższym Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny we Wrocławiu, postanowił uzgodnić zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych zgodnie z art. 51 ust.2 i art. 52 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.).

Po zapoznaniu się z treścią dokumentów dołączonych do pisma dotyczących przedsięwzięcia, postanowiono jak w sentencji.

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 247 z późn. zm.).

POUCZENIE

Na niniejsze postanowienie stronie nie służy zażalenie.

Otrzymują:

1. Gmina Grębocice
ul. Głogowska 3
59-150 Grębocice
2. ZNS a/a

Dolnośląski Państwowy
Wojewódzki Inspektor Sanitarny
we Wrocławiu
z up. Marek Glabian
Kierownik Działu
Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego
(podpisano elektronicznie)

Dane osoby podpisującej:

Marek Glabian

Kierownik

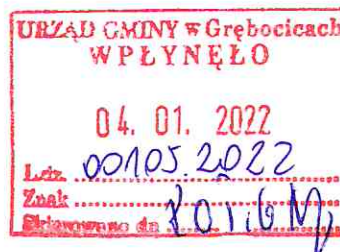
Potwierdzam zgodność kopii z dokumentem elektronicznym:

Identyfikator dokumentu	98316.265163.352085
Nazwa dokumentu	ZNS.9022.4.140.2021 Postanowienie stopień i zakres POŚ Gmina Grębocice.pdf
Tytuł dokumentu	ZNS.9022.4.140.2021 Postanowienie stopień i zakres POŚ Gmina Grębocice
Sygnatura dokumentu	ZNS.9022.4.140.2021
Data dokumentu	2021-12-21 09:08:50
Skrót dokumentu	92A352C3AE601665C71E7C33178738AD0F7B0EED
Wersja dokumentu	1.3
Data podpisu	2021-12-21
Podpisane przez	Marek Glabian; z up. DPWIS Kierownik
Rodzaj certyfikatu	Certyfikat kwalifikowany podpisu elektronicznego karta
	EZD 3.104.37.37.13759
Data wydruku:	2021-12-21 09:25:25
Autor wydruku:	Bednarska Joanna

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
WE WROCŁAWIU**

**AL. JANA MATEJKI 6
50-333 WROCŁAW**

Wrocław, dnia 4 stycznia 2022 r.

WSI.411.523.2021.KM

Wójt Gminy Grębocice
ul. Głogowska 3
59-150 Grębocice
-ePUAP-

Na podstawie art. 53 i art. 57 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021 r., poz. 2373 ze zm.) w odpowiedzi na wniosek znak: ROŚiGN.6220.9.2021 z dnia 3 grudnia 2021 r. (data wpływu: 10 grudnia 2021 r.), po przeanalizowaniu przedłożonych materiałów, uzgadniam stanowisko w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko projektu pn. „Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice”:

1. Prognoza winna być zgodna z treścią całego art. 51 ust. 2 wyżej cyt. ustawy. Ponieważ w przepisach nie wskazano na możliwość odstąpienia od wymagań co do zawartości prognozy oddziaływania na środowisko stwierdza się, że winna zawierać wszystkie elementy wymienione w powyższym artykule.
2. Informacje zawarte w prognozie winny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu (art. 52 ust. 1 wyżej cyt. ustawy).
3. Prognoza powinna w szczególności określać, analizować i oceniać potencjalny wpływ ustaleń projektu dokumentu na:
  - stanowiska zwierząt objętych ochroną na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2016 r., poz. 2183 ze zm.) i roślin chronionych na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz. U. z 2014 r., poz. 1409) oraz siedliska przyrodnicze wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1713),
  - cele ochrony rezerwatu przyrody „Uroczysko Obiszów” i rezerwatu przyrody „Skarpa Storczyków”,
  - ochronę przyrody Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Grodowiec oraz użytków ekologicznych: Grodowiec I i Grodowiec II,

- różnorodność biologiczną terenu gminy, w tym na istniejące zadrzewienia śródpolne oraz na pozostałe cenne zbiorowiska roślinne,
  - ochronę korytarzy ekologicznych,
  - zachowanie strefy ekotonowej na styku ekosystemów.
4. Prognoza powinna oceniać oddziaływanie wskazanych w Planie działań na wartości krajobrazowe terenu oraz wskazywać zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazu i działania mające na celu zapewnienie właściwej ochrony krajobrazów i możliwości ich kształtowania.
5. Prognoza powinna przedstawiać:
- ocenę projektu z punktu widzenia ochrony środowiska jako całości – ocenie należy zatem poddać wszystkie elementy środowiska, na które ustalenia tego projektu mogą wywierać wpływ przekształcający,
  - analizę zagrożeń oraz skutków, które dla środowiska mogą stanowić zaprojektowane w dokumencie zadania,
  - propozycje rozwiązań, które mogą przyczynić się do zmniejszenia, ograniczenia lub eliminacji tych zagrożeń,
  - na ile zadania zawarte w projekcie pozwolą na zachowanie istniejących wartości środowiska, wzbogacą lub odtworzą obniżone wartości środowiska oraz w jakim stopniu będą potęgować zagrożenia już istniejące.
6. Ze względu na udział społeczeństwa w procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowiska szczególnie ważnym elementem prognozy jest rzetelnie sporządzone streszczenie w języku niespecjalistycznym, pozwalające wszystkim zainteresowanym, także tym nieposiadającym specjalistycznej wiedzy z zakresu ochrony środowiska, zapoznać się z wynikami i wnioskami z oceny, a także uczestniczyć w dyskusji nad ustaleniami projektu i jego wpływem na zmiany stanu środowiska.
7. Zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (...), prognoza winna uwzględniać informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla innych, przyjętych już dokumentów powiązanych z przedmiotowym projektem.
8. Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt 1 lit. f) i g) wyżej cyt. ustawy prognoza zawiera oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2 ww. ustawy, stanowiące załącznik do prognozy, a także datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów – imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

Z up. Regionalnego Dyrektora
Ochrony Środowiska we Wrocławiu
Agnieszka Pawliszak-Czarniecka
Naczelnik Wydziału
Zapobiegania i Naprawy Szkód w Środowisku
oraz Informacji o Środowisku i Zarządzania Środowiskiem
*/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/*

U PP - Urzędowe Poświadczenie Przedłożenia

Identyfikator Poświadczenia: ePUAP-UPP74418773

Adresat dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa adresata dokumentu: URZĄD GMINY GRĘBOCICE

Identyfikator adresata: jglv12o443

Rodzaj identyfikatora adresata: ePUAP-ID

Nadawca dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa nadawcy: REGIONALNA DYREKCJA OCHRONY ŚRODOWISKA WE WROCŁAWIU

Identyfikator nadawcy: rdos-wroclaw

Rodzaj identyfikatora nadawcy: ePUAP-ID

Dane poświadczenia

Data doręczenia: 2022-01-04T15:18:45.471

Data wytworzenia poświadczenia: 2022-01-04T15:18:45.471

Identyfikator dokumentu, którego dotyczy poświadczenie: DOK107566954

Dane uzupełniające (opcjonalne)

Rodzaj informacji uzupełniającej: Źródło

Wartość informacji uzupełniającej: Poświadczenie wystawione przez platformę ePUAP

Rodzaj informacji uzupełniającej: Identyfikator ePUAP dokumentu

Wartość informacji uzupełniającej: 107566954

Rodzaj informacji uzupełniającej: Informacja

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art 39¹ par. 1 k.p.a. pisma powiązane z przedłożonym dokumentem będą przesyłane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rodzaj informacji uzupełniającej: Pouczenie

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art 39¹ par. 1d k.p.a. istnieje możliwość rezygnacji z doręczania pism za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Dane dotyczące podpisu

Poświadczenie zostało podpisane - aby je zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu

Lista podpisanych elementów (referencji):

referencja ID-940e1e31372a3edaadb50a0c8976cbb6 :

referencja ID-5b396bf360332bd890c7c226392810aa : pismo%20ePUAP.xml

referencja : #xades-id-b05a78ceaddbccf3e5b206c04978214b

Grębocice, dnia 03.12.2021 r.

ROŚiGN.6220.9.2021

**Dolnośląski Państwowy
Wojewódzki Inspektor Sanitarny**
ul. M. Curie- Skłodowskiej 73/77
50-950 Wrocław

Wójt Gminy Grębocice, działając w imieniu Gminy Grębocice, zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U.z 2021 r., poz. 247 ze zm.), zwraca się z prośbą o uzgodnienie stanowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w „Prognozie oddziaływania na środowisko ustaleń aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice”.

Jednocześnie stwierdzam, że opracowywana przez Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych we Wrocławiu „Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice” jest dokumentem o charakterze strategicznym dotyczącym rolnictwa i w związku z tym powinien zostać poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Elementem tej procedury jest wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko ww. dokumentu, której zakres powinien być zgodny z treścią całego art. 51. Ponadto informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu (art. 52 ust. 1 ww. ustawy). W szczególności należy poddać ocenie wpływ planowanych działań na obszary objęte ochroną przyrody, stanowiska roślin chronionych oraz cenne siedliska przyrodnicze występujące na obszarze gminy.

Z wyrazami szacunku

WÓJT GMINY
GRĘBOCICE
mgr inż. Roman Jabłoński

Otrzymują:
1. Adresat
2. a/a

Sprawę prowadzi: Anna Ciosek insp. ds. ochrony środowiska, tel. 76 8 325 302

Grębocice, dnia 03.12.2021 r.

ROŚiGN.6220.9.2021

**Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska**
Aleja Jana Matejki 6
50-333 Wrocław

Wójt Gminy Grębocice, działając w imieniu Gminy Grębocice, zgodnie z art. 53 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r., poz. 247 ze zm.), zwraca się z prośbą o uzgodnienie stanowiska w sprawie zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w „Prognozie oddziaływania na środowisko ustaleń aktualizacji planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice”.

Jednocześnie stwierdzam, że opracowywana przez Dolnośląskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych we Wrocławiu „Aktualizacja planu urządzeniowo-rolnego gminy Grębocice” jest dokumentem o charakterze strategicznym dotyczącym rolnictwa i w związku z tym powinien zostać poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Elementem tej procedury jest wykonanie prognozy oddziaływania na środowisko ww. dokumentu, której zakres powinien być zgodny z treścią całego art. 51. Ponadto informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu (art. 52 ust. 1 ww. ustawy). W szczególności należy poddać ocenie wpływ planowanych działań na obszary objęte ochroną przyrody, stanowiska roślin chronionych oraz cenne siedliska przyrodnicze występujące na obszarze gminy.

Z wyrazami szacunku

WOJTA GMINY
GRĘBOCICE
mgr inż. Roman Jabłoński

Otrzymują:
1. Adresat
2. a/a

Sprawę prowadzi: Anna Ciosek insp. ds. ochrony środowiska, tel. 76 8 325 302